

ชนกลุ่มน้อย กับ รัฐบาลพม่า

The Burmese Government and the Ethnic Minority Groups

พรพิมล ตรีโชติ
Pornpimon Trichot

คำนำ : ชาญวิทย์ เกษตรศิริ
คำนิยม : สุเนตร ชุตินธรานนท์

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
THE THAILAND RESEARCH FUND

ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
Thailand's Neighbors in Southeast Asia
ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า The Burmese Government and the Ethnic Minority Groups

พรพิมล ตรีโชติ
Pornpimon Trichot

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
THE THAILAND RESEARCH FUND

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

THE FOUNDATION FOR THE PROMOTION OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES TEXTBOOKS PROJECT

ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า
The Burmese Government and the Ethnic Minority Groups

ผู้แต่ง

พรพิมล ตรีโชติ
Pornpimon Trichot

บรรณาธิการจัดพิมพ์
ชาญวิทย์ เกษตรศิริ
ธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์

ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
Thailand's Neighbors in Southeast Asia

พิมพ์ครั้งแรก : กุมภาพันธ์ 2542

จำนวนพิมพ์ 2,000 เล่ม

ISBN 974-86305-7-9

ราคา 295 บาท

แบบปกและรูปเล่ม
ลายวน เพชรแสงสว่าง

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

THE THAILAND RESEARCH FUND

ชั้น 19 อาคารมหานครยิบซั่ม 539/2 ถนนศรีอยุธยา แขวงถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
19th Floor, Gypsum Metropolitan Tower, 539/2 Sri-Ayudhya Road, Rajdhavee, Bangkok 10400
Tel : 642-5186-9 Fax : 642-5190 BBS : 642-5235 E-mail : vicharn@mozart.inet.co.th
Home Page : <http://www.inet.co.th/org/trf>

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

THE FOUNDATION FOR THE PROMOTION OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES TEXTBOOKS PROJECT

413/38 ถนนอรุณอมรินทร์ บางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700

413/38 Arun-amarin Road, Bangkok 10700, Tel : 424-5768 Fax : 433-8713

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คำนำ

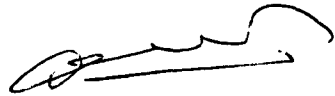
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มีความยินดีที่ได้นำเสนอหนังสือ “ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า” เขียนโดย อาจารย์พรพิมล ตรีโชตินักวิจัยผู้เกาะติดกับองค์ความรู้ว่าด้วยชนกลุ่มน้อยมาอย่างต่อเนื่อง ประจำสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อดลาดหนังสือเชิง “สร้างสรรค์ปัญญา เพื่อพัฒนาประเทศ” โดยอาศัยทุนของฝ่ายสนับสนุนการวิจัยด้านความสัมพันธ์ข้ามชาติและทางเลือกในการพัฒนา เพื่อปรับปรุงงานที่มีคุณค่าทางวิชาการและเป็นประโยชน์ต่อสังคมทั่วไป

หนังสือ “ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า” มีความน่าสนใจตรงที่ได้แสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของนโยบายรัฐบาลพม่าต่อชนกลุ่มน้อยที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงเวลาต่าง ๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงยุคสังคมเปิด การสร้างตัวและการต่อสู้ของกลุ่มต่าง ๆ ที่ค่อนข้างละเอียด การวิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มและกับรัฐบาลพม่าและบางส่วนเกี่ยวเนื่องกับไทยที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน จากนั้นได้เสนอแนะการแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ทั้งแก่รัฐบาลพม่าและชนกลุ่มน้อยเองในอนาคต พร้อมทั้งมีภาคผนวกที่ให้ข้อมูลสำคัญ ๆ เช่น แดงการณณ์ ข้อตกลงร่วม ประวัติผู้นำกลุ่มคนสำคัญ และรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

(4)

สกว. จึงหวังว่าการสนับสนุนให้มีการปรับปรุงและเผยแพร่หนังสือ “ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า” เล่มนี้จะได้ประโยชน์ทั้งสาระพื้นฐานที่เข้มข้น และแง่คิดเชิงนโยบายที่สร้างสรรค์แก่แวดวงวิชาการ ผู้สนใจและเกี่ยวข้องกับ ปัญหา นโยบายชนกลุ่มน้อยทั้งฝ่ายพม่าและไทย และสาธารณชนทั่วไป

ศ.นพ. วิจารย์ พานิช

ผู้อำนวยการ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

รายนามคณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย

1. ศ.ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต ประธานกรรมการ

กรรมการโดยตำแหน่ง

2. ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
3. ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
4. ปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
5. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
6. ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
7. ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
8. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
9. ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย	กรรมการ
10. เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	กรรมการ
11. ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีแห่งชาติ	กรรมการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

12. ศ.ดร. กำพล อดุลวิทย์	กรรมการ
13. ศ.นพ. ไกรสิทธิ์ ดันดิศิริรินทร์	กรรมการ
14. ศ.ดร. นิธิ เอียวศรีวงศ์	กรรมการ

(6)

15. ศ.ดร. ปรีดา	วิบูลย์สวัสดิ์	กรรมการ
16. รศ.ดร. กุศลธร	ศิลปบรรเลง	กรรมการ
17. รศ.ดร. วิโรจ	อิมพิทท์	กรรมการ
18. ดร. สัจจา	บุญยฉัตร	กรรมการ

ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

19. ศ.นพ. วิจารย์	พานิช	กรรมการและเลขานุการ

คำแถลง

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2509 ด้วยความร่วมมือร่วมใจกันเองเป็นส่วนบุคคล ในหมู่ผู้มีความรักในการกิจบริหารการศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ เมื่อเริ่มดำเนินงาน โครงการตำรามีฐานะเป็นหน่วยงานหนึ่งของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ก่อนที่จะมีฐานะเป็นมูลนิธิเมื่อต้นปี พ.ศ. 2521 ทั้งนี้โดยได้รับความร่วมมือด้านทุนทรัพย์จากมูลนิธิร็อกกี้ เฟลเลอร์ เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงานขั้นต้น เป้าหมายเบื้องต้นของมูลนิธิโครงการตำราก็คือ ส่งเสริมให้มีตำราภาษาไทยที่มีคุณภาพเฉพาะในทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั้งนี้ต่างก็เห็นพ้องต้องกันในระยะนั้นว่า คุณภาพหนังสือตำราไทยระดับอุดมศึกษาแขนงวิชาดังกล่าวยังไม่สูงพอ ถ้าส่งเสริมให้มีหนังสือเช่นนี้เพิ่มขึ้นย่อมมีส่วนช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษาในชั้นมหาวิทยาลัยโดยปริยาย อีกทั้งยังอาจช่วยการสร้างสรรค์ปัญญา ความคิดริเริ่ม และความเข้าใจอันถูกต้องในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองโดยส่วนรวม

พร้อมกันนี้มูลนิธิโครงการตำรา ก็มีเจตนาอันแน่วแน่ที่จะทำหน้าที่เป็นที่ชุมนุมผลงานเขียนของนักวิชาการต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถาบัน เพื่อ

ให้ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพได้เป็นที่รู้จักและเผยแพร่ออกไปโดยทั่วถึงในหมู่ผู้สอน ผู้เรียน และผู้สนใจงานวิชาการ การดำเนินงานของมูลนิธิโครงการตำราฯ มุ่งขยายความเข้าใจและความร่วมมือของบรรดานักวิชาการออกไปในวงกว้างยิ่ง ๆ ขึ้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านการกำหนดนโยบายสร้างตำรา การเขียน การแปล และการใช้ตำรานั้น ๆ ซึ่งจะเป็นเครื่องส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์อันพึงปรารถนา ตลอดจนความเข้าใจอันดีต่อกันในวงวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

นโยบายพื้นฐานของมูลนิธิโครงการตำราฯ คือ ส่งเสริมและเร่งรัดให้มีการจัดพิมพ์หนังสือตำราทุกประเภท ทั้งที่เป็นงานแปลโดยตรง งานแปลเรียบเรียง งานถอดความ งานรวบรวม งานแต่งและงานวิจัย ในช่วงแรก ๆ เราได้เน้นส่งเสริมงานแปลเป็นหลัก ขณะเดียวกันก็ได้ส่งเสริมให้มีการจัดพิมพ์ตำราประเภทอื่น ๆ ด้วย นับแต่ได้ก่อตั้งโครงการตำราฯ มาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยความร่วมมืออย่างดียิ่งของนักวิชาการหลายสถาบัน สามารถส่งเสริม-กลั่นกรอง-ตรวจสอบ และจัดพิมพ์หนังสือตำราภาษาไทยระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพตามเป้าหมาย เจตนารมณ์ และนโยบาย ได้ครบทุกประเภท และมีเนื้อหาครอบคลุมสาขาวิชาต่าง ๆ ถึง 8 สาขาดังต่อไปนี้คือ (1) สาขาวิชาภูมิศาสตร์ (2) สาขาวิชาประวัติศาสตร์ (3) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ (4) สาขาวิชารัฐศาสตร์ (5) สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (6) สาขาวิชาปรัชญา (7) สาขาวิชาจิตวิทยา (8) สาขาวิชาภาษาและวรรณคดี นอกจากนี้เรายังมีโครงการผลิตตำราสาขาวิชาอื่น ๆ เพิ่มขึ้นด้วย เช่น สาขาวิชาศิลปะ ซึ่งกำลังอยู่ในขั้นดำเนินงาน และยังได้ขยายงานให้มีการแต่งตำราเป็น “ชุด” ซึ่งมีเนื้อความคาบเกี่ยวระหว่างหลายสาขาวิชา เช่น “ชุดชีวิตและงาน” ของบุคคลที่น่าสนใจ ดังที่ได้จัดพิมพ์เผยแพร่ไปแล้วบางเล่ม

ปัจจุบันมูลนิธิโครงการตำราฯ ยังคงมีเจตนาอันแน่วแน่ที่จะขยายงานของเราต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง แม้จะประสบอุปสรรคนานัปการ โดยเฉพาะอุปสรรคด้านทุนรอน เพราะกิจการของเราไม่ใช่กิจการแสวงหากำไร หากมุ่งประสงค์ให้นักศึกษาและประชาชนได้มีโอกาสซื้อหาหนังสือตำราฯ ในราคาย่อมเยาพอสมควร

คณะกรรมการทุกสาขาวิชาของมูลนิธิโครงการตำราฯ ยินดีน้อมรับคำแนะนำและคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อ่านทุกท่าน และปรารถนาอย่างยิ่งที่จะให้ท่านผู้อ่านทุกท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในมูลนิธิโครงการตำราฯ ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนแนะนำอยู่ห่าง ๆ ช่วยแต่ง แปล เรียบเรียง หรือ รวบรวมตำราสาขาวิชาต่าง ๆ ให้เรา หรือเข้ามาร่วมบริหารงานร่วมกับเรา

เสน่ห์ จามริก

ประธานคณะกรรมการบริหาร

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

รายนามคณะกรรมการบริหาร
มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

นายเสน่ห์	จามริก	ประธาน
นางเพ็ชรี	สุมิตร	รองประธาน
นางสาวกุสุมา	สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	กรรมการ
นายธเนศ	อาภรณ์สุวรรณ	กรรมการ
นายรังสรรค์	ธนะพรพันธุ์	กรรมการ
นายสุลักษณ์	ศิริรักษ์	กรรมการ
นายวิทยา	สุจริตธนารักษ์	กรรมการ
นายเกริกเกียรติ	พิพัฒน์เสรีธรรม	กรรมการ
นายอุทัย	ดุลยเกษม	กรรมการ
นางสุวรรณมา	สถาอานันท์	กรรมการ
นางปรีดดา	เฉลิมเผ่า กอนันตกุล	กรรมการ
นางสาวศรีประภา	เพชรมีศรี	กรรมการ
นางสาวศุภลักษณ์	เลิศแก้วศรี	กรรมการและเหรัญญิก
นายชาญวิทย์	เกษตรศิริ	กรรมการและเลขานุการ
นายทรงยศ	แววหงษ์	กรรมการและผู้จัดการ

คำนำ

“ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”

คำว่า “เอเชียตะวันออกเฉียงใต้” เป็นคำใหม่ในภาษาไทยและเป็นคำที่ยังไม่ลงตัว จะเห็นว่ามีการใช้ในแบบต่าง ๆ กัน บ้างก็ใช้ว่า “เอเชียอาคเนย์” บ้างใช้ว่า “อุษาคเนย์” อย่างไรก็ตามเพราะพริ้งก็มิ คำนี้เราแปลมาจากภาษาอังกฤษแบบอเมริกันอีกทีหนึ่ง คือ Southeast Asia ซึ่งในภาษาอังกฤษแบบอังกฤษก็ใช้ในลักษณะที่แยกคำ คือ South-East Asia ดังจะเห็นได้จากชื่อหนังสือของปรมาจารย์ชาวอังกฤษ D.G.E. Hall ที่ให้ชื่อหนังสือเล่มคลาสสิกของท่านว่า *A History of South-East Asia* (1955) ในขณะที่ปรมาจารย์อเมริกัน George Mct. Kahin ตั้งชื่อหนังสือที่ถือได้ว่าเป็นงานบุกเบิกเล่มสำคัญของท่านว่า *Governments and Politics of Southeast Asia* (1959)

สำหรับในทวีปเอเชีย แต่เดิมมีคำที่อาจจะมีความหมายใกล้เคียงกับคำนี้อยู่บ้าง เช่นจีนใช้คำว่า “น่านยาง” ซึ่งแปลตรงตัวว่าทะเลใต้ อันหมายถึงดินแดนที่อยู่ทางใต้ของจีน แต่ไม่รวมมหาสมุทรอินเดียและไม่รวมออสเตรเลีย

ญี่ปุ่นรับคำนี้มาจากจีน แล้วออกเสียงว่า “นานโย” ส่วนในวรรณกรรมอินเดีย ก็มีคำที่หมายถึงดินแดนแถบนี้เช่นกัน คือคำว่า “สุวรรณภูมิ” ที่ไทยนำมาแปลและแปลงว่า “แหลมทอง” อีกทอดหนึ่ง อย่างไรก็ตามแนวความคิดว่าด้วยหน่วยหนึ่งทางภูมิศาสตร์ของเอเชียนี้ ยังมีได้มีการศึกษาโดยละเอียดนัก (อย่างน้อยก็ในภาษาไทย) และการใช้คำต่าง ๆ เหล่านี้ก็เป็นไปอย่างกว้าง ๆ

โดยทั่วไปในวงวิชาการตะวันตกถือว่าคำว่า “เอเชียตะวันออกเฉียงใต้” ถือกำเนิดขึ้นมาในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อ ลอร์ด หลุยส์ เมท์แบตตัน ตั้งกองบัญชาการของท่านขึ้นในเกาะลังกา โดยใช้ชื่อว่า South-East Asia Command แต่อันที่จริงแล้วสหรัฐอเมริกา นั่นแหละ ที่ทำให้คำนี้ (โดยเปลี่ยนเจียนเป็นแบบอเมริกัน) กลายเป็นศัพท์แพร่หลายไปทั่ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของสงครามเย็น หรือกล่าวโดยเฉพาะเจาะจงก็คือ ภายหลังจากที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนประสบความสำเร็จในการปลดปล่อยประเทศเมื่อปี 2492/1949 นโยบายสกัดกั้น (Containment Policy) ของสหรัฐฯ ทำให้ “เอเชียตะวันออกเฉียงใต้” กลายเป็นดินแดนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดในทางยุทธศาสตร์ ดังนั้นสถานะทางภูมิรัฐศาสตร์ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก็นำมาซึ่งความพยายามที่จะศึกษาและเข้าใจในดินแดนประชากร เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม อันเป็นที่มาของวิธีการศึกษาในลักษณะของ area studies (หรือที่เรากำลังพยายามทำและแปลออกมาว่า “อาณาบริเวณศึกษา” บ้าง “วิเทศศึกษา” บ้าง) และนี่ก็เป็นที่มาของ “เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา” หรือ Southeast Asian Studies

ในช่วงของทศวรรษ 1950 และ 1960 (ซึ่งตรงกับช่วงรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม-สฤษดิ์ ธานะรัชต์-ถนอม กิตติขจร) “เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา”

ในสถานะของ “สหสาขาวิชา” (Interdisciplinary) เพียงพู่อย่างมากร ศูนย์ศึกษาใหญ่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นที่มหาวิทยาลัยคอร์เนล (ตั้ง Southeast Asia Program 2494/1951) มหาวิทยาลัยเยล มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน มหาวิทยาลัยฮาวาย ตลอดจนวิทยาเขตต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ฯลฯ ต่างก็ทั้งเรียน ทั้งสอน ทั้งวิจัย และทั้งมีส่วนพัวพันกับนโยบายของรัฐบาลอเมริกันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสงครามเวียดนาม-ลาว-กัมพูชา จนกระทั่งบางวงวิชาการและนักวิชาการบางคนถูกประณามว่าทำงาน “จารกรรม” ให้กับรัฐบาล

สหสาขาวิชา “เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา” ซึ่งส่วนใหญ่การจัดการเรียนการสอนจะเป็นระดับปริญญาโทและปริญญาเอกนั้นได้แพร่ขยายไปทั่วเช่นในยุโรปทั้งในอังกฤษและภาคพื้นทวีป (แน่นอนเจ้าอาณานิคมเดิมในยุโรป เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส หรือเนเธอร์แลนด์ ต่างก็มีการศึกษาในลักษณะคล้ายคลึงกันนี้ และบางแห่งก็มีมาก่อนอเมริกันด้วยซ้ำไป) และก็ขยายไปสู่ประเทศที่อยู่ในเขตอิทธิพลทางการเมืองของอเมริกา เช่นในออสเตรเลีย หรืออย่างในกรณีของญี่ปุ่นเป็นต้น (มหาวิทยาลัยเกียวโตได้รับเงินทุนช่วยเหลือจากอเมริกันในการจัดตั้ง Center for Southeast Asian Studies 2508/1965)

สำหรับในประเทศไทย (ซึ่งรวมทั้งประเทศบางประเทศในภูมิภาคนี้) “เอเชียตะวันออกเฉียงใต้” ในสถานะทางวิชาการและสถานะทางภูมิรัฐศาสตร์ จะเป็นผลผลิตทั้งทางตรงและทางอ้อมของสหสาขาวิชาและนโยบายทางยุทธศาสตร์ของอเมริกา การเกิดขึ้นของวิชาใหม่ ๆ เช่น ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การเมืองการปกครองเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สังคมและวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ฯลฯ ในมหาวิทยาลัยชั้นนำของไทยในช่วง

ปลายทศวรรษ 1950 และมาเฟื่องฟูอย่างมากในทศวรรษ 1960 นั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับนโยบายของอเมริกาในเอเชีย หนังสือตำราในด้านนี้ค่อย ๆ ทอยออกมามาก โดยเริ่มต้นจากงานแปลจากภาษาอังกฤษ (อเมริกัน) เรื่อยไปจนเกิดตำราแบบประเภท “แนะนำ” โดยนักวิชาการไทย (ซึ่งส่วนใหญ่ยังต้องพึ่งหลักฐานข้อมูลจากตำราของอเมริกัน-อังกฤษอยู่เป็นส่วนใหญ่)

ในเวลาเดียวกัน “เอเชียตะวันออกเฉียงใต้” ในสถานะของความสำคัญทางภูมิรัฐศาสตร์ค่อนนโยบายของสหรัฐฯ ก็ทำให้รัฐบาลในหลายประเทศในแถบนี้ถูกอิทธิพลดังกล่าวดูดเข้าไปอยู่ในวงจรของการเมืองระหว่างประเทศของสงครามเย็น (ซึ่งถ้าจะพูดให้ตรงความหมายที่เดิวนั้น สงครามเย็นเป็นความเย็นสำหรับมหาอำนาจมากกว่า เพราะไม่ต้องรบสงครามในบ้านของตนเอง ไม่ว่าจะเป็ในยุโรปหรืออเมริกา ในขณะที่ทั้งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กลับเป็นสงครามที่มีความรุนแรงและความหายนะอย่างสูง มีลักษณะของสงครามร้อนเสียยิ่งกว่าร้อน) ในระยะเวลาดังกล่าวเกิดความพยายามที่จะสร้าง “ความร่วมมือส่วนภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” โดยเฉพาะในกลุ่มค่าย “โลกเสรี” ที่จะเผชิญหน้ากับ “ค่ายคอมมิวนิสต์”

แน่นอนในระยะเริ่มแรก “ความร่วมมือส่วนภูมิภาค” นี้ก็ตกอยู่ภายใต้ “ร่มเงา” ของมหาอำนาจตะวันตก ซึ่งนำโดยสหรัฐฯ อย่างในกรณีขององค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ สปอ. (The Southeast Asia Collective Defence Treaty Organization - SEATO) ปี 2497/1954 ที่มีสำนักงานอยู่ที่กรุงเทพฯ (ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของส่วนหนึ่งของกระทรวงการต่างประเทศ) เรื่อยมาจนมีสมาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาสา (Association of Southeast Asia - ASA) ที่กลายมาเป็น

สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือที่รู้จักกันว่า อาเซียน (The Association of Southeast Asian Nations - ASEAN) ในที่สุดในปี 2510/1967 และก็เกิดกิจกรรมต่าง ๆ เติบโตขึ้นมาเพื่อสร้าง “ความร่วมมือส่วนภูมิภาค” อาทิเช่น กีฬาแหลมทอง (Southeast Asian Peninsular Games - SEAP Games) อันเป็นที่มาของซีเกมส์ (Southeast Asian Games - SEA Games) ในปัจจุบัน หรือกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมที่ขึ้นชื่อลือชาและฟูฟ่ออย่างมากคือ รางวัลนักเขียนซีไรท์ (Southeast Asian Write Award - SEA Write) ฯลฯ

กล่าวโดยย่อ แม้ว่าแนวความคิด แนวศึกษา ตลอดจนกิจกรรมทั้งทางการเมืองและวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะได้รับอิทธิพลและแรงกระตุ้นจากโลกตะวันตก (โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสหรัฐฯ) ก็ตาม แต่แนวความคิดดังกล่าวได้กลายเป็นที่ยอมรับและปฏิบัติกันใน “ภูมิภาค” นี้ และที่สำคัญก็คือได้เกิด “หน่ออ่อน ๆ” ของวิชาการ “เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา” ขึ้นในมหาวิทยาลัยไทยบางแห่ง เช่น ปรินซ์ตันโททางด้านประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2517/1974 ซึ่งในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาจนถึงปี 2538/1995 ได้ผลิตมหาบัณฑิตออกมาแล้ว 78 คน แต่อย่างไรก็ตามมีข้อน่าสังเกตว่าวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ของมหาบัณฑิตนี้ส่วนใหญ่กลับกลายเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับไทยศึกษามากกว่าจะเป็นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา อันอาจเนื่องมาจากข้อจำกัดของความรู้ด้วยภาษาที่จะทำงานค้นคว้าในภาษาของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยตรงก็เป็นได้

สำหรับที่มหาวิทยาลัยมหิดล มีสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท ตั้งเป็นทางการ 2524/1981 (แต่มีสถานะเป็นโครงการมาก่อน

ตั้งแต่ปี 2517/1974 ไล่เรียกกันกับมหาวิทยาลัยศิลปากร) สถาบันนอกจาก จะทำการวิจัยเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แล้ว ยังจัดหลักสูตรการเรียนการสอนระดับปริญญาโทและเอกอีกด้วย (อย่างไร ก็ตามหลักสูตรปริญญาเอกซึ่งเริ่มในปี 2535/1992 ยังไม่มีผู้จบการศึกษา)

น่าสนใจและน่าแปลกใจที่นอกเหนือจาก “หน่ออ่อนทางวิชาการ” ของ สองมหาวิทยาลัยข้างต้น ไม่มีมหาวิทยาลัยระดับนำของไทยจัดการเรียนการ สอนไม่ว่าจะเป็นในระดับปริญญาตรี หรือในระดับหลังปริญญาตรี และก็ไม่มี หน่วยงานที่ทำการศึกษาหรือวิจัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยตรง แม้ว่าที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะมีสถาบันเอเชียศึกษามาตั้งแต่ 2528/1985 (เป็น โครงการมาตั้งแต่ 2510/1967) ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็มีการจัดตั้ง สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาขึ้นมาในระยะหลัง อย่างไรก็ตามก็เป็นที่เข้าใจ ได้ทั้งในทางสำคัญทางด้านภูมิรัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์การเมือง ที่ทั้งสอง สถาบันนี้จะให้หน้าหนักของการทำงานวิจัยค้นคว้าในส่วนที่เกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจีนและญี่ปุ่น มากกว่าบรรดา “ประเทศเล็กประเทศน้อย” ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (แม้ว่าโดยความเป็นจริงแล้วทางจุฬาให้ความ สนใจและผลิตผลงานทางด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่น้อยก็ตาม)

โดยรวมแล้วก็อาจกล่าวได้ว่า เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาก็ยังคง สภาพของการเป็น “หน่ออ่อน ๆ” ทางวิชาการอยู่ ยังเป็น “หน่ออ่อน” ทั้งใน ด้านการเสริมสร้างสถาบัน ทั้งในด้านบุคลากรทางวิชาการ (หรือที่เราเรียกกัน ว่าเชี่ยวชาญ) ทั้งในด้านหนังสือ ตำรา และทั้งในด้านความรู้ของมหาชนโดย ทั่วไป

แต่แล้วในช่วงประมาณ 2 ทศวรรษที่ผ่านมา เกิดปรากฏการณ์ที่สำคัญในระดับการเมืองของโลก อันมีผลกระทบต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมทั้งไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นั่นคือ นับตั้งแต่การปราชัยของสหรัฐฯในอินโดจีนตั้งแต่ปี 2518/1975 ตามติดมาด้วยปรากฏการณ์ที่ไม่ค่อยจะมีใครคาดคิด คือการล่มสลายของอุดมการณ์และเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมในช่วงปลายทศวรรษ 1980 ซึ่งมีผลเป็นรูปธรรมในการพังทลายของกำแพงเบอร์ลินกับการล่มสลายของสหภาพโซเวียต ซึ่งก็หมายถึงการสิ้นสุดของสงครามเย็น (หรือจะเรียกว่าสงครามร้อนในมุมมองของเอเชียก็ตาม) ในช่วงต้นทศวรรษ 1990 เป็นผลให้ดูเหมือนว่ากระแสใหญ่ ๆ ในโลกนี้เหลืออยู่เพียง 2 กระแสนั้นเอง คือ กระแสหนึ่งเป็นด้านการเมืองและเป็นเรื่องของ “กระบวนการประชาธิปไตย” (democratization) อีกกระแสหนึ่งทางด้านเศรษฐกิจซึ่งเป็นเรื่องของ “เศรษฐกิจการตลาดเสรี” (free market economy)

ดังนั้น สภาพการณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เคยแบ่งเป็นค่ายเป็นกลุ่ม กลีบกลายเป็นคล้าย ๆ กับ “โลกที่ไร้พรมแดน” หรือเรียกตามศัพท์ที่แสนจะได้รับความนิยมแห่งยุคใหม่นี้ว่า “โลกาภิวัตน์” ดูประหนึ่งว่าไม่ว่าประเทศใดจะปกครองด้วยระบบการเมืองแบบใด ต่างก็ดูเหมือนจะสามารถอยู่ร่วมกันและติดต่อสัมพันธ์กันได้

ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในรอบสองทศวรรษที่ผ่านมา ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างมหาศาล ทั้งในระดับของรัฐบาลในแง่ของ “ความร่วมมือส่วนภูมิภาค” ที่กล่าวแล้วข้างต้น รวมทั้งความพยายามที่จะขยายขอบเขตความร่วมมือของสมาคมอาเซียนให้มีสมาชิกครบ 10 ประเทศ รวมไปถึงจนถึงภาคเอกชนซึ่งความสำเร็จในระยะหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย นับ

(18)

ตั้งแต่เริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจเมื่อปี 2504/1961 โดยยึดระบบเศรษฐกิจ การตลาดเสรี เกาะกลุ่มมากับสหรัฐฯและญี่ปุ่น ทำให้เศรษฐกิจไทยประสบ ความสำเร็จอย่างมหาศาลจากทศวรรษ 1960 เพียงฟูเป็น “เศรษฐกิจฟองสบู่” ในทศวรรษ 1980 จนกระทั่งมาเริ่มถดถอยเอาในตอนต้นทศวรรษ 1990 และ เกิดวิกฤตเศรษฐกิจและค่าของเงินบาทในปี 2540/1997 ความสำเร็จชั่วระยะเวลาหนึ่งของเศรษฐกิจไทยที่ทำให้ภาคเอกชนให้ความสนใจต่อทรัพยากรและ แรงงานราคาถูกของประเทศข้างเคียง โดยเฉพาะประเทศที่ใช้ระบบสังคมนิยม และ “ล้มเหลว” ทางเศรษฐกิจอย่างในอินโดจีนและพม่า

กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในสภาพการณ์ใหม่ข้างต้น ทำให้เกิดความสนใจ และความสำคัญของการที่ไทยจะต้อง “รู้เขารู้เรา” รู้จักประเทศเพื่อนบ้านหรือ ประเทศข้างเคียงโดยตรง ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่คุ้นเคย อยู่กับการติดต่อแต่กับชาติมหาอำนาจ เพียงแต่อาจชิงตัน ลอนดอน ปารีส โตเกียว หรือที่เปลี่ยนไปหน่อยก็คือกับปักกิ่ง กลับต้องให้ความสนใจต่อ “ประเทศเล็กประเทศน้อย” ต้องติดต่อกับอย่างกุ่ม เวียงจันทน์ พนมเปญ ฮานอย จาการ์ตา ฯลฯ ดังคำกล่าวของ ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต (วิเทศคดีศึกษา สกว. 2538) ที่ว่า

สังคมไทยจะต้องปรับตัวเองให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้สร้าง ปัญญาขึ้นให้กว้าง ให้รอบรู้เรา-รู้เขามากขึ้น จะต้องรู้จักคู่-คู่แข่ง มากขึ้น จะต้องเรียนรู้การหาความพอดี ระหว่างความร่วมมือและ การแข่งขัน เรียนรู้การอยู่ร่วมกับธรรมชาติมากขึ้น และการรักษา ไว้และการพัฒนาซึ่งความเป็นไทยในสังคมโลก จะต้องเป็นทั้ง ผลเมืองไทยและผลเมืองโลก

ความตื่นตัวสนใจต่อประเทศข้างเคียง ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน แม้จะมีกลิ่นอายของยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ประเภทของการ “การเปลี่ยนสนามรบให้เป็นตลาดการค้า” ประเภทของการมองหาช่องทางผลประโยชน์ที่จะได้ทั้งตลาด ทั้งแรงงานและทั้งทรัพยากรราคาถูกก็ตาม แต่ก็ส่งผลให้เกิดความตื่นตัวในวงการศึกษาที่จะมี “เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา” ในรูปต่าง ๆ ทั้งในระดับของทบวงมหาวิทยาลัยที่ต้องการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น ทั้งในหมู่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีโครงการประเภท “ภูมิภาคศึกษา” “พม่าศึกษา” “อินโดจีนศึกษา” หรือ “เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา” โดยตรง (แม้ว่าส่วนใหญ่ยังมีสภาพเป็นแผนงานอยู่ บางส่วนก็เป็น “หน่วยวิชาการ” เล็ก ๆ ยังต้องรอกาลเวลาที่จะพิสูจน์ว่าจะเติบโตออกดอกออกผลหรือไม่ก็ตาม)

และจากบริบทดังกล่าวนี้เอง จึงเกิดความร่วมมือระหว่างมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ กับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการผลิตและเผยแพร่ความรู้ที่เกี่ยวกับ “ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” โดยมีจุดเน้นอยู่ที่ การสนับสนุนผลงานทางด้านนี้ที่เขียนด้วยคนไทยด้วยกัน และโดยมีความคาดหวังว่า โครงการหนังสือชุดนี้จะช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจต่อ “เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา” ขึ้นในบ้านเราทั้งในหมู่นักวิชาการและมหาชนทั่วไป เป็นการขยายพรมแดนของความรู้และวิชาการให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ช่วยส่งเสริมให้เกิดนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญรุ่นใหม่ ๆ ขึ้น และที่สำคัญคือ กระตุ้นให้เกิดทั้งการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย การสร้างสถาบัน การสร้างคณาจารย์ใหม่ ที่มีลักษณะเป็น critical mass ขึ้นในประเทศไทยอันเป็นส่วนหนึ่งและส่วนที่สำคัญของ “ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” เวลาของ “การศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” เอง แทนที่จะเป็นในอเมริกา ในยุโรป ในออสเตรเลีย ในญี่ปุ่น ในจีน น่าจะมาถึงแล้ว

สำหรับหนังสือเรื่อง “ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า” ของ พรพิมล ตรีโชติ เป็นการศึกษาถึงปัญหาความขัดแย้งแตกแยกและสงครามระหว่างกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ กับรัฐบาลทหารพม่า ซึ่งมีความชัดเจนและรุนแรงนับแต่พม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษเมื่อปี พ.ศ.2491/1948 จวบจนถึงปัจจุบันสาเหตุสำคัญของปัญหาดังกล่าวอยู่ที่รัฐบาลทหารพม่าไม่ยอมรับหลักการปกครองตนเองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองตลอดทั้งความเท่าเทียมในหลายด้านของชนกลุ่มน้อยที่มีกว่า 20 กลุ่มชน ซึ่งรวมเป็นประชากรเกือบครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งประเทศพม่า

หนังสือเล่มนี้จึงนับได้ว่าเป็นฐานข้อมูลที่ชี้ให้เห็นถึงรากเหง้าของปัญหาชนกลุ่มน้อยในพม่า โดยเน้นศึกษาชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ด้านชายแดนพม่า-ไทย และใช้การศึกษาพิจารณาจากสองด้าน ทั้งจากแนวนโยบายและปฏิบัติการของฝ่ายรัฐบาลทหารพม่าและของฝ่ายชนกลุ่มน้อย เพื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ไม่สามารถสร้างกระบวนการผสมกลมกลืนและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของกลุ่มชนชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในพม่า

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ

คำนิยม

คุณพรพิมล ตรีโชติ เป็นนักวิชาการแนวหน้าในแวดวงวิชาการไทย ที่สนใจใฝ่รู้เรื่องพม่า ทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการสรรค์สร้างและส่งผ่านความรู้ ทั้งในรูปลักษณะงานวิจัยและบทความวิชาการสู่แวดวงวิชาการ และสู่ สาธารณชนผ่านสื่อหนังสือพิมพ์อย่างสืบเนื่อง ผลงานทางวิชาการของคุณ พรพิมลในด้านพม่า โดยนัยหนึ่งเป็นผลอันเกิดจากการปรับปรุงพื้นความรู้ที่ สืบสมจากการได้ศึกษาปริญญาโทในสาขา Bilingual and Bicultural Studies ผสมผสานความรู้และประสบการณ์ที่ขยายผลจากงานวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับ ชนกลุ่มน้อยที่ทำมาโดยสืบเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาให้ ชุมชนในเขตภูเขา (พ.ศ.2528) และความเชื่อทางด้านศาสนาของชาวเขาเผ่า มูเซอในเขต อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ (พ.ศ.2529) จากพื้นความรู้และประสบการณ์ ที่ค่อยสั่งสม คุณพรพิมลได้ขยายขอบเขตการค้นคว้าวิจัยข้ามพรมแดน ครอบคลุมความเคลื่อนไหวตลอดแนวเขาตะนาวศรี ดังเห็นได้ในงานวิจัยเรื่อง การค้าชายแดน (พ.ศ.2533) ขณะที่ได้ก้าวลึกเข้าสู่พื้นที่และปัญหาที่กล่าวได้ ว่าเป็นต้นตอสำคัญหนึ่งของปัญหาชนกลุ่มน้อยในระดับภูมิภาค โดยเฉพาะ ปัญหาอันฝังรากลึกมาในประวัติศาสตร์การเมืองพม่า ดังเห็นได้ในงานวิจัยเรื่อง ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า (พ.ศ.2538) และโอกาสของการลงทุนธุรกิจในพม่า (พ.ศ.2537)

ผลงานทางวิชาการของคุณพรพิมลมีพัฒนาการอย่างค่อยเป็นค่อยไป เท่า ๆ กับที่มีทิศทางการศึกษาค้นคว้าที่ชัดเจน กระนั้นจุดหักเหสำคัญที่ส่งผล ให้ผลงานมีลักษณะเด่นโดยเฉพาะหนังสือชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่านั้นคือ

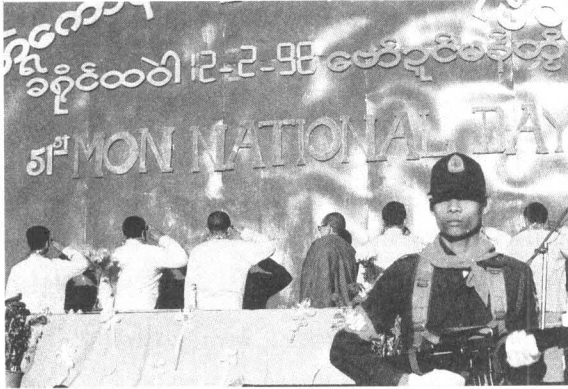
ความพยายามในการปรับมุมมองและฐานข้อมูลด้วยการศึกษาฝ่ายมิติของพม่า หรือกล่าวได้ในอีกนัยหนึ่งว่า คุณพรพิมลได้สัมผัสรับรู้ถึงความจำเป็นในการปรับมิติการศึกษาปัญหาชนกลุ่มน้อยในระดับภูมิภาคด้วยการศึกษาผ่านมิติ ข้อมูลหลักฐาน และปัญหาภายในประเทศพม่าเป็นสำคัญ ซึ่งในแวดวงวิชาการไทยกล่าวได้ว่ายังเป็นทิศทางใหม่ของการศึกษา เจื่อนใจเดียวกันนี้มีส่วนผลักดันให้คุณพรพิมลก้าวขึ้นมาเป็นนักวิชาการรุ่นใหม่ระดับแนวหน้าในด้านพม่าศึกษา และในเรื่องของไทยที่สัมพันธ์กับพม่าโดยเฉพาะต่อประเด็นปัญหาชนกลุ่มน้อย และธุรกิจการค้าชายแดน

ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า เป็นงานค้นคว้าทางวิชาการที่ก่อกองจากงานวิจัยที่ผ่านมาในเรื่องที่เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อย และชนกลุ่มน้อยที่สัมพันธ์กับรัฐบาลพม่า ที่คุณพรพิมลสนใจศึกษาสืบเนื่องมาช้านาน งานค้นคว้านี้มีลักษณะเด่นหลายประการ นับแต่ความพยายามของผู้เขียนในการให้ความสำคัญต่อภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ต่อปัญหาชนกลุ่มน้อยในพม่าย้อนยุคขึ้นไปถึงก่อนยุคอาณานิคม โดยตีแผ่ให้เห็นว่าปัญหานี้เป็นปัญหาภายในที่ตกทอดเป็นส่วนหนึ่งในบูรณาการทางการเมืองของรัฐพม่า แต่ขณะเดียวกันก็วิเคราะห์ให้เห็นถึงการแปรรูปของปัญหาที่ทวีความสลับซับซ้อนขึ้นตามสภาพการเมืองในระดับภูมิภาค ที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยนับแต่ยุคที่พม่าตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ ลักษณะเด่นของงานวิจัยนอกเหนือจากที่กล่าวมาคือ การตีแผ่ให้เห็นถึงที่มาที่ไป ตลอดจนโครงสร้างการจัดตั้งและปฏิบัติขององค์กรร่วมของชนกลุ่มน้อยแต่ละกลุ่มในพม่า ซึ่งนับเป็นการประมวลข้อมูลที่ละเอียดถี่ถ้วนทั้งในส่วนที่เป็นภาพย่อยอันสัมพันธ์กับชนกลุ่มน้อยกลุ่มสำคัญในพม่า ไม่ว่าจะเป็นไทยใหญ่ กะเหรี่ยง มอญ หรือ คะฉิ่น และภาพรวมที่เปิดประเด็นสู่ยุทธวิธีการแก้ปัญหาคความขัดแย้งที่แปรเปลี่ยนของฝ่ายรัฐบาลพม่า

ในงานค้นคว้านี้คุณพรพิมลยังได้พยายามรวบรวมข้อมูลสำคัญในทุกด้าน โดยเฉพาะเงื่อนไขทางด้านเศรษฐกิจ อันมีปัจจัยสืบเนื่องจากความล้มเหลวในการปกครองของรัฐบาลทหารพม่าที่เลือกบริหารประเทศตามแนวสังคมนิยมเท่า ๆ กับแรงกดดันจากภายนอกโดยเฉพาะจากรัฐบาลจีนแผ่นดินใหญ่ ทั้งหมดนำมาสู่บทสรุปที่ออกจะกล้าหาญ ทำทนาย และสวนกระแสสถานการณ์ปัจจุบัน แต่ก็มีความสมเหตุสมผลและหนักแน่นในส่วนของการประเมินข้อมูล

ความน่าสนใจซึ่งรวมถึงคุณภาพของหนังสือเล่มนี้ ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงความพยายามของคุณพรพิมลที่มุ่งตีแผ่และวิเคราะห์ข้อมูลจากจุดยืนและความจำเป็นของรัฐบาลพม่า และความพยายามที่จะเสนอคำตอบที่เป็นข้อยุติต่อความเปลี่ยนแปลงในยุทธวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของฝ่ายรัฐบาลพม่าต่อคนกลุ่มน้อยเท่านั้น แท้จริง ความสำคัญของหนังสือนี้ยังอยู่ที่การเปิดประเด็นและมุมมองการศึกษาที่ทำทนายแนวคิดกระแสหลัก ซึ่งที่ผ่านมามุ่งให้อรรถาธิบายและวิเคราะห์ยุทธวิธีการแก้ปัญหของรัฐบาลพม่าที่ขาดพลวัตรหรือเป็นภาพนิ่ง และสืบเนื่องเป็นทิศทางเดียว นั่นคือการมุ่งตอกย้ำนโยบายของรัฐบาลพม่าที่มุ่งแต่จะใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อย

ดร.สุเนตร ชุตินธรานนท์
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
สถาบันเอเชียศึกษา

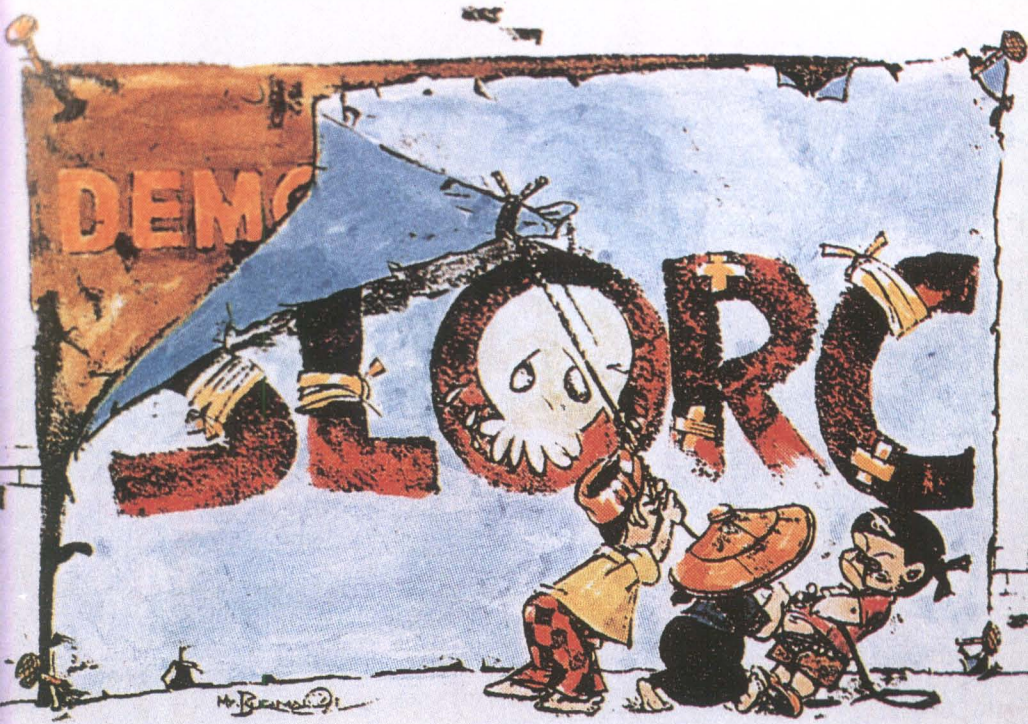

ภาพปก

พม่า ตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ในด้านหนึ่ง การเป็นอาณานิคมก็ทำให้เกิดการรวมดินแดนแห่งความหลากหลายเข้าเป็นหน่วยการเมืองหนึ่งเดียว แต่ในอีกด้านหนึ่ง การที่อังกฤษใช้นโยบาย “แบ่งแยกและปกครอง” ก็กลายเป็นรากเหง้าสำคัญของความขัดแย้งแตกแยกทางสังคมและการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในพม่าที่เด่นชัดและรุนแรง

เอกราชของพม่าที่ได้มาด้วยการต่อสู้และการต่อรอง กระทั่งเป็น วันชาติ-วันเอกราชเมื่อ 4 มกราคม ค.ศ.1948 ที่วางอยู่บนพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันและความเท่าเทียมกันของสมาชิกในพหุสังคมพม่า กลายเป็นเพียงจินตนาการและความเลือนลอยเมื่อข้อตกลงเดิมถูกยกเลิก - ข้อตกลงปางโหลงและรัฐธรรมนูญ ค.ศ.1947 - โดยรัฐบาลทหารพม่าเน้นการทำลายล้างและสลายพลังของชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ที่รวมแล้วครอบคลุมดินแดนและมีประชากรเกือบครึ่งของดินแดนและประชากรทั้งประเทศพม่า การปกครองด้วยอาวุธ กองทัพ และสงครามกลางเมือง จึงเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนในหน้าประวัติศาสตร์พม่ายุคใหม่หลังเอกราช

ภาพปก : มอญ เป็นกลุ่มชนที่ได้ต่อสู้กับกลุ่มชนพม่ามาตลอดในประวัติศาสตร์ 1,000 ปี เป็นกลุ่มชนที่เคยมีอารยธรรมและอาณาจักรอันเก่าแก่ของตนเองในเขตที่ราบลุ่มปากแม่น้ำอิระวดี-สะโดง-สาละวิน แต่สำหรับปัจจุบัน ประชานและคณะกรรมการพรรคมอญใหม่ (New Mon State Party) ต้องทำพิธี “วันชาติมอญ” ปีที่ 51 ที่ชุมชนเล็ก ๆ เขตชายแดนพม่า-ไทย ภายใต้การควบคุมคุ้มครองอย่างเข้มงวดจากกำลังทหารรัฐบาลพม่า

ประชาชนพม่าได้ต่อสู้เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยจากรัฐบาลทหารพม่ามาอย่างยาวนาน แต่ก็ถูกรัฐบาลทหารพม่าปราบปรามด้วยความรุนแรง กระทั่งปี ค.ศ.1988 คณะทหารทำรัฐประหารตนเองในนาม SLOROC (The State Law and Order Restoration Council - สถาปนาฟื้นฟูกฎหมายและความสงบเรียบร้อยแห่งรัฐ) และความเป็นรัฐบาลเผด็จการทหารและปราบปรามฝ่ายเรียกร้องประชาธิปไตยด้วยความรุนแรงก็ยังมีมากขึ้น แม้ว่าเมื่อกลางปี ค.ศ.1997 พม่าจะได้รับการยอมรับให้เข้าเป็นสมาชิกสมาคมอาเซียนหลังจากมีความพยายามมานานนับปี แต่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกโดยเฉพาะกลุ่มประเทศโลกตะวันตกก็หาได้ยอมรับพม่าไม่ เนื่องจากปัญหาสิทธิมนุษยชนและความไม่เป็นประชาธิปไตยในพม่า กระทั่งประเทศโลกตะวันตกไม่ยอมรับการเจรจากับผู้แทนอาเซียนหากการประชุมนั้นมีผู้แทนรัฐบาลพม่าอยู่ร่วมด้วย และเมื่อ 15 พฤศจิกายน ค.ศ.1997 คณะทหารรัฐบาล SLOROC เปลี่ยนชื่อเรียกตนใหม่ว่า “สภาสันติภาพและการพัฒนารัฐ” (The State Peace and Development Council - SPDC) ซึ่งความเป็นรัฐบาลเผด็จการทหารก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

ภาพการ์ตูนของ Ko Ko Maung จากจตุลสาร DAWN จัดพิมพ์โดยนักศึกษาพม่าในกรุงเทพฯ (ภาพจาก *Far Eastern Economic Review*, 12 September 1991)

ออง ซาน ซู จี ผู้นำเพื่อประชาธิปไตยและต่อต้านรัฐบาลเผด็จการทหารพม่า ถูกรัฐบาล SLORC ควบคุมกักกันตัวเธอไว้ในเขตบ้านพักที่ย่างกุ้งตั้งแต่กรกฎาคม ค.ศ.1989 และแม้ว่าพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy - NLD) ที่มีเธอเป็นเลขาธิการพรรค ชนะการเลือกตั้งทั่วไปในพม่าอย่างท่วมท้น แต่รัฐบาลทหารพม่าก็ยังยืนยันปกครองประเทศแบบเผด็จการและควบคุมกักกันตัวเธอต่อมาจนถึงปัจจุบัน

(ภาพจาก *Far Eastern Economic Review*, 1989)

นายพลโบเมียะ (เกิด ค.ศ.1927) ผู้นำแห่งกองทัพกะเหรี่ยงกู้ชาติ ประธานาธิบดีแห่งรัฐกะเหรี่ยงอิสระ (Karen National Union - KNU) หรือ กอดูเล และผู้นำสูงสุดขององค์กรพันธมิตรประชาธิปไตยแห่งพม่า (Democratic Alliance of Burma - DAB) ผู้ซึ่งเป็นศัตรูอันสำคัญของรัฐบาลทหารพม่า (SLORC) ที่รัฐบาลทหารพม่าจะต้องปราบปรามให้ได้ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีกำลังรบที่เข้มแข็ง ทั้งชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ยกให้เป็นผู้นำ และนักศึกษาพม่าที่หลบหนีการปราบปรามจากรัฐบาลทหารพม่าในเขตเมืองจำนวนมากได้มาพึ่งพิงในเขตรัฐกะเหรี่ยงอิสระนี้ ความสำเร็จของฝ่ายรัฐบาลทหารพม่าในการปราบและทำลายเมืองหลวงของรัฐกะเหรี่ยงอิสระเกิดขึ้นเมื่อปลายเดือนมกราคม ค.ศ.1995 โดยยุทธวิธีสร้างความแตกแยกในกลุ่มกะเหรี่ยง ปัจจุบัน ประชาชนของรัฐกะเหรี่ยงอิสระกลายเป็นผู้อพยพในเขตประเทศไทย

นายพลโบเมียะ ยังคงยืนยันปณิธานเดิมของตนที่ว่า “จะอายุมากเท่าไร จะแก่แค่ไหน ถ้าตายเพื่อชาติกะเหรี่ยงแล้วละก็ ตายเมื่อไหร่ก็ได้”

“พวกเราอยู่ในค่ายอพยพ ไม่ใช่เพราะที่นี่มีอาหาร หรือมีที่พักพิงที่ดีๆ เท่านั้น แต่เพราะว่าที่นี่ช่วยปกป้องให้เรารอดพ้นจากการกดขี่ของรัฐบาลทหารพม่าได้
ในพม่า ชาวบ้านถูกเกณฑ์ไปสร้างถนนและสะพาน พวกเราไม่มีเวลาแม้แต่จะคิดถึงเรื่องปากท้อง ถึงเวลาเจ็บป่วยก็ต้องดูแลกันเอง”
 (“Voices of Reality” Artist: Tin Aung Win, Age 17, Huay Ka Lok Refugee Camp, Thailand, Postcard Produced by Burma Issues, 1997)

“เราอยากให้สงครามจบลง เพื่อจะได้กลับไปใช้ชีวิตอย่างสงบยังบ้านของเรา”

(“Voices of Hope” Artist: Mae Da Eh, Age 12, Huay Ka Lok Refugee Camp, Thailand, Postcard Produced by Burma Issues, 1997)

“ในประเทศของเรา มีชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่ม เช่น พม่า, มอญ, กะเหรี่ยง, คะฉิ่น, ว่าง, และกลุ่มอื่น ๆ

ชีวิตภายใต้การปกครองโดยรัฐบาลทหารพม่า ไม่ต่างไปจากทาส พวกเขาอยู่อย่างลำบากจึงหนีออกมา และมาอยู่ในค่ายอพยพ”

(“Voices of Pain” Artist: Sua Lah Wah. Age 17, Huay Ka Lok Refugee Camp, Thailand, Postcard Produced by Burma Issues, 1997)

“ในค่ายอพยพ พวกเราพอเพียงกับสิ่งที่มีอยู่แล้ว แต่แล้วทหารพม่ายังคงตามเข้ามาเผาบ้านพวกเรา ทุกสิ่งที่เรามี กลายเป็นเถ้าถ่าน พวกเราเหมือนเด็กกำพร้าที่ไม่มีพ่อแม่ คอยดูแล ไม่มีใครมาปลอบคอบ ในตอนกลางวันหัวใจของเราพองโตเหมือนลูกแดงโม ในตอนบ่ายเริ่มหดเท่าผลส้ม และในตอนกลางคืนเหลือเท่าเมล็ดถั่ว”

(“Voices of Fear” Artist: Tin Aung Win, Age 17, Huay Ka Lok Refugee Camp, Thailand, Postcard Produced by Burma Issues, 1997)

ประธานและคณะกรรมการพรรคมอญใหม่ทำพิธีเปิดงานวันชาติมอญ
ปีที่ 51 วันที่ 12 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1998 (ภาพของผู้เขียน)

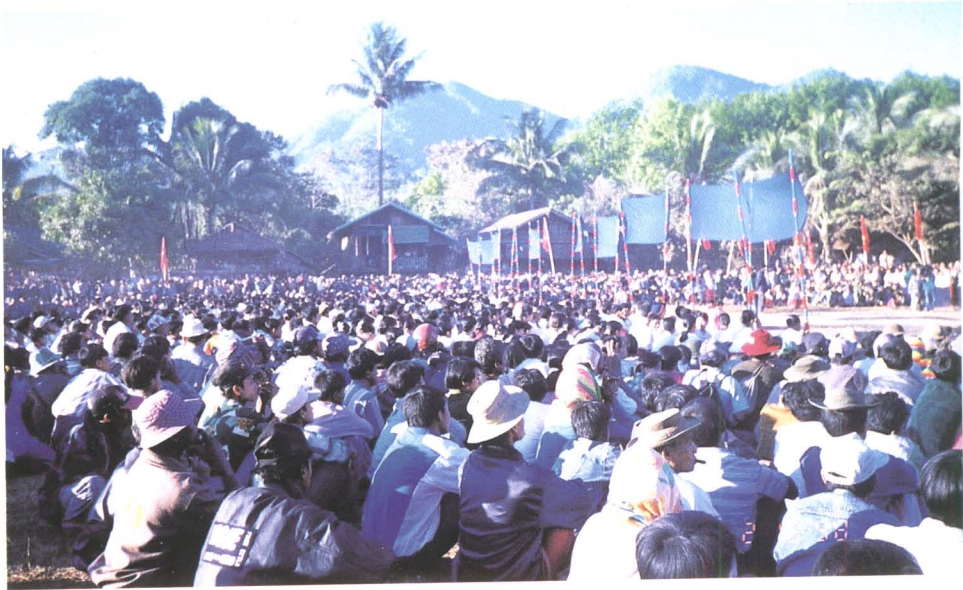
ประธานและคณะกรรมการพรรคมอญใหม่ให้สัมภาษณ์แก่นักข่าวต่างประเทศ
(ภาพของผู้เขียน 12/2/98)

งานวันชาติมอญปีที่ 51 ตกอยู่ภายใต้การควบคุมโดยทหารพม่า (ภาพของผู้เขียน 12/2/98)

จากขวา : ผู้เขียน ถัดมาคือ นายส่วย จิน ประธานพรรคมอญใหม่ และสุกัลักษณ์ กาญจนขุนดี ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ (ภาพของผู้เขียน 12/2/98)

พิธีเดินสวนสนามของเยาวชนมอญ เนื่องในงานวันชาติมอญปีที่ 51 (ภาพของผู้เขียน)

บรรยากาศในงานวันชาติมอญปีที่ 51 (ภาพของผู้เขียน 12/2/98)

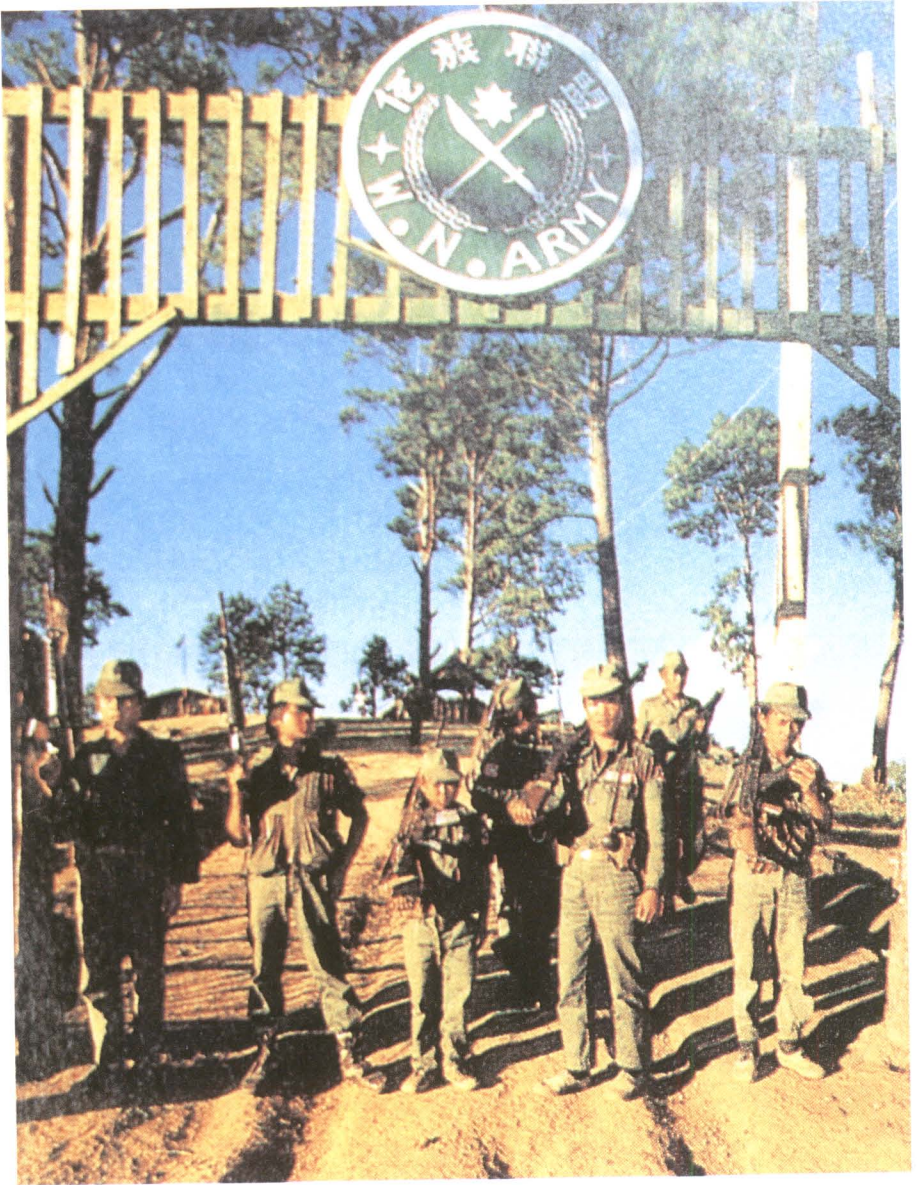
เขาวชนชาวไทยใหญ่ให้การต้อนรับแขกผู้มาเยือนจากเมืองไทย ที่เมืองเชียงคอง รัฐฉาน พม่า
(ภาพของผู้เขียน)

ชาวเขาเผ่าอีโก้ ที่เมืองเชียงคอง รัฐฉาน พม่า (ภาพของผู้เขียน)

ตลาดเมืองเชียงตุง รัฐฉาน พม่า (ภาพของผู้เขียน)

ที่ตั้งของกองทัพว้า (Wa National Army) ใกล้ชายแดนจีน

(ภาพจาก *Asiaweek*, 15 September 1989)

นักศึกษาพม่าที่เรียกตัวเองว่า "ประชาธิปไตย" ถูกรัฐบาลเผด็จการทหารปราบปราม
กระทั่งต้องหนีตายเข้าสู่เขตป่าเขาและจับอาวุธขึ้นต่อสู้ (ภาพจาก *Asiaweek*, 1989)

อุซอลลู ขุนพลชาวว้าในเขตสามเหลี่ยมทองคำ ที่กล่าวว่าคนไม่เคยแปดเปื้อนเงินสกปรกจากการค้ายาเสพติด จนได้สมญาว่า “เจ้าฝิ่นชาวว้า” ขณะที่ชาวว้าโดยทั่วไปปลูกฝิ่นได้ผลผลิตถึง 90% ของผลผลิตผลทั้งประเทศพม่า หรือประมาณ 2,500 ตันต่อปี

(ภาพและเรื่องโดย เทียร์ ฟาลีส์ และ แบร์นาร์ด เกลนิเยร์, “บุกดงฝิ่นในดินแดนว้าแดง”

นิตยสาร*สารคดี* ฉบับ 102 ปีที่ 9 สิงหาคม 2536 หน้า 76-92)

สารบัญ

	หน้า
คำนำสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	(3)
รายนามคณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย	(5)
คำแถลงมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	(7)
รายนามคณะกรรมการบริหาร มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	(10)
คำนำ : ดร.ชาญวิทย์ เกษตรศิริ	(11)
คำนิยม : ดร.สุเนตร ชุตินธรานนท์	(21)
คำนำผู้แต่ง	(54)
ประวัติผู้แต่ง	(56)
บทคัดย่อ	(57)
บทที่	
บทนำ	1
1 นโยบายของรัฐบาลพม่าต่อชนกลุ่มน้อย	13
1.1 นโยบายแบ่งแยกและปกครองของอังกฤษต่อชนกลุ่มน้อย ในสมัยอาณานิคม (ช่วงปี ค.ศ.1826-1947)	13
1.2 ขบวนการชาตินิยมของชาวพม่า และการต่อสู้เพื่ออิสรภาพ ของชาวพม่า	22
1.3 นโยบายของรัฐบาลพม่าต่อชนกลุ่มน้อย (ช่วงปี ค.ศ.1947-1988)	35

1.3.1	นโยบายของอุ ออง ซาน (ค.ศ.1947)	36
1.3.2	นโยบายของอุ นุ (ค.ศ.1948-1962)	40
1.3.3	นโยบายของเนวิน (ค.ศ.1962-1988)	45
2	ชนกลุ่มน้อยกลุ่มสำคัญของพม่า	51
2.1	ภูมิลั้	51
2.2	ไทยใหญ่	57
2.2.1	กำเนิดกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของรัฐฉาน	67
2.2.2	กองกำลังกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่าง ๆ ในรัฐฉาน	76
2.2.3	สถานการณ์ปัจจุบันของกองกำลังและองค์กร ทางการเมืองของชาวไทยใหญ่	80
2.2.4	องค์กรเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวไทยใหญ่ ในปัจจุบัน	84
2.2.5	ภารกิจของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมือง ของชาวไทยใหญ่ในอนาคต	88
2.3	กะเหรี่ยง	90
2.3.1	ค่ายมาเนอร์ปัลตอร์แตก	102
2.3.2	สถานการณ์ปัจจุบันขององค์กร สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง	107
2.3.3	ทิศทางในอนาคตขององค์กร สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง	111
2.4	มอญ	113
2.4.1	กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของมอญสมัยอาณานิคม	115
2.4.2	สถานการณ์ปัจจุบัน	122

2.4.3	การเจรจาสันติภาพระหว่างผู้นำมอญ กับตัวแทน SLORC	124
2.4.4	อนาคตของรัฐมอญ	130
2.4.5	สถานการณ์ของฝ่ายมอญ หลังการเจรจาหยุดยิงกับรัฐบาลพม่า	132
2.5	คะฉิ่น	134
2.5.1	คะฉิ่นสมัยอาณานิคมอังกฤษ	136
2.5.2	คะฉิ่นสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 และช่วงประกาศอิสรภาพ	137
2.5.3	อนาคตของรัฐคะฉิ่น	143
2.6	คะยาห์	145
2.6.1	กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของคะเรนนี่	147
2.6.2	สถานการณ์ปัจจุบันในรัฐคะยาห์	148
3	องค์กรร่วมของชนกลุ่มน้อย	153
3.1	กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ	154
3.2	กลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาธิปไตยของพม่า	155
3.3	รัฐบาลผสมแห่งสหภาพพม่า	160
3.4	สภาแห่งชาติของสหภาพพม่า	162
3.5	องค์กรแนวร่วมเพื่อสันติภาพและประชาธิปไตย	167
4	ยุทธวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่แปรเปลี่ยน ของรัฐบาลพม่าต่อปัญหาชนกลุ่มน้อย	170
4.1	การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศปี ค.ศ.1988	170
4.2	นโยบายของสภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐ (SLORC) ต่อชนกลุ่มน้อย	174

4.3	การเปลี่ยนแปลงยุทธวิธีทางด้านการเมืองต่อชนกลุ่มน้อย	177
4.4	ยุทธวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งกับชนกลุ่มน้อยในอดีต	187
4.5	ยุทธวิธีตัดสี่	189
4.6	ข้อเสนอ “หยุดยิง” ของรัฐบาลทหารพม่า	194
4.7	ท่าทีที่เปลี่ยนแปลงของผู้นำรัฐบาลพม่า	196
4.8	สถานการณ์ที่อ่อนไหวของนโยบาย “หยุดยิง”	203
4.9	ศักยภาพและบทบาทขององค์กรชนกลุ่มน้อยในปัจจุบัน และอนาคต	214
4.10	ภาระหน้าที่ร่วมกันของผู้นำทั้งสองฝ่าย	220
5	สงครามเชื้อชาติ : ปัญหาภายในหรือปัญหาระหว่างประเทศ	227
6	บทสรุป	234
บรรณานุกรม		238
ภาคผนวก		
1.	แถลงการณ์กองทัพเมืองไต	244
2.	อักษรย่อภาษาอังกฤษที่ใช้ในหนังสือเล่มนี้ (ABBREVIATION)	245
3.	ข้อตกลง (สัญญา) ปางโหลง ค.ศ.1947	250
4.	รัฐธรรมนูญของสหภาพปี ค.ศ.1947	256
5.	ข้อตกลงมานอร์ปโลว์	259
6.	ทัศนะของผู้นำองค์กรต่าง ๆ	265
7.	ประวัตินายพลสเว จิน	277
8.	รายชื่อสมาชิกสภาฟื้นฟูคุณและระเบียบแห่งรัฐ และคณะรัฐมนตรี	279
9.	ชื่อเมืองบางเมือง	289

สารบัญแผนที่

แผนที่ที่	หน้า
1	แผนที่แสดงบริเวณถิ่นที่อยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ 8
2	แผนที่แสดงรัฐของชนกลุ่มน้อยบริเวณชายแดนไทย-พม่า 49
3	แผนที่แสดงพื้นที่ครอบครองของกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ของพม่าปี ค.ศ.1983 50
4	แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศพม่า ธันวาคม ค.ศ.1961 54
5	แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศพม่า ธันวาคม ค.ศ.1976 55
6	แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศพม่า ธันวาคม ค.ศ.1988 56
7	แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังกลุ่มต่าง ๆ ของรัฐฉาน และกองกำลังก๊กมินตั๋งในรัฐฉาน ระหว่างปี ค.ศ.1949-1951 64
8	แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังก๊กมินตั๋ง และกลุ่มกองกำลังที่สำคัญ ในรัฐฉานระหว่างปี ค.ศ.1965-1966 70
9	แผนที่แสดงที่ตั้งของพรรคคอมมิวนิสต์พม่าในรัฐฉาน ระหว่างปี ค.ศ.1971-1973 71
10	แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ในรัฐฉาน มีนาคม ค.ศ.1983 75

(46)

11	แผนที่แสดงที่ตั้งมาเนอ์ปลอว์	105
12	แผนที่แสดงที่ตั้งค่ายคอมูร์	106
13	แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังพรรคคอมมิวนิสต์พม่า กองกำลังสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง และกองกำลัง พรรคมอญใหม่ในเขตตะนาวศรี รัฐมอญ	121
14	แผนที่แสดงอาณาบริเวณรัฐคะยาห์	146
15	แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ของพม่าบริเวณชายแดนไทย-พม่า ธันวาคม ค.ศ.1987	151
16	แผนที่แสดงที่ตั้งของค่ายผู้ลี้ภัยและจำนวนประชากร ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่อาศัยบริเวณแนวชายแดน ไทย-พม่า สิงหาคม ค.ศ.1995	152
17	แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่ลงนาม “หยุดยิง” กับรัฐบาล ธันวาคม ค.ศ.1993	215

Contents

<i>Preface from The Thailand Research Fund</i>	(3)
<i>Board of The Thailand Research Fund</i>	(5)
<i>Preface from The Foundation for the Promotion of Social Sciences and Humanities Textbooks Projects</i>	(7)
<i>Board of The Foundation for the Promotion of Social Sciences and Humanities Textbooks Projects</i>	(10)
<i>Preface</i>	(11)
<i>Foreword</i>	(21)
<i>Preface from the author</i>	(54)
<i>About the author</i>	(56)
<i>Abstract</i>	(59)

Chapter :

Introduction : The Burmese Government

and Ethnic Minority Groups 1

**1 The Burmese Government's Policies Towards
Ethnic Minority Groups (1826-1947) 13**

**1.1 The British "divide and rule" policy for ethnic
minorities during the colonial period 13**

1.2	Burmese nationalism and the struggle for independence	22
1.3	The Burmese government's policy towards ethnic minority groups (1947-1988)	35
1.3.1	U Aung San's policy (1947)	36
1.3.2	U Nu's policy (1948-1962)	40
1.3.3	Ne Win's policy (1962-1988)	45
2	The Major Ethnic Minority Groups	51
2.1	Background	51
2.2	The Shan	57
2.2.1	The background of the Shan rebel groups	67
2.2.2	Rebel groups in Shan State	76
2.2.3	The current situation of the Shan military and political groups	80
2.2.4	The current Shan political groups	84
2.2.5	The future role of Shan political groups	88
2.3	The Karen	90
2.3.1	The fall of Manerplaw	102
2.3.2	The current situation of the Karen National Union	107
2.3.3	The future direction of the Karen National Union	111

2.4	The Mon	113
2.4.1	The Mon rebel groups during the colonial period	115
2.4.2	The current situation	122
2.4.3	Dialogues between Mon leaders and the SLORC representative on cease-fire	127
2.4.4	The future of Mon State	130
2.4.5	The situation after the cease-fire	132
2.5	The Kachin	134
2.5.1	The Kachin during the colonial period	136
2.5.2	The Kachin during World War II and the independence period	137
2.5.3	The future of Kachin State	143
2.6	The Kayah (Karenni)	145
2.6.1	The Kayah rebel groups	147
2.6.2	The current situation in Kayah State	148
3	Ethnic Minority Group Coalitions	153
3.1	National Democratic Front	154
3.2	Democratic Alliance of Burma	155
3.3	the National Coalition Government of the Union of Burma	160
3.4	the National Council of the Union of Burma	162
3.5	Peace and Democratic Front	167

4	The Changing Burmese Government Policies Towards Ethnic Minority Groups	170
4.1	Internal Political Events during 1988	170
4.2	SLORC's Policy towards Ethnic Minority Groups	174
4.3	Changes in SLORC's political strategies regarding ethnic minority groups	177
4.4	Past efforts to resolve conflicts with ethnic minority groups	187
4.5	The Four-Cuts strategy	189
4.6	The cease-fire strategy	194
4.7	The changing attitudes of Burmese political leaders	196
4.8	The fragile nature of the cease-fire	203
4.9	The current roles of ethnic minority organizations and their future potential	214
4.10	The collective role of the leader's of the ethnic minority organizations	220
5	Ethnic Conflict in Burma : An Internal or International Problem?	227
6	Conclusion	234
	Bibliography	238

Appendices

1	The Mong Thai Army's statement	244
2	The abbreviations used in this book	245
3	The Panglong Agreement	250
4	The Union of Burma's Constitution, 1947	256
5	The Manerplaw Agreement	259
6	The views of leaders of Burma's ethnic minority groups	265
7	The history of General Shwe Shin, leader of the Mon State Party	277
8	The members of the State Law and Order Restoration Council and the Cabinet	279
9	City names (English-Thai)	289

Maps

Maps

1	The Areas Occupied by Ethnic Minority Groups	8
2	The Ethnic Minority States Along
the Thai-Burmese Border	49
3	The Areas Controlled by Armed Ethnic Minority
Groups in 1983	50
4	The Areas Controlled by Armed Ethnic Minority
Groups in December 1961	54
5	The Areas Controlled by Armed Ethnic Minority
Groups in December 1976	55
6	The Areas Controlled by Armed Ethnic Minority
Groups in December 1988	56
7	The Areas Occupied by Ethnic Minority
Groups and Kuomintang Forces
in Shan State during 1949-1951	64
8	The Areas Occupied by Ethnic Minority
Groups and Kuomintang Forces
in Shan State during 1965-1966	70
9	The Areas Occupied by the Communist Party
of Burma in Shan State during 1971-1973	71

10	The Areas Occupied by the Various Ethnic Minority Groups in Shan State in March 1983	75
11	Manerplaw	105
12	Kawmura Camp	106
13	The Areas Occupied by the Communist Party of Burma, the Karen National Union, and the New Mon State Party in Tenasserim Division, Mon State	121
14	Kayah State	146
15	Burmese Refugee Camps along the Thai-Burma Border in December 1987	151
16	Burmese Refugee Camps and Camp Populations in Thailand along the Thai-Burmese Border, August 1995	152
17	The Areas Occupied by Armed Ethnic Minority Groups that Entered into Cease-fires with SLORC in December 1993	215

คำนำผู้แต่ง

หนังสือเรื่อง “ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า” เล่มนี้ เป็นผลงานจากการศึกษาการเมืองภายในพม่า อันมีส่วนสัมพันธ์กับชนกลุ่มน้อยมาชั่วยาวนานหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องเพราะความผูกพันของเจียนที่มีต่อชนกลุ่มน้อยภายในประเทศไทย ซึ่งผู้เขียนได้เคยทำงานด้วยมาเป็นระยะเวลายาวนานถึง 7 ปี (พ.ศ.2522-2528) ใน 4 จังหวัดภาคเหนือของไทย คือ ลำปาง เชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน ประสบการณ์จากการทำงานร่วมกับชนกลุ่มน้อยหรือที่เราเรียกกันว่า “ชาวเขา” หรือ “ชาวไทยภูเขา” นี้ หล่อหลอมให้ผู้เขียนมีความเคารพและยกย่องในความรู้และวัฒนธรรมอันดีงามของชาวเขาเหล่านี้ ด้วยใจอันอ่อนน้อมยิ่ง

จากประสบการณ์เดิม จึงก่อให้เกิดความฉงนสนเท่ห์ใจต่อชะตากรรมที่เกิดขึ้นกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ของพม่า และช่วยยู่ให้ติดตามค้นคว้าศึกษาดันตอ ที่มาที่ไปของรากเหง้าปัญหาของความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพม่ากับองค์กรชนกลุ่มต่าง ๆ พร้อมทั้งติดตามสถานการณ์ในปัจจุบันด้วยความสนใจยิ่ง ผลพวงจากการศึกษาอันยาวนานนี้จึงเกิดเป็นหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา

ผู้เขียนใคร่ขอขอบคุณ รศ.ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์ ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ให้โอกาสแก่ผู้เขียนได้ทำการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับประเทศพม่าอย่างเต็มความสามารถ ดร.สุนทร ชุตินทรานนท์ รองผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา ผู้ซึ่งช่วยกรุณาอ่านเนื้อหาอย่างละเอียดและให้ข้อเสนอแนะและวิจารณ์ที่มีคุณประโยชน์ต่อผู้เขียนอย่างมาก บรรดากัลยาณมิตรร่วมสถาบันผู้ซึ่งมีส่วนช่วยอ่าน วิพากษ์ วิจารณ์ และให้ข้อเสนอแนะต่องานเขียนซึ่งมีประโยชน์มาก อาทิเช่น คุณวรศักดิ์ มัทธโนบล

คุณวัชรินทร์ ยงศิริ คุณชปา จิตต์ประทุม ผู้ซึ่งนอกเหนือจะช่วยวิจารณ์เนื้อหาแล้วยังช่วยอนุเคราะห์ดูแลความเรียบร้อยสมบูรณ์ของต้นฉบับจนกลายเป็นหนังสือที่สมบูรณ์ และคุณชมปราง จิตต์ประทุม ผู้พิมพ์ต้นฉบับจนสำเร็จเป็นรายงานที่สมบูรณ์ และท้ายสุดแต่ดูเหมือนจะมีความสำคัญยิ่ง คือ รศ.ดร.บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา ผู้อำนวยการฝ่ายความสัมพันธ์ข้ามชาติและทางเลือกในการพัฒนา และ ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ผู้หยิบยื่นโอกาสในการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ ซึ่งผู้เขียนมีอาจจะละเลยในการที่จะกล่าวขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ข้อวิจารณ์และข้อเสนอแนะของผู้อ่านของงานวิจัยฉบับร่างนี้ทั้ง 4 ท่าน ตั้งแต่คุณศรัณย์ บุญประเสริฐ ดร.ชาญวิทย์ เกษตรศิริ ดร.ม.ล.พันธุ์สุรย์ ลดาวัลย์ และดร.ชัยโชค จุลศิริวงศ์ ได้มีส่วนทำให้งานชิ้นนี้มีความสมบูรณ์ในเนื้อหามากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้เขียนขอถือโอกาสนี้แสดงความขอบคุณในความอนุเคราะห์ของทั้ง 4 ท่านมา ณ โอกาสนี้

ความดีอันพึงมีจากหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนใคร่ขออุทิศให้แก่บรรดานักผู้ชนกลุ่มน้อยของพม่าทั้งหลายที่ได้ละชีวิต เลือดเนื้อ ทั้งของคนและลูกหลานเพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งความดีความงามและศักดิ์ศรีของเผ่าพันธุ์ของตน ส่วนความบกพร่องอันที่ผู้อ่านพึงพบ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

พรพิมล ตรีโชติ

นักวิจัยประจำสถาบันเอเชียศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้แต่ง

พรพิมล ตวีโชติ

การศึกษา :

M.A. (Bilingual-Biculture Studies)

University of Texas (San Antonio), 2521

ศิลปศาสตร์บัณฑิต (วรรณคดีและภาษาต่างประเทศ)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516

การทำงาน :

2522-2528 เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการในโครงการพัฒนาการศึกษาเพื่อ

ชุมชนในเขตภูเขา กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ

2530-2532 เจ้าหน้าที่ประสานงานในโครงการส่งเสริมความเข้าใจ

อันติระหว่างประเทศ สถาบันเอเชียศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2532-ปัจจุบัน นักวิจัยระดับ 7 สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย

ผลงานทางวิชาการ :

มีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์แล้วเป็นจำนวนมาก โดยเน้น
ศึกษาวิจัยเรื่อง พม่าศึกษา ชนกลุ่มน้อย และกลุ่มชาติพันธุ์

บทคัดย่อ

ความเป็นเอกภาพของประเทศ เป็นนโยบายที่สำคัญของพม่ามาเป็นเวลานาน ทั้งนี้เพราะประเทศพม่าได้ผ่านประสบการณ์ของสงครามภายในระหว่างชนชาติมาเป็นเวลากว่า 4 ทศวรรษ สงครามภายในนี้คือสงครามระหว่างรัฐบาลซึ่งผู้นำส่วนใหญ่เป็นชาวพม่า กับกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ภายในประเทศเดียวกัน ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ได้แก่ ไทยใหญ่ กะเหรี่ยง คะยาห์ คะฉิ่น ฉิ่น มอญ ว้า จีนโกกั้ง รวมทั้งกลุ่มชนภูเขาเผ่าต่าง ๆ กองกำลังชนกลุ่มน้อยเหล่านี้อาศัยอยู่บริเวณชายแดนของประเทศ ขณะที่ชาวพม่าส่วนใหญ่อาศัยอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำใจกลางประเทศ ด้วยลักษณะภูมิประเทศที่มีภูเขาและเทือกเขาสูงโอบล้อมแม่น้ำ ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ถูกแยกออกจากกัน มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ไม่มีโอกาสรวมตัวกันเป็นปึกแผ่น

ตามประวัติศาสตร์ อาณาจักรที่ปกครองโดยกษัตริย์พม่าจะมีอำนาจที่กล้าแข็ง และมีอิทธิพลเหนือพื้นที่ของชนกลุ่มต่าง ๆ แต่ราชสำนักพม่าก็มิได้มีความพยายามที่จะรวบอาณาเขตเหล่านี้ให้อยู่ในขอบเขตสหราชอาณาจักร ให้อิสระในการปกครองแก่ผู้นำชุมชนต่าง ๆ และพอใจเพียงเครื่องบรรณาการเท่านั้น

พม่าในสมัยอาณานิคม ภายใต้การปกครองของอังกฤษ ได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการปกครองมาใช้นโยบาย “แบ่งแยกและปกครอง” แทนของเดิม โดยแบ่งเขตชายแดนออกจากที่ราบลุ่มแม่น้ำอังกฤษเข้าปกครองในเขตที่มีชุมชนพม่าอาศัยอยู่เรียก “พม่าแท้” และปล่อยให้เสรีให้กับเขตชายแดนให้ผู้นำชุมชนเดิมปกครองกันเองต่อไป แต่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของ

ข้าหลวงใหญ่ชาวอังกฤษ

เมื่อพม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษ รัฐบาลกลางพม่าก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาความแตกแยกระหว่างรัฐของชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลกลางได้ แม้จะประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งคือ มีข้อตกลงร่วมกันที่เรียกว่า “ข้อตกลงปางโหลง” ซึ่งเปิดโอกาสให้รัฐของชนกลุ่มน้อยสามารถแยกตัวเป็นอิสระได้ในอนาคต แต่ข้อตกลงนี้ไม่ได้รับการเคารพจากฝ่ายรัฐบาลพม่า จึงเป็นที่มาของความขัดแย้งและบานปลายกลายเป็นสงครามกลางเมืองนับตั้งแต่ปี ค.ศ.1947 จนถึงปัจจุบัน

รัฐบาลพม่าปัจจุบันมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ด้วยการยื่นข้อเสนอ “หยุดยิง” กับผู้นำกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่าง ๆ ความพยายามนี้ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง ผู้นำกองกำลังกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มสำคัญ ๆ ต่างยอมรับข้อตกลงนี้ ยกเว้นกองกำลังสหภาพกะเหรี่ยง ซึ่งอยู่ระหว่างการเจรจา หากรัฐบาลพม่าประสบความสำเร็จกับการเจรจา ก็จะนำไปสู่การแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองต่อไปได้ในอนาคต

Abstract

National unity has always been central to policy for Burmese governments. It is so because Burma has undergone political fragmentation and civil war for more than four decades. Burma is comprised of numerous ethnic groups including the Burman, Shan, Karen, Kayah, Kachin, Chin, Mon, Wa, Kokang Chinese, and various small tribal groups such as Akha, Lahu, Lisu, and Palaung. The Burman dominated the valleys and delta of important rivers while many of the ethnic minorities located along the border areas, the two communities separated and divided by the hills and high ranges which fringed the heartland of the valleys.

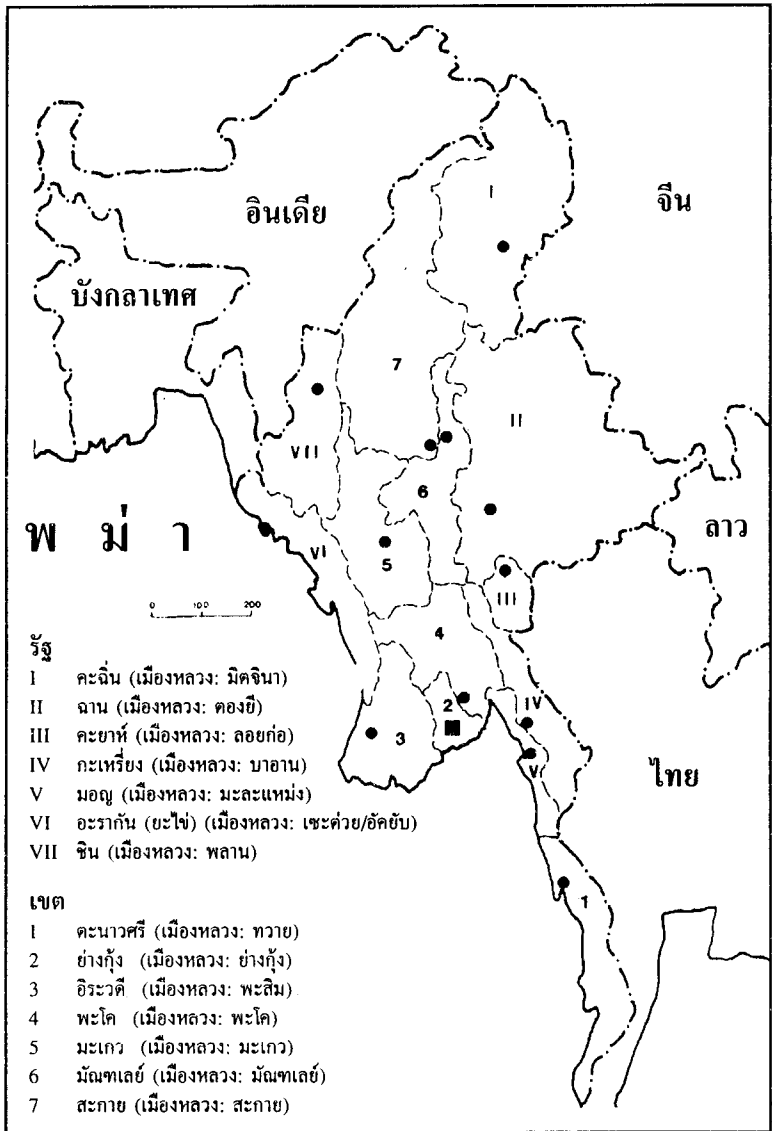
These geographic boundaries conditioned each community to develop independent of the others. In the past, when any community or state became strong and powerful, it would conquer the others by force but permit their leaders to continue to rule the community as practiced prior to becoming a vassal state. The Burman state was always the conqueror over other states but the royal court never attempted to incorporate these factious states into the central government. When the British Empire conquered Burma, the British government adopted this principle. Moreover, its policy of "divide and rule" further widened the gap between the ethnic groups. The British divided Burma into two parts, one Burma Proper where

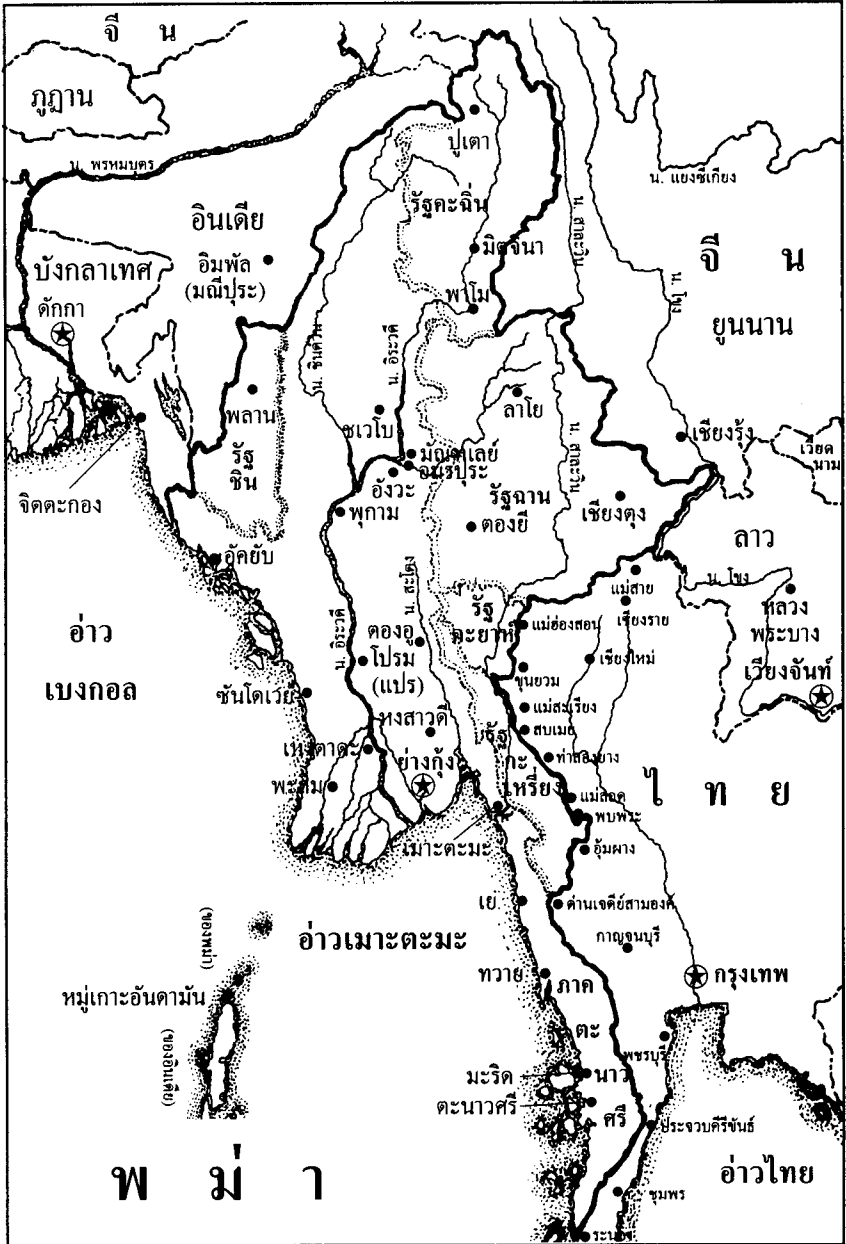
direct rule was practiced, while the second, the Frontier Areas, was ruled indirectly through supervision of the former ethnic minority leaders.

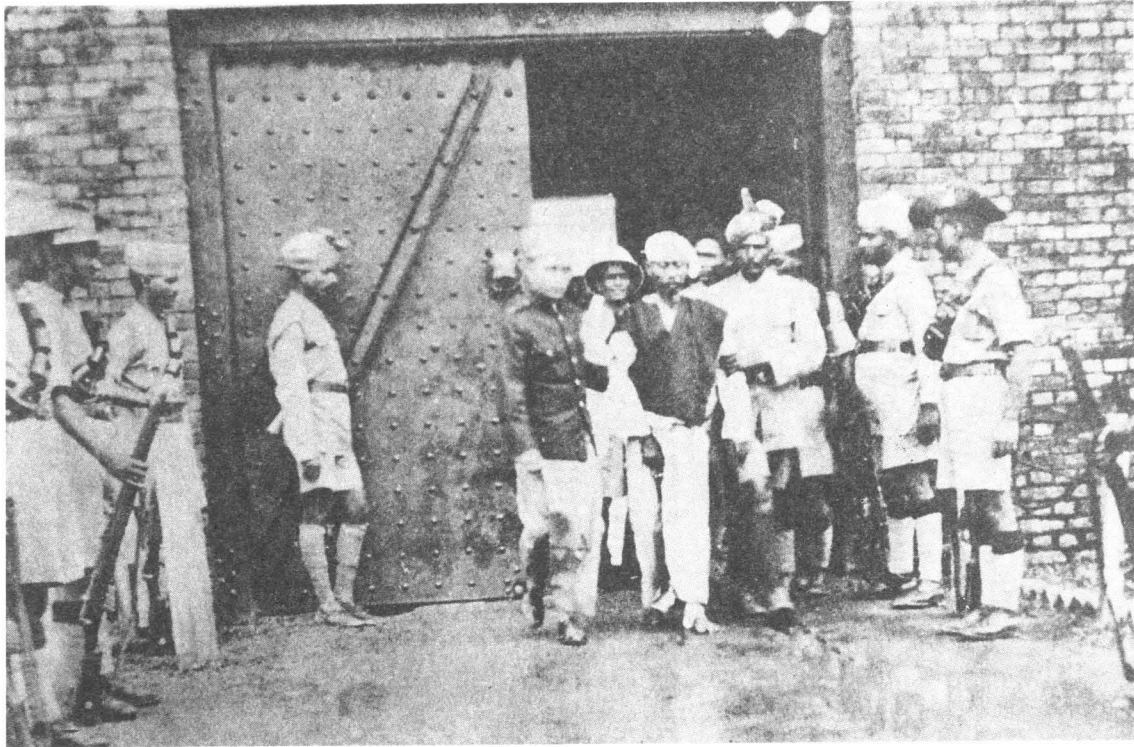
When Burma achieved independence from the British, the government at that time could not solve this divisive problem, despite its success in the Panglong Agreement, in which ethnic minority leaders vowed to cooperate under the government of the Union of Burma. The agreement allowed for the secession of some groups within ten years after the forming of a new government, but this promise was not honored by the Burman dominated administration. Thus conflict began and expanded into civil war since 1984.

The current government has tried to settle this political conflict by offering “cease-fire agreements” to the minority leaders. The effort was nearly successful for there are now 16 groups which have accepted the agreement with only one major group remaining, the Karen National Union (KNU). Nevertheless, the government and KNU leaders are now negotiating. If this last group accepts the cease-fire agreement, perhaps this country may finally know genuine peace and unity.

ชายา ชัน ผู้นำกบฏต่อต้านการปกครองของอังกฤษเมื่อปี ค.ศ.1930-1931 และเป็นผู้จุดประกายกระบวนกาชาตินิยมของพม่า
ถูกนำตัวเข้าคุกภายใต้การควบคุมอย่างเข้มแข็งของทหารฝ่ายรัฐบาลอาณานิคมพม่า และถูกประหารชีวิตในเวลาต่อมา
(ภาพจาก Ba Maw, *Breakthrough in Burma : Memoirs of a Revolution, 1939-1946*, Yale University, New Haven and London, 1969)

บทนำ

ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า

สงครามกลางเมืองระหว่างทหารรัฐบาลพม่าและกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ เป็นสงครามที่ยืดเยื้อกินเวลาช้านาน นับตั้งแต่สมัยที่พม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษในปี ค.ศ.1948 ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติภายในพม่าซึ่งวิวัฒนาการมาเป็นสงครามกลางเมืองนี้ อาจนับถอยหลังไปได้จนถึงสมัยพม่าตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษตั้งแต่ปี ค.ศ.1824 เป็นต้นมา ปมปัญหาของความขัดแย้งแบ่งออกได้เป็นหลายประเด็น ประเด็นหลัก คือ สภาพภูมิประเทศซึ่งแยกชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ออกจากกันด้วยเทือกเขาสูง ป่าทึบ และแม่น้ำ ไม่เอื้ออำนวยต่อการติดต่อคมนาคมระหว่างกันและกัน อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกิดความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมและภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยการคงเอกลักษณ์เด่นของตนไว้ ไม่มีการผสมผสานเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้และยอมรับซึ่งกันและกัน หากจะมองในด้านประวัติศาสตร์การปกครองของแต่ละกลุ่มที่ต่างก็เป็นอิสระจากกันมาเป็นเวลานาน ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่าง ๆ ของรัฐพม่ามิได้เกิดสำนึกร่วมของความเป็นพลเมืองของรัฐเดียวกัน ส่วนรัฐบาลกลางของพม่าเองนับตั้งแต่สมัยก่อนอาณานิคม ก็มิได้มีความพยายามที่จะรวมชุมชนที่กระจัดกระจายให้รวมตัวกันเป็นเอกภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งเปรียบเสมือนรัฐบาลกลางของพม่ากับผู้นำของรัฐต่าง ๆ ของชนกลุ่มน้อยเป็นไปอย่างหลวม ๆ พระมหากษัตริย์ยังคงให้อิสระแก่เจ้าผู้ครองแคว้นหรือผู้นำกลุ่มในสิทธิอำนาจการบริหารครอบครองอาณาเขตของตน ภารกิจที่รัฐเล็ก ๆ เหล่านี้พึงมีต่อรัฐบาลกลาง คือ การส่งภาษีและเครื่องราชบรรณาการให้เท่านั้น

ต่อมาในสมัยอาณานิคม รัฐบาลอังกฤษซึ่งเข้ามาปกครองพม่าก็มิได้มีความพยายามที่จะรวมชุมชนเหล่านี้ให้เป็นเอกภาพแต่อย่างไร ในทางกลับกันนโยบาย “แบ่งแยกและปกครอง” (divide and rule) ของอังกฤษยิ่งส่งเสริมให้ความแตกแยกระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มีมากยิ่งขึ้น เพราะอังกฤษได้แบ่งแยกรัฐของชนกลุ่มน้อยออกจากรัฐของชาวพม่า และใช้ระบบการปกครองที่ต่างกัน เป็นส่วนที่เรียกว่า “พม่าแท้” (Burma Proper) กับเขตชายแดน (Frontier Areas) นอกจากนี้ รัฐบาลอังกฤษยังดูแลมิให้รัฐบาลของชาวพม่าแผ่อิทธิพลทั้งด้านการเมืองและวัฒนธรรมไปในเขตของกลุ่มชาติพันธุ์อีกด้วย ก่อนจะให้อิสรภาพแก่รัฐพม่า อังกฤษได้สร้างความหวังให้กับรัฐชนกลุ่มน้อยว่าจะสามารถปกครองตนเองเป็นอิสระจากรัฐบาลกลางของพม่าได้หลังจากที่อังกฤษได้ถอนตัวจากพม่าไปแล้ว

อังกฤษถอนตัวออกจากพม่าอย่างกะทันหัน พร้อมกับทิ้งปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มชาติพันธุ์ไว้ให้รัฐบาลกลางของพม่าซึ่งเข้ามาบริหารหน้าที่แทนผู้นำรัฐบาลพม่าในช่วงที่ได้รับอิสรภาพแล้ว นับตั้งแต่ นายพลออง ซาน อู นู และนายพลเววิน ต่างก็มีทัศนคติต่อการรวมชาติและความเป็นเอกภาพในบริบทที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในพม่าที่แตกต่างกันออกไป นายพลออง ซาน เริ่มต้นแก้ไขปัญหาด้วยการให้สัญญาแก่ผู้นำชนกลุ่มน้อยที่จะให้อิสรภาพด้านการปกครองถึงขั้นระบุนิวไอร์แลนด์ในรัฐธรรมนูญ แต่นายพลออง ซาน ก็ถูกสังหารเสียก่อนที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามที่ตกลงกันได้ เมื่อ อู นู มารับตำแหน่งผู้นำต่อในปี ค.ศ.1948 ก็มีได้ดำเนินการให้บรรลุตตามวัตถุประสงค์เดิม เนื่องจากไม่เห็นด้วยที่จะให้รัฐของกลุ่มชาติพันธุ์แยกตัวออกไปเป็นอิสระ แต่ อู นู ยึดมั่นในเรื่องเอกภาพการรวมรัฐเป็นหนึ่งเดียวภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน

ความแตกต่างในทางปฏิบัติของรัฐบาลอู นู กับในภาคทฤษฎีที่นายพล

ออง ซาน ได้ร่างไว้ในปี ค.ศ.1947 นั้น ทำให้ผู้นำชนกลุ่มน้อยไม่พอใจและได้มีการเรียกร้องให้รัฐบาลของอู นู สนองต่อคำสัญญาที่นายพลออง ซานได้เคยให้ไว้ ความอ่อนแอของรัฐบาลอู นู ทำให้ไม่สามารถตกลงเจรจาในเรื่องนี้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ จนทำให้ชนกลุ่มน้อยกลับไปใช้วิธีการต่อสู้เพื่อกดดันรัฐบาลให้ปฏิบัติตามสัญญาเดิมที่ให้ไว้

สงครามกลางเมืองที่ได้เริ่มก่อตัวตั้งแต่ปี ค.ศ.1948 จนถึงช่วงวิกฤตในทศวรรษที่ 1960 ทำให้คณะนายทหาร นำโดย นายพลเนวิน ทำการปฏิวัติรัฐบาลพลเรือนของอู นู เพื่อแก้ไขปัญหาคความวุ่นวายทางการเมืองภายในประเทศ นับแต่นั้นมา พม่าก็ได้กลายเป็นดินแดนแห่งการสู้รบระหว่างรัฐบาลกลางกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ จนปัจจุบัน ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางด้านทรัพย์สิน ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์เป็นจำนวนมาก ประเทศขาดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม เพราะรัฐบาลต้องทุ่มเทกับการทำสงครามภายในประเทศเป็นเวลามากกว่า 4 ทศวรรษ ทำให้พม่าต้องกลายเป็นประเทศที่ยากจนติดอันดับ 1 ใน 10 ของโลก จนประชาชนพม่าก่อการประท้วงครั้งใหญ่ในปี ค.ศ.1988 และรัฐบาลต้องใช้กำลังทหารในการปราบปรามเพื่อรักษาความสงบ

หลังการปราบปรามความไม่สงบจนกลับเข้าสู่สภาวะปกติ รัฐบาลใหม่ ภายใต้การบริหารงานของกลุ่มนายทหารหรือสภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐ (State Law and Order Restoration Council - SLORC) ได้ทำการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศและเปลี่ยนยุทธวิธีในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพม่ากับกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ มาเป็นการใช้การเจรจา (dialogue) แทนการสู้รบ พร้อมทั้งเสนอข้อตกลงหยุดยิง (ceasefire) กับกองกำลังกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งก็ได้รับการตอบรับจากกองกำลังกลุ่มต่าง ๆ เป็นอย่างดี เพราะต่างฝ่ายต่างก็อ่อนล้าในการทำสงครามอันยาวนาน และต้องการความ

สงบกลับคืนมาสู่ดินแดนของตน

หนังสือเล่มนี้มุ่งเน้นศึกษาความเป็นมาของความขัดแย้งระหว่างชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ กับรัฐบาลพม่า ว่ามีพื้นฐานอยู่บนประเด็นในเรื่องอะไรบ้าง และความขัดแย้งเหล่านั้นได้มีพัฒนาการมาอย่างไรนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งผู้เขียนได้หยุดกรอบเวลาไว้ในปี ค.ศ.1997 เนื่องจากปัญหาความขัดแย้งนั้นเป็นเรื่องที่มีพลวัตในตัวของมันเองและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่อย่างตลอดเวลา หากไม่มีการกำหนดในเรื่องกรอบของเวลา หนังสือเล่มนี้ก็จะจับได้ยาก เพราะจะต้องบันทึกและวิเคราะห์เหตุการณ์ใหม่ ๆ ที่ได้เกิดขึ้นอย่างไม่มีความจบสิ้น

ประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนใคร่จะนำเสนอในที่นี้ คือ การเปลี่ยนแปลงทางยุทธวิธีของการแก้ปัญหาของฝ่ายรัฐบาลพม่านับตั้งแต่ปี ค.ศ.1988 จากการติดตามเหตุการณ์การสู้รบและการแก้ปัญหาของรัฐบาลพม่ามาเป็นเวลาช้านาน ผู้เขียนได้สังเกตเห็นว่า รัฐบาลพม่ามีแนวโน้มที่อยากจะแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธีมากกว่า และมักจะใช้การเจรจาการสู้รบ แต่เมื่อการเจรจาไม่ได้ผลและถึงทางตันก็จะเลือกใช้วิธีสู้รบอีกครั้ง สำหรับตัวผู้เขียนเองถือว่าเป็นแนวโน้มที่ดี แต่ทั้งนี้ก็ต้องเผาคู่กันต่อไปว่า รัฐบาลพม่าจะเลือกใช้วิธีเจรจานี้อย่างไรจนกว่าสันติภาพจะกลับคืนมาสู่ดินแดนพม่าหรือไม่

ส่วนกองกำลังของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่เป็นปรปักษ์กับฝ่ายรัฐบาลพม่านั้น ผู้เขียนได้กำหนดไว้เพียงเฉพาะกลุ่มที่มีเขตแดนใกล้กับชายแดนไทยเป็นหลัก ซึ่งได้แก่ กลุ่มคะฉิ่น ไทยใหญ่ คะยาห์ กะเหรี่ยง และมอญ ซึ่งกองกำลังของกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีส่วนสัมพันธ์กับรัฐไทยไม่มากนักน้อย การทำความเข้าใจในหลักการ เหตุผล และทัศนคติของกองกำลังกลุ่มที่ได้เอ่ยมานี้จึงมีความจำเป็นต่อชุมชนไทยเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในอนาคตอันใกล้นี้รัฐไทยมีแนวโน้มจะเข้าไป “ข้องเกี่ยว” กับดินแดนของกองกำลังเหล่านี้มาก

ชั้นทุกที่ ดังนั้นการทำความเข้าใจต่อกลุ่มเหล่านี้ให้ละเอียดลึกซึ้งจึงถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น

สงครามกลางเมืองระหว่างรัฐบาลพม่ากับกองกำลังชนกลุ่มน้อยในอดีตที่ผ่านมา อาจมีรากฐานมาจากปัญหาด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การเมือง และวัฒนธรรมที่แตกต่าง แต่ในปัจจุบัน ปมปัญหากลับไปเน้นหนักอยู่ที่ผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอันมหาศาล ที่กระจุกกระจายอยู่ในดินแดนของรัฐชนกลุ่มน้อย ความพยายามที่ต่างฝ่ายต่างก็ต้องการจะเข้าไปครอบครองและมีอำนาจเบ็ดเสร็จในการจัดการผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้น จึงเป็นเหตุผลจูงใจในความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งให้หมดสิ้นไป ยังไม่มีใครตอบได้ว่าเมื่อถึงที่สุดแล้วรัฐบาลพม่าจะเลือกใช้วิธีใด ระหว่างการเจรจากับการทำสงคราม แต่ไม่ว่าบทสรุปจะออกมาเช่นใด ล้วนเป็นสิ่งที่ “ท้าทาย” ให้นักวิชาการและผู้สนใจได้ศึกษาและค้นคว้าต่อไป

ข้อมูลเบื้องต้น

พม่านั้นมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 676,552 ตารางกิโลเมตร มีความกว้างจากทิศตะวันออกจรดทิศตะวันตกประมาณ 920 กิโลเมตร และมีความยาวจากเหนือจรดใต้ประมาณ 1,450 กิโลเมตร ชายแดนพม่ามีความยาวโดยรอบประมาณ 5,102 กิโลเมตร ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเทือกเขาสูงและที่ราบสูงล้อมรอบบริเวณที่ราบใจกลางประเทศ ลักษณะภูมิประเทศจะคล้ายรูปทรงเกือกม้า

ด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ ได้แบ่งแยกพม่าออกจากกันเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่อยู่ใจกลางของประเทศ ซึ่งจะได้แก่พื้นที่บริเวณลุ่มแม่น้ำ เช่น ที่ราบลุ่มแม่น้ำอิระวดีตอนล่าง แม่น้ำสะโตง และแม่น้ำชินวิน พื้นที่ใจกลางบริเวณนี้ จะถูกล้อมรอบด้วยเทือกเขาสูง และบริเวณที่ราบสูงกินอาณาเขตจรดชายแดน

ของพม่าทั้งด้านตะวันตก ตะวันออก และภาคเหนือ พื้นที่บริเวณเทือกเขาสูงนี้จะกินอาณาเขตประมาณ 2 ใน 3 ของเนื้อที่ทั้งประเทศ

ชาวพม่าซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ 68) จะอาศัยอยู่ในบริเวณพม่าแท้หรือบริเวณที่ราบริมแม่น้ำ อาทิเช่น แม่น้ำอิระวดี แม่น้ำสะโดง และแม่น้ำชินวิน เป็นต้น นอกจากนี้ชาวพม่าแล้วยังประกอบด้วยชาวมอญและกะเหรี่ยงที่อพยพลงมาจากภูเขาสูง ในขณะที่ชนกลุ่มอื่นจะอาศัยอยู่ในบริเวณที่ราบสูงหรือเทือกเขาสูงบริเวณชายแดน ซึ่งจะประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่าง ๆ อาทิเช่น ไทยใหญ่ (Shan) กะเหรี่ยง (Karen) คะฉิ่น (Kachin) ฉิ่น (Chin) ว้า (Wa) ยะไข่ (Arakanist) และชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เช่น มูเซอ อีโก้ ลีซอ ปะหล่อง จินโกกั้ง เป็นต้น ชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้รวมกันประมาณร้อยละ 32 ของประชากรพม่า โดยมีกลุ่มไทยใหญ่ กลุ่มกะเหรี่ยง กลุ่มมอญ และกลุ่มกะฉิ่น จะมีจำนวนเป็นรองลงมาจากชาติพันธุ์พม่าตามลำดับ

ด้วยปัญหาสภาพทางภูมิประเทศเป็นอุปสรรค ทำให้ชนกลุ่มน้อยในบริเวณชายแดนและชาวพม่าในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำไม่ค่อยได้ติดต่อสัมพันธ์กันมากเท่าใดนัก การสัญจรไปมาในบริเวณเทือกเขาสูงและป่าทึบทำได้ไม่สะดวก ส่วนใหญ่เป็นทางเดินเล็ก ๆ เหมาะกับการสัญจรด้วยเท้าหรือกองคาราวานที่อาศัยสัตว์เป็นพาหนะ เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย และลา เป็นต้น ปัจจุบันยังคงสภาพเดิมอยู่ในบริเวณภูมิประเทศที่เป็นเทือกเขาและที่ราบสูง ซึ่งยังทำหน้าที่เสมือนเส้นแบ่งแดนที่แยกชนกลุ่มน้อยออกจากชาวพม่า รวมทั้งศูนย์อำนาจรัฐพม่าจากส่วนกลางอีกด้วย

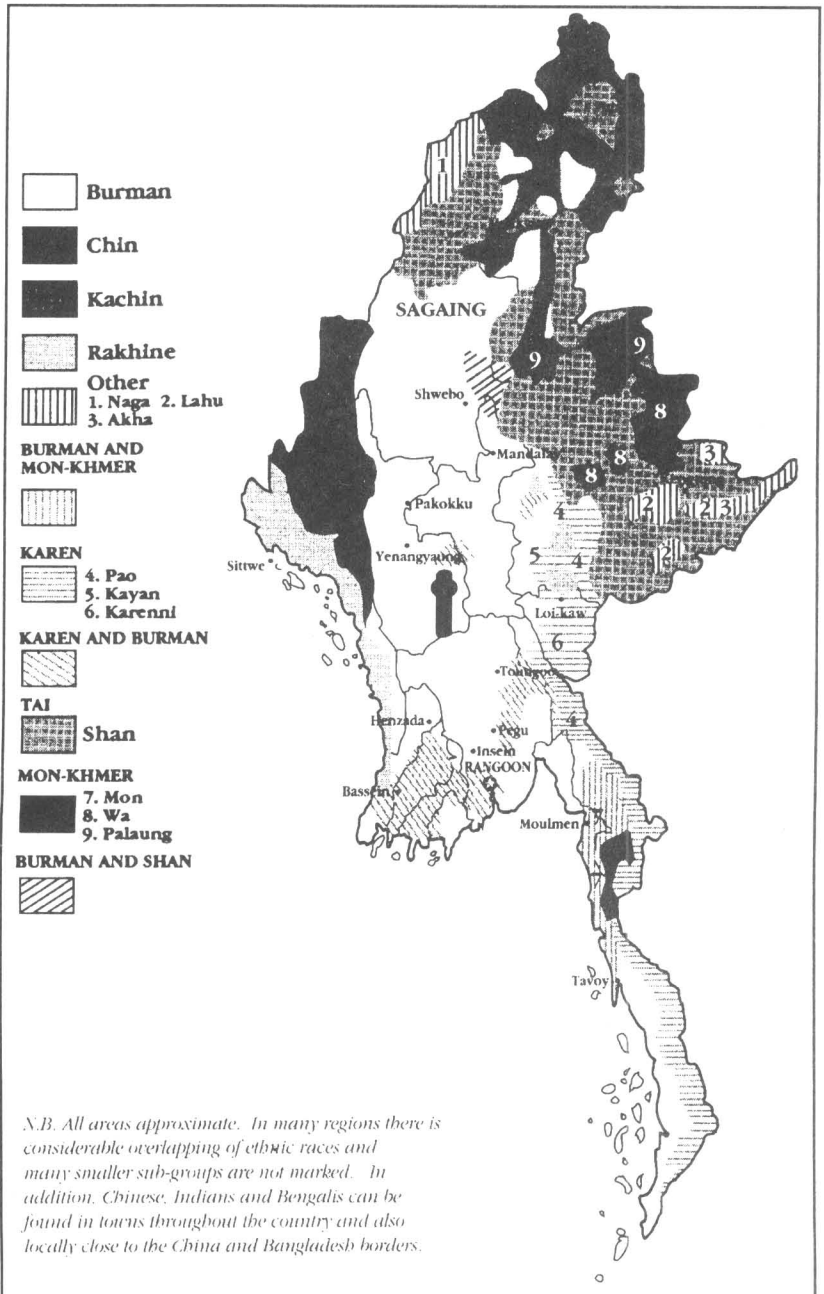
ชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มเหล่านี้ เช่น ไทยใหญ่ในรัฐฉาน จะมีวัฒนธรรมที่เจริญไม่น้อยไปกว่าชาวพม่า มีระบบการปกครองภายใต้ผู้ปกครองนครหรือแคว้นที่เรียกว่า เจ้าฟ้า (Sawbwa) ซึ่งเป็นตำแหน่งผู้นำทางการปกครองที่

สัดส่วนประชากรจำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่า

กลุ่มชาติพันธุ์	จำนวนประชากร (คน)
อาข่า (Akha)	100,000
พม่า (Burman)	29,000,000
จีน (Chin)	750,000-1,500,000
จีน (Chinese)	400,000
ดานู (Danu)	70,000-100,000
อินเดีย (Indian)	800,000
คะฉิ่น (Kachin)	500,000-1,500,000
กะเหรี่ยง (Karen)	2,650,000-7,000,000
คะเรนนี่ (Karenni)	100,000-200,000
คะยั้น (Kayan)	60,000-100,000
โกก้าง (Kokang)	70,000-100,000
มุเซอ (Lahu)	170,000-250,000
มอญ (Mon)	1,100,000-4,000,000
นากา (Naga)	70,000-100,000
ปะหล่อง (Palaung)	300,000-400,000
ปะโอ (Pa-O)	580,000-700,000
ยะไข่ (Rakhine)	1,750,000-2,500,000
โรฮิงยา (Rohingya)	690,000-1,400,000
ไทยใหญ่ (Shan)	2,220,000-4,000,000
ทวาย (Tavoyan)	500,000
ว้า (Wa)	90,000-300,000

แหล่งที่มา : ดัดแปลงจาก Martin Smith, *Ethnic Groups in Burma*, (London : Anti-Slavery International, 1994), p. 34.

แผนที่ที่ 1 : แผนที่แสดงบริเวณถิ่นที่อยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ

Source : Martin Smith, Burma : Insurgency and the Politics of Ethnicity,
(London: Zed Books Ltd., 1991)

ถ่ายทอดกันภายในราชวงศ์ นอกจากนี้ก็ยังมีชนชั้นระดับผู้นำลดหลั่นลงมาตามลำดับ บริเวณที่อาศัยของชาวไทยใหญ่ ได้แก่ ที่ราบสูงฉาน (Shan Plateau) และที่ราบในบริเวณใกล้เคียง แบ่งการปกครองออกเป็น 33 แคว้น แต่ละแคว้นมีเจ้าฟ้าเป็นผู้ปกครอง นอกจากนี้ก็ยังมีกลุ่มชาวกัว ชาวคะฉิ่น ซึ่งมีโครงสร้างการปกครองคล้ายคลึงกับกลุ่มชาวไทยใหญ่ คือมีผู้ปกครองซึ่งสืบเชื้อสายมาจากตระกูลเก่าแก่ กลุ่มฉิ่นอาศัยอยู่ในบริเวณเทือกเขาด้านทิศตะวันตก ส่วนกลุ่มกะเหรี่ยงจะกระจายอยู่ทั้งบริเวณที่ราบร่วมกับชาวม้า และอาศัยอยู่ในบริเวณเทือกเขาสูง

กลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มในพม่าโดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ขนาดใหญ่ จะมีการปกครองเป็นของตนเองในลักษณะของนครรัฐ ยามเมื่อรัฐใดอ่อนแอก็มักจะถูกรัฐรอบข้างรุกราน ก่อนยุคอาณานิคมบริเวณที่เป็นถิ่นอาศัยของกลุ่มชาวม้าและปกครองโดยผู้นำรัฐพม่า คือ บริเวณตอนกลางของลุ่มแม่น้ำอิรวดี และบริเวณดินดอนปากแม่น้ำตอนล่างเท่านั้น สำนึกในความเป็นชาติจึงมิได้เกิดขึ้นในหมู่ของกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ที่อยู่นอกเขตการปกครองของรัฐพม่า ทั้งนี้มิใช่เพราะจากการที่รัฐพม่าส่วนกลางไม่ได้พยายามรวบรวมดินแดนเหล่านี้เข้ามาภายใต้โครงสร้างรัฐเพียงประการเดียวเท่านั้น หากเป็นเพราะกลุ่มชาติพันธุ์ใหญ่ ๆ ส่วนมากมีนครรัฐหรืออาณาจักรของตนเองอยู่แล้ว เช่น แคว้นยะไข่หรืออาระกัน และรัฐฉาน พม่าเพิ่งจะแผ่อำนาจเข้าไปถึงในสมัยพระเจ้าปะดุง ซึ่งตรงกับต้นกรุงรัตนโกสินทร์นี้เอง

เนื่องจากแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีโครงสร้างทางสังคมและการปกครองเป็นของตนเอง รัฐพม่าจากส่วนกลางหรือพม่าแท้จึงมิได้มีความพยายามจะรวมดินแดนเหล่านี้เข้ามาอยู่ภายใต้โครงสร้างของรัฐพม่า แต่ยังคงให้สิทธิเสรีภาพแก่ผู้ปกครองกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ในการปกครองดูแลตนเอง ในบางท้องที่อาจจะส่งข้าราชการผู้ใหญ่ไปคอยดูแลเพื่อทำหน้าที่ปรึกษาและรวบรวมภาษี

แต่ก็มีได้แทรกแซงในกิจการปกครองภายใน นโยบายการปกครองชนกลุ่มน้อยของรัฐพม่าจึงเป็นการปกครองแบบกระจายอำนาจให้กับผู้ครองนครรัฐเดิม

ความสัมพันธ์ของประชากรกลุ่มน้อยต่ออำนาจรัฐพม่าจากส่วนกลางจึงมีน้อยมากหรือแทบจะไม่มีเลย ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับผู้นำท้องถิ่นประจำแคว้นหรือชาติพันธุ์ของตนเองจะมีสูงกว่า ดังนั้น ความสำคัญในความเป็นสมาชิกของกลุ่มชาติพันธุ์และความผูกพันกับผู้นำท้องถิ่นจึงมีสูงกว่าสำคัญในการเป็นสมาชิกของรัฐพม่าโดยรวม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าแทบจะเป็นศูนย์ และนี่เป็นสาเหตุของปัญหาการสร้างชาติของพม่าในสมัยหลังอาณานิคม

พม่าในสมัยการปกครองของอังกฤษก็ไม่ได้รับการส่งเสริมให้มีการรวมตัวเป็นชาติแต่อย่างไร เมื่ออังกฤษเข้ามาปกครองพม่าอย่างเต็มที่ในปี ค.ศ.1886 อังกฤษก็ใช้นโยบายแบ่งแยกและปกครอง (divide and rule) คือการแยกส่วนพม่าจากส่วนกลาง (Proper Burma) และชายแดน (Frontier Areas) ออกจากกัน และปรับใช้ระบบการปกครองที่มีอยู่ในขณะนั้น คือปล่อยให้แคว้นต่าง ๆ บริเวณชายแดนยังคงการปกครองระบบดั้งเดิมของตนไว้ภายใต้การควบคุมดูแลของข้าหลวงใหญ่ชาวอังกฤษ ในขณะที่ปกครองดูแลและบริหารงานในส่วนที่เป็นพม่าแท้โดยตรงโดยใช้ระบบสองสภา กล่าวโดยย่อได้ว่า ในนโยบายการปกครองของอังกฤษสมัยอาณานิคมนี้เองที่ได้ทำให้เกิดโอกาสการรวมตัวของชนเผ่าต่าง ๆ ของรัฐพม่าเกิดขึ้นได้ยาก นอกจากจะเกิดขึ้นได้ยากแล้ว ยังก่อให้เกิดเป็นปัญหาขัดแย้งขึ้นตามมาอีกหลายประการด้วย

อังกฤษให้อิสระภาพแก่พม่าในปี ค.ศ.1948 แต่ก่อนที่อังกฤษจะออกจากพม่า อังกฤษก็ได้ทิ้งปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนเผ่าต่าง ๆ ของพม่าไว้ให้เป็นภาระของรัฐบาลในสมัยต่อมา ซึ่งรัฐบาลพม่าตั้งแต่ปี ค.ศ.1948 จวบจนรัฐบาลสมัยปัจจุบันล้วนต่างก็มีนโยบายต่อปัญหาชนกลุ่มน้อยตรงกัน คือ

ความพยายามที่จะรวมรัฐชนกลุ่มน้อยเข้าไว้อยู่ในสหพันธรัฐพม่า แม้ว่ามีความต่างในเรื่องของรายละเอียดอยู่บ้าง ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับทัศนคติของผู้นำรัฐบาล ต่อปัญหาชนกลุ่มน้อยในแต่ละช่วง แต่นโยบายหลักยังคงเหมือนเดิม คือ คงความเป็นเอกภาพของสหพันธรัฐพม่าเอาไว้

ปัจจุบันพม่าใช้คำว่า “รัฐ” (State) กับบริเวณพื้นที่ที่มีประชากรของชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ ได้แก่ รัฐคะฉิ่น รัฐฉาน รัฐคะยาห์ รัฐกะเหรี่ยง รัฐมอญ รัฐอะรากัน (ยะไข่) และรัฐฉิน

และใช้คำว่า “เขต” (Division) กับบริเวณพื้นที่ที่มีประชากรพม่าอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ได้แก่ เขตสะแกง เขตแมกเว้ เขตพะโค เขตมณฑลเย่ เขตอิระวดี เขตตะนาวศรี และเขตย่างกุ้ง

คณะผู้แทนชุดแรกจากพม่าขณะก่อนเข้าเฝ้าสมเด็จพระจักรพรรดิญี่ปุ่นที่กรุงโตเกียว
เมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ.1943 ในภาพบุคคลซ้ายสุดคือ ดร.บามอ และขวาสุดคือ ออง ซาน

(ภาพจาก Ba Maw, *Breakthrough in Burma : Memoirs of a Revolution, 1939-1946*,

Yale University, New Haven and London, 1969)

บทที่ 1

นโยบายของรัฐบาลพม่าต่อชนกลุ่มน้อย

1.1 นโยบายแบ่งแยกและปกครองของอังกฤษต่อชนกลุ่มน้อย ในสมัยอาณานิคม (ช่วงปี ค.ศ.1826-1947)

การเข้ามาของอังกฤษในรัฐพม่าแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วงด้วยกัน คือ ปี ค.ศ.1826 ค.ศ.1852 และ ค.ศ.1886 โดยในระยะแรกเป็นการเข้าแทรกแซงพม่าในนามของบริษัทอีสต์อินเดีย (East India Company) จนกระทั่งกลายมาเป็นการแผ่อิทธิพลของรัฐบาลอังกฤษในปี ค.ศ.1858 ในช่วงแรกบริษัทอีสต์อินเดียได้ช่วยชนะและครอบครองพื้นที่ 2 ส่วนใหญ่ ๆ ของพม่า คือ ยะไข่ (Arakan) และตะนาวศรี (Tennasserim) ต่อมาพื้นที่ทั้ง 2 ส่วนนี้ถูกผนวกเข้ากับพะโค (Pegu) ในปี ค.ศ.1852 ในระยะแรกนี้แต่ละเขตยังถูกปกครองแยกส่วนจากกัน จนกระทั่งปี ค.ศ.1886 อังกฤษได้ชัยชนะเหนือพม่าตอนบน (Upper Burma) และได้รวมส่วนต่าง ๆ ของพม่าเข้าเป็นมณฑลเดียวของอินเดียตั้งแต่นั้นมา

เมื่ออังกฤษผนวกพม่าเข้าเป็นมณฑลหนึ่งของอินเดีย อังกฤษก็ใช้ระบบการปกครองที่ใช้ในอินเดียมาใช้กับพม่าด้วย โดยทำการยกเลิกการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์โดยพระมหากษัตริย์และราชสำนัก ซึ่งปกครองพม่ามาเป็นเวลาช้านาน พร้อมทั้งแต่งตั้งข้าหลวงใหญ่จากอินเดียมาปกครองพม่า และนำข้าราชการฝ่ายปกครองจากอินเดียเข้ามาบริหารรัฐพม่า แทนข้าราชการในราชสำนักดั้งเดิม

อังกฤษได้แบ่งพม่าออกเป็นสองส่วน คือ *พม่าแท้* (Proper Burma) และ *ส่วนบริเวณภูเขา* (Hill Areas) หรือ *เขตชายแดน* (Frontier Areas) ในส่วนของพม่าแท้ได้รวมดินแดนบางส่วนในอะร่ากันและมอญเข้าไว้ด้วย ซึ่งในส่วนนี้อังกฤษใช้วิธีการปกครองโดยตรง (direct rule) และปกครองบริเวณภูเขาโดยทางอ้อม (indirect rule) โดยยังคงปล่อยให้ผู้ปกครองเผ่าหรือแคว้นที่เคยปกครองกันมาแต่ดั้งเดิมปกครองต่อไป แต่ให้อยู่ภายใต้การดูแลและคำแนะนำของผู้บริหารชาวอังกฤษ บริเวณส่วนนี้ได้แก่ ฉาน คะฉิ่น คะเรนนี่ (กะยาห์) เทือกเขาฉิ่น (Chin Hills) และกะเหรี่ยง ในบริเวณแม่น้ำสาละวิน บางส่วนของอะร่ากัน และเทือกเขานากา (Naga Hills)

ในส่วนที่เป็น *พม่าแท้* อังกฤษได้ปกครองในรูปแบบของสภานิติบัญญัติ (Legislative Council) ภายใต้การบริหารของข้าหลวงใหญ่ (a Chief Commissioner) อังกฤษมีความเห็นว่าพม่านั้นยังล้าหลังอินเดียอยู่มากในเรื่องของการปกครอง ดังนั้นจึงยังไม่เหมาะที่จะมีรัฐบาลของตนเองบริหารประเทศ แม้ว่าในปี ค.ศ.1909 จะมีการปฏิรูปรูปแบบการปกครองของอินเดียโดยเฉพาะในระดับเขต โดยให้มีการแต่งตั้งสภานิติบัญญัติที่ทำหน้าที่ในการบริหารเขต แต่พม่าก็ยังคงไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเดิม นอกจากสมาชิกสภานิติบัญญัติได้เพิ่มจาก 9 คนเป็น 17 คน และในจำนวน 17 คนนี้มีเพียงคนเดียวที่มาจาก การเลือกตั้ง นอกนั้นจะมาจาก การแต่งตั้งทั้งหมด แม้แต่สมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามานั้นก็มาจากสมาคมหอการค้าพม่า (the Burmese Chamber of Commerce) ซึ่งการบริหารส่วนใหญ่อยู่ในมือของชาวอังกฤษ และแม้ว่าในปี ค.ศ.1919 จะมีการปฏิรูปการปกครองในพม่าซึ่งได้มีการขยายจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติเพิ่มขึ้นเป็น 30 คน แต่ก็ยังเป็นสมาชิกโดยการแต่งตั้งของรัฐบาลเสีย 28 คน ส่วนอีก 2 คนเป็นสมาชิกที่มาจาก การเลือกตั้ง และจำนวน 2 คนที่ได้รับการเลือกตั้งมากก็เป็นคนของ

หอการค้าพม่า และสมาคมการค้าอย่างกุ้ง (Rangoon Trades Association) ซึ่งเป็นสมาคมที่มีการบริหารและควบคุมโดยชาวอังกฤษ กล่าวได้ว่า การปกครองของพม่านั้นอยู่ภายใต้การควบคุมของอังกฤษทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเลยทีเดียว

พม่าพ้นสภาพจากการเป็นมณฑลหนึ่งของอินเดียในปี ค.ศ.1937 และมีการปกครองเป็นอิสระจากอินเดีย และมีรัฐธรรมนูญเป็นของตนเองที่ประกาศใช้ในปีเดียวกัน การปกครองเป็นในรูปแบบของ 2 สภา คือ วุฒิสภา (Senate) และ สภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) สมาชิกครึ่งหนึ่งของวุฒิสภาได้รับการแต่งตั้งจากข้าหลวงใหญ่ ในขณะที่สมาชิกผู้แทนราษฎรทั้งหมดมาจากการเลือกตั้ง สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิก 132 คน โดยเลือกจากผู้เสียภาษีทั้งชายและหญิงจำนวน 91 ที่นั่ง และเลือกจากสมาคมต่าง ๆ อีก 41 ที่นั่ง

ในขณะที่การปกครองในส่วนที่เป็นพม่าแท้ มีวิวัฒนาการของรูปแบบการปกครองในระบบประชาธิปไตยซึ่งเป็นระบบใหม่ที่แนะนำโดยอังกฤษ และมีการพัฒนาเติบโตไปตามครรลองภายใต้การดูแลและควบคุมของรัฐบาลอังกฤษ การปกครองในส่วนของบริษัทบริเวณภูเขาซึ่งภายหลังอังกฤษเรียกว่า *บริเวณชายแดน* (Frontier Areas) กลับยังคงอยู่ในระบบเดิม และถูกมองว่าเป็นเขตล้าหลัง (backward areas) อังกฤษไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าใดนัก การปกครองของแคว้นต่าง ๆ ยังอยู่ภายใต้การปกครองของผู้ปกครองดั้งเดิม และภายใต้การแนะนำต่าง ๆ ของข้าหลวงใหญ่และข้าราชการท้องถิ่นซึ่งสังกัดหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลโดยตรง คือ Burma Frontier Service

แม้แต่ภายใต้การปกครองโดยอ้อม (indirect rule) ในบริเวณภูเขาหรือบริเวณชายแดน ผู้ปกครองอังกฤษได้ใช้ชั้นเชิงการปกครองในเขตนี้อย่างแยบยล ซึ่งได้ก่อให้เกิดความ “แตกแยก” หรือบางครั้ง “ลักลั่น” กล่าวคือ

ในส่วนที่เป็นแคว้นต่าง ๆ ของรัฐฉานซึ่งอังกฤษถือว่ามีการปกครองที่มีพัฒนาการเหนือชั้นกว่าชนเผ่ากลุ่มอื่น ๆ ผู้ปกครองอังกฤษได้จัดตั้งเป็น “สหพันธ์รัฐฉาน” ขึ้น มีสถานิติบัญญัติประกอบด้วย เจ้าฟ้าผู้ครองแคว้นหรือเจ้าเมืองแต่ละแคว้นเป็นสมาชิกและมีข้าหลวงใหญ่ชาวอังกฤษเป็นประธานสภา สภานี้จะทำหน้าที่อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจการภายใน และการใช้งบประมาณภายในสหพันธ์รัฐฉาน ต่อมายังได้จัดตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภา (Standing Committee) ขึ้นมาอีกคณะหนึ่ง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 6 คน โดยคัดเลือกมาจากสถานิติบัญญัติของสหพันธ์รัฐฉาน เพื่อมาทำหน้าที่ประสานงานและติดต่อโดยตรงกับข้าหลวงใหญ่ในกิจการที่เกี่ยวข้องกับรัฐฉานโดยตรง¹ ดังนั้น จึงเท่ากับอังกฤษยกระดับการปกครองของรัฐฉานขึ้นมาให้อยู่เหนือการปกครองในส่วนอื่น ๆ ของบริเวณชายแดนอีกชั้นหนึ่ง

นโยบายการปกครองของอังกฤษนี้จึงถูกเรียกว่า *นโยบายการแบ่งแยกและปกครอง* (divide and rule) ดังจะเห็นได้จากกรณีที่อังกฤษแยกส่วนของพม่าที่ออกจากส่วนที่เป็นภูเขาหรือบริเวณชายแดน ซึ่งตามสภาพภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์แล้ว สองส่วนนี้ก็แทบจะไม่มีความสัมพันธ์กันอยู่แล้ว อันเนื่องมาจากสภาพภูมิประเทศ แต่่นโยบายการปกครองของอังกฤษทำให้โอกาสที่ทั้งสองส่วนนี้ของพม่าจะเข้ามารวมอยู่ภายใต้การบริหารงานของคณะผู้บริหารชุดเดียวกัน และมีวิวัฒนาการทางการเมืองไปพร้อม ๆ กันหมดสิ้นไป ดังนั้น เราจึงเห็นภาพของรัฐพม่าที่ถูกแบ่งออกเป็นสองส่วนใหญ่ๆ ที่มีมีการปกครองแตกต่างกัน นอกจากนั้น ภายในสองส่วนใหญ่ๆ ยังถูกขอยย่อย

¹ Josef Silverstein, *Burma Politics*, (New Jersey : Rutgers University Press, 1980), p. 30.

ให้มีความแตกต่างกันไปอีก ดังกรณีของแคว้นต่าง ๆ ภายในรัฐฐาน ซึ่งได้รับการยกระดับขึ้นมาอยู่เหนือส่วนอื่น ๆ ของบริเวณชายแดน พร้อมทั้งมีระบบสถาบันทางการเมือง เช่น สภานิติบัญญัติ และคณะกรรมการสามัญประจำสภา ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้ปกครองของอังกฤษ และได้รับการสนับสนุนให้มีพัฒนาการทางการเมืองไม่น้อยหน้าสถาบันทางการเมืองในส่วนที่เป็นพม่าแท้ ในขณะที่ส่วนอื่น ๆ ของบริเวณชายแดนยังคงอยู่ภายใต้การปกครองระบบดั้งเดิมของชนเผ่าของตน

ดังนั้น พม่าภายใต้การปกครองของอังกฤษจึงไม่มีความเป็นเอกภาพทางการเมือง ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายการปกครองของอังกฤษนั่นเอง นอกจากจะไม่มีความเป็นเอกภาพและไม่มีความเสมอภาคทางการเมืองแล้ว ยังไม่มีความเสมอภาคทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอีกด้วย ทั้งนี้เพราะอังกฤษให้ความสนใจแก่พม่าแท้มากกว่าส่วนที่เป็นบริเวณชายแดน อังกฤษได้ทุ่มเทความเจริญทางการศึกษาและการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค ในบริเวณพม่าแท้มากกว่าที่จะทุ่มเทงบประมาณให้การพัฒนาเขตชายแดนซึ่งเต็มไปด้วยป่าทึบและเทือกเขาสูง บริเวณชายแดนจึงถูกทิ้งให้มีวิถีการดำเนินชีวิตไปตามครรลองดั้งเดิมของจารีตและวัฒนธรรมของเผ่าพันธุ์ของตน ไม่มีวิวัฒนาการของสังคมในด้านการเมือง การศึกษา สาธารณสุข และเศรษฐกิจ เท่าเทียมกับสังคมชาวพม่าในเขตพม่าแท้ได้รับ ความแตกต่างของส่วนต่าง ๆ ของรัฐพมานี้ ทำให้ชาวพม่าโดยรวมเจริญไปไม่เท่าเทียมกัน เกิดความแปลกแยกทางด้านสังคมโดยรวม

เมื่อสังคมถูกแบ่งแยกเป็นส่วน ๆ โอกาสในการที่ประชาชนในส่วนต่าง ๆ จะมารวมกันเพื่อเกิดพลังก็เป็นไปได้ยาก อังกฤษจึงปกครองพม่าได้อย่างสะดวกสบายและปราศจากปัญหาวุ่นวายภายในประเทศเรื่อยมาจวบจนถึงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 และ 2 ถึงแม้จะมีปัญหาวุ่นวายของชาวพม่าบ้าง

ประปรายในเขตพม่าแท้ แต่ผู้ปกครองชาวอังกฤษก็สามารถควบคุมสถานการณ์ไว้ได้ ดังเช่น *กบฏซายา ซัน* (Saya San Rebellion) ในปี ค.ศ.1930-1931 ซึ่งเกิดจากการที่ชาวพม่าต่อต้านผู้ปกครองชาวอังกฤษ และไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ ภายในรัฐพม่า ทำให้การกบฏนั้นไม่มีพลังมากพอที่จะโค่นล้มอำนาจของรัฐบาลอังกฤษได้ จึงเสมือนเป็นเครื่องตอกย้ำว่านโยบายแบ่งแยกและปกครองนั้นสามารถควบคุมพลังรวมตัวของประชาชนในรัฐพม่าได้เป็นอย่างดี

นอกจากจะถูกแบ่งแยกโดยระบบการเมืองแล้ว ระบบเศรษฐกิจก็ถูกแบ่งแยกด้วยเช่นกัน อังกฤษใช้พม่าแท้เป็นอู่ข้าวอู่น้ำในการผลิตข้าว บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำอิรวดี แม่น้ำสะโตง (Sittang) และแม่น้ำชินวิน เป็นบริเวณที่เหมาะสมในการปลูกข้าว ดังนั้น อังกฤษจึงสนับสนุนให้เกษตรกรชาวพม่าปลูกข้าวเป็นจำนวนมากขึ้น มีการหักล้างทางพงเพื่อบุกเบิกที่นาเพิ่มขึ้น ผู้ปกครองอังกฤษสนับสนุนให้มีการอพยพจากส่วนต่าง ๆ ของประเทศมาบริเวณภาคกลางหรือส่วนที่เป็นพม่าแท้ เพื่อทำการเพาะปลูกข้าว อังกฤษส่งเสริมให้มีการค้าข้าวเพื่อการส่งออก ดังนั้นกิจการค้าข้าวของพม่าจึงเริ่มพัฒนาและเฟื่องฟูขึ้นในสมัยอังกฤษปกครองนี้เอง นอกจากนี้แล้วยังส่งเสริมการทำป่าไม้ เหมือนแร่ อัญมณี ซึ่งมีอย่างอุดมสมบูรณ์อยู่ในพม่าอีกด้วย เศรษฐกิจของชาวพม่าในบริเวณพม่าแท้ภายใต้การบริหารและการสนับสนุนของชาวอังกฤษจึงเฟื่องฟูและเจริญรุ่งเรือง เมื่อเปรียบเทียบกับเศรษฐกิจในเขตบริเวณชายแดนซึ่งส่วนใหญ่ยังเป็นสังคมเกษตร โดยเฉพาะในเขตภูเขาสูง การเกษตรยังเป็นระบบการเกษตรแบบดั้งเดิมไม่มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะพวกเขายังคงใช้การทำให้ไร่ในระบบการทำไร่เลื่อนลอย (slash and burn) การค้าขายไม่ได้รับการสนับสนุน ชาวบ้านยังใช้ระบบการแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ระหว่างชุมชน และเนื่องจากเป็นเขตที่ไม่มีคุณค่าทางด้านการเกษตร

แบบผลิตเพื่อค้าขาย รัฐบาลอังกฤษจึงไม่ให้ความสนใจในเขตชายแดนหรือเขตภูเขาเหล่านี้เลย คงปล่อยให้ดำเนินไปตามระบบเศรษฐกิจแบบบูรพกาลต่อไป นอกจากนี้ ยังไม่ใส่ใจที่จะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนหนทางหรือสะพาน ทางรถไฟ เพื่อกระตุ้นให้มีการคมนาคมไปมาหาสู่กันในพื้นที่

จึงอาจกล่าวได้ว่า ทางด้านเศรษฐกิจแล้วการพัฒนา ก็ได้เป็นไปอย่างเสมอภาคกันระหว่างชาวพม่าในเขตพม่าแท้และชนเผ่าต่าง ๆ ในเขตชายแดน ความไม่เท่าเทียมกันนี้ทำให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างกัน นอกจากนี้ การที่อังกฤษไม่ได้พัฒนาเส้นทางคมนาคมระหว่างเขตพม่าแท้และเขตชายแดน ก็ยิ่งทำให้การติดต่อระหว่างประชากรในเขตทั้งสองนี้แทบไม่เกิดขึ้น เกิดเป็นสถานะต่างคนต่างอยู่จึงไม่สามารถจะรวมตัวกันได้

ความแปลกแยกและความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมการเมืองการปกครองและระบบเศรษฐกิจของประชากรโดยรวมของรัฐพม่า เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองชาวอังกฤษ เพราะผู้ปกครองซึ่งเป็นเจ้าอาณานิคมย่อมไม่พอใจกับการเป็นเอกภาพของประเทศราชอยู่แล้ว เพราะหากประชาชนในทุกสังคมของรัฐสามารถรวมตัวเป็นปึกแผ่นและมีพลังเมื่อใด ย่อมต้องเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของเจ้าอาณานิคมเมื่อนั้น นโยบายการแบ่งแยกและปกครองของอังกฤษจึงเป็นนโยบายที่ได้ผลในสมัยอาณานิคม และผลพวงของนโยบายนี้ได้กลายมาเป็นปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศระหว่างรัฐบาลพม่าซึ่งเป็นตัวแทนของชาวพม่าแท้และชนกลุ่มน้อยในช่วงหลังอาณานิคมเป็นต้นมา

นอกจากจะไม่สนับสนุนให้มีการรวมตัวของประชากรของรัฐแล้ว ผู้ปกครองอังกฤษยังไม่สนับสนุนให้มีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมต่างเผ่าพันธุ์อีกด้วย การปล่อยให้ชนกลุ่มน้อยมีการปกครองตามแบบดั้งเดิมของตนเองโดยผู้ปกครองที่สืบต่อกันมาช้านาน ตลอดจนการไม่เข้าไปก้าวท้าวใน

เรื่องของสังคม ประเพณี และวัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์ ทำให้วัฒนธรรมของกลุ่มชนเหล่านี้ได้รับการพัฒนาการให้เข้มแข็งและคงความเป็นเอกลักษณ์ของเผ่าพันธุ์ของตนเอง เมื่อแทบไม่มีการติดต่อกันระหว่างชนเผ่าและชาวพม่า จึงทำให้การผสมผสานกลมกลืนทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มชนมีน้อยมาก หรือแทบจะไม่มีเลยในบางแห่ง โอกาสที่คนจากต่างเผ่าต่างวัฒนธรรมประเพณีจะเรียนรู้ที่จะเข้าใจกันจึงไม่เกิดขึ้น กลายเป็นสังคมใหญ่ที่มีความแปลกแยกทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และแม้ในส่วนที่ละเอียดอ่อนที่สุด คือ วัฒนธรรม

ประเด็นที่ยังเพิ่มความแปลกแยกระหว่างชาวพม่ากับกลุ่มชนเผ่าและกลุ่มชาติพันธุ์ของรัฐพม่านั้นก็คือ การที่อังกฤษสนับสนุนให้กลุ่มชาติพันธุ์เข้ามาเป็นทหารและตำรวจในกรมกองต่าง ๆ ของอังกฤษ มากกว่าที่จะสนับสนุนให้ชาวพม่าเป็นทั้งทหารและตำรวจ ดังตัวอย่างเช่น ในปี ค.ศ.1939 มีทหารที่เป็นชาวพม่าในกองทัพพม่าอังกฤษ (British Burma Army) เพียง 472 คน ในขณะที่เป็นทหารกะเหรี่ยงถึง 1,448 คน ทหารฉิ่น 886 คน และทหารที่เป็นชาวคะฉิ่น 881 คน² ในอดีต กองทหารกะเหรี่ยงเป็นกองทหารที่อังกฤษใช้ปราบกบฏ “ชายา ชัน” ในปี ค.ศ.1930-1932 และปราบกบฏในพม่าตอนล่าง (Lower Burma) ในช่วงปี ค.ศ.1886 และทหารอังกฤษใช้ชาวกะเหรี่ยงเป็นผู้นำทางในการทำสงครามกับพม่าในสงครามอังกฤษ-พม่า (Anglo-Burman War) ในช่วงปี ค.ศ.1824-1825 และปี ค.ศ.1852-1853

ถ้าจะกล่าวถึงยุทธวิธีของผู้ปกครองแล้ว วิธีการนี้เป็นวิธีการที่ได้ผล นั่นคือการใช้กลุ่มชาติพันธุ์อื่นมาทำหน้าที่ทหารและตำรวจในการปราบปราม

² Martin Smith, *Burma: Insurgency and the Politics of Ethnicity*, (London: Zed Book Ltd., 1991), p. 44.

การแข็งข้อของชาวพม่า แต่ในด้านความมั่นคงของประเทศในระยะยาวแล้ว นับได้ว่าเป็นอันตรายอย่างยิ่ง เพราะก่อให้เกิดความแตกร้างในระหว่าง ประชากรของรัฐเดียวกัน และก่อให้เกิดสภาวะของการเป็นศัตรูระหว่างกันและกันด้วย เพราะในสภาวะที่อังกฤยใช้ทหารที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ปราบชาวพม่าที่ พยายามต่อสู้กับชาวอังกฤยนั้น เท่ากับเป็นการแบ่งแยกชาวพม่าออกจากกลุ่ม ชาติพันธุ์ ทำให้ชาวพม่ารังเกียจและถึงขั้นเกลียดชังกลุ่มชาติพันธุ์ในฐานะที่ เป็นฝ่ายเดียวกับอังกฤย และยอมที่จะเป็นทาสรับใช้ชาวอังกฤย แทนที่จะมา เข้ากับชาวพม่าและช่วยชาวพม่ารบกับอังกฤย สำนักของความเป็นน้ำหนึ่งใจ เดียวกันของคนในชาติไม่อาจเกิดขึ้นได้ภายใต้เงื่อนไขการปกครองของอังกฤย ตรงกันข้าม นโยบายการปกครองของอังกฤยกลับได้อุญช์ความแปลกแยก ระหว่างประชากรกลุ่มต่าง ๆ ของพม่าเอาไว้มากกว่าที่จะทำให้ลดน้อยลง ดังนั้น เมื่อชาวพม่ากลุ่มหนึ่งได้พัฒนาสำนึกของความเป็น “ชาติ” และ “ชาตินิยม” ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 พัฒนาการทางด้านความคิดนี้จึงมิได้ เป็น “สำนึกร่วม” ของประชากรส่วนใหญ่ของรัฐพม่า อีกทั้งขบวนการ เคลื่อนไหวเพื่อให้ได้มาซึ่งอิสรภาพจากการเป็นอาณานิคมของอังกฤย ก็มีได้ รับความร่วมมือจากทุกชุมชนและทุกสังคมในรัฐ คงเป็นความพยายามของ ชาวพม่าในบริเวณพม่าแต่เพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น ในขณะที่เดียวกัน ชนกลุ่มน้อย ที่ยังคงกักตื้อต่อผู้ปกครองชาวอังกฤยก็ยังมีอยู่ อาทิเช่น กลุ่มไทยใหญ่ ซึ่งมิ ความผูกพันกับอังกฤยมากกว่ารัฐบาลพม่า และกลุ่มกะเหรี่ยง ซึ่งได้รับการ สนับสนุนทางการศึกษาและสังคมจากผู้ปกครองชาวอังกฤย อีกทั้ง ยังมีความสัมพันธ์อันดีกับหมอสอนศาสนาชาวตะวันตกที่เข้ามาเผยแพร่ศาสนา ในพม่า ในช่วงอาณานิคมนี้ ชาวกะเหรี่ยงได้รับอิทธิพลด้านศาสนาจากกลุ่ม หมอสอนศาสนาอย่างมาก และทำให้มีวิวัฒนาการทางการศึกษาและด้านสังคม สูงกว่าชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ นอกจากกลุ่มไทยใหญ่ในรัฐฉาน ชาวกะเหรี่ยง

หลายคนได้รับการศึกษาตามแผนการศึกษาใหม่ของอังกฤษ ชาวกะเหรี่ยงจำนวนมากได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศ บางคนได้ศึกษาต่อในต่างประเทศ ในระบบราชการมีชาวกะเหรี่ยงไม่น้อยประสบความสำเร็จทางด้านการงานและอาชีพ โดยเฉพาะในกองทัพของอังกฤษในพม่า ความผูกพันระหว่างชุมชนกะเหรี่ยงและไทยใหญ่กับผู้ปกครองชาวอังกฤษก่อให้เกิดความภักดีต่อผู้ปกครองเดิม และไม่ให้ความร่วมมือกับ “ขบวนการกู้ชาติ” ของชาวพม่าแต่อย่างไร

ความผูกพันของกะเหรี่ยงและกลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่ม เช่น ไทยใหญ่ และคะฉิ่น ที่มีต่ออังกฤษนี้เองที่ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ให้ความช่วยเหลือแก่ทหารอังกฤษ ในขณะที่ชาวพม่าหันไปร่วมมือกับทหารญี่ปุ่นต่อสู้กับทหารอังกฤษในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยชาวพม่าหวังว่าการร่วมมือกับทหารญี่ปุ่นจะทำให้ชาวพม่าสามารถปลดแอกจากผู้ปกครองชาวอังกฤษได้

1.2 ขบวนการชาตินิยมของชาวพม่าและการต่อสู้เพื่ออิสรภาพของชาวพม่า

ขบวนการชาตินิยมของชาวพม่าเกิดขึ้นในหมู่นักศึกษาชาวพม่า อันได้แรงบันดาลใจมาจากขบวนการต่อต้านผู้ปกครองชาวอังกฤษของพระสงฆ์ ซึ่งได้เรียกร้องให้อังกฤษทำนุบำรุงพุทธศาสนา และหันมาเรียกร้องให้ชาวพม่าเคร่งครัดต่อศาสนาและประเพณีดั้งเดิม การเรียกร้องของพระสงฆ์พม่าเป็นการประกาศความไม่พอใจต่อผู้ปกครองชาวอังกฤษซึ่งละเลยการทำนุบำรุงพุทธศาสนา³ โดยได้มีการก่อตั้งสมาคมชาตินิยมกลุ่มแรกขึ้นโดยมีชื่อว่า

³ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, พม่า : ขบวนการนักศึกษากับประวัติศาสตร์อันระทึกใจ, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2533), หน้า 64-65.

ดร.บามอ ผู้นำรัฐบาลพม่า และนายพลโซจิโร ออิตะ ผู้บัญชาการกองทัพญี่ปุ่นในพม่า
 ถ่ายภาพร่วมกันหลังจากเสร็จพิธีเข้ารับตำแหน่งของรัฐบาลใหม่พม่า เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม ค.ศ.1942

(ภาพจาก Ba Maw, *Breakthrough in Burma : Memoirs of a Revolution, 1939-1946*,

Yale University, New Haven and London, 1969)

Young Men Buddhist Association หรือ YMBA (สมาคมชาวพุทธ) ในปี ค.ศ.1906 ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นศูนย์กลางของขบวนการชาตินิยม เน้นหนักในด้านศาสนาและวัฒนธรรม แต่ยังไม่ได้มีลักษณะทางการเมืองอย่างแท้จริงนัก งานชิ้นเอกของสมาคมชาวพุทธนี้ คือ การรณรงค์ “ห้ามสวมเกือก” (No Footwear) เข้าวัด ซึ่งถือว่าเป็นปฏิบัติการที่ต่อต้านชาวตะวันตกโดยตรง การรณรงค์ในครั้งนี้ได้รับการขานรับจากชาวพม่าทั่วไปเป็นอย่างดี จนทำให้พวกฝรั่งต้องยอมถอดรองเท้าก่อนเข้าบริเวณวัด

ต่อมา สมาคมชาวพุทธประกาศยุบตัวเองและได้ตั้งสมาคมใหม่มีชื่อว่า General Council of Burmese Association (GCBA) ในปี ค.ศ.1920 เน้นการปฏิบัติการทางการเมืองโดยตรง สมาชิกภาพของสมาคมนี้ขยายกว้างออกไป ไม่จำกัดเฉพาะคนหนุ่มที่มีการศึกษาแบบตะวันตกเท่านั้น สมาคมทางการเมืองของชาวพม่านี้ได้เป็นแรงบันดาลใจให้นักศึกษามหาวิทยาลัยอย่างกึ่งจัดตั้งสมาคม “ชาวเรพม่า” (Dobhama Asia yone) ขึ้นในปี ค.ศ.1936 สมาคมชาวเรพม่านี้เองที่ได้เป็นแหล่งผลิตผู้นำพม่าที่สำคัญ ๆ เช่น อู ออง ซาน และ อู นู

ขบวนการชาตินิยมของนักศึกษาชาวพม่าได้รับการจุดประกายขึ้นอีกครั้งในการก่อกบฏของซาชา ซัน (Saya San) ในปี ค.ศ.1930 การกบฏครั้งนี้ อาจเรียกได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการชาตินิยม แต่เป็นขบวนการชาตินิยมที่แสดงออกมาในรูปของสังคมดั้งเดิม ได้แรงกระตุ้นมาจากผลของลัทธิอาณานิคมจากเศรษฐกิจตกต่ำ และจากความบั่นทอนใจทางความเชื่อตามเรื่องปรัมปราของพุทธศาสนา⁴ การก่อกบฏครั้งนี้ได้รับการขานรับอย่างดีจากชาวพม่า ซึ่งแผ่ขยายเข้าไปในบริเวณถึง 12 เขตในจำนวน 20 เขตของรัฐพม่าทั้งหมด

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 68.

ซึ่งอังกฤษต้องใช้เวลาในการปราบกบฏครั้งนี้ยาวนานถึง 2 ปี

สงครามโลกครั้งที่ 2 อุบัติขึ้นในปี ค.ศ.1939 ในเขตทวีปยุโรปพร้อมทั้งความหวังของชาวพม่าที่จะกอบกู้เอกราชจากอังกฤษ บรรดานักศึกษาชาวพม่าและนักการเมืองได้พากันรวบรวมและจัดตั้งกองทัพส่วนตัว ในระยะนี้ผู้ปกครองชาวอังกฤษเริ่มจับกุมตัวชาวพม่าซึ่งเชื่อว่าจะทำการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านอังกฤษ ออง ซานและพรรคพวกจำนวน 29 คนหรือที่รู้จักกันในนามของ “30 สหาย” (30 comrades) ได้ลี้ภัยหนีออกจากพม่าเพื่อขอความช่วยเหลือจากญี่ปุ่นให้ต่อต้านอังกฤษ กลุ่ม “30 สหาย” นี้ได้เข้าไปรับการอบรมการจารกรรมสงครามจากญี่ปุ่น ต่อมาได้จัดตั้งกองทัพพม่าอิสระ (Burma Independence Army - BIA) ในปี ค.ศ.1941 ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่ม “30 สหาย” และชาวพม่าในไทยประมาณ 200 คน และชาวญี่ปุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกขององค์กรตำรวจลับของญี่ปุ่นที่ปฏิบัติการในพม่า⁵ การจัดตั้งกองทัพพม่านี้กระทำได้ขึ้นในประเทศไทยและได้เคลื่อนย้ายเข้าไปปฏิบัติการในพม่าและได้รับการสนับสนุนจากประชาชนชาวพม่าเป็นอย่างดี เมื่อกองทัพญี่ปุ่นได้เคลื่อนเข้าสู่พม่า กองทัพพม่านี้ก็ช่วยญี่ปุ่นรบจนสามารถขับไล่ทหารอังกฤษออกจากพม่าได้

เมื่อญี่ปุ่นยึดครองพม่าส่วนใหญ่แล้ว ก็ได้แต่งตั้ง ดร.บา มอ (Dr. Bawmaw) ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีในเดือนสิงหาคม ค.ศ.1942 และแต่งตั้งให้ อู ออง ซาน เป็นผู้บัญชาการกองทัพพม่า หลังจากญี่ปุ่นประกาศให้พม่าเป็นอิสระภาพ ดร.บา มอ ก็ได้รับแต่งตั้งเป็นประมุขของประเทศ โดยมี อู ออง ซาน เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและผู้บัญชาการกองทัพแห่งชาติพม่า

⁵ Donald M. Seekins, *Historical Setting in Burma : A Country Study*, (Washington D.C.: American University, 1983), p. 39.

(Burma National Army - BNA) ซึ่งพัฒนามาจาก BIA ในอดีต และมี
อู นู เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ

ภายหลังชาวพม่าก็ได้พบว่า ญี่ปุ่นนั้นไม่ได้มีความจริงจังต่อชาวพม่า
อย่างแท้จริง และยังพบว่าเป็นผู้ที่พยายามคุมอำนาจการปกครองของพม่า
ประมุขของประเทศ คือ ดร.บา มอ นั้นเป็นเพียงหุ่นเชิดของรัฐบาลญี่ปุ่นเท่านั้น
เหล่าผู้นำทางการเมืองของพม่าจึงเริ่มติดต่อกับฝ่ายอังกฤษอย่างลับ ๆ โดยมี
ทหารกะเหรี่ยงในกองทัพพม่าเป็นผู้ติดต่อประสานงาน ขณะเดียวกัน อู ออง
ซาน ก็สามารถประสานงานกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองกลุ่มต่าง ๆ ของ
พม่าได้ และติดต่อร่วมมือกับลอร์ดหลุยส์ เม้าท์แบทเตน (Lord Louis
Mountbatten) ผู้บัญชาการหน่วยเอเชียอาคเนย์ (South-East Asia
Command) ซึ่งมีศูนย์บัญชาการรบอยู่ในอินเดีย และก่อตั้งองค์การลับขึ้นชื่อ
ว่า “สันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์” (Anti-Fascist People’s Freedom
League - AFPFL) เพื่อเคลื่อนไหวทางการเมืองโดยได้รับการสนับสนุนจาก
กลุ่มการเมืองกลุ่มต่าง ๆ ทำการขับไล่ญี่ปุ่นออกจากพม่า จนในที่สุดญี่ปุ่น
ประกาศยอมแพ้เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ.1945⁶

เมื่อขับไล่ญี่ปุ่นออกจากพม่าได้แล้ว อังกฤษได้กลับเข้ามาปกครองพม่า
อีกครั้ง แต่ในครั้งนี้นักการเมืองพม่า ปัญญาชน และประชาชนพม่า เริ่ม
คำนึงถึงเรื่องการปลดปล่อยประเทศให้เป็นอิสระจากการปกครองของอังกฤษ
อย่างแท้จริง ในขณะที่รัฐบาลอังกฤษภายใต้การบริหารของนายวินสตัน
เชอร์ชิล (Winston Churchill) ยังคงยืนยันกรานให้อังกฤษปกครองพม่าต่อไป
อู ออง ซาน จึงได้ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการต่อต้านอังกฤษอีกครั้ง โดยการ

⁶ David I. Steinberg, *Burma: A Socialist Nation of Southeast Asia*,
(Colorado: Westview Profile, 1982), p. 29.

ออง ซาน บิดาแห่งเอกราชพม่า กับนายคลีเมนต์ แอดลี นายกรัฐมนตรีอังกฤษ ในการเจรจาเรื่องเอกราชของพม่า ที่ลอนดอน อังกฤษ มกราคม ค.ศ.1947
ออง ซาน ถูกลอบสังหารพร้อมกับรัฐมนตรีร่วมคณะอีกหลายคนในประเทศพม่าเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม ค.ศ.1947 ก่อนหน้าที่พม่าจะได้รับเอกราช
ในวันที่ 4 มกราคม ค.ศ.1948 (ภาพจาก Aung San Suu Kyi, *Aung San of Burma*, 1984)

ประสานงานกับกลุ่มการเมืองกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งพรรคคอมมิวนิสต์ด้วย มีการเดินขบวนประท้วงรัฐบาลและคณะผู้ปกครองอังกฤษหลายครั้งโดยหลายกลุ่มชนด้วยกัน จนกระทั่งบ้านเมืองอยู่ในสภาวะวุ่นวายเกินกว่ากำลังทหารอังกฤษจะควบคุมไว้ได้ ข้าหลวงใหญ่อังกฤษในขณะนั้นจึงจำเป็นต้องประนีประนอมกับ อู ออง ซาน ซึ่งเป็นผู้นำพม่าในขณะนั้น ในที่สุดรัฐบาลอังกฤษภายใต้การบริหารของนายกรัฐมนตรีเคลมอนท์ แอตลี (Clement Atlee) จากพรรคแรงงาน ก็ตัดสินใจให้อิสระภาพกับพม่า และได้เชิญผู้แทนพม่านำโดย อู ออง ซาน และคณะไปอังกฤษเพื่อเจรจา นายกรัฐมนตรีแอตลี และ อู ออง ซาน ก็ได้ลงนามในข้อตกลงให้พม่าเป็นอิสระภาพโดยสมบูรณ์เมื่อวันที่ 27 มกราคม ค.ศ.1947 ภายได้เงื่อนใจให้พม่ามีการเตรียมตัวเป็นระยะเวลาหนึ่งปี โดยให้มีการเลือกตั้งทั่วไปเพื่อให้ได้ผู้แทนเข้ามาร่างรัฐธรรมนูญ ส่วนอังกฤษจะยังคงให้ความช่วยเหลือพม่าด้านงบประมาณต่อไป นอกจากนี้ อังกฤษยังจะให้การสนับสนุนพม่าในการเป็นสมาชิกองค์กรระหว่างชาติ และท้ายสุดคือการให้คำมั่นสัญญาของอังกฤษที่จะให้พม่ารวมบริเวณชายแดนอันเป็นที่อยู่ของชนกลุ่มน้อยเข้าไว้ในส่วนหนึ่งของสหภาพพม่า (Union of Burma) ด้วย

อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่พรรคสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ (AFPFL) ซึ่งนำโดย อู ออง ซาน ได้เคลื่อนไหวเพื่อความเป็นเอกราชของพม่านั้น ก็ได้ประสานงานกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเชิญชวนให้ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลพม่า เพื่อรวมตัวเป็นประเทศพม่าภายใต้โครงสร้างของสหพันธรัฐ รัฐบาลพม่าได้จัดการประชุมกับผู้นำชนกลุ่มน้อยในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1947 ที่เมืองปางโหลง (Panglong Conference) ในรัฐฉาน โดยมีเจ้าฟ้ารัฐฉานเข้าร่วมประชุมทั้งหมด 34 คน ผู้แทนจากคะฉิ่น ฉิ่น และคะยาห์ รัฐบาลพม่าได้ส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุม หนึ่งในผู้แทนนี้ได้แก่ อู นู (ซึ่งต่อมาได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพม่า) นอกจากนี้ ยังมีผู้แทนจากกลุ่ม

กะเหรี่ยงและกลุ่มมอญเข้าร่วมประชุมในฐานะผู้สังเกตการณ์⁷

“ข้อตกลงปางโหลง” เป็นมติจากที่ประชุมระหว่างผู้นำฝ่ายพม่าและผู้นำกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งมีใจความสำคัญสรุปได้ คือ ชาวพม่าและชนกลุ่มน้อยจะรวมกันในรูปแบบของสหภาพ (Union) รัฐฉานมีสิทธิจะถอนตัวออกจากสหภาพหลังจากอยู่รวมภายในสหภาพสิบปีไปแล้ว รัฐคะยาห์ (คะเรนนี่) ก็ได้รับสิทธิพิเศษนี้เช่นกัน รัฐคะฉิ่นไม่สามารถได้รับสิทธิในการแยกตัวจากสหภาพได้แต่ได้รับคำมั่นสัญญาว่าสามารถปกครองตนเองได้ ส่วนกลุ่มกะเหรี่ยงนั้นมีความประสงค์ที่จะเจรจากับอังกฤษโดยตรงโดยไม่ผ่านรัฐบาลพม่าด้วยความมุ่งหวังจะแยกเป็นรัฐอิสระไม่ขึ้นร่วมกับพม่า แต่จะอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษโดยตรง

พม่าได้ดำเนินการเลือกตั้งทั่วไปเพื่อเตรียมการประชุมสมัชชาและร่างรัฐธรรมนูญในเดือนเมษายน ค.ศ.1947 ผู้แทนจากพรรค AFPFL ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมาชิกในสมัชชามากที่สุดจำนวนถึง 248 คน จากจำนวนเต็ม 255 ที่นั่ง⁸ ที่ประชุมได้เลือก อู นู เป็นประธานสมัชชา และในระหว่างการประชุมร่างรัฐธรรมนูญนั้นเอง อู ออง ซาน และนักการเมืองพม่าคนสำคัญอีก 5 คน ก็ถูกคนร้ายบุกเข้าสังหารในวันที่ 19 กรกฎาคม ค.ศ.1947 แต่การร่างรัฐธรรมนูญก็ดำเนินต่อไปจนสิ้นสุด

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญใหม่ของพม่าให้ชื่อประเทศว่า “สหภาพพม่า” (Union Of Burma) และมีการปกครองระบบ 2 สภา คือ สภาชนชาติ (House of Nationalities) ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากภูมิภาคต่าง ๆ และชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ของพม่า อีกสภานึ่ง คือ สภาผู้แทนราษฎร

⁷ Silverstein, *Burma Politics*, p. 105.

⁸ Seekins, *Historical Setting in Burma: A Country Study*, p. 33.

(House of Delegates) การลงนามในสนธิสัญญาสันติภาพระหว่างนายกรัฐมนตรี แอตลีของอังกฤษกับ อู นู ผู้แทนรัฐบาลพม่า กระทำเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม ค.ศ.1947 รัฐบาลพม่าประกาศอิสรภาพเมื่อวันที่ 4 มกราคม ค.ศ.1948 นับเป็นการสิ้นสุดยุคอาณานิคมในพม่า และพม่าก็ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.1947 เป็นรัฐธรรมนูญของประเทศ

สภาร่างรัฐธรรมนูญได้มีมติให้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญที่ได้ร่วมกันร่างจนแล้วเสร็จเมื่อวันที่ 24 กันยายน ค.ศ.1947 สารสำคัญของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยมีดังนี้ คือ⁹

1. รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.1947 ได้กำหนดส่วนประกอบของสหภาพพม่าไว้ดังนี้

- รัฐพม่าแท้ (Proper Burma) ซึ่งมีเนื้อที่เกือบครึ่งหนึ่งของสหภาพ มีประชากรมากกว่าร้อยละ 75 ของประชากรทั้งหมด
- รัฐฉานหรือรัฐไทใหญ่ (Shan State)
- รัฐคะฉิ่น (Kachin State)
- รัฐกะเหรี่ยงแดง (Karenni State) หลังการได้เอกราช เมื่อกะเหรี่ยงแดงแสดงให้เห็นชัดว่าไม่ต้องการรวมกับดินแดนของกะเหรี่ยงขาว ในการแก้รัฐธรรมนูญในปี ค.ศ.1951 จึงมีการกำหนดอาณาเขตของกะเหรี่ยงแดงเป็นรัฐต่างหากตามเดิม แต่เรียกชื่อใหม่ว่า รัฐคะยาห์ (Kayah State)
- อาณาเขตของชนชาติกะเหรี่ยงนั้นเนื่องจากยังมีปัญหา จึงยังมีได้มีการตั้งในรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.1947 เพียงกำหนดบริเวณศาละวินซึ่งประชากรส่วนใหญ่เป็นกะเหรี่ยง เรียกว่า กอทุoley (Kawthoolei) และได้มี

⁹ บุษกร กาญจนจารี, “ปัญหากลุ่มชนชาติต่อต้านรัฐบาลพม่า,” เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การศึกษาวิเคราะห์เฉพาะเรื่อง, หน้า 45-47. (อัคราเนนา)

การดำเนินการจัดตั้งรัฐกะเหรี่ยงต่อไป ใน ค.ศ.1951 จึงได้มีการแก้รัฐธรรมนูญ
ตั้งรัฐกะเหรี่ยง (Karen State) ขึ้นเป็นทางการ

- แคว้นฉิ่น (Chin Special Division) ไม่มีฐานะเป็นรัฐ เป็น
เพียงส่วนผนวกของรัฐพม่าแท้ ทั้งนี้เพราะฉิ่นต้องการให้รัฐบาลสหภาพเป็น
ผู้รับผิดชอบในการพัฒนาดินแดนของตน

2. การปกครองใช้ระบบรัฐสภา ซึ่งมีประธานาธิบดีเป็นประมุข และ
นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร รัฐสภาของสหภาพประกอบด้วยสภา 2
สภา ได้แก่ สภาผู้แทนราษฎร (Chamber of Deputies) และ สภาชนชาติ
(Chamber of Nationalities) และชนชาติต่าง ๆ ในสหภาพจะสามารถมี
ผู้แทนของตนอยู่ในทั้ง 2 สภา กล่าวคือ ในสภาผู้แทนราษฎรโดยการเลือกตั้ง
ทั่วไปและการแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งสมาชิกของสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนทั้งสิ้น
250 คน

ชนชาติต่าง ๆ ยังมีผู้แทนในสภาชนชาติซึ่งเป็นสภาที่เป็นตัวแทนของ
ชนชาติในสหภาพโดยตรง ตามอัตราส่วนซึ่งกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญดังนี้

รัฐพม่าแท้	53	คน
------------	----	----

(และหลังการแก้รัฐธรรมนูญปี ค.ศ.1951 เพิ่มจำนวนเป็น 62 คน
จำนวนที่เพิ่มนั้นโอนมาจากรัฐกะเหรี่ยง)

รัฐไทยใหญ่	25	คน
------------	----	----

รัฐคะฉิ่น	12	คน
-----------	----	----

รัฐคะยาห์	3	คน
-----------	---	----

กอทูเลย์	24	คน
----------	----	----

(และหลังการตั้งรัฐกะเหรี่ยงในปี ค.ศ.1951 จำนวนลดลงเป็น 15 ที่นั่ง)

แคว้นฉิ่น	8	คน
-----------	---	----

รวมเป็นสมาชิกสภาชนชาติทั้งสิ้น	125	คน
--------------------------------	-----	----

3. ในคณะรัฐมนตรีจะต้องมีรัฐมนตรีว่าการกิจการของแต่ละชนชาติคือ คะฉิ่น ไทยใหญ่ กะเหรี่ยง คะยาห์ และฉิ่น นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากสมาชิกสภาชนชาติ ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีชนชาตินั้นจะต้องดำรงตำแหน่งประมุข (Head of State) ของรัฐนั้นโดยอัตโนมัติ ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารของรัฐ ทั้งนี้ยกเว้นแคว้นฉิ่นซึ่งไม่มีฐานะเป็นรัฐ

4. แต่ละรัฐจะมีรัฐบาลระดับรัฐ ยกเว้นรัฐพม่าแท้ซึ่งมีรัฐบาลสหภาพเป็นรัฐบาลระดับรัฐของรัฐพม่าแท้ด้วย สภาแห่งรัฐ (State Council) เป็นใช้อำนาจนิติบัญญัติระดับรัฐตามขอบเขตซึ่งกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ สภาแห่งรัฐประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสภาชนชาติซึ่งเป็นชนชาตินั้นโดยอัตโนมัติ

5. ในรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.1947 มาตรา 201 ระบุสิทธิการแยกตัว (Right of Succession) แก่รัฐต่าง ๆ ยกเว้นรัฐซึ่งมีข้อห้ามระบุไว้ ได้แก่ มาตรา 178 ไม่ให้สิทธิแยกตัวแก่รัฐกะฉิ่น (เนื่องเพราะมีชาวพม่าอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากในเมืองมิตยีนา (Myitkyina) และเมืองบาโม (Bhamo)

นอกจากนี้ ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญในปี ค.ศ.1951 ก็ไม่ให้สิทธินี้แก่รัฐกะเหรี่ยงด้วย ดังนั้น รัฐที่มีสิทธิแยกตัว ได้แก่ รัฐคะยาห์ และรัฐไทยใหญ่ แต่จะใช้สิทธิก่อนวันที่ 4 มกราคม ค.ศ.1958 ไม่ได้ ทั้งยังต้องมีขั้นตอนดำเนินการเริ่มตั้งแต่มีมติ 2 ใน 3 ของสภาแห่งรัฐยื่นต่อประธานาธิบดีสหภาพ จากนั้นจึงจะมีการตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย สมาชิกจากสหภาพและจากรัฐนั้น ซึ่งจะทำหน้าที่ควบคุมการลงประชามติในรัฐนั้น

อย่างไรก็ตาม นโยบายสำคัญของรัฐบาลสหภาพในขณะนั้นก็ถือความเป็นเอกภาพของประเทศ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ภายใต้การปกครองจากรัฐบาลกลางของรัฐพม่าแท้

เหตุการณ์ภายในประเทศช่วงแรกของการประกาศอิสรภาพของพม่า

ไม่ราบรื่น รัฐบาลต้องเผชิญกับการก่อกวนจากพรรคคอมมิวนิสต์พม่า (Communist Party of Burma - CPB) และกองกำลังของฝ่ายกะเหรี่ยงและมอญ โดยเฉพาะจากกลุ่มกะเหรี่ยงซึ่งมีความประสงค์จะแยกเป็นอิสระ รัฐบาลพม่าภายใต้การบริหารของ อู นู ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้พยายามแก้ไขปัญหาความขัดแย้งกับกลุ่มกะเหรี่ยง ด้วยการเจรจากับผู้แทนชาวกะเหรี่ยงซึ่งอยู่ในบริเวณที่ราบลุ่มปากแม่น้ำ (The Delta) ทางด้านใต้ แต่การเจรจาก็ไม่สู้ประสบผลนัก

ในขณะเดียวกัน ชาวกะเหรี่ยงก็แบ่งแยกออกเป็นหลายกลุ่มหลายฝ่ายด้วยกัน โดยส่วนหนึ่งพอใจที่จะตกลงแก้ไขปัญหาคด้วยการเจรจากับรัฐบาลและหาทางสถาปนารัฐกะเหรี่ยงภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ ในขณะที่บางกลุ่มเลือกใช้วิธีตั้งองค์กรเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อต่อรองกับรัฐบาล พร้อมทั้งจัดตั้งกองกำลังทางทหารขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ดูแลพลเมืองชาวกะเหรี่ยง

สามเดือนหลังการประกาศอิสรภาพของพม่า พรรคคอมมิวนิสต์พม่าก็ประกาศตัวเป็นปรปักษ์กับรัฐบาล และเริ่มก่อกวนเปิดฉากทำสงครามกับรัฐบาลกลาง ติดตามมาด้วยการโจมตีของกองกำลังร่วมของกลุ่มมอญกับกลุ่มกะเหรี่ยงซึ่งได้เข้ายึดเมืองท่าดอน (Thaton) และเมะละแหม่ง (Moulmein) อันเป็นเมืองสำคัญของพม่า นับเป็นการเริ่มต้นของสงครามกลางเมืองระหว่างชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่าตั้งแต่ปี ค.ศ.1948 เป็นต้นมา

กองทัพพม่าในช่วงปี ค.ศ.1948 ยังไม่สู้มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพมากนัก จึงเสียทีกับฝ่ายกองกำลังของชนกลุ่มน้อยและกองกำลังของฝ่ายคอมมิวนิสต์เสมอมา จนกระทั่งมีการเปลี่ยนตัวผู้บัญชาการทหารจากนายพลจำ โด (Kya Doe) มาเป็นนายพลเนวิน ซึ่งเป็นนายทหารที่มีความสามารถและเป็นหนึ่งในกลุ่ม “30 สหาย” เคยร่วมในขบวนการกู้อิสรภาพของพม่าจากอังกฤษ

จะเห็นได้ว่า ในช่วงปี ค.ศ.1948 และต้นทศวรรษที่ 1950 นั้น ชนกลุ่มน้อยที่เป็นปรปักษ์กับรัฐบาลพม่าอย่างเปิดเผยจะมีเพียงกลุ่มกะเหรี่ยง และมอญเท่านั้น แต่ในขณะเดียวกันรัฐต่าง ๆ ที่รวมเข้าอยู่ในการปกครองของรัฐบาลพม่าภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.1947 ก็เริ่มเคลื่อนไหวในการเรียกร้องอิสรภาพให้กับรัฐของตนเอง อาทิเช่น รัฐฉาน รัฐคะยาห์ รัฐคะฉิ่น และแคว้นฉิ่น เป็นต้น โดยเฉพาะในปี ค.ศ.1958 อันเป็นระยะเวลา 10 ปีนับจากพม่าเป็นอิสรภาพ บรรดารัฐที่ได้รับสิทธิพิเศษในการแยกตัวเป็นอิสระต่างพากันเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิของตนเอง เกิดเป็นองค์กรเคลื่อนไหวทางการเมืองกลุ่มต่าง ๆ ขึ้นภายในรัฐชนกลุ่มน้อยที่อยู่บริเวณชายแดน กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองเหล่านี้ล้วนมีกองกำลังของตนเพื่อทำการสู้รบกับทหารของรัฐบาล รัฐบาลพลเรือนภายใต้การบริหารของ อู นู ไม่สามารถจัดการกับปัญหาการสู้รบได้ นายพลเนวินจึงได้ทำรัฐประหารในปี ค.ศ.1962 ซึ่งถือได้ว่าเป็นการสิ้นสุดการบริหารประเทศโดยรัฐบาลพลเรือน

หลังการปฏิวัติแล้ว นายพลเนวินได้ปรับนโยบายเศรษฐกิจของประเทศมาเป็นสังคมนิยมโดยใช้ชื่อว่า “สังคมนิยมวิถีพม่า” (the Burmese Way to Socialism) ทำการยึดกิจการต่าง ๆ ของภาคเอกชนมาเป็นของรัฐ ส่วนในทางการเมืองได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.1947 พร้อมทั้งยกเลิกพรรคการเมืองพรรคต่าง ๆ ในระบบรัฐสภา ทั้งสภาสูงและสภาล่าง ยกเลิกสิทธิพิเศษของบรรดาเจ้าฟ้าผู้ปกครองชนกลุ่มน้อยที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ และจัดระเบียบการปกครองใหม่ให้เหมือนกันหมดทั่วประเทศ การบริหารรัฐต่าง ๆ ถือเป็นอำนาจโดยตรงของรัฐบาลกลาง รัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงเท่ากับเป็นการประกาศเจตนารมณ์ของรัฐบาลพม่าในการที่จะรวมอำนาจในการปกครองประเทศไว้ที่รัฐบาลกลางแต่เพียงผู้เดียว มีการจัดตั้งสภาแห่งรัฐขึ้น และมีคณะมนตรีดำเนินการบริหารกิจการปกครองภายในรัฐ ปฏิเสธความเป็นผู้นำท้องถิ่นและ

ปฏิเสศการแยกตัวเป็นอิสระของบรรดารัฐชนกลุ่มน้อยอย่างสิ้นเชิง ใช้วิธีการทางทหารเข้าแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐชนกลุ่มน้อยอย่างเด็ดขาดและรุนแรง นโยบายรวมชาติของนายพลเนวินส่งผลให้เกิดความวุ่นวายและความไม่สงบภายในประเทศทั่วไป รัฐบาลจำเป็นต้องมีกองทัพที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการปราบปรามชนกลุ่มน้อย กองทัพพม่าโตขึ้นมากในช่วงปี ค.ศ.1972 จำนวนทหารเพิ่มขึ้นจากจำนวนพันในปี ค.ศ.1948 มาเป็นจำนวนกว่าแสน พร้อมอาวุธสงครามที่มีประสิทธิภาพดีเยี่ยม กองทัพพม่าภายใต้การบริหารของนายพลเนวินนับเป็นสถาบันที่มีความเข้มแข็งและมีเอกภาพที่สุดในพม่า ส่งผลให้ทหารพม่าเป็นผู้มีสิทธิพิเศษเหนือประชาชนทั่วไป จนถึงปี ค.ศ.1988 อันเป็นการสิ้นสุดของรัฐบาลของนายพลเนวิน มาสู่ยุคบริหารประเทศของสภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐ (State Law and Order Restoration Council - SLORC) ซึ่งบริหารประเทศมาจนถึงยุคปัจจุบัน

1.3 นโยบายของรัฐบาลพม่าต่อชนกลุ่มน้อย (ช่วงปี ค.ศ.1947-1988)

ในช่วงรอยต่อของประวัติศาสตร์พม่าจากยุคอาณานิคมจนถึงช่วงปัจจุบันนั้น ปัญหาเรื้อรังที่เป็นมรดกตกทอดมาตั้งแต่สมัยอาณานิคมปัญหาหนึ่งก็คือ ปัญหาความไม่เป็นเอกภาพของประเทศ อันมีต้นตอและรากเหง้าของปัญหามาจากความหลากหลายของพลเมืองภายในประเทศนั่นเอง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ปัญหานี้จะเป็นปัญหาหลักของประเทศ แต่นโยบายในการแก้ปัญหาของพม่ากลับไม่มีความสม่ำเสมอและเป็นไปในทิศทางเดียวกันตลอดช่วงระยะเวลา 41 ปีของประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของพม่า พม่ามีผู้นำประเทศที่มีความสำคัญมากอยู่ 3 คนด้วยกัน คือ อู ออง ซาน อู นุ และ เนวิน

และถึงแม้ว่าทั้งสามคนนี้จะเป็บบุคคลร่วมสมัยกัน และเคยผ่านร้อนผ่านหนาว มีประสบการณ์ร่วมกันในการต่อสู้เพื่อการเรียกร้องเอกราชจากอังกฤษมาด้วยกัน อีกทั้งมีชีวิตอยู่ท่ามกลางปัญหาความขัดแย้งเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์มาด้วยกันก็ตาม แต่ทั้งสามคนนี้ก็มิมุมมอง ทศนคติที่ผิดแปลกกันไปต่อปัญหาเรื่องเชื้อชาติ ความแตกต่างทางด้านความคิดนำมาซึ่งความต่างทางด้านนโยบายต่อปัญหาชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ ตลอดจนวิธีปฏิบัติในการแก้ปัญหาเดียวกันนี้ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงความต่างของนโยบายของบุคคลทั้งสาม เพื่อจะได้เข้าใจถึงสาเหตุของความไม่มีเอกภาพในการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับชนกลุ่มน้อยตลอดช่วงระยะเวลา 41 ปีที่ผ่านมา

1.3.1 นโยบายของอู ออง ซาน (ค.ศ.1947)

ปัญหาเรื้อรังที่เป็นมรดกตกทอดมาจากยุคอาณานิคม คือ การไม่มีเอกภาพทางด้านการปกครองระหว่างพม่าแท้และเขตชายแดน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า นโยบายการแบ่งแยกและปกครองของอังกฤษได้ก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างพลเมืองในสองส่วนนี้ ช่องว่างทางการเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรมได้กลายมาเป็นปัญหาใหญ่เมื่อถึงคราวที่พม่าจะรวมประเทศและประกาศอิสรภาพจากอังกฤษ

อังกฤษนั้นได้ตระหนักเป็นอย่างดีถึงปัญหาระหว่างเชื้อชาติภายในประเทศพม่า และได้แสดงความเป็นห่วงว่ารัฐบาลพม่าชุดที่จะก้าวเข้ามารับผิดชอบการบริหารประเทศต่อจากอังกฤษนั้นควรจะแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ก่อน โดยมีความเห็นชอบว่า รัฐบาลใหม่ควรจะดำเนินการในการรวมพม่าที่อังกฤษเคยแยกไว้เป็นสองส่วน คือ พม่าแท้และบริเวณชายแดนเข้าไว้ด้วยกันให้เป็นพม่าเพียงประเทศเดียว

เนวิน (ซ้าย) และ ออง ซาน (ขวา)

(ภาพจาก Bertil Lintner, *Burma in Revolt : Opium and Insurgency since 1948*, Bangkok : White Lotus, 1994)

ออง ซาน ผู้นำรัฐบาลพม่าในช่วงนั้นก็ตระหนักถึงความจำเป็นข้อนี้ และได้เริ่มดำเนินการเพื่อให้เกิดการรวมตัวระหว่างพม่าในสองส่วนนี้เข้าด้วยกัน ในการประชุมของผู้นำชนกลุ่มน้อยในเขตบริเวณชายแดนครั้งที่ 2 ที่เมืองปางโหลง (Panglong) ในรัฐฉานเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1947 ออง ซาน ได้กล่าวในที่ประชุมเพื่อชักชวนผู้นำชนกลุ่มน้อยให้ความร่วมมือกับรัฐบาลชั่วคราว (interim) ของพม่า และผู้นำชนกลุ่มน้อยที่เข้าร่วมประชุมในครั้งนั้นก็ลงมติที่จะให้ความร่วมมือกับรัฐบาลชั่วคราวของพม่า โดยยังคงยืนยันให้คงไว้ซึ่งสิทธิของรัฐชนกลุ่มน้อยในการปกครองตนเอง

อาจจะกล่าวได้ว่า ความสำเร็จของข้อตกลงปางโหลงเกิดขึ้นเพราะความเป็นผู้นำของออง ซาน รวมทั้งทัศนคติของเขาต่อชนกลุ่มน้อย ในที่ประชุมปางโหลงนี้ ออง ซาน ได้เน้นย้ำถึงความเท่าเทียมของประชาชนในเขตพม่าแท้และประชาชนในเขตชายแดน อีกทั้งอิสรภาพในการที่จะดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ประจำเผ่าพันธุ์ของตน ตลอดจนสิทธิในการปกครองตนเอง ข้อตกลงปางโหลงนำไปสู่การประกาศอิสรภาพของพม่าจากอังกฤษในที่สุด¹⁰

ทัศนคติของออง ซาน ต่อปัญหาชนกลุ่มน้อยและความเป็นเอกภาพของพม่าค่อนข้างจะเป็นไปในทางบวก ออง ซาน นั้นเชื่อในเรื่องของ“เอกภาพในความต่าง” (Unity in Diversity) ทั้งนี้เพราะ ออง ซาน ตระหนักดีว่าพลเมืองของพม่าั้นประกอบด้วยกลุ่มชนหลากหลายเผ่าพันธุ์ แต่ละเผ่าพันธุ์ก็มีวัฒนธรรม ประเพณี และประวัติศาสตร์ของตนที่แตกต่างกันออกไป นโยบายการปกครองของอังกฤษได้ทำให้ความแตกแยกระหว่างกลุ่มเผ่าพันธุ์ยิ่งขยายใหญ่ขึ้น ดังนั้น หากรัฐบาลใหม่ของพม่าไม่มีความละเอียดอ่อนในการแก้ปัญหาแล้ว ปัญหาความแตกแยกของประเทศก็ยังคงอยู่ต่อไป

¹⁰ ดูรายละเอียดของข้อตกลงปางโหลงในภาคผนวก

นโยบายของออง ซาน คือ การให้อิสระภาพแก่ชนกลุ่มน้อยในการที่ปกครองรัฐของตนเอง¹¹ ออง ซาน ได้กล่าวไว้ว่า “กิจการใด ๆ ของบริเวณชายแดน (Frontier Areas) ก็เป็นธุระของประชาชนในเขตนั้น หากพวกเขาได้ประกาศว่าเขาต้องการสิทธิและสิทธิประโยชน์เฉกเช่นที่พวกเรา(ชาวพม่า)ได้รับ เขาก็จะได้อันนั้น” และยังได้กล่าวต่อไปในเรื่องนี้ว่า “พลเมืองในเขตภูเขาจะได้รับการอนุญาตให้ทำการบริหารปกครองอาณาบริเวณของเขาตามที่พวกเขาเห็นชอบ และชาวพม่าก็จะไม่เข้าไปแทรกแซงในการบริหารภายในของพวกเขา” ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ไม่ว่าจะไปในทางทฤษฎีหรือทางปฏิบัติ ออง ซาน ยังคงยืนยันในเรื่องของความเป็นอิสระในการปกครองท้องถิ่น ตลอดจนความต้องการในการรักษาและคงความต่างของเผ่าพันธุ์ของตนเองไว้

อย่างไรก็ตาม ออง ซาน มีความเห็นว่าสำหรับกรณีการเป็น “ชาติ” ของกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่านั้น มีแต่กลุ่มไทใหญ่หรือฉาน (Shans) เท่านั้นที่มีคุณสมบัติในการเป็น “ชาติ” ได้ ทั้งนี้เพราะกลุ่มไทใหญ่มีอาณาเขตของตนเอง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีภาษาเป็นของตนเอง สามารถเลี้ยงตนเองด้วยระบบเศรษฐกิจที่มีอยู่ มีผลประโยชน์ร่วมกัน และมีวัฒนธรรมประเพณีเป็นของตนเอง ในขณะที่กลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มอื่น ๆ เป็นเพียงชนกลุ่มน้อยของประเทศที่มีความต่างทางชาติพันธุ์ มีภาษาวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่าง และมีจำนวนประชากรอย่างน้อยร้อยละ 60 ของประชากรของประเทศ อย่างไรก็ตาม ชนกลุ่มเหล่านี้ไม่มีฐานทางเศรษฐกิจที่จะเลี้ยงดูตนเองได้ ดังนั้น จึงควรจะรวมชนกลุ่มน้อยเหล่านี้เข้ากับพลเมืองชาวพม่า แต่ต้องมีเครื่องรับประกันว่าการรวมกลุ่มเป็นสหพันธ์นั้นต้องมีกฎระเบียบที่จะมารองรับการรักษาสหสิทธิของชนกลุ่มน้อยเหล่านี้

¹¹ Silverstein, *Burma Politics*, pp. 140-141.

ออง ซาน ได้รักษาคำมั่นสัญญาของเขาที่มีต่อชนกลุ่มน้อย และได้พยายามผลักดันให้รัฐบาลใหม่ของเขาให้การรับรองสิทธิของชนกลุ่มน้อยตามที่ได้ตกลงกันไว้ในข้อตกลงปางโหลง แต่เป็นที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่งว่า ออง ซาน ได้ถูกสังหารในระหว่างการประชุมร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.1947 เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม ค.ศ.1947 ทำให้เขาไม่สามารถดำเนินนโยบายของเขาที่มีต่อชนกลุ่มน้อยให้เป็นจริงขึ้นมาได้ แม้ว่า อู นู ซึ่งเป็นทายาททางการเมืองของออง ซาน จะขึ้นมารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี พยายามที่จะสานต่อนโยบายของออง ซาน แต่ก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จในเรื่องนี้ได้

1.3.2 นโยบายของอู นู (ค.ศ.1948-1962)

ตามความคิดของอู นู ปัญหาหลักของความไม่เป็นเอกภาพเป็นปัญหาเก่าแก่พอ ๆ กับประวัติศาสตร์ของพม่าเลยทีเดียว และที่มาของปัญหานั้นมาจาก 3 เหตุผลด้วยกัน คือ

- ปัญหาทางภูมิศาสตร์ ซึ่งมีแม่น้ำ กูเงา และป่าทึบ ทำหน้าที่เป็นเครื่องขวางกั้นประชาชนออกจากกันและกัน
- การทะเลาะเบาะแว้งและความเห็นที่ไม่ตรงกัน อันมีสาเหตุมาจากเหตุการณ์ในอดีต และ
- การปกครองภายใต้อาณานิคม ซึ่งเร่งเร้าให้ประชาชนเกิดความไม่ไว้วางใจและตั้งตนเป็นศัตรูกัน¹²

อู นู มีความเชื่อว่า การปกครองของอังกฤษได้ทำให้ช่องว่างและความแปลกแยกระหว่างพลเมืองต่างเชื้อชาติในรัฐพม่ามีสูงขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์

¹² Silverstein, *Burma Politics*, p. 149.

ในการปกครองของอังกฤษเองในการที่จะรักษากฎหมายและความเป็นระเบียบของสังคมที่ต่างฝ่ายต่างเป็นศัตรูกัน อีกนัยหนึ่งก็คือ การที่สังคมมีความแปลกแยกและแตกเป็นก๊กเป็นเหล่า ทำให้ไม่เกิดโอกาสของการรวมตัวเป็นเอกภาพในหมู่ประชาชน และสามารถพัฒนาไปเป็นพลังต่อรองหรือพลังที่จะโค่นล้มเจ้าอาณานิคมได้ อุ นู ถึงกับกล่าวรำพึงรำพันไว้ว่า “เมื่อใดก็ตามที่บุคคลต่างกลุ่มชาติพันธุ์มาพบปะกัน จะไม่มีความสนิทสนมในเชิงความสัมพันธ์ต่อกันเลย”

สำหรับ อุ นู แล้ว ความเป็นเอกภาพของชาติหมายถึง ความสัมพันธ์ของ 3 ประการด้วยกัน คือ

- ความเป็นเอกภาพในระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์
- ความเป็นเอกภาพในระหว่างกลุ่มทางการเมือง และ
- ความเป็นเอกภาพระหว่างประชาชนกับรัฐบาล

เป็นที่น่าสังเกตว่า ความสัมพันธ์ทั้ง 3 ประการนี้ไม่เกิดขึ้นในสมัยของ อุ นู เลย และสิ่งที่เลวร้ายลงไปกว่านั้นก็คือ สัมพันธภาพของกลุ่มต่าง ๆ ที่ อุ นู เอ่ยถึงนั้นได้เข้าสู่ขั้นวิกฤตในช่วงสมัยของอุ นู เลยทีเดียว

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่า อุ นู จะมีความเห็นต่อชนกลุ่มน้อยไปในทางบวก เช่นความคิดของออง ซาน แต่ อุ นู ก็वादหวังกับสถานการณ์ของประเทศในบริบทที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่าง ๆ แตกต่างไปจากออง ซาน ในขณะที่ ออง ซาน ยอมรับในความแตกต่างของกลุ่มชาติพันธุ์ตลอดจนความต้องการที่แตกต่างกัน และเปิดโอกาสให้กลุ่มชาติพันธุ์สามารถที่จะมีอิสระในการดูแลปกครองท้องถิ่นของตนได้ ดังสารสารະที่ระบุไว้ในข้อตกลงปางโลง (Panglong Agreement 1947) และที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญของพม่าฉบับปี ค.ศ.1947 แต่ อุ นู เองกลับมีความคาดหวังที่ตรงข้ามไปจากของออง ซาน ตามความเห็นของอุ นู ถึงแม้ว่าเขาจะเชื่อว่า ความเป็นเอกภาพของ

พม่าเป็นเรื่องธรรมชาติ เพราะพลเมืองทุกคนของชาติต่างก็เป็น “บุตรสาว และบุตรชายของมาตุภูมิพม่า” ประชาชนทุกคนไม่ว่าจะกำเนิดจากชาวพม่า ไทยใหญ่ กะเหรี่ยง คะฉิ่น ฉิ่น คะยาห์ มอญ หรืออะรากัน ต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของแผ่นดินเดียวกันที่ต่างก็ใช้แผ่นดินเดียวกัน ใช้น้ำจากแม่น้ำเดียวกันนับตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย... เราทุกคนเหมือนพี่เหมือนน้องที่อาศัยอยู่ในบ้านหลังเดียวกันในดินแดนแห่งเดียวกัน แต่ถึงกระนั้นก็ตาม คนทุกคนต่างมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อสิ่งที่ทุกคนได้ร่วมกันสร้าง ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าร่วมกันในทางการเมือง เศรษฐกิจ และพัฒนาการของสังคม อู นู มีความเชื่อว่า “ถ้าส่วนใดส่วนหนึ่งของบริเวณชายแดน (Frontier Areas) ยังคงล้าหลัง ประเทศพม่าทั้งประเทศก็จะพลอยอ่อนแอลงไปด้วย เหมือนดังเช่นแขนขาที่ลีบย่อมทำให้ร่างกายของคนอ่อนล้าฉะนั้น”¹³

แต่อู นู ไม่เชื่อในเรื่องของการแยกตัวของกลุ่มชาติพันธุ์ ในการกลับกัน อู นู เชื่อในเรื่องของรัฐเดี่ยว ที่ซึ่งบุคคลที่มีความสามารถเท่านั้นจึงจะสามารถเข้ามาเป็นผู้บริหารได้ เขาเคยกล่าวไว้ว่า “ความคิดของข้าพเจ้า คือ พม่าควรจะมีรัฐธรรมนูญเพียงฉบับเดียว และข้าพเจ้าต้องการให้พม่ามีผู้นำที่มีความสามารถ ไม่เกี่ยงว่าเขาจะเป็นคนเชื้อชาติใด ไม่ว่ากะเหรี่ยง ไทยใหญ่ ฉิ่น คะฉิ่น คะยาห์ มอญ หรือพม่า” นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่า การแก้ปัญหาเรื่องชนกลุ่มน้อย ควรจะยึดหลักการของการประสานสายใยทางเชื้อชาติของกลุ่มชนต่าง ๆ ในพม่าเข้าด้วยกัน แทนที่จะแก้ด้วยการแยกพลเมืองออกจากสหภาพพม่าและสร้างรัฐใหม่ขึ้น เขาย้ำอยู่เสมอว่า “การแยกรัฐต่าง ๆ ออกไปเป็นอิสระเป็นเรื่องที่ไม่พึงปรารถนา และนั่นเป็นเหตุผลที่ข้าพเจ้าย้ำกับกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่าง ๆ อยู่เสมอว่าไม่ควรจะแยกรัฐเป็นอิสระ”¹⁴

¹³ Silverstein, *Burma Politics*, p. 150.

¹⁴ Ibid.

อย่างไรก็ตาม ช่วงที่ อุ นู บริหารประเทศนับตั้งแต่ปี ค.ศ.1948-1958 และปี ค.ศ.1960-1962 โดยเฉพาะในช่วงสิบปีแรก เป็นช่วงที่สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อยวุ่นวายมากที่สุด นับตั้งแต่การเรียกร้องของชาวกะเหรี่ยงที่จะให้รัฐกะเหรี่ยงเป็นอิสระ ติดตามมาด้วยการเรียกร้องของชาวมอญและชาวยะไข่หรือชาวอะรากัน เมื่อยังตกลงกันไม่ได้ ชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ต่างก็พากันจับอาวุธชองสูมกองกำลัง และก่อการประท้วงรัฐบาลด้วยการใช้กำลัง จนรัฐบาลต้องส่งทหารออกมาปราบปราม เกิดเป็นสงครามกลางเมือง เหตุการณ์การต่อสู้ภายในประเทศนี้มีขึ้นเกิดเฉพาะการสู้รบของฝ่ายรัฐบาลกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยเท่านั้น แต่รัฐบาลต้องต่อสู้กับกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์พม่า ซึ่งเป็นพรรคการเมืองของชาวม้าอีกพรรคหนึ่งที่ไม่พอใจในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล และได้ประกาศตัวทำการต่อสู้กับรัฐบาล ความวุ่นวายของสงครามกลางเมืองในสมัยของอุ นู วุ่นวายมากจนรัฐบาลไม่สามารถจะรับมือกับกองกำลังกลุ่มต่าง ๆ ได้ จนต้องขอร้องให้ทหารเข้ามาดูแลประเทศช่วงหนึ่ง คือ ระหว่างปี ค.ศ.1958-1960

กล่าวได้ว่า แม้ว่า อุ นู จะมีทัศนคติที่ดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ และเห็นว่ามีศักดิ์และศรีเท่าเทียมกันหมดทุกคนในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศพม่า แต่ อุ นู ก็เห็นว่า เมื่อมีความเสมอภาคกันในฐานะพลเมืองของชาติก็จะต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม ตลอดจนต้องมีความเคารพในกฎระเบียบและกฎหมายของประเทศ อุ นู ไม่เห็นด้วยกับการใช้กำลังและการต่อสู้ของกองกำลังชนกลุ่มน้อยในการที่จะเรียกร้องจัดตั้งรัฐของชนกลุ่มน้อย และได้พยายามจัดให้มีการเจรจากับผู้นำชนกลุ่มน้อยหลายครั้ง เพื่อให้ผู้นำชนกลุ่มน้อยเปลี่ยนใจ แต่ไม่ค่อยประสบความสำเร็จ และมักจะลงท้ายด้วยการต่อสู้ด้วยกำลังตลอดเวลา

เหนือสิ่งอื่นใด อุ นู เชื่อตลอดเวลาว่า เอกภาพของรัฐบาลพม่า คือ การที่

พม่าควรจะเป็นรัฐเดี่ยว (unitary state) และมีรัฐธรรมนูญเพียงฉบับเดียว (unitary constitution) ไม่ควรจะแตกแยกออกเป็นรัฐเล็กรัฐน้อย ความเชื่อของ อุ นู นำไปสู่ความพยายามในการที่จะจัดวางไม่ให้มีการแยกรัฐ และในขณะเดียวกัน ก็มีความพยายามที่จะใช้วัฒนธรรม ศาสนา และการศึกษาตามมาตรฐานของชาวพม่าเข้าไปเผยแพร่ในหมู่ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในสมัยอุ นู ได้สนับสนุนศาสนาพุทธให้เป็นศาสนาประจำชาติ และยกย่องพระภิกษุสถาบันสงฆ์ และศาสนาพุทธนิกายต่าง ๆ ทั้งนี้โดยไม่คำนึงว่าชนกลุ่มน้อยจำนวนมากต่างยังคงนับถือผี (animism) และบางส่วนก็ได้เปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์ ดังเช่น ชุมชนกะเหรี่ยงและคะฉิ่น เป็นต้น ในระบบการศึกษา อุ นู พยายามกระจายการศึกษาแผนใหม่ไปในเขตชายแดนด้วยความหวังว่าหลักสูตรการศึกษาแผนเดียวกันที่ใช้ทั่วประเทศจะทำให้พลเมืองในเขตต่าง ๆ มีความเข้าใจกันมากขึ้น เพราะมีพื้นฐานความรู้แบบเดียวกัน ความพยายามของอุ นู ยิ่งทำให้ชนกลุ่มน้อยมีความรู้สึกว่าเอกลักษณ์ของเผ่าพันธุ์ตนเองกำลังถูกรังแกวัฒนธรรมของชาวพม่ากลืนเข้าไปทุกขณะ

อาจกล่าวได้ว่า ความพยายามของอุ นู ที่จะประสานความแตกต่างทางด้านศาสนาและวัฒนธรรมในหมู่พลเมืองของพม่าผ่านกระบวนการศึกษาและกิจการของสงฆ์นั้น ไม่ค่อยได้ผลตามที่ อุ นู ต้องการ ในทางกลับกัน กิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาลยิ่งไปตอกย้ำความหวาดกลัวของชนกลุ่มน้อยที่จะถูกชาวพม่าครอบงำในทุกเรื่องให้เด่นชัดมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะรัฐบาลของอุ นู ได้ทำในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับสิ่งที่รัฐบาลในยุคก่อนประกาศอิสรภาพ และสิ่งที่ ออง ซาน ได้ให้สัญญาไว้กับชนกลุ่มน้อยในอันที่จะให้อิสรภาพแก่ชนกลุ่มน้อยในการที่รักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมประจำเผ่าพันธุ์ของตน นอกจากนี้ ออง ซาน ยังได้ให้สัญญาแก่ผู้นำชนกลุ่มน้อยในการที่จะตั้งรัฐอิสระเป็นของตนเอง อีกทั้งยังระบุไว้ในรัฐธรรมนูญปี ค.ศ.1947 การกระทำของอุ นู จึงเท่ากับเป็น

การกระทำที่สวนทางกับพันธสัญญาที่ ออง ซาน ได้ไว้กับชนกลุ่มน้อย ซึ่งก็ไม่ได้เป็นการแก้ปัญหาคความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อยให้ดีขึ้นแต่ประการใด อันเป็นปัญหาที่ อุ นู เองก็ออกปากว่า เป็นปัญหาที่แก้แก้พ้อ ๆ กับประวัติศาสตร์ของชาติพม่า

1.3.3 นโยบายของเนวิน (ค.ศ.1962-1988)

นโยบายต่อชนกลุ่มน้อยของเนวินนั้นตรงไปตรงมาและชัดเจนมาก นั่นคือไม่เห็นด้วยกับการที่ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์จะแยกตัวเป็นอิสระ และตั้งเป็นรัฐอิสระ ในช่วงแรกของรัฐบาลอุ นู โดยเฉพาะในปลายทศวรรษที่ 1950 เป็นช่วงที่ประเทศพม่าตกอยู่ในสภาวะสงครามกลางเมืองที่เลวร้ายมากที่สุด กองกำลังของฝ่ายชนกลุ่มน้อยและกองกำลังของฝ่ายคอมมิวนิสต์พม่ามีความสามารถเหนือกองทัพของรัฐบาล และสามารถรุกคืบเข้ายึดเมืองสำคัญของประเทศได้หลายแห่ง นอกจากนี้ กองทัพรัฐบาลทำท่าจะเพลี่ยงพล้ำแก่กองกำลังฝ่ายตรงข้ามเข้าไปทุกที จนรัฐบาลต้องขอร้องให้ทหารเข้ามากู้สถานการณ์ของประเทศไว้เป็นเวลา 2 ปี คือช่วง ค.ศ.1958-1960 และคืนอำนาจให้รัฐบาลพลเรือนอีกครั้งในปี ค.ศ.1960

นอกจากสภาวะสงครามภายในแล้ว ทางด้านการเมือง รัฐบาลก็ตกเป็นฝ่ายเพลี่ยงพล้ำต่อการเรียกร้องขององค์กรทางการเมืองของชนกลุ่มน้อย ในการเรียกร้องอิสรภาพในการแยกตัวเป็นอิสระไม่ว่าจะเป็นกลุ่มฉานกลุ่มกะฉิ่นกลุ่มฉิ่น ตลอดจนกลุ่มที่ทำสงครามติดต่อยึดเอื้อมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1948 คือกลุ่มกะเหรี่ยง กลุ่มมอญ และกลุ่มยะไข่ในรัฐอะร่ากัน ความอ่อนแอของรัฐบาลทำให้รัฐบาลอยู่ในสภาพที่ต้องจัดตั้งรัฐกะเหรี่ยง รัฐมอญ และรัฐอะร่ากันตามคำเรียกร้องขององค์กรชนกลุ่มน้อย แต่ยังไม่ได้ตกลงในรายละเอียดของ

สิทธิในการปกครองรัฐเหล่านี้ นายพลเนวินซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดในขณะนั้น จึงตัดสินใจเข้าทำการรัฐประหารเพื่อระงับความวุ่นวายในเรื่องการตั้งเป็นรัฐอิสระของชนกลุ่มน้อยเมื่อวันที่ 2 มีนาคม ค.ศ.1962 โดยอ้างเหตุผล¹⁵ ว่า

- รัฐบาลไม่สามารถควบคุมราคาสินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพไว้ได้
- รัฐบาลไม่สามารถประนีประนอมให้ชนกลุ่มน้อยคิดเลิกเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของสหภาพมาได้
- เพื่อแก้ไขสภาวะเสื่อมโทรมต่าง ๆ

หลังการปฏิวัติ นายพลเนวินได้ยกเลิกการใช้รัฐธรรมนูญฉบับปีค.ศ.1947 ซึ่งเท่ากับเป็นการปฏิเสธสิทธิของรัฐชนกลุ่มน้อยที่จะแยกตัวออกจากสหภาพพม่าหลังปี ค.ศ.1958 ในการยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงเท่ากับเป็นการตัดสิทธิของรัฐชนกลุ่มน้อยในการบริหารรัฐของตนโดยเด็ดขาด สภาพวิถีของนายพลเนวินให้ความสำคัญแก่สถาบันทหารมาก และเห็นว่าเป็นสถาบันเดียวที่รักษาสภาพของบ้านเมืองที่กำลังจะถูกแบ่งแยกออกเป็นเสี่ยง ๆ ไว้ได้

กิจกรรมภายในประเทศของเนวินหลังจากการปฏิวัติ คือ การเรียกประชุมผู้นำชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ เพื่อหาทางประนีประนอมกับชนกลุ่มเหล่านั้นในปี ค.ศ.1963 แต่ผลปรากฏว่าล้มเหลว เพราะผู้นำชนกลุ่มน้อยไม่อาจรับเงื่อนไขในการให้วางอาวุธและกลับเข้าไปอยู่ภายใต้กฎระเบียบแห่งราชการได้ หลังจากนั้นมาก็ไม่ได้มีความพยายามที่จะใช้การเจรจาในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับชนกลุ่มน้อยอีกต่อไป นายพลเนวินกลับเลือกใช้วิธีการทหารในการปราบปรามกองกำลังชนกลุ่มน้อยมาจนถึงช่วงปลาย

¹⁵ ชาติณรงค์ นันทวรรณ, สหภาพพม่า, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรวิทยา, 2518), หน้า 50.

ออง ซาน ซู จี ถูกรัฐบาลทหารพม่าควบคุมกักกันเธอไว้ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ค.ศ.1989 จนถึงปัจจุบัน แต่เธอก็เป็นบุคคลแรกในประวัติศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพเมื่อปี ค.ศ.1991 เธอกลายเป็นบุคคลที่ทั่วโลกรู้จักและยกย่องเชิดชู แต่เธอเป็นที่เกลียดชังของรัฐบาลทหารพม่าเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเธอเป็นผู้นำฝ่ายเรียกร้องประชาธิปไตยในพม่า

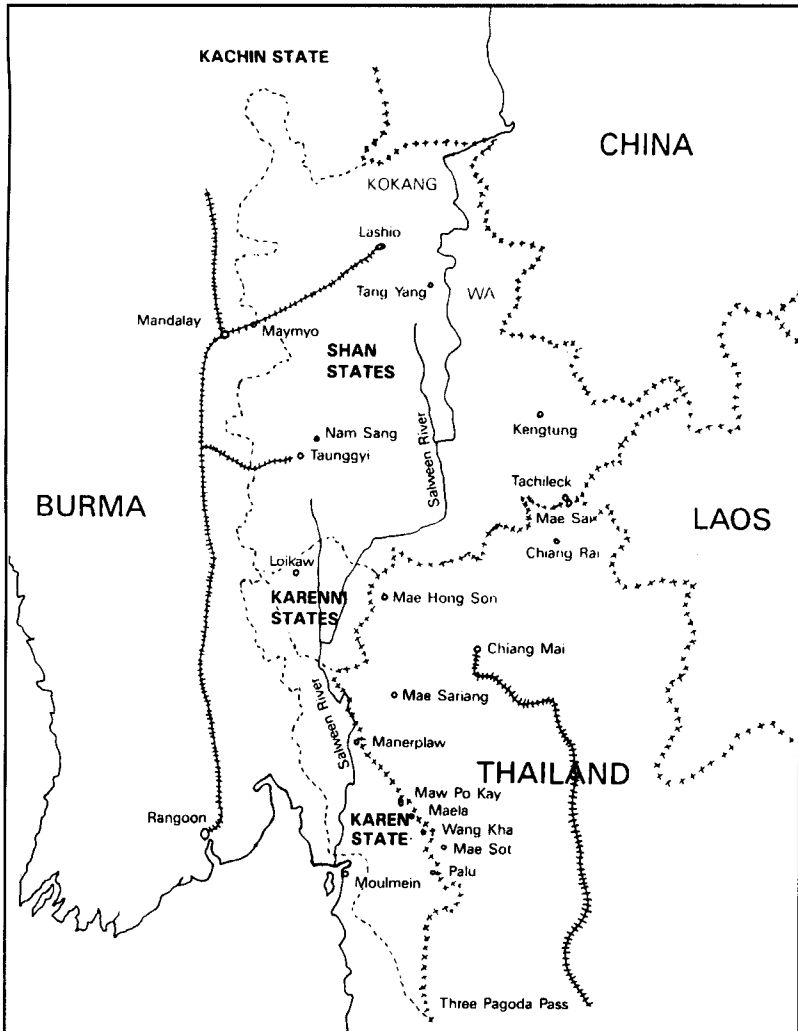
(ภาพจาก *Far Eastern Economic Review*, 1991)

ที่ยังคงเถลิงอำนาจในพม่า คือ ปี ค.ศ.1988 ยุทธวิธีที่เป็นที่เลื่องลือในการปราบชนกลุ่มน้อย คือ *ยุทธวิธีตัดสี่* (Four Cuts) ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในบทต่อไป

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า นโยบายของเนวินต่อชนกลุ่มน้อยและการแก้ไขปัญหาชนกลุ่มน้อยนั้น แตกต่างกับของออง ซาน และอู นู โดยสิ้นเชิง ในช่วงการบริหารประเทศของเขา เขาได้ยึดถือหลักปฏิบัติ 2 ประการด้วยกัน คือ รณรงค์เพื่อต่อต้านกองกำลังชนกลุ่มน้อยในบริเวณชนบทอย่างต่อเนื่อง และในขณะเดียวกันก็พยายามสร้างระบบการควบคุมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลางผ่านระบบพรรคการเมืองพรรคเดียวของรัฐบาลซึ่งกระจายจากอย่างกว้างไปครอบคลุมเหนือบริเวณที่เป็นอาณาบริเวณของชนกลุ่มน้อย¹⁶ ผลพวงจากนโยบายของนายพลเนวิน คือ สภาวะสงครามกลางเมืองระหว่างชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่าที่ยังคงคุกรุ่นอยู่ในพม่ามาตลอดช่วงปี ค.ศ.1962-1988 จนเป็นเหตุให้สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศพม่าตกอยู่ในสภาวะตกต่ำอย่างที่สุด จนปะทุเป็นการประท้วงใหญ่ของประชาชนชาวพม่าในช่วงกลางปี ค.ศ.1988

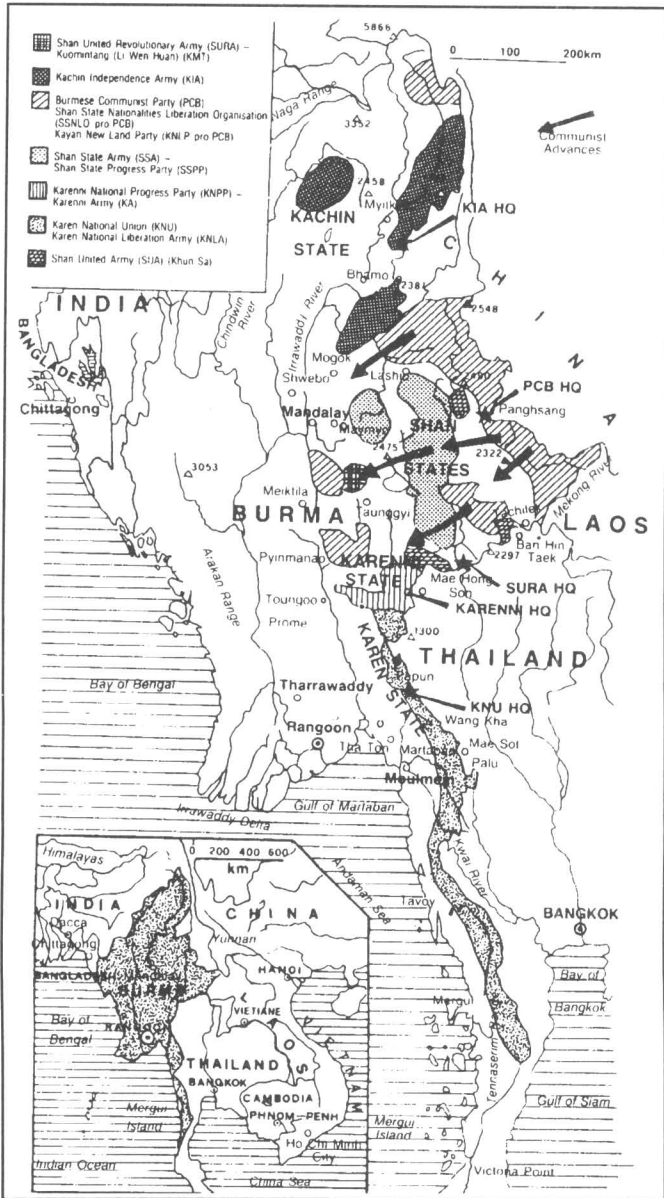
¹⁶ Martin Smith, *Ethnic Groups in Burma*, (London : Anti-Slavery International, 1994), p. 25.

แผนที่ที่ 2 : แผนที่แสดงรัฐของชนกลุ่มน้อยบริเวณชายแดนไทย-พม่า

Source : Andre and Louis Boucaud, *Burma's Golden Triangle*,
(Hong Kong : Asia 2000, 1988), p. 43.

แผนที่ที่ 3 : แผนที่แสดงพื้นที่ครอบครองของกองกำลังชนกลุ่มน้อย
 กลุ่มต่าง ๆ ของพม่า ปี ค.ศ.1983

Source : Andre and Louis Boucaud, *Burma's Golden Triangle*,
 (Hong Kong: Asia 2000, 1988), p. 176.

บทที่ 2

ชนกลุ่มน้อยกลุ่มสำคัญของพม่า

2.1 ภูมิหลัง

ประเทศพม่าประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่ม ที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านวัฒนธรรมและภาษาพูด ในส่วนของพม่าแท้จะประกอบไปด้วยชาวพม่าเป็นส่วนใหญ่ และมีกลุ่มมอญ ไทยใหญ่และกะเหรี่ยงผสมผสานอยู่บ้าง แต่ในเขตชายแดนแล้ว ประชากรส่วนใหญ่จะเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีภาษาพูดแตกต่างกันออกไปมากกว่า 100 ภาษา¹ ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ล้วนมีโครงสร้างการปกครองเป็นของตนเอง บางเผ่ามีโครงสร้างการปกครองไม่ซับซ้อน เพียงแค่ระดับหมู่บ้านหรือหัวหน้าเผ่า ดังเช่น กลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ตามภูเขา ได้แก่ กะเหรี่ยง อีก็้อ มูเซอ และลีซอ เป็นต้น ในขณะที่บางกลุ่มก็มีวัฒนธรรมและโครงสร้างการปกครองที่สูงถึงขั้นมีผู้ปกครองนครรัฐในระดับเจ้าฟ้า เช่น ในกลุ่มไทยใหญ่ กลุ่มคะฉิ่น และกลุ่มฉิ่น เป็นต้น

ความแปลกแยกของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ตามบริเวณชายแดนและเทือกเขาสูง กับชาวพม่าในบริเวณพม่าแท้ มีต้นกำเนิดมาเป็นเวลานานนับศตวรรษ ทั้งนี้ ด้วยสาเหตุของภูมิประเทศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการคมนาคมติดต่อ ตลอดไปจนถึงการไม่ยอมรับอำนาจรัฐจากส่วนกลางของบรรดา

¹ David I. Steinberg, *Burma: A Socialist Nation of Southeast Asia*, (Colorado : Westview Profile, 1982), p. 86.

ผู้ปกครองรัฐชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ แม้ว่าพม่าในยุคสมัยอาณานิคมภายใต้การปกครองของอังกฤษก็ไม่ได้ทำให้ความสัมพันธ์ของพม่าสองส่วนนี้กระชับแน่นแฟ้น หรือมีความใกล้ชิดเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันได้ ในทางตรงกันข้ามระบบการปกครองของอังกฤษยิ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางกับส่วนท้องถิ่นของชนกลุ่มน้อย ต้องแยกห่างกันมากขึ้น นอกจากนี้ การปฏิบัติต่อผู้นำและประชาชนในรัฐชนกลุ่มน้อยของอังกฤษได้ก่อให้เกิดความแตกแยกทางความรู้สึกระหว่างชนกลุ่มน้อยกับชาวพม่ามากยิ่งขึ้น

ผู้ปกครองชาวอังกฤษให้ความยกย่องและให้เกียรติผู้นำชนกลุ่มน้อยมากกว่าที่รัฐพม่าเคยมีให้ บรรดาเจ้าฟ้าของรัฐฉานได้รับการปฏิบัติจากชาวอังกฤษในฐานะผู้ปกครองรัฐฉานที่มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและบริหารงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าของรัฐ รัฐบาลอังกฤษแต่งตั้งสภาผู้นำรัฐฉานประกอบด้วยบรรดาเจ้าฟ้าผู้ครองนครรัฐต่าง ๆ สภานี้อยู่ภายใต้การให้คำแนะนำของข้าหลวงชาวอังกฤษมิใช่ข้าราชการชาวพม่า เจ้าฟ้าแห่งรัฐฉานได้รับการยอมรับในสิทธิของการเป็นผู้นำเฉกเช่นเดียวกับข้าราชการชาวพม่าที่บริหารงานในส่วนของพม่าแท้ นอกจากนี้ เจ้าฟ้าของรัฐฉานยังได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำคัญในรัฐบาลกลางของพม่าอีกด้วย

การปฏิบัติต่อชนกลุ่มน้อยในฐานะประชากรผู้มีเกียรติมิได้หยุดยั้งอยู่แค่ชาวไทยใหญ่เท่านั้น ชาวกะเหรี่ยงเองโดยเฉพาะผู้ชายกะเหรี่ยงที่ได้รับการศึกษาระดับสูง ต่างก็เข้ารับราชการกับรัฐบาลอังกฤษที่บริหารประเทศพม่าเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในกองทัพและกรมตำรวจ มีนายทหารกะเหรี่ยงอยู่เป็นจำนวนมาก ข้าราชการกะเหรี่ยงเหล่านี้จะมีความจงรักภักดีต่อชาวอังกฤษเพราะได้รับการปฏิบัติดีกว่าสมัยพม่าเป็นผู้ปกครอง รัฐบาลอังกฤษเองก็ไว้ใจที่จะใช้ทหารกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ มากกว่าทหารที่เป็นชาวพม่าและมักจะใช้ทหารชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ปราบปรามชาวพม่าที่ก่อความวุ่นวาย

หรือทำร้ายอำนาจการปกครองของชาวอังกฤษ ดังเช่น กรณีกบฏชายา ชัน (Saya San Rebellion) ในปี ค.ศ.1930-1931² รัฐบาลอังกฤษใช้กำลังทหารมากกว่า 8,000 คนในการปราบกบฏครั้งนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นทหารของชนกลุ่มน้อยโดยเฉพาะทหารกะเหรี่ยง ทำให้ชาวพม่าเกลียดชังชาวกะเหรี่ยง และตั้งข้อรังเกียจว่าเป็นข้ารับใช้ชาวผิวขาว³ ความรู้สึกของชาวพม่ากับชาวกะเหรี่ยงจึงทวีความเป็นปฏิปักษ์ต่อกันมากขึ้น

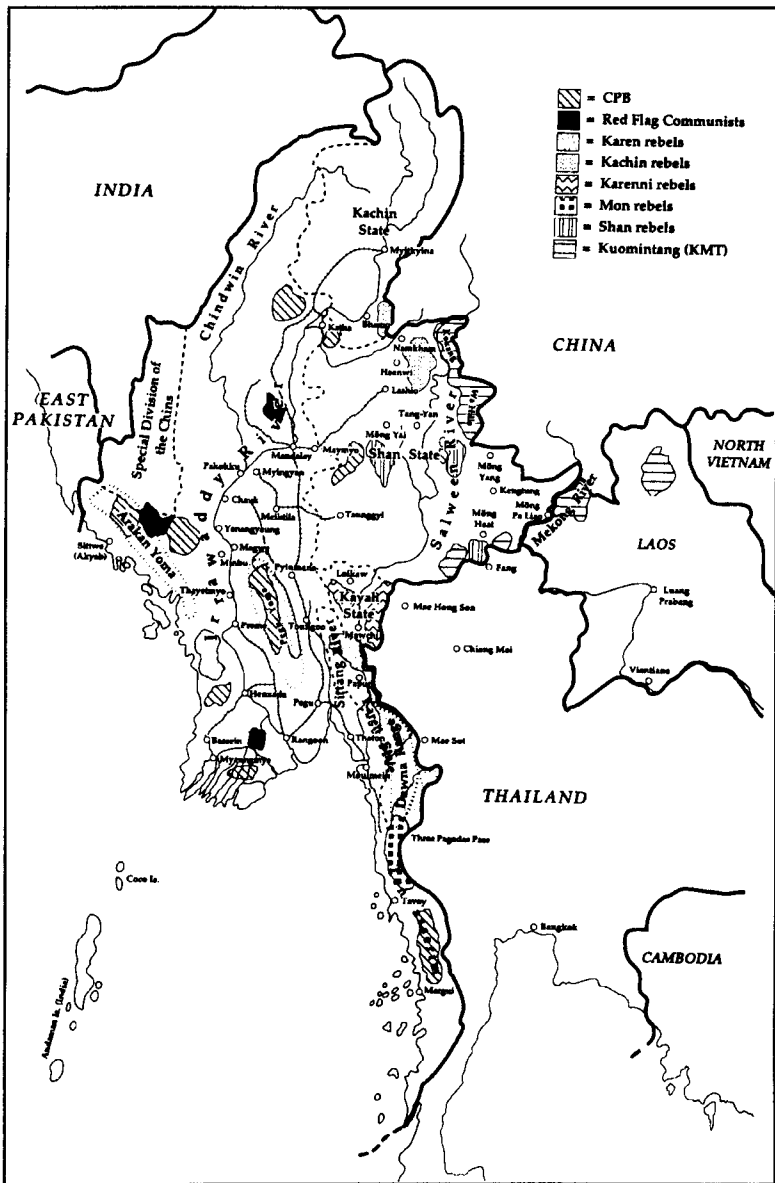
ความรู้สึกที่ไม่เป็นมิตรต่อกันในระดับประชาชนกับประชาชนได้รับการตอกย้ำให้มึนมากขึ้น จากความรู้สึกของผู้นำชนกลุ่มน้อยต่อผู้ปกครองชาวพม่าซึ่งไม่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ในขณะที่ผู้ปกครองชาวพม่าหรืออำนาจรัฐส่วนกลางมีความปรารถนาที่จะสลายระบบและโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นเพื่อรวมให้อยู่ใต้อำนาจการปกครองของรัฐส่วนกลาง ผู้นำท้องถิ่นต่างก็ต้องการรักษาอำนาจและสิทธิของตนเอาไว้ดังเดิม เมื่อความมุ่งหมายในทางการเมืองต่างกัน จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกันเรื่อยมา และเมื่อถึงขั้นแตกหักก็จับอาวุธขึ้นทำสงครามเพื่อรักษาจุดมุ่งหมายทางการเมืองของตนเอาไว้ กลายเป็นสงครามกลางเมืองยาวนานกว่า 40 ปี ดังเช่นที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน

ชนกลุ่มน้อยกลุ่มที่ตั้งตนเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐพม่าอย่างเด่นชัด ต่อสู้

² ชายา ชัน คือผู้นำชาวพม่าซึ่งอดีตเคยเป็นพระภิกษุ ต่อมาได้สึกออกมาเป็นหมอชาวบ้านรักษาคนไข้ ชายา ชัน ช้องสูมนำชาวพม่าต่อต้านฝ่ายปกครองที่เป็นชาวอังกฤษ และได้รับการยอมรับจากชาวพม่าเป็นจำนวนมาก รัฐบาลอังกฤษต้องใช้กำลังในการปราบปรามมากกว่าจะปราบได้สำเร็จ ชายา ชัน ถือเป็นผู้จุดประกายกระบวนการชาตินิยมของพม่าในเวลาต่อมา

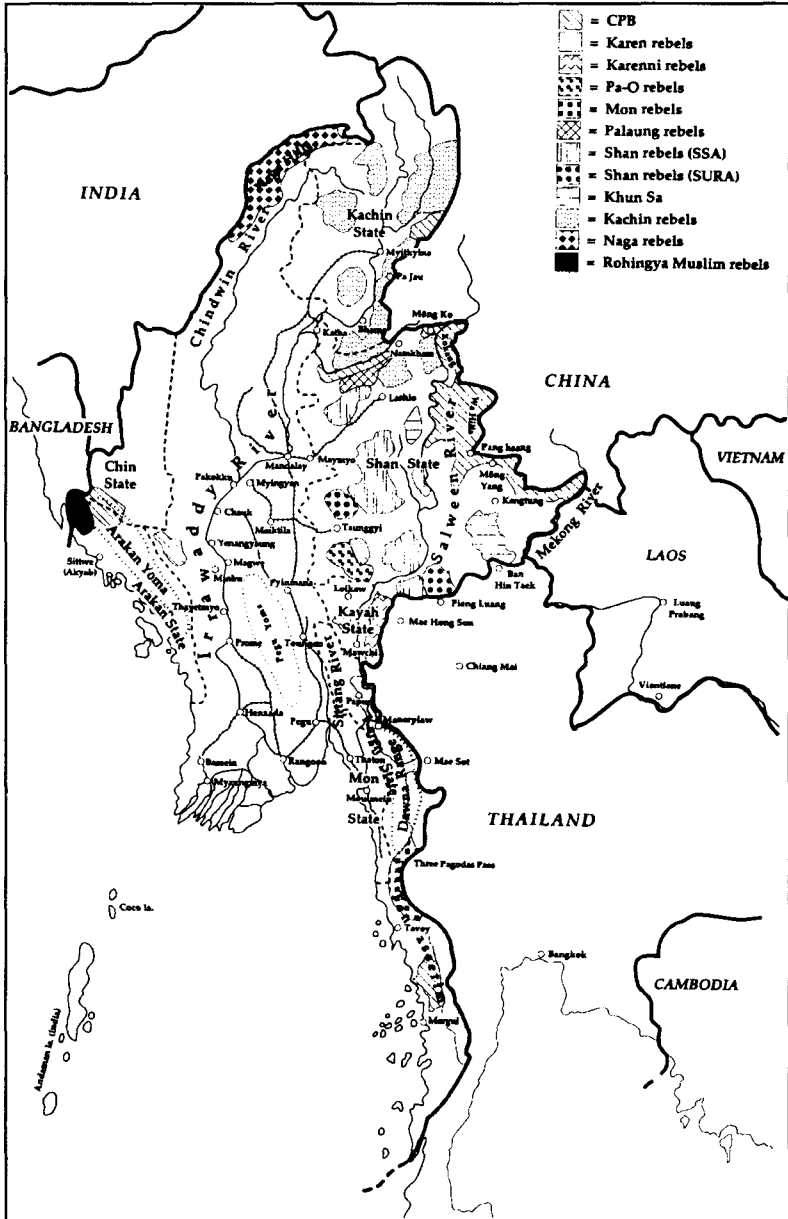
³ Chao Tzang Yawngnhe, "The Burma Military Holding the Country Together," *Independent Burma at Forty Years : Six Assessment*, (New York : SEAP, 1989), p. 86.

แผนที่ที่ 4 : แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ
 ในประเทศพม่า ธันวาคม ค.ศ.1961

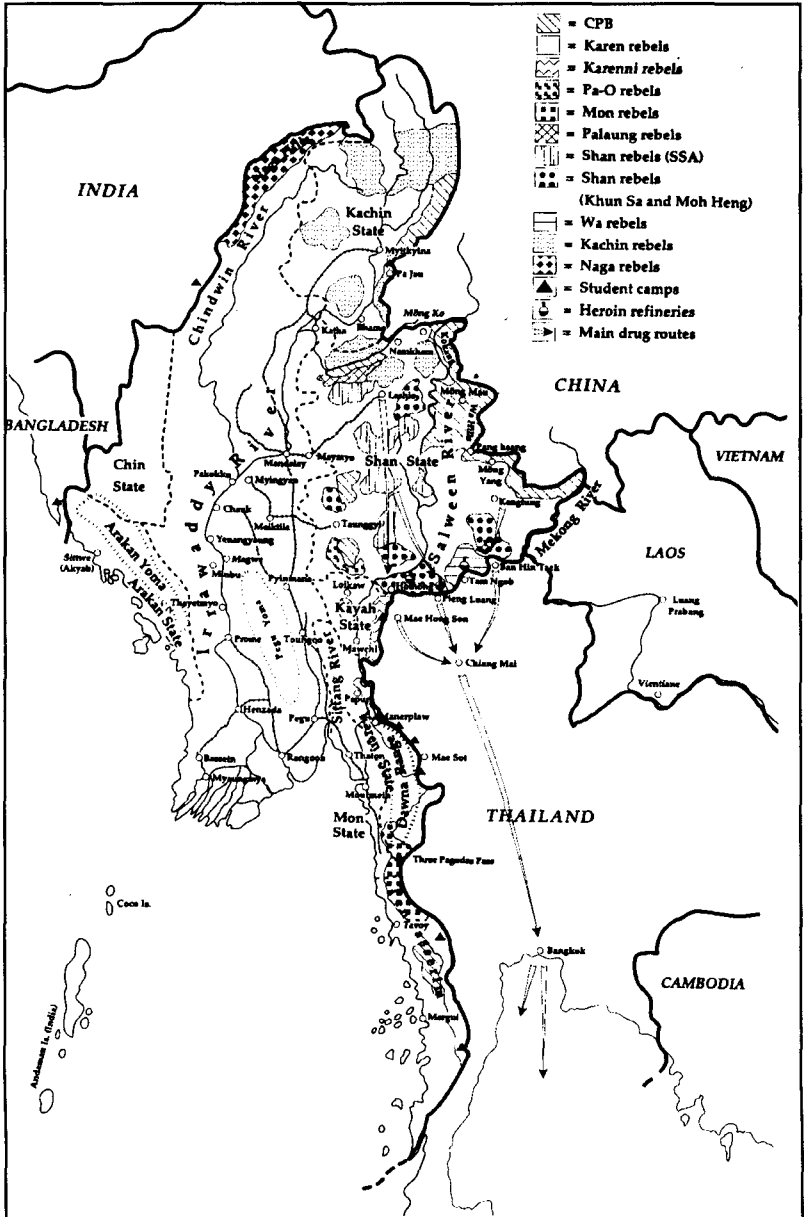

Source : Bertil Lintner, *Burma in Revolt*,
 (Bangkok: White Lotus, 1994), p. 168.

แผนที่ที่ 5 : แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ
 ในประเทศพม่า ธันวาคม ค.ศ.1976

แผนที่ที่ 6 : แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ
ในประเทศไทยมา ธันวาคม ค.ศ.1988

เพื่อความเป็นอิสระและประชาธิปไตยของกลุ่มตนจบจนทุกวันนี้ ในที่นี้จะกล่าวถึง 5 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มไทยใหญ่ กลุ่มกะเหรี่ยง กลุ่มมอญ กลุ่มคะฉิ่น และกลุ่มคะยาห์ โดยในปัจจุบันมี 4 กลุ่มที่ได้ตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลพม่าไปแล้ว เหลือไว้แต่เพียงกลุ่มกะเหรี่ยงเท่านั้นซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาเงื่อนไขข้อตกลง

2.2 ไทยใหญ่

กลุ่มไทยใหญ่นับเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากเป็นที่สองรองจากชาวพม่า เขตบริเวณที่อยู่อาศัยได้แก่ที่ราบสูงฉาน (Shan Plateau) จากหลักฐานต่าง ๆ ที่นักประวัติศาสตร์ได้ค้นพบ เชื่อว่าชาวไทยใหญ่อพยพมาจากบริเวณตอนใต้ของประเทศจีนในปัจจุบันเมื่อประมาณศตวรรษที่ 7 โดยบางกลุ่มก็อาศัยอยู่ในบริเวณที่ราบร่วมกับชาวพม่าและชาวมอญ ในขณะที่บางพวกแยกตัวขึ้นไปอยู่บริเวณที่ราบสูงและได้แบ่งแยกดินแดนออกเป็น 33 แคว้น แต่ละแคว้นมีเจ้าฟ้า (Sawbwa) ปกครองโดยการสืบสันตติวงศ์⁴

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐฉานกับราชสำนักพม่าเป็นไปอย่างหลวม ๆ บางยุคสมัยอาณาจักรไทยใหญ่ก็จะแยกตัวเป็นอิสระ แต่ในบางยุคเมื่อพม่ามีความเข้มแข็งก็จะผนวกรัฐฉานเข้ามาอยู่ในอำนาจ แต่ราชสำนักก็จะปล่อยให้บรรดาเจ้าฟ้าปกครองแคว้นของตัวเอง และจะส่งข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มาประจำราชสำนักของรัฐฉาน เพื่อทำหน้าที่ที่ปรึกษา พร้อมกันนี้ก็ยังสามารถส่งนายพลซึ่งควบคุมกองทัพทหารพม่าจำนวนหนึ่งมาประจำการที่เมืองนาย (Mongnai) เพื่อทำหน้าที่ดูแลควบคุมความเป็นระเบียบเรียบร้อย และคอยปราบปรามเจ้าฟ้าที่ยังทำทลายอำนาจรัฐจากส่วนกลาง

⁴ Steinberg, *Burma: A Socialist Nation of Southeast Asia*, p. 6.

ความสัมพันธ์ของเจ้าฟ้าแคว้นต่าง ๆ ของรัฐฉานที่มีต่อราชสำนักแตกต่างกันออกไป บางแคว้นที่มีความสวามิภักดิ์ก็จะส่งราชบุตรหรือราชธิดาไปประจำราชสำนักของกษัตริย์พม่า หรือบางแคว้นก็จะส่งราชธิดาไปเป็นบาทบริจาริกาของกษัตริย์พม่าเพื่อสืบสานสายใยกับอำนาจส่วนกลาง ลักษณะรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าฟ้าต่าง ๆ ของรัฐฉานกับราชสำนักพม่าจึงหลากหลายกันไป

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าฟ้าด้วยกันเองก็ได้มีความสมานสามัคคีกันแต่ประการใด มีการชิงดีชิงเด่นและสู้รบกันเองอยู่ตลอดเวลา ในช่วงเวลาใดที่ศูนย์กลางอำนาจของรัฐพม่าอ่อนแอลง ก็มักจะมีเจ้าฟ้าแคว้นไทยใหญ่แคว้นใดแคว้นหนึ่งพยายามแผ่อำนาจ ด้วยการโจมตีแคว้นไทยใหญ่ด้วยกันเอง

ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าฟ้าไทยใหญ่กับราชสำนักพม่าเป็นไปอย่างหลวม ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในแคว้นต่าง ๆ ของรัฐฉานกลับไม่มีความสัมพันธ์หรือผูกพันใด ๆ กับราชสำนักพม่า ความรู้สึกสวามิภักดิ์กลับมีให้กับเจ้าฟ้าผู้ปกครองแคว้นแคว้นของตน และมีความรู้สึกผูกพันกับแผ่นดินในรัฐฉานมากกว่าจะรู้สึกว่าคุณเป็นประชาชนของรัฐพม่า

เมื่ออังกฤษแผ่อิทธิพลเข้ามาในพม่า ช่วงสงคราม Anglo-Burmese ครั้งที่ 3 อังกฤษได้รุกเข้าสู่ดินแดนชายขอบของพม่าบริเวณรัฐฉานและรัฐอื่น ๆ ในบริเวณเทือกเขาสูง นโยบายของอังกฤษนั้นต้องการผนวกบริเวณชายแดนนี้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของอังกฤษก่อน ทั้งยังเป็นความพยายามอีกประการหนึ่งในการที่จะหาเส้นทางเข้าสู่จีน สำหรับรัฐฉานนั้น อังกฤษได้วางแผนการดำเนินนโยบายไว้ 5 ประการ⁵ คือ

⁵ Josef Silverstein, *Burma Politics*, (New Jersey : Rutgers University Press, 1980), p. 29.

1. เพื่อบังคับให้ชาวไทยใหญ่ยอมรับอำนาจการปกครองของอังกฤษ
2. เพื่อเสริมสร้างและรักษาความสงบในบริเวณรัฐฉาน
3. หลีกเลี่ยงหรือแทรกแซงกิจการภายในของรัฐฉานให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้
4. เปิดเส้นทางการค้าในบริเวณรัฐฉานอีกครั้งหนึ่ง
5. ประหยัดงบประมาณและกำลังคนในการปกครองรัฐฉาน โดยการปกครองทางอ้อม

พร้อมกันนั้นก็ได้ออบให้ข้าหลวงชาวอังกฤษดูแลบริเวณนี้โดยตรง และให้ขึ้นตรงกับอังกฤษที่อย่างกุ้ง ระบบการปกครองที่เป็นอิสระนี้ อนุญาตให้บรรดาเจ้าฟ้าสามารถบริหารแคว้นของตนได้เหมือนเดิม ไม่ว่าจะเป็นการบริหารการปกครอง การตัดสินใจคดีความ รวมไปถึงการจัดการกับกิจการต่าง ๆ อันจะมีผลต่อการแทรกแซงทางการเมืองภายในแคว้นของตน นอกจากนั้นรัฐบาลอังกฤษยังได้ยกกระต๊อบแคว้นต่าง ๆ ขึ้นรวมเป็น “สหพันธ์รัฐฉาน” (Federation of Shan States) และจัดตั้งสภาผู้นำแห่งสหพันธ์รัฐฉาน (Federal Council of Shan Chiefs) ซึ่งประกอบด้วยเจ้าฟ้าแคว้นต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ดูแลเรื่องของการกิจการภายในรัฐฉาน รวมทั้งการใช้งบประมาณด้วย

รัฐฉานมีอิสระในการปกครองตนเองภายใต้การปกครองของอังกฤษสืบมาจนถึงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ในช่วงนี้เองรัฐฉานที่เคยสงบต้องเผชิญหน้ากับกองทัพในรูปแบบต่าง ๆ กัน นับตั้งแต่กองทัพญี่ปุ่นที่เข้ามาปฏิบัติการในพม่าและรัฐฉาน กองกำลังของอังกฤษ กองกำลังของพม่า และกองกำลังของกองทัพจีนซึ่งเข้ามาควบคุมและป้องกัน “ถนนพม่า” (Burma Road) ที่เชื่อมระหว่างย่างกุ้งและคุนหมิง ผ่านมณฑลละแฉะ ลาเซียว แสหนวี หวันติง (ปางสา) เซ ฟัง เป้าซาน และตาลีฟู กองกำลังต่าง ๆ เหล่านี้ใช้รัฐฉานเป็นสมรภูมิของการสู้รบ ทำให้บ้านเมืองต้องบอบช้ำมาก สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ถูก

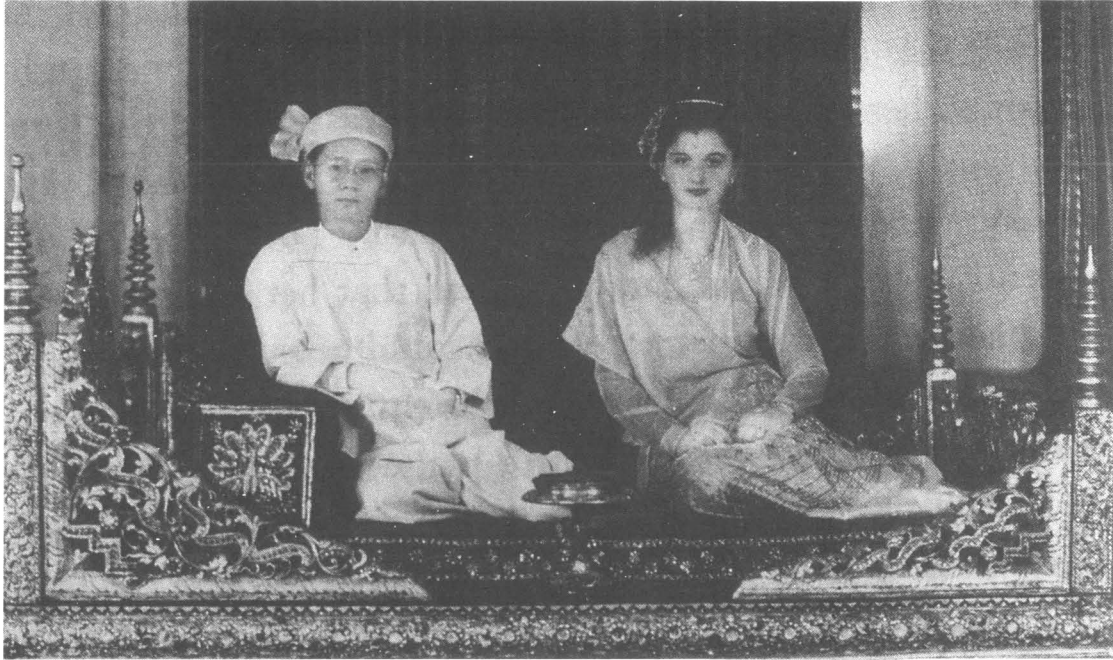
ทำลายเหลือไว้เพียงแต่ซากเถ่าถ่าน สะพานและถนนหนทางถูกทำลาย ทหารญี่ปุ่นสามารถควบคุมเมืองยุทธศาสตร์และยุทธภูมิสำคัญไว้ได้หลายแห่งในปี ค.ศ.1942 ขณะที่กองทัพอากาศของฝ่ายพันธมิตรก็ใช้กำลังกดดันกองทัพญี่ปุ่น นอกจากนี้ ยังมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการลับทั้งที่เป็นชาวไทยใหญ่ คะฉิ่น กะเหรี่ยง และพม่า ต่างก็โคจรเข้ามาเพื่อการจารกรรมในรัฐฉาน⁶

ผลจากการสู้รบทำให้ประชาชนในรัฐฉานพากันละทิ้งบ้านช่องหนีสงคราม ทั้งบ้านทั้งเมืองเพื่อหลบหนีเข้าไปอยู่ในป่า ไม่มีเวลาทำมาหากิน ทำให้เกิดสภาพแร้นแค้นทั่วรัฐฉาน ในขณะที่เดียวกัน กองทัพญี่ปุ่นก็ได้หว่านล้อม ปลุกระดมชาวไทยใหญ่ให้ร่วมมือกับญี่ปุ่น เพื่อสนับสนุนแนวความคิดที่ว่า “เอเชียเพื่อชาวเอเชีย” ในขณะที่กองทัพของฝ่ายพันธมิตรก็ชูประเด็น “อิสรภาพ และประชาธิปไตย” ทั้งสองฝ่ายต่างปลุกเร้าให้ชาวไทยใหญ่ต่อสู้เพื่อพิทักษ์ “แผ่นดินแม่” ของตนไว้ สถานการณ์นี้เองที่ได้จุดประกายความรักชาติ รักแผ่นดินให้เกิดขึ้นในหมู่ของชาวไทยใหญ่ นอกจากนี้ ยังเป็นอุทาหรณ์เตือนใจสำหรับผู้นำชาวไทยใหญ่ ประชาชนชาวไทยใหญ่ อีกทั้งชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็ชาวไทยคะฉิ่น ฉิ่น หรือกะเหรี่ยง ให้ตระหนักถึงอันตรายในการที่จะมอบอนาคตแผ่นดินแม่ของตัวให้อยู่ในอำนาจการตัดสินใจของผู้อื่น โดยตนเองไม่มีส่วนในการร่วมตัดสินใจนั้นเลย⁷

อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์ของความร่วมมือกับรัฐพม่า โดยการประสานงานของนายพลออง ซาน ที่เรียกร้องและขอความร่วมมือจากเจ้าฟ้ารัฐฉาน ผู้นำของฉิ่น คะฉิ่นและคะยาห์ ในการรวมตัวเพื่อความเป็นเอกภาพ

⁶ Chao Tzang Yawnghe, *The Shan of Burma: Memoirs of a Shan Exile*, (Singapore : Institute of Southeast Asian Studies, 1987), pp. 83-84.

⁷ *Ibid.*, p. 84.

เจ้าหลวงแห่งสีป้อ (Sao Kya Seng) และมหาเทวี (Thusandi) สีป้อเป็นหนึ่งในเขตปกครองตนเองในเขตรัฐฉาน แต่เมื่อนายพลเนวินทำรัฐประหารในปี ค.ศ.1962 รัฐบาลทหารพม่าก็ทำลายระบบต่างๆ ของรัฐปกครองตนเองด้วยความรุนแรง (ภาพจาก Inge Sargent, *Twilight over Burma : My Life as a Shan Princess*, Chiang Mai : Silkworm, 1994)

ของสหพันธรัฐพม่า ที่จะประกาศตนเป็นอิสระจากการเป็นข้าอาณานิคมของ อังกฤษตามข้อตกลงในการประชุมปางโหลงเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1947 ที่ เมืองปางโหลง รัฐฉาน เจ้าฟ้ารัฐฉานก็ยอมรวมอยู่ภายใต้การปกครองของ รัฐบาลกลางที่กรุงย่างกุ้ง โดยข้อตกลงปางโหลงได้รับการบันทึกในรัฐธรรมนูญ พม่าฉบับปี ค.ศ.1947 ที่ให้สิทธิพิเศษแก่รัฐชนกลุ่มน้อยที่เข้าร่วมประชุม คือ รัฐฉาน คะยาห์ รัฐคะฉิ่นและฉิ่น ให้สามารถแยกตัวเป็นอิสระหลังจากการ รวมตัวอยู่ภายใต้สหภาพพม่าครบ 10 ปี เงื่อนไขนี้ได้รับการรับรองจากรัฐบาล พม่าและรัฐธรรมนูญการปกครองของพม่า ซึ่งต่อมารัฐฉานก็ได้เคลื่อนไหว เรียกข้อสิทธินี้คืนจากรัฐบาลพม่าภายหลังครบกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ

ในช่วงสิบปีแรกของการอยู่ร่วมกันระหว่างรัฐฉานและรัฐบาลพมานับตั้งแต่พม่าประกาศอิสรภาพจากอังกฤษในปี ค.ศ.1948 เป็นต้นมา ผู้นำ รัฐฉานต่างให้ความร่วมมืออันดีในการปกครองและบริหารประเทศร่วมกับ รัฐบาลพม่า แม้ว่าในระยะเวลาเดียวกันนี้จะเกิดการต่อสู้ทางการเมืองระหว่าง รัฐบาลกลางของพม่าและพรรคคอมมิวนิสต์พม่า อีกทั้งองค์กรเคลื่อนไหว ทางการเมืองของกะเหรี่ยงและมอญ แต่ชาวไทยใหญ่ก็ยังคงให้ความร่วมมือ และมั่นคงอยู่กับรัฐบาลกลางของพม่ามาจนถึงช่วงปลายทศวรรษที่ 1950

ความไม่สงบในรัฐฉานนั้นเกิดขึ้นเพราะรัฐบาลกลางของพม่าพยายาม จะแผ่อำนาจเข้าไปครอบงำเหนือผู้นำรัฐฉานทั้งหลาย นโยบายในการบริหาร และปกครองรัฐฉานถูกกำหนดโดยรัฐบาลกลางจากกรุงย่างกุ้ง นักการเมือง พม่าใช้อิทธิพลครอบงำนักการเมืองไทยใหญ่ จนผู้นำรัฐฉานแทบจะไม่มีสิทธิ มีส่วนร่วมในการปกครองและบริหารรัฐฉานแต่อย่างใด

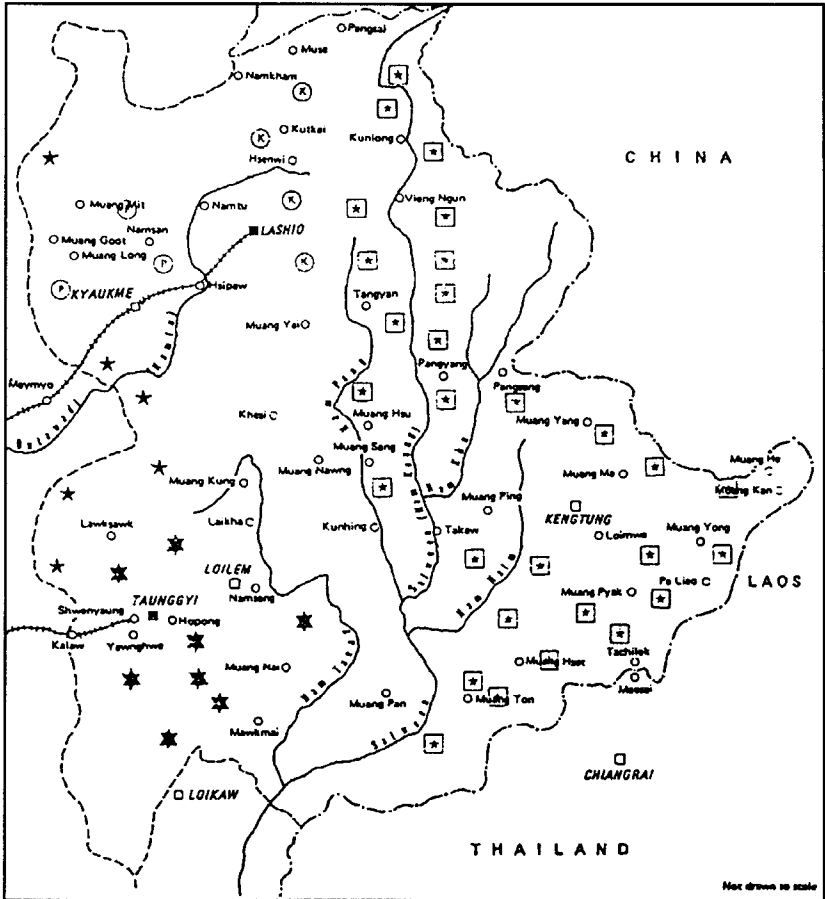
สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่รัฐฉานต้องการแยกตนเป็นอิสระจากการ ปกครองของพมานั้น เพราะพม่าต้องการที่จะยึดอำนาจการปกครองของรัฐฉาน และถ่ายโอนอำนาจของบรรดาเจ้าฟ้าทั้งหลายให้เข้าสู่อำนาจส่วนกลางของ

รัฐบาลกลางที่อย่างกึ่ง นอกจากนี้ รัฐบาลพม่ายังได้พยายามที่จะเข้าไปแทรกแซงในกิจการภายในของรัฐฉานอยู่ตลอดเวลา ในช่วงปี ค.ศ.1949 เมื่อกองทหารของกะเหรี่ยงกลุ่มกองกำลังป้องกันชนชาติกะเหรี่ยง (Karen National Defence Organization - KNDO) ได้แผ่อิทธิพลเข้าไปในรัฐฉานและยึดเมืองตองยีไว้ในอำนาจ รัฐบาลพม่าได้ส่งกองทัพเข้าไปปราบกลุ่มกะเหรี่ยง และถือโอกาสบักหลักที่เมืองตองยีเพื่อให้ความคุ้มครองประชาชนในรัฐฉาน แต่กองทัพพม่าได้กระทำมากกว่าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัย คือได้พยายามเข้าแทรกแซงในกิจการของรัฐฉานทั้งด้านการเมืองและสังคม จนก่อให้เกิดความระแวงจากบรรดาเจ้าฟ้าและเป็นที่หวาดกลัวของชาวไทยใหญ่ในรัฐฉาน

นอกจากความพยายามเข้าแทรกแซงในกิจการภายในรัฐฉานแล้ว รัฐบาลกลางของพม่ายังได้พยายามที่จะทำลายโครงสร้างการปกครองดั้งเดิมของรัฐ คือ ระบบเจ้าฟ้าอีกด้วย ในปี ค.ศ.1952 รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งชื่อ คณะกรรมการสอบสวนการปกครองของรัฐฉาน (The Shan States Administrative Enquiry Commission) เพื่อหยั่งเสียงประชาชนชาวไทยใหญ่ว่ายังคงเห็นชอบกับระบบการปกครองของเจ้าฟ้าหรือไม่ ถ้าไม่เห็นชอบคิดว่าอยากจะได้ระบบการปกครองชนิดใดมาแทนที่ แต่แล้วคณะกรรมการก็ถูกล้มเลิกไป ต่อมา รัฐบาลได้เสนอให้บรรดาเจ้าฟ้ายกเลิกฐานันดรในฐานะเจ้าผู้ครองแคว้นและยกเลิกสิทธิในการปกครองแคว้นตามที่ได้ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งในที่สุดบรรดาเจ้าฟ้าแคว้นต่าง ๆ ของรัฐฉานก็จำเป็นต้องยินยอมลงนามในข้อตกลงกับรัฐบาลพม่ายกเลิกฐานันดรและสิทธิในการปกครองและนิติบัญญัติ เพื่อแลกกับค่าตอบแทนซึ่งรัฐบาลจัดสรรให้ในปี ค.ศ.1959⁸

⁸ Silverstein, *Burma Politics*, p. 215.

แผนที่ที่ 7 : แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังกลุ่มต่าง ๆ ของรัฐฉาน และ
กองกำลังก๊กมินตั๋งในรัฐฉาน ระหว่างปี ค.ศ.1949-1951

- * BCP (Burmese Communist Party) or White Flag communists now known as CPB
- ★ Pa-ò rebels allied to the Karen National Defence Organization (KNDO)
- ⊙ PVO (People's Volunteer Organization)
- ⊗ Kachin army mutineers and rebels under Captain Naw Seng
- ⊠ KMT (Chinese stragglers under General Li)

Source: Compiled from various reports of Shan State Council (legislature), Taunggyi, 1952-53.

Source : Chao Tzang Yawngwe, *The Shan of Burma: Memoirs of a Shan Exile*,
(Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1987), p. 103.

ปัญหาความวุ่นวายภายในรัฐฉานอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้รัฐบาลพม่าส่งกองกำลังทหารเข้ามาสู่รัฐฉานเกิดขึ้นภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อกองกำลังจีนคณะชาติหรือก๊กมินตั๋งซึ่งต่อสู้กับจีนคอมมิวนิสต์ในแผ่นดินใหญ่ได้ถอยร่นเข้ามาสู่รัฐฉาน และใช้รัฐฉานเป็นฐานที่หลบพักก่อนจะเข้าไปโจมตีกองทหารของจีนคอมมิวนิสต์ เมืองต่าง ๆ ที่กองกำลังก๊กมินตั๋งเข้ามาพำนักในรัฐฉานได้แก่ โกกัง (Kokang) เวียงงุ่น (Vieng Ngun) เมืองเลิน (Muang Loen) เมืองฮู่ (Muang Hsu) และเคยเข้าครอบครองไปถึงท่าจีเหล็กซึ่งเป็นเมืองชายแดนติดกับอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงรายของไทย

เพื่อเป็นการยับยั้งการปฏิบัติการของกองกำลังก๊กมินตั๋ง รัฐบาลพม่าจึงได้ส่งทหารเข้ามาในรัฐฉานเพื่อขับไล่กองกำลังของก๊กมินตั๋ง และต้องต่อสู้กับกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์พม่า ซึ่งมีฐานปฏิบัติการอยู่ในรัฐฉานบริเวณรอยต่อชายแดนจีน-พม่า ความบังเอิญทางด้านการเมืองระหว่างประเทศในครั้งนี้นำเปิดโอกาสให้รัฐบาลพม่าส่งกองทัพเข้ามาประจำในรัฐฉาน ส่งผลให้ดินแดนของรัฐฉานถูกทหารของกองทัพพม่าเข้าควบคุมพื้นที่

ดินแดนรัฐฉานในช่วงทศวรรษที่ 1950 จึงวุ่นวายและปกคลุมด้วยกลิ่นอายของการสู้รบอีกครั้งไม่ผิดจากช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ในครั้งนี้ดินแดนรัฐฉานมีกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์พม่า กองกำลังของก๊กมินตั๋ง ซึ่งสู้รบกับกองทัพของทหารพม่า และกองกำลังของชนกลุ่มน้อยซึ่งเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านอำนาจรัฐพม่า เช่น กองกำลังของกลุ่มปะโอที่เคลื่อนไหวต่อสู้กับรัฐบาลพม่า ร่วมกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของกะเหรี่ยงกลุ่มกองกำลังป้องกันชนชาติกะเหรี่ยง (Karen National Defence Organization -

KNDO) ในบริเวณตอนใต้ของรัฐฉาน⁹ กองกำลังของทหารคะฉิ่น ซึ่งอยู่ภายใต้การนำของร้อยเอกออง แซง (Captain Naw Seng) ซึ่งแยกตัวออกมาจากกองทัพพม่า

สถานการณ์รัฐฉานในยุคนี้จึงตอกย้ำความชอบธรรมของพม่าในการที่จะคงกองกำลังทหารไว้ที่รัฐฉาน แม้ว่ากองกำลังก๊กมินตั๋งจะถูกสั่งให้ถอนออกจากรัฐฉานตามมติขององค์การสหประชาชาติในปี ค.ศ.1954 ก็ตาม แต่กองทัพพม่าก็ยังคงตั้งมั่นอยู่เพื่อภารกิจในการปราบปรามกองกำลังกลุ่มอื่น ๆ อีกต่อไป และในระหว่างที่ปฏิบัติการกิจนี้ ทหารพม่าก็เริ่มทำการปลดอาวุธชาวไทยใหญ่ คั้นหาอาวุธและจับกุมบรรดาชาวไทยใหญ่ที่มีพฤติกรรมอันเป็นปรปักษ์กับรัฐบาลพม่า ส่งผลให้ผู้นำท้องถิ่นของรัฐฉานถูกจับกุมขังคุกทรมานหรือถูกฆ่าตายไปเป็นจำนวนไม่น้อย บรรดาผู้นำชาวไทยใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นผู้แทนราษฎร นักการเมืองหรือเจ้าฟ้า ไม่สามารถต้านทานอำนาจเผด็จการของทหารพม่าได้ ประชาชนชาวไทยใหญ่อยู่ในสภาพไร้ที่พึ่งทางการเมืองจากผู้นำของตน และถูกข่มเหงรังแกจากทหารพม่า สถานการณ์นี้เองทำให้บรรดาชาวไทยใหญ่พากันรวมตัวเข้ากับกองกำลังหรือกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอุดมการณ์ต่อต้านรัฐบาลพม่าตั้งแต่นั้นมา

⁹ กลุ่มกองกำลังปะโอ (PA-O) นั้นเริ่มต้นด้วยการสนับสนุนกะเหรี่ยง KNDO ต่อสู้กับรัฐบาลพม่า แต่ต่อมากลางหลังได้เคลื่อนไหวต่อต้านเจ้าฟ้าชาวไทยใหญ่และได้หันไปร่วมมือกับกองทัพพม่าในปี ค.ศ.1958 หลังจากผู้นำได้ยอมแพ้แก่รัฐบาลพม่า แต่ทหารปะโอส่วนหนึ่งได้หันไปร่วมมือกับพรรคคอมมิวนิสต์พม่าในปี ค.ศ.1975 ขณะเดียวกันก็ถูกกล่าวหาจากกลุ่มคอมมิวนิสต์ว่ากลุ่มปะโอชาวนั้นเป็นพวกเดียวกับกองทัพพม่า ทำให้กลุ่มปะโอกลายเป็นกลุ่มกองกำลังที่ไม่มีจุดยืนทางการเมืองที่แน่นอน

2.2.1 กำเนิดกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของรัฐบาลาน

กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวไทยใหญ่กลุ่มแรก ได้แก่ *กลุ่มหนุ่มศึกหาญ* (Noom Suk Harn) ภายใต้การนำของเจ้าหย่นตะ (Saw Yanda) หรือเจ้าน้อย (Sao Noi) ในปี ค.ศ.1958 เคลื่อนไหวเพื่อต่อสู้กับกองทัพรัฐบาลพม่าในบริเวณชายแดนที่ติดต่อกับไทย ต่อมาในปี ค.ศ.1959 โบ หม่อง (Bo Muang) นายตำรวจชาวว่า และ เจ้า ส่าน ทุน (Sao San Tun) เจ้าฟ้าไทยใหญ่ ก็ได้พาสัมครพรรคพวกมาร่วมกับขบวนการหนุ่มศึกหาญ และได้ทำการต่อสู้กับกองทัพพม่าอย่างเข้มแข็งจนได้ชัยชนะเหนือกองทัพพม่าที่เมืองตั้งยาน (Tongyan) ทำให้ขวัญและกำลังใจของชาวไทยใหญ่ทั่วไปเกิดความฮึกเหิมมากขึ้น

ในปี ค.ศ.1960 กลุ่มนักศึกษาไทยใหญ่ที่เข้าร่วมในขบวนการของหนุ่มศึกหาญ ได้แยกตัวออกมาจากกลุ่มของเจ้าน้อย เนื่องจากมีแนวความคิดไม่ตรงกัน และได้ตั้งองค์กรใหม่ขึ้นโดยใช้ชื่อว่า Shan State Independence Organization (SSIO) เรียกหน่วยกองกำลังทหารว่า Shan State Independence Army (SSIA) ภายใต้การนำของ ขุน จำ นู (Khun Kya Nu) และเจ้าซ่าง ยองห่วย (Chao Tzang Yawnghwe) ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอันดีจาก โบ หม่อง และ เจ้า ส่าน ทุน ต่อมาก็รวบรวมกองกำลังได้มากขึ้นด้วยแรงสนับสนุนทั้งด้านกำลังพล เสบียงอาหารและเงินช่วยเหลือจากชาวไทยใหญ่ทั่วรัฐาน

ปี ค.ศ.1961 กลุ่มเคลื่อนไหวของ SSIA และกองกำลังส่วนหนึ่งของกลุ่มหนุ่มศึกหาญได้รวมตัวเข้าเป็นกลุ่มเดียวกันใช้ชื่อว่า Shan Nation United Front (SNUF) ทั้ง SSIA และ SNUF ปฏิบัติการทางด้านทหารร่วมกัน ต่อมาได้รวมตัวกันเป็นองค์กรเรียกว่า Shan State Army (SSA) ในปี ค.ศ.1964

ด้วยการนำของมหาเทวีเหือนคำแห่งแคว้นของห้วย (Mahadevi of Yawnghwe) ซึ่งเป็นมหาเทวีของเจ้าฟ้าส่วยไตแห่งแคว้นของห้วยของรัฐฉาน ประธานาธิบดีคนแรกของสหภาพพม่า การรวมตัวในครั้งนี้ เพื่อจุดมุ่งหมายที่จะรวบรวมกองกำลังของกลุ่มชาวไทยใหญ่ทั้งหลายที่กระจัดกระจายปฏิบัติการอยู่ทั่วรัฐฉานให้สามัคคีและมีเอกภาพ องค์กรทางการเมืองซึ่งอยู่ภายใต้ SSA ได้แก่ Shan State Command Council (SSCC) และ Shan State Progress Party (SSPP) ซึ่งจัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1971 โดย ขุน จำ นู ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานพรรค ทำงานร่วมกับเจ้าช้าง ของห้วย

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเป็นองค์กรที่ขาดปัจจัยสำคัญคืองบประมาณ ในการสร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับกองกำลัง ผู้นำส่วนหนึ่งของ SSA และ SSPP จึงหันเข้าหากองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์พม่าซึ่งมีฐานปฏิบัติการอยู่ในรัฐฉานตอนเหนือติดกับชายแดนจีน เพื่อขอความช่วยเหลือทางด้านอาวุธ และงบประมาณ ซึ่งเท่ากับยอมรับการเป็นผู้นำของพรรคคอมมิวนิสต์พม่าไปโดยปริยาย นายทหารระดับผู้นำของ SSA คือ เสือ แทน หรือ โฮ แทน (Hso Hten) ได้แยกตัวไปเข้ากับพรรคคอมมิวนิสต์พม่า (Communist Party of Burma - CPB) ในขณะที่กองกำลังอีกส่วนหนึ่งยังคงยึดมั่นกับอุดมการณ์เดิมขององค์กรไทยใหญ่ แต่การแยกตัวของเสือ แทน ทำให้ SSA และ SSPP แยกออกเป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มหนึ่งหันไปสนับสนุน CPB และยอมรับสภาวะการเป็นผู้นำของ CPB อีกกลุ่มหนึ่งยังคงต่อสู้กับรัฐบาลพม่าและปฏิเสธการครอบงำของคอมมิวนิสต์ต่อไป ความแตกแยกภายในทำให้ SSA สูญเสียความเป็นองค์กรผู้นำของรัฐฉานไป และยุติบทบาทลงในปี ค.ศ.1976

ขุน จำ นู และเจ้าช้าง ของห้วย หลุดจากตำแหน่งผู้นำของ SSA และ SSPP ในปี ค.ศ.1976 นั้นเอง อันเนื่องมาจากความแตกแยกในเรื่องนโยบาย การรับหรือไม่รับความช่วยเหลือจากพรรคคอมมิวนิสต์พม่า (CPB) การพัน

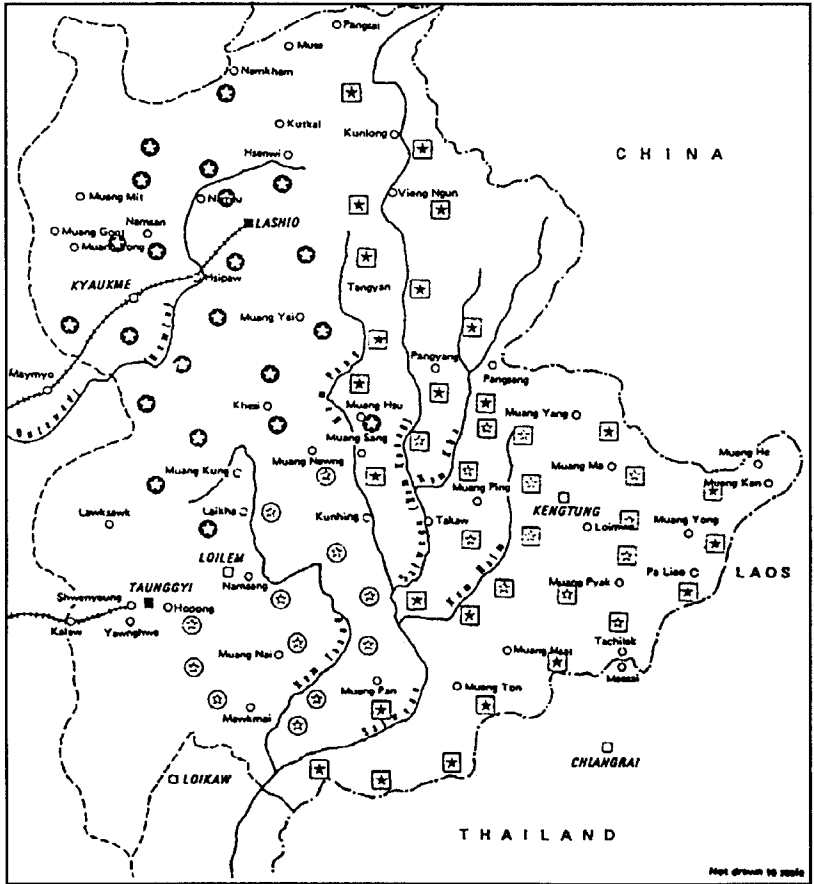
จากตำแหน่งของผู้นำสำคัญทั้งสองคนทำให้กองกำลัง SSA แบ่งแยกออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่คุมกำลังและพื้นที่ปฏิบัติการทางภาคเหนือของรัฐฉาน และกลุ่มที่คุมกำลังทางภาคใต้ ทางฝ่ายเหนือมีสาย จ่าม เม็ง (Sai Zam Mung) และ เสือ แท่น (Hso Ten) เป็นผู้นำ มีพื้นที่ปฏิบัติการอยู่บริเวณปางสาบ ชายแดนรัฐฉานติดชายแดนจีน ซึ่งมีความสัมพันธ์แนบแน่นกับพรรคคอมมิวนิสต์ของพม่า ในขณะที่ผู้นำ SSA ทางภาคใต้ คือ สาย ป่าน (Sai Pan) ยังคงเคลื่อนไหวต่อสู้กับรัฐบาลและทหารพม่าต่อไปโดยไม่ยอมรับความช่วยเหลือจาก CPB

ต่อมาในปี ค.ศ.1978 สาย จาม เม็ง ได้นำกำลังพลประมาณ 700 คนเดินทางมาเพื่อเข้าร่วมกับกองกำลัง SSA ณ ที่ตั้งทางภาคใต้ แต่ถูกฆ่าตายก่อน การตายของ สาย จ่าม เม็ง ทำลายขวัญและกำลังใจของบรรดาทหารไทยใหญ่ มีทหารจำนวนมากพากันละทิ้งอาวุธและการสู้รบกลับไปทำมาหากินในหมู่บ้านของตนตามเดิม และปฏิเสธการสู้รบอีกต่อไป¹⁰ แต่ผู้นำของ SSA ก็ยังไม่ละทิ้งความพยายามในการที่จะรวมองค์กรไทยใหญ่อีกครั้ง ในที่สุด เสือ แท่น และเจ้า ไซ เล็ก (Sai Lek) ได้รวบรวมกำลังพลเข้าด้วยกัน และทำการเคลื่อนไหวทางการเมืองควบคู่ไปกับการต่อสู้กับทหารพม่า เจ้า ไซ เล็ก ได้เป็นเลขาธิการของ SSPP ซึ่งเป็นองค์กรทางการเมืองของ SSA แม้กองกำลังที่เหลือของ SSA และ SSPP จะไม่ยิ่งใหญ่สักเท่าไร แต่ก็ได้รับการสนับสนุนจากชาวไทยใหญ่ในรัฐฉานเป็นอย่างดี มีพื้นที่ปฏิบัติการอยู่บริเวณภาคกลางและภาคเหนือของรัฐฉาน บริเวณลาเจี้ยว สีป้อ เป็นต้น แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าท้ายสุด เสือ แท่น ซึ่งยังคงผูกพันกับพรรคคอมมิวนิสต์พม่า

¹⁰ Martin Smith, *Burma : Insurgency and the Politics of Ethnicity*, (London : Zed Books Ltd., 1991), p. 342.

แผนที่ที่ 8 : แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังก๊กมินตั๋ง

และกลุ่มกองกำลังที่สำคัญในรัฐฉาน ระหว่างปี ค.ศ.1965-1966

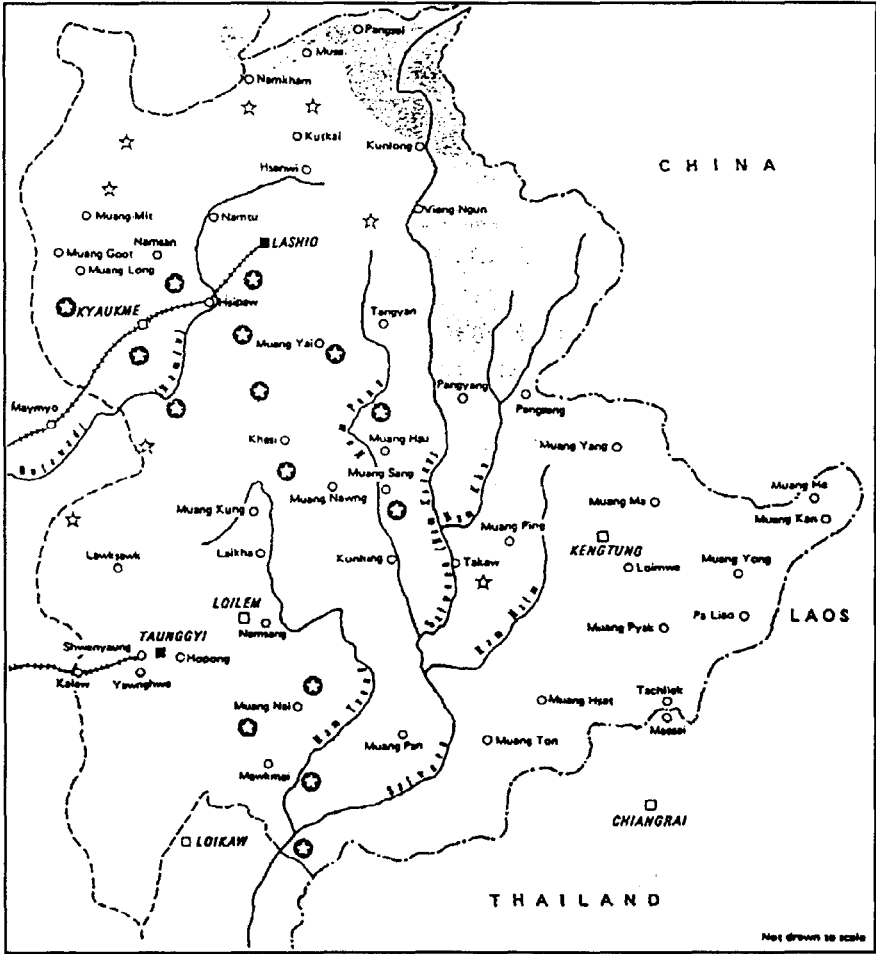
- ☐★ Kuomintang (KMT) forces or bases
- ★ Shan State Army (SSA)
- ☐★ Thailand National Army (TNA)
- ☐★⊕ Shan National Independence Army (SNIA, formerly Hmoo Suk Harn)

*Note how well protected KMT bases are by the Shan parties.

Source: Compiled from "Situation Reports and Intelligence" data, SSA GHQ Office, 1966.

Source : Chao Tzang Yawnghwe, The Shan of Burma: Memoirs of a Shan Exile, (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1987), p. 125.

แผนที่ที่ 9 : แผนที่แสดงที่ตั้งของพรรคคอมมิวนิสต์พม่าในรัฐฉาน
ระหว่างปี ค.ศ.1971-1973

- ☆ CPB forward areas
- ⊛ Shan State Army (SSA)
- CPB liberated areas

Source: Compiled from "Situation Reports and Intelligence" data, SSA GHQ Office, 1973.

Source : Chao Tzang Yawngwe, The Shan of Burma: Memoirs of a Shan Exile, (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1987), p. 130.

ได้ยอมเจรจายุติยิงกับรัฐบาลพม่าในที่สุด ทั้งให้เจ้า ไซ เล็ก ต่อสู้กับพม่าเพียงลำพัง

ในขณะที่ SSA และ SSPP ประสบความวุ่นวายอยู่นั้น หนึ่งในผู้นำของ SSA คือนายพลโม เฮง หรือ กอน เจิง ก็ได้นำกำลังส่วนหนึ่งตีจากไปตั้งกองกำลังเคลื่อนไหวกองการเมืองกลุ่มใหม่ในปี ค.ศ.1968 โดยใช้ชื่อว่า Shan United Revolutionary Army (SURA) กลุ่มของนายพลโม เฮงนี้แน่นแฟ้นและมีสายสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มชาวจีนอดีตกองกำลังก๊กมินตั๋ง SURA มีพื้นที่ปฏิบัติการในรัฐฉานติดชายแดนไทย และมีศูนย์บัญชาการอยู่ที่บ้านเปียงโหลงติดชายแดนไทย บริเวณกิ่งอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ มีกำลังพลราว 1,000 คน¹¹

กลุ่มเคลื่อนไหวกองการเมืองที่เกิดขึ้นมาใหม่อีกกลุ่มหนึ่งคือ กลุ่ม Shan United Army (SUA) ภายใต้การนำของขุนซ่า ซึ่งเติบโตมาจากกรเป็นหัวหน้าหน่วยอาสาหรือ กา ก้วย เย¹² (Ka Kwe Ye) ที่เมืองหลอยหม่อ (Loimaw) ซึ่งอยู่ในแคว้นเมืองใหญ่ (Muang Yai) ของรัฐฉาน ทำหน้าที่ต่อสู้กับกองกำลังที่เป็นปรปักษ์กับกองทัพพม่า เช่น กองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์พม่า กองกำลังของก๊กมินตั๋ง และกองกำลังของกลุ่มกู้ชาติไทยใหญ่ กองกำลังของขุนซ่าเข้าไปพัวพันและเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด

¹¹ Ibid., p. 334.

¹² กา ก้วย เย (Ka Kwe Ye) จัดตั้งขึ้นมาในปี ค.ศ.1963 เป็นนโยบายของรัฐบาลพม่าที่หมายจะปราบกองกำลังในรัฐฉาน กา ก้วย เย เป็นกองกำลังอาสาของชาวบ้านที่อาสาต่อสู้กับกองกำลังซึ่งเป็นฝ่ายตรงข้ามกับกองทัพพม่า ได้รับการสนับสนุนจากกองทัพพม่าและได้รับอนุญาตให้เป็นกองกำลังที่ติดอาวุธได้โดยไม่ผิดกฎหมาย และได้รับสิทธิพิเศษในการทำการค้าในบริเวณชายแดนไทย-พม่า ลาว-พม่า และจีน-พม่า

ในบริเวณสามเหลี่ยมทองคำ ทำให้กองกำลังของเขามีประสิทธิภาพมาก เนื่องจากมีเงินมาซื้ออาวุธที่ทันสมัยมาใช้ในกองกำลัง

การเติบโตของกองกำลังของขุนสำเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งรัฐบาลพม่ายกเลิกทหารอาสาหรือ กา ก่วย เย ไปในปี ค.ศ.1973 แต่ขุนสำก็ยังไม่ยอมละทิ้งกองกำลังและอาวุธ พร้อมกันนี้ ขุนสำก็ได้เริ่มติดต่อกับองค์กรเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวไทยใหญ่กลุ่มอื่น ๆ อาทิเช่น SSA เพื่อหาทางรวมตัวกัน เขาก็ถูกทางการพม่าจับกุมตัวในปี ค.ศ.1970 และถูกส่งเข้าคุกที่เมืองย่างกุ้ง ผู้ช่วยของเขาคือ จาง ชู เจียน หรือเจ้าฟ้าล้าน เข้าควบคุมกำลังแทน และได้ลักลอบพากองกำลังหลบหนีการจับกุมของทหารพม่าเข้าป่าไปได้ ต่อมาเจ้าฟ้าล้านได้จับกุมตัวนายแพทย์ซาวรัสเซียงสองคนเป็นตัวประกัน เพื่อแลกกับขุนสำ ทางรัฐบาลพม่าจึงยอมปล่อยตัวขุนสำในปี ค.ศ.1976

กองกำลัง SUA ของขุนสำได้ร่วมมือกับกองกำลังของ SURA ของนายพลโม เฮง และกำลังส่วนหนึ่งของ SSA ภายใต้การนำของเจ้า จ๋าม ใหม่ (Sao Sam Mai) ในปี ค.ศ.1985 การรวมตัวในครั้งนี้ใช้ชื่อองค์กรทางการเมืองว่า สภาปฏิวัติเมืองไต (Tailand Revolutionary Council - TRC) และมีกองทัพเมืองไต (Mong Tai Army - MTA) เป็นองค์กรฝ่ายทหาร

นับตั้งแต่ปี ค.ศ.1985 เป็นต้นมา กองกำลังของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวไทยใหญ่กลุ่มที่ใหญ่ที่สุดและมีกำลังเข้มแข็งที่สุดในรัฐฉานก็คือ กองทัพเมืองไตของขุนสำนั่นเอง ประมาณกันว่า กำลังพลของ MTA นั้นมากถึง 20,000-30,000 คน และมีอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัย ทั้งนี้เพราะ MTA มีรายได้มหาศาลจากกิจการตั้งเดิมของขุนสำนั่นคือ การเก็บภาษีฝิ่นและการค้ายาเสพติด เนื่องจากกองทัพเมืองไตของขุนสำครอบคลุมบริเวณส่วนใหญ่ของรัฐฉาน การจะส่งเฮโรอีนออกจากรัฐฉานได้จำเป็นต้องผ่านเขตอิทธิพลของขุนสำ ประมาณว่าจำนวนภาษีที่เก็บจากค่าผ่านทางนี้ตกปีละไม่ต่ำกว่า

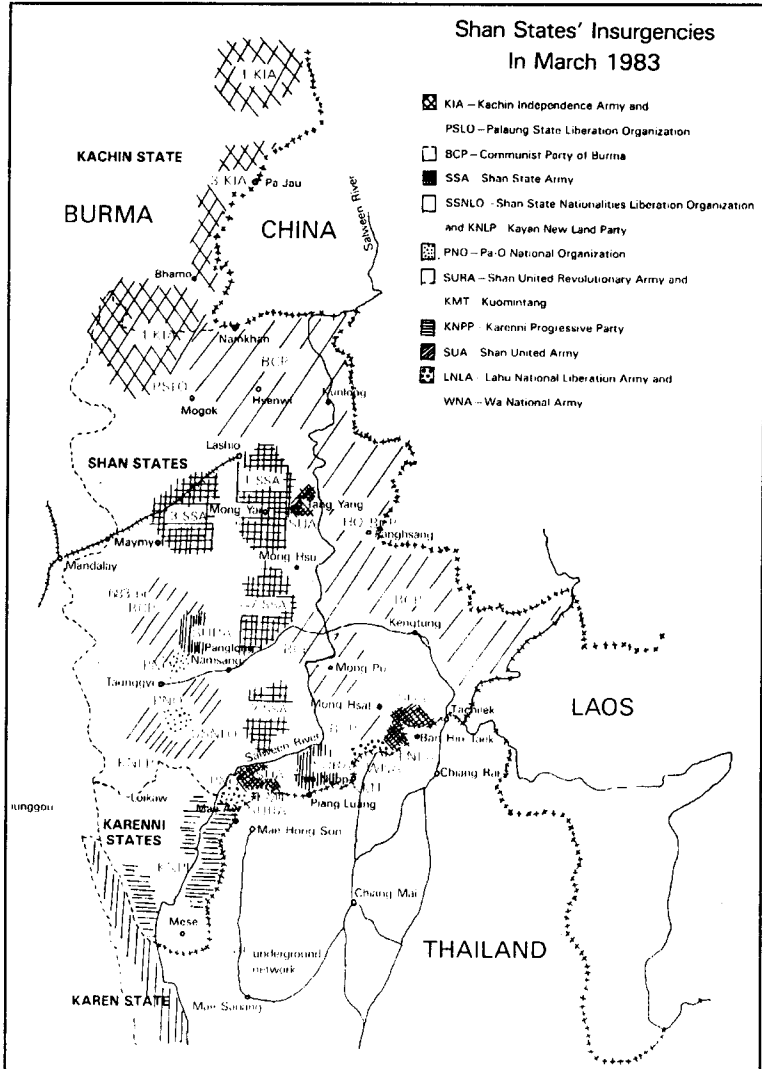
5,000 ล้านบาทต่อปี¹³ นอกจากนี้ ยังมีหลักฐานระบุว่าขุนสำเภาเองก็อยู่ใน ขบวนการค้ายาเสพติดและผลิตเฮโรอีนด้วยเช่นกัน ดังนั้น เขาจึงมีเงินมหาศาล ในการค้าเงินและอุดหนุนกองทัพเมืองไตให้ยิ่งใหญ่

นอกจากจะมีกองทัพที่เข้มแข็งแล้ว ขุนสำเภาก็ได้จัดตั้งฝ่ายการเมือง การปกครองขึ้นมาดูแลชาวไทยใหญ่ในรัฐฉาน และทำการเคลื่อนไหวทาง การเมืองเพื่อชาวไทยใหญ่ ทั้งนี้ด้วยความร่วมมือจากบรรดาผู้นำอื่น ๆ ของ รัฐฉานซึ่งต่อสู้กับรัฐบาลพม่ามานานภายใต้องค์กรต่าง ๆ เช่น หนุ่มศึกษาญ กองทัพรัฐฉาน (SSA หรือ SURA) ได้เข้าร่วมรวมตัวอยู่ภายในองค์กร TRC และ MTA ของขุนสำเภาและนายพลโม เฮง

ความเข้มแข็งทางการเมืองและการทหารทำให้ชื่อเสียงของ TRC และ MTA โดดเด่นขึ้นมาเหนือกองกำลังกึ่งชาติของชาวไทยใหญ่กลุ่มอื่น ๆ และดูเหมือนจะเป็นกลุ่มที่ผูกขาดการต่อสู้ทางการเมืองของชาวไทยใหญ่อยู่กลุ่มเดียวดังนั้น ในทศวรรษที่ 1990 เมื่อเอ่ยถึงกองกำลังกึ่งชาติไทยใหญ่ หลายคนก็จะนึกถึง กองทัพเมืองไตและขุนสำเภาควบคู่กันไป ชาวไทยใหญ่เป็นจำนวนไม่น้อยฝาก ความหวังไว้ที่ขุนสำเภาและเหล่าผู้นำของกองทัพเมืองไต ว่าจะสามารถต่อสู้เพื่อ ให้ชาวไทยใหญ่หลุดพ้นจากการกดขี่ของทหารพม่าได้ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า ขุนสำเภาภาพพจน์ที่เกี่ยวข้องพัวพันกับการผลิตและค้าเฮโรอีน ซึ่งชาวโลกถือว่าเป็นอาชญากรรมที่ร้ายแรง ส่งผลให้การต่อสู้ของทหารเมืองไตไม่โดดเด่นและ ชัดเจนในเชิงการเมืองเช่นกองกำลังของชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ อย่างกลุ่ม กะเหรี่ยง กลุ่มกะยาห์ หรือกลุ่มมอญ เป็นต้น หลายฝ่ายมองว่ากองกำลังที่ เข้มแข็งของขุนสำเภาไว้เพื่อรักษาเส้นทางค้ายาเสพติดที่ขุนสำเภามีส่วนร่วมอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างขุนสำเภากับกองทัพเมืองไตและการต่อสู้เพื่ออิสรภาพของ

¹³ ผู้จัดการรายวัน (30 มีนาคม 2536) : 15.

แผนที่ที่ 10 : แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ
 ในรัฐฉาน มีนาคม ค.ศ.1983

Source : Andre and Louis Boucaud, *Burma's Golden Triangle*,
 (Hong Kong: Asia 2000, 1988), p. 76.

ชาวไทยใหญ่ในรัฐฉานจึงไม่ชัดเจน ก่อให้เกิดความกังขาต่อบุคคลหลายฝ่าย ทางรัฐบาลพม่าเองมองขุนสาเป็นอาชญากรที่ต้องนำตัวขึ้นศาล ชาวโลกทั่วไปมองขุนสาเป็นราชายาเสพติด ชื่อ ขุนสา นักรบไทยใหญ่ที่ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่จะต่อสู้เพื่อชาวไทยใหญ่จึงต้องหมองมัวไปด้วยเหตุนี้

2.2.2 กองกำลังกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่าง ๆ ในรัฐฉาน

รัฐฉานนั้นเป็นรัฐที่ประกอบด้วยชนชาติหลายชนชาติ นับตั้งแต่ชาวไทยใหญ่ ชาวจีนที่อพยพมาจากยูนนาน ชาวคะฉิ่น ชาวพม่า และชาวเขาเผ่าต่าง ๆ อาทิเช่น ปะหล่อง ปะโอ ว้า มูเซอ อีก็้อ เป็นต้น คนเหล่านี้จำนวนไม่น้อยได้เข้าร่วมอยู่ในกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์พม่า (CPB) ซึ่งตั้งศูนย์บัญชาการและฐานกำลังอยู่ในรัฐฉาน ดังนั้นนายทหารตั้งแต่ระดับหัวหน้าไปจนถึงพลทหารจึงประกอบไปด้วยชนหลายกลุ่ม บางกลุ่มรวมตัวเพื่อต่อสู้กับทหารพม่า เช่น กลุ่มองค์กรแห่งชาติว้า (Wa National Organization - WNO) กลุ่มองค์กรสหภาพแห่งชาติปะโอ (The Union of Pa-O National Organization - UPNO) ซึ่งต่อมาเมื่อรวบรวมกำลังพลมากขึ้นจากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ จึงตั้งเป็นองค์กรใหม่ขึ้นชื่อว่า The Shan State Nationalities Liberation Organization - SSNLO) นอกจากนี้ ยังมีกลุ่ม Pa-O National Liberation Organization Army (PNLOA) ซึ่งต่อมาได้รวมกับ SSNLO เปลี่ยนชื่อเป็น Pa-O National Organization (PNO) และกลุ่มของชาวปะหล่องคือ Palaung State Liberation Army (PSLA)

กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองเหล่านี้ ส่วนหนึ่งเคยได้รับการสนับสนุนด้านอาวุธจากพรรคคอมมิวนิสต์พม่า (CPB) ซึ่งถอยร่นจากใจกลางประเทศมาอยู่บริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือประชิดชายแดนจีน ใน

กลุ่มผู้นำทหารของกองทัพรัฐฉาน (Shan State Army) ชมการสวนสนามของเหล่าทหารเนื่องในงานวันชาติรัฐฉาน 7 กุมภาพันธ์ 1969
(ภาพจาก Chao Tzang Yawnghe, *The Shan of Burma : Memoirs of a Shan Exile*, Singapore : Institute of Southeast Asian Studies, 1987)

ปลายทศวรรษที่ 1960 เป็นต้นมา พรรคคอมมิวนิสต์พม่าได้รับความช่วยเหลือและได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณและอาวุธจากพรรคคอมมิวนิสต์จีน ทำให้มีกำลังเข้มแข็ง สามารถต่อสู้กับกองทัพทหารพม่าได้เป็นอย่างดี และเพื่อเป็นการสร้างพันธมิตรในการสู้กับกองทัพรัฐบาลพม่า พรรคคอมมิวนิสต์พม่าจึงให้การสนับสนุนกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยเป็นอย่างดี ส่งผลให้อาณาบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศเป็นเขตที่มีการสู้รบอย่างหนักระหว่างทหารรัฐบาลพม่ากับกองกำลังชนกลุ่มน้อย ร่วมกับกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์พม่า

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ในบริเวณรัฐฉานได้เปลี่ยนแปลงไปในต้นทศวรรษที่ 1980 เนื่องจากพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้ตัดสินใจลดความช่วยเหลือแก่พรรคคอมมิวนิสต์พม่า ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์พม่าต้องเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจ และต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดในบริเวณภาคเหนือของประเทศ นอกจากนี้ ยังเกิดความแตกแยกในหมู่ทหารกับบรรดาผู้นำพรรค ซึ่งเป็นผู้นำรุ่นเก่า ต่อมาในเดือนมีนาคม ค.ศ.1989 กลุ่มทหารจีนโกกังกี้ตัดสินใจแยกตัวจากกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์พม่า ตามด้วยการกบฏของกลุ่มทหารว่าในเดือนเมษายนปีเดียวกัน การกบฏของทหารว่าทำให้บรรดาผู้นำพรรคจำนวน 300 คนต้องหลบหนีเข้าไปในประเทศจีน ส่วนกองกำลังคอมมิวนิสต์พม่าที่เหลือก็แตกออกเป็น 4 กลุ่ม แยกย้ายการตั้งฐานตามบริเวณซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของชาวบ้านตามกลุ่มชาติพันธุ์ของตน อาทิเช่นกลุ่ม New Democratic Army (NDA) กลุ่ม Myanmar (Burma) National Democratic Alliance Army (MNDA) กลุ่ม United Wa State Army (UWSA) และกลุ่ม National 2-16 Democratic Alliance Army Military and Local Administration Committee (Eastern Shan States)¹⁴ กลุ่ม

¹⁴ Bertil Lintner, *Recent Political Development in Burma*, A paper present at Peace Conference in Manila, n.p., n.d., (Mimeographed), p. 9.

กองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ได้ตกลงกับฝ่ายรัฐบาลทหารพม่า (SLORC) ในการหยุดยิง (ceasefire) โดยแลกกับความเป็นอิสระในการทำธุรกิจและการค้า ซึ่งหลายกลุ่มก็มีส่วนพัวพันกับการค้ายาเสพติด

ส่วนชาวจีนโกกั้งที่สังกัดกลุ่มกองกำลังโกกั้ง (Kokang Resistance Force - KRF) และว้าที่แยกตัวออกจากพรรคคอมมิวนิสต์พม่านั้น ก็ได้ลงนามในข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลพม่าเช่นกัน โดยรัฐบาลทหารพม่าอนุญาตให้กองกำลังเหล่านี้รักษากองทหารและอาวุธไว้ได้ นอกจากนี้ ยังได้สัญญาที่จะทำการพัฒนาอาณาบริเวณในเขตเมืองโกกั้งและเนินเขาว่า (Wa Hills) ซึ่งเป็นเขตในความดูแลของกองกำลังชาวจีนโกกั้งและชาวว้า รัฐบาลพม่าได้อนุมัติงบประมาณจำนวน 70 ล้านดอลลาร์ เพื่อใช้ในการสร้างถนน สะพาน โรงเรียนและโรงพยาบาลในเขตบริเวณนี้ นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้จัดสรรข้าวและน้ำมันให้กับประชาชนในเขตบริเวณนี้อีกด้วย

นอกจากการยอมลงนามในข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลพม่าแล้ว กองกำลังชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ในบริเวณรัฐฉาน เช่น Kachin Democratic Army (KDA) ซึ่งเป็นกลุ่มของชาวคะฉิ่นที่แยกตัวมาจากองค์กรคะฉิ่นอิสระ (KIO) และควบคุมพื้นที่บริเวณตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐฉาน กลุ่ม Palaung State Liberation Army (PSLA) ของชาวปะหล่องซึ่งเคลื่อนไหวกองกำลังในเมืองในบริเวณตอนเหนือของรัฐฉาน กลุ่ม Kayah Home Guards และกลุ่ม Kayah Newland Party ซึ่งเป็นกลุ่มของชาวคะยาห์ที่เคลื่อนไหวกองกำลังในเมืองในบริเวณตอนใต้ของรัฐฉาน ต่างก็พร้อมใจกันลงนามในข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลทหารพม่า จนเป็นเหตุให้พลโทจิ้น หยุ่น เลขาธิการอันดับหนึ่งของ SLORC ได้แถลงการณ์ว่า “ดินแดนรัฐฉานทั้งตอนเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือเป็นบริเวณที่ปลอดภัยจากกองกำลังชนกลุ่มน้อยแล้ว”¹⁵

¹⁵ Bangkok Post (10 October 1994) : 2.

2.2.3 สถานการณ์ปัจจุบันของกองกำลังและองค์กรทางการเมือง ของชาวไทยใหญ่

ในขณะที่กองกำลัง SSA และ SSPP อ่อนกำลังลง และความเข้มแข็งทางการทหารก็น้อยกว่ากองกำลังของ MTA ภายใต้การนำของขุนสำ แต่องค์กร SSA ก็ยังคงเป็นองค์กรเคลื่อนไหวทางการเมืองที่สำคัญของชาวไทยใหญ่ และจากจุดยืนที่มีการต่อสู้ทางการเมืองโดยไม่ข้องแวะกับการค้ายาเสพติด ทำให้ชื่อเสียงของ SSA ยังคงเป็นที่นิยมของชาวไทยใหญ่ผู้รักชาติอยู่ การสูญเสีย เจ้า ไซ เล็ก (Sao Sai Lek) เลขานุการของ SSPP เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1995 นับว่าเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ เนื่องจาก เจ้า ไซ เล็ก มีความคิดที่จะรวมองค์กรต่อสู้ทางการเมืองของชาวไทยใหญ่เข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะ เป็นองค์กรรัฐฉาน (Shan State Organization) ซึ่งมีศูนย์ปฏิบัติการอยู่ที่ประเทศแคนาดา และ MTA ของขุนสำ นอกจากนี้ ยังมีแผนที่จะเชิญชวนองค์กรของชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ภายในรัฐฉาน อาทิ ว้า คะฉิ่น ปะหล่อง เข้าร่วมกับองค์กรของชาวไทยใหญ่ด้วย¹⁶ การเสียชีวิตของ เจ้า ไซ เล็ก ทำให้กระบวนการรวมตัวของชาวไทยใหญ่ต้องหยุดชะงักลงชั่วคราว

ในขณะเดียวกันก็มีการเปลี่ยนแปลงภายในกองทัพเมืองไตที่ขุนสำเป็นผู้นำ เนื่องจากในเดือนมิถุนายน ค.ศ.1995 พันตรีกันยอร์ด (Maj.Kunyord) ซึ่งเปรียบได้กับมือขวาของขุนสำได้พากำลังพลประมาณ 2,000 คนแยกตัวออกจาก MTA ด้วยเหตุผลที่ไม่พอใจในการบริหารกองทัพเมืองไตของขุนสำ เพราะนายทหารเชื้อสายจีนมักจะได้รับการปฏิบัติที่ดีกว่านายทหารชาวไทยใหญ่ และไม่พอใจที่ขุนสำไม่มีความจริงจังในการต่อสู้เพื่อชาวไทยใหญ่ที่แท้จริง อีกทั้งขุนสำยังประสานผลประโยชน์ทางธุรกิจกับทหารพม่าในการรักษาเส้นทาง

¹⁶ Bangkok Post (5 February 1995) : 20.

การค้ายาเสพติดของตนไว้ โดยไม่คำนึงว่าจะทำให้ขบวนการกู้ชาติของชาว
ไทยใหญ่ต้องเสื่อมเสีย การแยกตัวของพันธมิตรกันยอดทำให้สภาพภายใน
กองทัพเมืองไตย้าแย้ กอปรกับฝ่ายการเมืองภายใต้ชื่อสภาฟื้นฟูชาติรัฐฉาน
(Shan State Restoration Council - SSRC) และสภาแห่งชาติรัฐฉาน
(Shan State National Congress - SSNC) ก็หวั่นไหวจากความไม่ลงตัว
ในการจัดวางตัวผู้นำและผู้กุมอำนาจ จนขุนสำคัญถึงกับประกาศวางมือจาก
การบริหาร (ดูภาคผนวกที่ 1)

ผู้นำชาวไทยใหญ่หลายคนภายใน SSRS SSNC และ MTA เริ่ม
ไหวตัวเมื่อมีข่าวว่าขุนสำเริ่มติดต่อกับผู้นำรัฐบาลพม่า ทำให้หลายคนถอนตัว
นำกำลังออกจากบ้านหัวเมืองไปยังภาคกลางของรัฐฉาน ซึ่งเป็นไปได้ว่าจะมี
การรวมตัวกันใหม่ พันโทจ่อทุน นายทหารเชื้อสายไทยใหญ่ของ MTA ก็
เป็นอีกคนหนึ่งที่น่ากำลังประมาณ 300-400 คนหลบหนีออกไป ก่อนที่ขุนสำ
จะยอมให้ทหารพม่านำกำลังเข้าควบคุมบ้านหัวเมือง เพราะทราบข่าวขุนสำได้
ส่งตัวแทนของเขาที่เป็นเชื้อสายจีนฮ่อไปเจรจากับพม่าอย่างลับ ๆ โดยที่ไม่ได้
แจ้งให้ทหารเมืองไตเชื้อสายไทยใหญ่ทราบ เจื่อนใจของการเจรจาลับระหว่าง
ขุนสำกับพม่าก็คือ ขุนสำจะต้องยกกองทัพเมืองไตให้พม่าดูแลและปกครอง¹⁷
ในที่สุดวันที่ 3 มกราคม ค.ศ.1996 ขุนสำก็ได้ยอมจำนนต่อรัฐบาลทหารพม่า

ปัจจุบันรัฐบาลได้ส่งทหารจากกองพันที่ 55 59 และ 525 จำนวน
ประมาณ 2,000-3,000 คน เข้าไปควบคุมพื้นที่ตามจุดสำคัญของ MTA ไว้
ทั้งหมด โดยที่ขุนสำได้ออกคำสั่งให้ทหาร MTA เชื้อสายจีนฮ่อที่ประจำการ
อยู่ตามฐานปฏิบัติการต่าง ๆ วางอาวุธ

แม้ว่าสถานการณ์ของกองกำลังไทยใหญ่อื่น ๆ ภายหลังจากการสลายตัวของ

¹⁷ กรุงเทพธุรกิจ (7 มกราคม 2539) : 4.

กองทัพเมืองไตในรัฐฉาน จะไม่สามารถทราบตัวเลขที่แน่ชัดว่ามีจำนวนกลุ่ม และกำลังพลประมาณเท่าใด หรือการประสานความร่วมมือและความสามัคคีระหว่างกลุ่มมีมากพอที่จะสร้างอำนาจการต่อรองหรือไม่เพียงใดในอนาคต แต่หากจะประมวลจากข่าวที่บรรดาผู้สื่อข่าวท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่รอยตะเข็บชายแดนของรัฐฉานกับไทยนั้น พอจะประมวลสถานการณ์ของกองกำลังกลุ่มต่าง ๆ ได้ ดังนี้คือ

1. กลุ่มพันตรีกันยอด ซึ่งได้นำกำลังพลประมาณ 2,000-3,000 คน ออกจากบ้านหัวเมืองเมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ.1995 ไปรวมพลกับกองกำลังของกลุ่ม โบ เต วิน (อดีตผู้นำไทยใหญ่กลุ่มหนุมศึกหาญ) ทางภาคเหนือของรัฐฉานที่เมืองลาเซียว ซึ่งปัจจุบันย้ายฐานบัญชาการลงมาตั้งอยู่ในพื้นที่เมืองกึ่งทางตอนกลางของรัฐฉาน

2. กลุ่มทหารส่วนหนึ่งของกองทัพเมืองไตที่ถอนตัวออกมาจากบ้านหัวเมือง และเตรียมกำลังอยู่ในพื้นที่ตะเข็บชายแดนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณชายแดนด้านบ้านเปียงโหลงซึ่งอยู่ตรงข้ามกับกิ่งอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่¹⁸

3. กลุ่มพันตรีเคมิน รอง ผบ.พัน 8 อดีตเคยสังกัดกลุ่ม SURA ของนายพลโม เฮง มีกำลังพล 2 กองร้อย (ประมาณ 400 คน)

4. กลุ่มพันตรีพุมมา รอง ผบ.พัน 275 อดีตเคยสังกัดกลุ่ม SURA เช่นกัน มีกำลังพล 3 กองร้อย (ประมาณ 600 คน)

5. กลุ่มพันตรีโงะ หาญ สังกัดกองกำลังภาคเหนือ ได้นำกำลังพลประมาณ 120 คนไปรวมกับกองทัพรัฐฉาน (SSA) ภายใต้การนำของ

¹⁸ อุดร วงศ์ทับทิม, "รัฐฉาน หลังการวางอาวุธของขุนสำ," ผู้จัดการรายวัน (8 มกราคม 2539) : 14.

เจ้า ไซ่ น่อง มีกองกำลังอยู่ที่บ้านแสงแก้ว อำเภอหนองเขียว จังหวัดลาเซียว ทางเหนือของรัฐฉาน มีกำลังพลประมาณ 3 กองพัน (4,000 คน)¹⁹

อย่างไรก็ตาม กองกำลังของกลุ่มเหล่านี้แม้รวมกันเข้าก็ยังไม่มีความมากพอที่จะสร้างความหวั่นใจให้กองทัพพม่าได้เท่ากองทัพเมืองไตก่อนสลายตัว เพราะกองทัพเมืองไตนั้นมีจำนวนกำลังพลมากถึง 10,000-20,000 คน เพียบพร้อมด้วยอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยและทรงอำนาจภาพ ประกอบเป็นกองร้อยกองพันวางกำลังกระจัดกระจายทั่วรัฐฉาน รวมไปถึงการวางฐานกำลังตามจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ การดำรงอยู่ของกองทัพเมืองไตจึงเป็นอันตรายสำหรับกองทัพพม่าเป็นอย่างยิ่ง การเข้าสลายกองทัพเมืองไตให้ได้ก่อนที่จะเปลี่ยนจากสถานภาพของกองกำลังคุ้มกันเส้นทางค้ายาเสพติดไปเป็นกองกำลังขององค์กรทางการเมืองที่แท้จริงและมีอำนาจมากพอที่จะต่อรองอนาคตของรัฐฉานได้ จึงเป็นภารกิจที่สำคัญซึ่งรัฐบาลพม่าต้องเร่งกระทำ และมาบัดนี้ก็ดูเหมือนว่ารัฐบาลพม่าได้ทำสำเร็จไปแล้วระดับหนึ่ง เมื่อขุนสาได้ส่งมอบกำลังทหารและอาวุธของกองทัพเมืองไตประมาณร้อยละ 33 ให้รัฐบาลพม่าในวันที่ 7 มกราคม ค.ศ.1996 ณ บ้านหัวเมือง รัฐฉาน อันเป็นศูนย์บัญชาการสำคัญของกองทัพเมืองไต อาวุธสงครามที่ได้ส่งมอบให้ทหารพม่าประกอบด้วยปืนอาทัก 1,005 กระบอกพร้อมกระสุนปืนจำนวนหนึ่ง รวมทั้งปืนที่ผลิตเองอีก 46 กระบอก ปืนอาร์พีจี 10 กระบอก จรวดแซม 15 กระบอก เครื่องยิงระเบิดขนาด 105 มม. และระเบิดที่ผลิตเองอีกจำนวนหนึ่ง²⁰

¹⁹ ผู้จัดการรายวัน (14 สิงหาคม 2538) : 6.

²⁰ Bangkok Post (21 January 1996) : 21.

2.2.4 องค์กรเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวไทยใหญ่ในปัจจุบัน

การวางอาวุธของกองทัพเมืองไตหลังการสลายตัวนี้ ทำให้กองกำลังของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวไทยใหญ่กลุ่มอื่น ๆ ไม่เป็นที่หนักใจของรัฐบาลพม่ามากนัก เนื่องจากมีกำลังน้อยและอาวุธก็ไม่สู้ทันสมัยนัก ไม่มีปัจจัยหลักที่จะสนับสนุนกองกำลังให้ครอบครองเขตอิทธิพลในรัฐฉานได้มาก และไม่ได้มีการร่วมมือกันในระหว่างกลุ่ม แต่ถึงแม้จะรวมตัวกันได้ก็ไม่มีกำลังกล้าแข็งพอที่จะต่อสู้ ดังนั้น ยุทธวิธีที่กลุ่มเหล่านี้จะใช้เพื่อต่อกรกับรัฐบาลทหารพม่าจึงน่าจะเป็นการต่อสู้ในทางการเมืองมากกว่าการใช้กำลังทางการทหาร และยังสามารถมีโอกาสที่จะรวมตัวเป็นกลุ่มก้อนได้ในอนาคต หากมีการรวบรวมเอาปัญญาชนชาวไทยใหญ่ที่กระจัดกระจายอยู่ทั้งในและนอกประเทศมาช่วยทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าจับตามองสำหรับอนาคตของกลุ่มองค์กรเหล่านี้ ในการที่จะต่อสู้ในทางการเมืองเพื่อเรียกร้องสิทธิของชาวไทยใหญ่กับรัฐบาลพม่า โดยผ่านวิถีทางตามรัฐธรรมนูญด้วยการเลือกตั้งเข้าสู่รัฐสภาและคณะรัฐบาล ปัจจุบันองค์กรทางการเมืองของชาวไทยใหญ่ที่น่าสนใจมี 2 องค์กร คือ องค์กรรัฐฉาน (Shan State Organization- SSO) และกลุ่มการเมืองชาวไทยใหญ่พรรคสันนิบาตประชาธิปไตย (Shan National League for Democracy - SNLD) ภายใต้การนำของ ชุน ดุน อู ซึ่งเป็นประธานพรรค

1) องค์กรรัฐฉาน (Shan State Organization - SSO) เป็นองค์กรของชาวไทยใหญ่โพ้นทะเล สำนักงานกลางตั้งอยู่ที่ประเทศแคนาดา มีเจ้าสิงหะหรือชุนปู้เป็นประธาน เจ้าซ่าง ยองห่วย เป็นรองประธาน เจ้านางแจ็กก็ ยังเป็นเลขาธิการ มหาเทวี เฮือนคำ ณ ยองห่วย เป็นที่ปรึกษา และมีชุน จำ นู เป็นผู้ประสานงาน

สำหรับเจ้าสิงหะซึ่งดำรงตำแหน่งประธาน SSO นี้ปัจจุบันอายุประมาณ 60 ปี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระหว่างประเทศ เคยทำงานในองค์การสหประชาชาติ เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง มีบุคลิกภาพส่วนตัวเป็นคนสุขุม เป็นนักคิดนักวิพากษ์ที่เฉียบแหลม เป็นผู้นำที่มองการณ์ไกลและมีวิสัยทัศน์ ทันยุคทันสมัย ขณะนี้ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศแคนาดา²¹

เจ้าซ่าง ยองห่วย ตำแหน่งรองประธาน SSO เป็นราชบุตรของเจ้าส่วยไต เจ้าฟ้าแคว้นของห่วยกัมมหาเทวี เอือนคำ เจ้าส่วยไตเคยดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคนแรกของพม่าในช่วงที่พม่าเป็นอิสรภาพจากอังกฤษในปี ค.ศ.1948 ในขณะที่มหาเทวี เอือนคำ เคยดำรงตำแหน่งผู้แทนราษฎรของเมืองสีป้ออันเป็นบ้านเกิดของเจ้านางเอง ทั้งเจ้าส่วยไตและมหาเทวี เอือนคำ เป็นนักการเมืองที่มีความเฉลียวฉลาด สุขุมรอบคอบ กล้าพูดกล้าคิด เป็นที่ภูมิใจของชาวไทยใหญ่ ในขณะที่เจ้าซ่างเองก็มีความรักในรัฐฉานที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน และเป็นหนึ่งในผู้ร่วมก่อตั้งองค์กร SSIA (Shan State Independence Army) และ SSIO (Shan State Independence Organization) ซึ่งเป็นองค์กรที่เคลื่อนไหวต่อสู้กับรัฐบาลพม่าในช่วงทศวรรษที่ 1960 เป็นต้นมา ภายหลังได้ขยายองค์กรไปรวมกับองค์กรอื่น ๆ ของไทยใหญ่เป็นองค์กรกองทัพรัฐฉาน (Shan State Army - SSA) โดยมี Shan State Progress Party (SSPP) เป็นองค์กรทางการเมือง เจ้าซ่าง ยองห่วย ออกจากขบวนการ SSA และ SSPP ในปี ค.ศ.1976 เนื่องจากความขัดแย้งภายในองค์กร และลี้ภัยไปอยู่แคนาดาจวบจนปัจจุบัน

องค์กรรัฐฉานทำหน้าที่ประสานงานกับสมาคมชาวไทโพ้นทะเล (Shan Oversea Association - SOA) ในสหรัฐอเมริกา และชาวไทยใหญ่ที่ลี้ภัย

²¹ ผู้จัดการรายวัน (21 มีนาคม 2538) : 9.

อยู่ต่างประเทศทั้งหลาย เช่น อเมริกา แคนาดา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี และออสเตรเลีย มีสมาชิกมากมายซึ่งล้วนแต่เป็นปัญญาชนและมีเลือดรักชาติไทยใหญ่เข้มข้น

นโยบายทางการเมืองขององค์การรัฐฉาน คือ

1. สร้างสรรค์ความเป็นเอกภาพของชาวไทยใหญ่
2. ดำเนินการเพื่อเอกราชของรัฐฉาน
3. ดำเนินการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง
4. ช่วยกันฟื้นฟูวัฒนธรรมและเผยแพร่ประวัติศาสตร์ของรัฐฉาน

สำหรับนโยบายด้านการแก้ปัญหาเสพย์ติดในรัฐฉาน นั้น องค์การรัฐฉานได้กำหนดไว้ ดังนี้

1. ต้องไม่ให้มีการปลูกพืชเสพย์ติดในรัฐฉานอย่างเด็ดขาด
2. ในด้านปฏิบัติ องค์การรัฐฉานไม่อาจดำเนินการตามลำพังได้ ประชาคมโลกต้องยอมรับสภาพอันแท้จริงของปัญหาว่าเป็นปัญหาของโลก และประชาคมโลกควรเข้ามาช่วยกันแก้ไข การแก้ไขในระยะยาวโดยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านเงินทุนในการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน
3. ประชาชนชาวไทยใหญ่ทั้งหมด ควรมีสิทธิในการตัดสินใจดำเนินแผนงาน การกำหนดระยะเวลาในการเลิกปลูกฝิ่นในพื้นที่ของรัฐฉาน และการดำเนินการปลูกพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ เพื่อทดแทนการปลูกฝิ่น
4. ประสานงานให้ประชาคมโลกเข้ามามีส่วนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวไทยใหญ่ในรัฐฉาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการสาธารณสุข การคมนาคม สาธารณูปโภคต่าง ๆ และการตลาด

กิจกรรมขององค์การรัฐฉาน นอกจากจะทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการรวบรวมปัญญาชนชาวไทยใหญ่และกระตุ้นให้มีการประสานงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างชาวไทยใหญ่โพ้นทะเลด้วยกันแล้ว ยังต้องประสานกับ

องค์กรเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยของชาวพม่าองค์กรอื่น ๆ ด้วย มีกิจกรรมเคลื่อนไหวทางการเมืองในลักษณะของการจัดประชุมสัมมนา เขียนบทความ วิเคราะห์วิจารณ์อนาคตของรัฐฉานและพม่าอย่างต่อเนื่องทางสื่อมวลชน

2) กลุ่มนักการเมืองพรรคสันนิบาตแห่งชาติรัฐฉานเพื่อประชาธิปไตย (Shan National League for Democracy - SNLD) ซึ่งเป็นพรรคการเมืองของรัฐฉาน มีสมาชิกพรรคเป็นชาวไทยใหญ่และกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่าง ๆ เช่น ปะโอ ปะหล่อง นับได้ว่าเป็นพรรคการเมืองของชนกลุ่มน้อยที่ใหญ่ที่สุดของพม่าที่ได้รับการเลือกตั้ง 23 ที่นั่งในการเลือกตั้งทั่วไปของพม่าในปี ค.ศ.1990 เป็นพรรคที่ทำการเคลื่อนไหวทางการเมืองตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญใหม่ของพม่าในระบอบประชาธิปไตย และเพื่อเป็นตัวแทนของชาวไทยใหญ่ในการต่อสู้ทางการเมืองและเรียกร้องสิทธิของชาวไทยใหญ่ มี ขุน ดุน อุ เป็นประธานพรรค

ภารกิจร่วมกันของสององค์กรนี้ คือ กลุ่ม SNLD ทำหน้าที่เคลื่อนไหวทางการเมืองภายในประเทศ ในขณะที่กลุ่ม SSO มีหน้าที่รับผิดชอบด้านต่างประเทศและประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ ที่มีใจองค์กรของไทยใหญ่ ทำหน้าที่เคลื่อนไหวในระดับนานาชาติ

ขณะเดียวกัน ในรัฐฉานเองยังมีกลุ่มการเมืองของชาวไทยใหญ่ที่ยังเกาะติดพื้นที่ช่วยทำหน้าที่บำบัดทุกข์จากการข่มเหงของทหารพม่า และบำรุงสุขให้แก่ชาวบ้านที่อยู่ตามชนบท ได้แก่ กองกำลัง SSPP หรือกองกำลังของกลุ่มพันธมิตรกั้นยอด และบรรดานายทหารซึ่งแยกตัวออกจากกองทัพเมืองไตของขุนสำคัญตั้งแต่ปี ค.ศ.1995 เป็นต้นมา กลุ่มเหล่านี้เปรียบเสมือนตัวแทนของชาวไทยใหญ่ที่ส่วนใหญ่เป็นชาวบ้าน ชาวไร่ ชาวนา ซึ่งยังมีระดับคุณภาพชีวิตที่ต่ำกว่าระดับมาตรฐาน เนื่องจากระบบเศรษฐกิจภายในรัฐฉานได้หยุดยั้ง

การเจริญเติบโตมาช้านาน พื้นที่ประมาณร้อยละ 25 ของรัฐฉานหรือประมาณ 160,000 ตารางกิโลเมตรเป็นพื้นที่ที่ใช้ปลูกฝิ่น และประมาณกันว่าเฮโรอีนร้อยละ 60 ที่เข้าไปในสหรัฐอเมริกาส่งมาจากพม่า โดยเฉพาะจากรัฐฉาน สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ชาวไทยใหญ่และคนในรัฐฉานยังคงปลูกฝิ่นอยู่ ก็เพราะฝิ่นเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดเดียวที่ทำเงินให้กับชาวบ้าน เป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยการขนส่งไปสู่ตลาด เพราะผู้ซื้อจะเป็นผู้เดินทางไปติดต่อขอซื้อเอง สภาพพื้นที่ในรัฐฉานปัจจุบันยังอุดมไปด้วยเขาสูงและป่าทึบ เส้นทางคมนาคมไม่ได้รับการดูแลซ่อมแซมมาตั้งแต่สมัยปลายสงครามโลกครั้งที่สอง พื้นที่ในเขตรัฐฉานจึงยังเป็นเขตปิดสำหรับบุคคลภายนอก รัฐฉานในวันนี้จึงยังเป็นแดนสนธยา เหมาะสำหรับธุรกิจนอกกฎหมาย เช่น การผลิตและการจำหน่ายยาเสพติดประเภทต่าง ๆ และยังคงเป็นศูนย์กลางการส่งออกยาเสพติดที่ยิ่งใหญ่แห่งหนึ่งของโลกต่อไป

2.2.5 ภารกิจของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวไทยใหญ่ ในอนาคต

แม้ว่าการสู้รบระหว่างรัฐบาลทหารพม่ากับกองกำลังของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในอนาคตจะลดน้อยลง แต่นั่นมิได้หมายความว่าภารกิจของกองกำลังและองค์กรเหล่านี้จะลดน้อยลงด้วย เพราะหากพิจารณาตามสภาพการณ์ของรัฐฉานในปัจจุบันแล้ว จะเห็นได้ว่ารัฐฉานยังต้องการการพัฒนาอีกมาก²² ดังนั้น จึงเป็นภารกิจของผู้นำไทยใหญ่ทั้งที่คุมกองกำลังและบริหารองค์กร

²² ดู พรพิมล ตรีโชติ, “อนาคตรัฐฉานแม้ไม่มีขุนสา,” กรุงเทพธุรกิจ (22 มกราคม 2539) : 3.

เคลื่อนไหวทางการเมืองว่าจะหาหนทางประสานงานอย่างไรกับรัฐบาลทหารพม่า ในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวไทยใหญ่

จากมติในที่ประชุมร่วมกันขององค์กรชาวไทยใหญ่เมื่อเดือนมกราคม ค.ศ.1995 ได้ออกคำประกาศนิวยอร์ก (New York Declaration) มีใจความสำคัญว่า “ชาวไทยใหญ่ยังคงยืนยันในสิทธิของคนที่จะมีเสรีภาพในการดำรงซึ่งความเป็นเชื้อชาติ และคงไว้ซึ่งสิทธิมนุษยชน ได้มีประกายถึงเจตนารมณ์ในการที่จะทำงานร่วมกับองค์กรและกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อนำประชาธิปไตยมาสู่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในประเทศพม่าอีกครั้ง โดยทำงานร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นชาวพม่า มอญ กะเหรี่ยง ฯลฯ องค์กรชาวไทยใหญ่มีความปรารถนาที่จะทำงานร่วมกันและอยู่ภายใต้ร่มธงพื้นเดียวกัน”

จากคำประกาศขององค์กรชาวไทยใหญ่ อาจพิจารณาได้ถึงอนาคตของชาวไทยใหญ่ การกิจที่ต้องกระทำของบรรดาผู้นำและเหล่าปัญญาชน คือ ดำเนินการเพื่อต่อร่องทางการเมืองให้เป็นที่ไปตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ เรียกร้องสิทธิอันชอบธรรมที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนารัฐฉาน เรียกร้องถึงสิทธิมนุษยชนที่เท่าเทียมกันทางกฎหมายเช่นเดียวกับประชาชนเชื้อสายพม่า และมีเสรีภาพที่จะดำรงชีวิตตามขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวไทยใหญ่

ความพยายามที่จะยุติการสู้รบภายในรัฐฉานระหว่างรัฐบาลพม่าและกองกำลังกลุ่มต่าง ๆ นั้น เป็นความพยายามที่สมควรได้รับการสนับสนุน แม้จะมีหลายฝ่ายวิจารณ์ว่าข้อตกลงหยุดยิงที่กองกำลังต่าง ๆ ทำไว้กับรัฐบาลพม่า จะเป็นเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มิได้เป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ แต่ผู้เขียนเองก็ยังมีความหวังกับข้อตกลงหยุดยิง (ceasefire) เหล่านี้ อย่างน้อยก็ช่วยระงับการรบราฆ่าฟันอันจะมีแต่ความสูญเสียซึ่งชีวิตและทรัพย์สินทุก ๆ ชีวิตไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะเป็นปัญญาชนหรือชาวบ้านธรรมดา ๆ พวกเขา ก็ล้วนมีความหมายและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาพลิกฟื้นแผ่นดินรัฐฉาน

ด้วยกันทั้งสิ้น ปัจจุบันรัฐฉานมีประชากรประมาณ 5 ล้านคนที่ดำรงชีวิตอยู่อย่างยากไร้ มีคุณภาพชีวิตที่ต่ำกว่ามาตรฐานที่ควรจะเป็น และยังมีพวกที่พากันละทิ้งบ้านเรือนลี้ภัยไปอยู่ในประเทศไทยหรือจีนอีกก็มีไม่น้อย หากรัฐฉานปลอดสงครามและมีแต่ความสงบสุข คงเป็นไปได้ว่าประชาชนเหล่านี้จะคืนกลับสู่แผ่นดินเกิดเพื่อร่วมกันพัฒนารัฐฉาน โดยไม่เป็นการสร้างภาระให้กับประเทศเพื่อนบ้านที่ต้องให้การคุ้มครองดูแลอีกต่อไป

ประเด็นสำคัญในวันนี้จึงอยู่ที่ว่า รัฐบาลพม่านั้นมีความจริงใจที่จะให้โอกาสแก่บรรดาผู้นำและปัญญาชนชาวไทยใหญ่เพียงใด ในการที่จะให้พวกเขามีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนารัฐฉาน หากรัฐบาลพม่าให้โอกาสบุคคลเหล่านี้ โอกาสที่รัฐฉานจะได้รับการพัฒนาก็คงย่อมเป็นไปได้มาก ก่อให้เกิดความอุ่นใจแก่ประชาชนชาวไทยใหญ่ที่มีผู้นำของตนเป็นผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด แทนที่จะต้องตกอยู่ในอำนาจการบริหารของพม่า ประสบการณ์ที่ชาวไทยใหญ่ได้รับจากทหารพม่าทั้งในอดีตและปัจจุบัน ยังคงเป็นเสมือนเครื่องกันขวางความไว้วางใจกันและกัน อันถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งส่วนนี้ผู้นำและเหล่าปัญญาชนจะต้องเข้าไปมีบทบาทในการเป็นผู้ประสานความเข้าใจระหว่างหน่วยงานของรัฐบาลกับชาวไทยใหญ่ และเป็นสิ่งสำคัญที่รัฐบาลพม่าไม่อาจมองข้ามได้

2.3 กะเหรี่ยง

ชาวกะเหรี่ยงนับว่าเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีประชากรมากเป็นอันดับสองของพม่าในบริเวณพม่าแท้ พวกเขาเชื่อว่า บรรพบุรุษของตนสืบเชื้อสายมาจากเผ่ามองโกล และได้อพยพมาจากบริเวณริมฝั่งแม่น้ำแยงซีเกียง ลงมา

ทางใต้สู่อาณาจักรพม่าในศตวรรษที่ 7²³

กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ประกอบไปด้วยกลุ่มย่อยประมาณ 11 กลุ่ม ในจำนวนนี้รวมถึงเผ่าคะยาห์ (คะเรนนี่) ปะโอ และปะหล่อง สำหรับกลุ่ม กะเหรี่ยงพื้นราบนั้น ยังแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยอีก 3 กลุ่ม ซึ่งมีภาษาพูด แตกต่างกันออกไป ได้แก่ สะกอ (Sgaw) โปว์ (Pwo) และบเว (Bwe) กลุ่มกะเหรี่ยง 3 กลุ่มหลังนี้กระจุกกระจายอยู่ตามบริเวณสามเหลี่ยมปาก แม่น้ำอิรวดี บริเวณลุ่มน้ำสะโดงและสาละวิน กลุ่มกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ บริเวณเทือกเขาสูงจะได้แก่กลุ่มคะยาห์ ซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณติดต่อกับรัฐฉาน

ชุมชนกะเหรี่ยงในพม่าตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงสมัยอาณานิคม ไม่เคย พัฒนารูปแบบการปกครองสูงเกินกว่าระดับหมู่บ้าน ผู้นำของชาวกะเหรี่ยงจึง มีฐานะแค่เพียงผู้นำหมู่บ้านเท่านั้น การเลือกผู้นำ ชาวบ้านจะเลือกบุคคล ที่มีลักษณะผู้นำและมีความฉลาด โดยตำแหน่งนี้สามารถส่งต่อให้ลูกหลานใน ตระกูลได้ ผู้นำคนอื่นที่หวังตั้งตัวเป็นหัวหน้าต้องแยกออกไปตั้งหมู่บ้านใหม่ รัฐพม่าไม่นับหมู่บ้านกะเหรี่ยงอยู่ในระบบการปกครองของพม่า แต่จะส่ง ข้าราชการออกไปคอยเก็บภาษีเครื่องบรรณาการ และเกณฑ์แรงงานชาวบ้าน ไปทำงานให้รัฐ ทำให้ชาวบ้านที่เป็นชาวกะเหรี่ยงไม่ชอบเจ้าหน้าที่ของรัฐพม่า ดังนั้น จึงมีบางกลุ่มอพยพหนีจากบริเวณที่ราบไปอยู่ในบริเวณเทือกเขาสูง ที่อาณาจของรัฐตามไปไม่ถึง

วิวัฒนาการของชาวกะเหรี่ยงเริ่มดีขึ้นในสมัยสงครามระหว่างอังกฤษกับ พม่า ในช่วงนี้ชาวอังกฤษอาศัยชาวกะเหรี่ยงเป็นทหารในการสู้รบกับชาวพม่า และเป็นนายพรานนำทาง ซึ่งอังกฤษยกย่องความสามารถของชาวกะเหรี่ยงมาก

²³ The Government of Kawthoolei, *The Karens and Their Struggle for Independence*, n.p., n.d., p. 3.

ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์นี้เองทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกะเหรี่ยงกับพม่าไม่ค่อยดีนัก และได้ก่อตัวเป็นปฏิปักษ์ต่อกันอย่างเปิดเผย การเข้ามาเผยแพร่ศาสนาของหมอสอนศาสนาชาวตะวันตกในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 ยิ่งทำให้สถานการณ์เลวร้ายลงไปอีก เนื่องจากมีชาวกะเหรี่ยงจำนวนมากไม่น้อยในบริเวณที่ราบและบริเวณสามเหลี่ยมลุ่มแม่น้ำเปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์ ชาวกะเหรี่ยงมีใจโน้มเอียงมาทางชาวอังกฤษและหมอสอนศาสนาชาวตะวันตกมากกว่าจะไปสวมมิกัดกับชาวพม่า ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างชาวพม่าและกะเหรี่ยงมากยิ่งขึ้น

อิทธิพลทางการศึกษาและศาสนาของหมอสอนศาสนาชาวตะวันตกทำให้กะเหรี่ยงบริเวณพื้นราบและกะเหรี่ยงบริเวณเทือกเขาสูงในเขตชายแดนมีความเจริญต่างกัน ในขณะที่ชุมชนกะเหรี่ยงพื้นราบได้รับการศึกษา มีพัฒนาการทางสังคม และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น กะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านบริเวณเทือกเขา ก็ยังคงยึดถือปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมประจำเผ่าของตน ทำให้กะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นราบกลายมาเป็นผู้นำของชนชาติกะเหรี่ยงในเวลาต่อมา และเป็นผู้ปลูกสำนึกของความเป็นเชื้อชาติกะเหรี่ยงในหมู่ชาวกะเหรี่ยงทั่วประเทศ

จึงกล่าวได้ว่า การเข้ามาของอังกฤษและหมอสอนศาสนา ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในชุมชนชาวกะเหรี่ยง ซึ่งแต่เดิมเป็นเพียงชนเผ่าที่มีวัฒนธรรมการปกครองแค่เพียงระดับหมู่บ้าน สามารถพัฒนาขึ้นมาจนเป็นชุมชนที่มีความเจริญเทียบเคียงชาวพม่า และพัฒนาชุมชนของตนขึ้นมาจนกลายเป็นคู่ต่อสู้ของชาวพม่าในที่สุด

กะเหรี่ยงภายใต้การปกครองของอังกฤษมีวิวัฒนาการที่สูงมาก เนื่องจากกระแสอิทธิพลทางการศึกษาแบบตะวันตกของหมอสอนศาสนา ทำให้มีชาวกะเหรี่ยงได้รับการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยเป็นจำนวนมาก

ชาวกะเหรี่ยงแผ่ขยายชุมชนของตนออกไปตามบริเวณลุ่มแม่น้ำ ทำการเพาะปลูกข้าวเป็นบริเวณกว้างขวาง ทำให้พื้นฐานทางเศรษฐกิจดี ในแต่ละชุมชนจะมีโรงเรียนของหมอสอนศาสนาหรือไม่ก็เป็นโรงเรียนที่ชาวกะเหรี่ยงตั้งกันเอง ผู้นำชุมชนดูแลให้ประชากรชาวกะเหรี่ยงได้รับการศึกษาด้านหน้า

ชาวกะเหรี่ยงที่ได้รับการศึกษาสูง เข้ารับราชการกับรัฐบาลอังกฤษเป็นจำนวนมาก นอกเหนือไปจากการเป็นทหารและตำรวจ กลุ่มปัญญาชนชาวกะเหรี่ยงกลุ่มนี้เองที่เป็นผู้จุดประกายการรวมตัวเป็นรัฐอิสระของชาวกะเหรี่ยง โดยปรารถนาจะมีอิสระในการปกครองตนเอง แต่อยู่ภายใต้การดูแลของอังกฤษ ความคิดนี้เกิดขึ้นพร้อมกับกระแสการก่อกำเนิดของชาวม่า ซึ่งอยากเป็นอิสระจากอังกฤษในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ 2

ผู้จุดประกายการเรียกร้องให้ชาวกะเหรี่ยงตั้งตนเป็นรัฐอิสระได้แก่ *Dr. San C. Po* ซึ่งชาวกะเหรี่ยงยกย่องให้เป็นเสมือน “บิดา” ของชาติกะเหรี่ยง *Dr. San C. Po* ได้เสนอข้อเรียกร้องการจัดตั้งรัฐกะเหรี่ยงขึ้นในปี ค.ศ.1928 โดยเสนอผ่านข้อเขียนในหนังสือชื่อ “Burma and the Karens” ให้เป็นรัฐที่ซึ่งพวกเขาจะสามารถพัฒนาเชื้อชาติของเขาให้เจริญก้าวหน้า และแสวงหาความพอใจที่พวกเขาต้องการได้ในรัฐ *Dr. San C. Po* ได้เสนอรูปแบบการปกครองของรัฐพม่าว่า สามารถพัฒนารูปแบบการปกครองเช่นประเทศ สวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งเป็นประเทศที่ประกอบได้ด้วยรัฐเล็ก ๆ อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลเดี่ยวได้²⁴

นอกจากจะเสนอความคิดผ่านหนังสือแล้ว ปัญญาชนของกะเหรี่ยงก็ยังสามารถจัดตั้งองค์กรชาวกะเหรี่ยงหลายองค์กรขึ้นมา เพื่อปลูกจิตสำนึกให้รักเผ่าพันธุ์ เช่น องค์กรแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen National Association -

²⁴ Martin Smith, *Burma: Insurgency and the Politics of Ethnicity*, p. 51.

KNA) กลุ่มสมาคมแห่งชาติกะเหรี่ยงชาวพุทธ (Buddhist Karen National Association - BKNA) และสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen National Union - KNU) ชาวอังกฤษตอบสนองกระแสความรักชาติของชาวกะเหรี่ยง ด้วยการรับชาวกะเหรี่ยงที่มีการศึกษาเข้ารับราชการในหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งในขณะเดียวกัน กลุ่มปัญญาชนชาวกะเหรี่ยงก็ยังคงเสนอความคิดของการตั้งรัฐอิสระขึ้นตรงต่อรัฐบาลอังกฤษตลอดเวลา

กระแสความต้องการตั้งตนเป็นรัฐอิสระของชาวกะเหรี่ยง เริ่มเป็นรูปร่างชัดเจนมากยิ่งขึ้นในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ 2 ควบคู่ไปกับกระบวนการรณรงค์เพื่ออิสรภาพของชาวพม่าที่นำโดย อู ออง ซาน และสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ (AFPFL) ตลอดจนการเคลื่อนไหวของกลุ่มกะเหรี่ยงที่นำโดยองค์กรสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen National Union - KNU)

ในช่วงที่อังกฤษกำลังพิจารณาอบอิสรภาพให้แก่พม่า (ช่วงปี ค.ศ. 1946-1948) ปัญหาที่รัฐพม่าจำเป็นต้องแก้ไขในขณะนั้นคือ การรวมเขตชายแดนอันประกอบด้วยชนกลุ่มน้อยเข้ากับเขตพม่าแท้ และในช่วงนี้เองที่อู ออง ซาน ผู้นำกลุ่มสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ ได้จัดประชุมเจรจากับบรรดาผู้นำชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เพื่อให้ชนกลุ่มน้อยรวมเข้ากับพม่าแท้ และอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลเดียว ความพยายามของอู ออง ซาน ได้รับการตอบสนองจากผู้นำชนกลุ่มน้อยในระดับหนึ่ง

กลุ่มกะเหรี่ยงนั้นปฏิเสธอำนาจการปกครองของรัฐพม่า นอกจากนี้ความหวาดระแวงซึ่งกันและกันระหว่างชาวพม่ากับชาวกะเหรี่ยง ก่อให้เกิดเหตุการณ์รุนแรงเสมอมา ชาวกะเหรี่ยงนั้นมีใจสวามิภักดิ์ต่ออังกฤษและเกลียดชังชาวพม่า จึงร่วมมือกับอังกฤษต่อต้านชาวพม่าและชาวญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งกองทัพพม่าก็ถือโอกาสโจมตีชุมชนกะเหรี่ยง และ

หลังจากรัฐบาลทหารพม่า (SLORC) ปราบปรามนักศึกษาและฝ่ายประชาธิปไตยในเขตเมืองอย่างรุนแรง (ค.ศ.1988) นายพลโบเม็ยะและกองกำลังกะเหรี่ยงอิสระกลายเป็นที่พึ่งพิงของนักศึกษาและเป็นศูนย์รวมของฝ่ายต่อต้านรัฐบาล SLORC ในเขตชายแดนไทย-พม่า

(ภาพจาก วัชระ เพชรทอง, พม่าพลัดถิ่น, 2537)

สังหารชาวกะเหรี่ยงตายไปเป็นจำนวนมากในบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำอิระวดีและบริเวณลุ่มน้ำสาละวิน ทำให้ชาวกะเหรี่ยงเกลียดชังและหวาดกลัวชาวพม่ามากขึ้น เหตุการณ์สังหารชุมชนกะเหรี่ยงในครั้งนั้น ทำให้ชาวกะเหรี่ยงจัดตั้งกองกำลังทหาร Karen National Defence Organization (KNDO) ขึ้นมาดูแลความปลอดภัยของชาวกะเหรี่ยง รวมทั้งต่อสู้กับรัฐบาลพม่าเพื่อแยกจัดตั้งดินแดนของชาวกะเหรี่ยงเอง

ในช่วงที่รัฐบาลชั่วคราวของพม่ากำลังอยู่ในระหว่างการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อการประกาศอิสรภาพจากอังกฤษนั้น กลุ่มการเมืองของกะเหรี่ยงอันได้แก่สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen National Union) และกลุ่มกะเหรี่ยงพื้นราบในบริเวณพม่าแท้ ก็เคลื่อนไหวที่จะให้รัฐบาลจัดตั้งรัฐกะเหรี่ยงขึ้นเพื่อที่จะมีอิสระในการบริหารชุมชนของตนเอง แต่เนื่องจากชุมชนชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่กระจัดกระจายกันทั่วไปในบริเวณที่เป็นพม่าแท้และเขตชายแดน ทำให้การกำหนดบริเวณรัฐกะเหรี่ยงเป็นไปค่อนข้างยาก การกำหนดดินแดนของรัฐกะเหรี่ยง จึงยังคงทิ้งรายละเอียดไว้ในรัฐธรรมนูญในช่วงก่อนพม่าประกาศอิสรภาพ เพื่อปล่อยให้เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาในรายละเอียดในการตกลงกับปัญหาการจัดตั้งดินแดนต่อไป

ในระหว่างนั้น กลุ่มผู้เคลื่อนไหวทางการเมืองของกะเหรี่ยงเองแตกเป็นหลายกลุ่ม ในการเรียกร้องดินแดนของชาวกะเหรี่ยง กลุ่มกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ผสมผสานกับชาวพม่าในเขตพม่าแท้ได้เข้าร่วมการเคลื่อนไหวกับชาวพม่า โดยร่วมกับองค์กร AFPFL มีบางส่วนไม่เห็นด้วยกับการแยกรัฐกะเหรี่ยงเป็นรัฐอิสระ แต่ไม่ขัดข้องในเรื่องการจัดตั้งรัฐกะเหรี่ยงแต่ให้อยู่ภายใต้การบริหารของรัฐบาลกลาง

ความขัดแย้งในหมู่ผู้เคลื่อนไหวทางการเมืองจึงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ กลุ่มที่ต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิในการเป็นรัฐอิสระของรัฐกะเหรี่ยง มีองค์กร

เคลื่อนไหวที่สำคัญคือ องค์กรสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen National Union - KNU)²⁵ และ Karen National Defence Organization (KNDO) ส่วนอีกกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักการเมืองกะเหรี่ยงซึ่งเป็นสมาชิกพรรค AFPFL ซึ่งก็ได้ต่อสู้เรียกร้องให้มีรัฐกะเหรี่ยงผ่านกระบวนการกฎหมายรัฐธรรมนูญ

อย่างไรก็ตาม ความต้องการของชาวกะเหรี่ยงบางกลุ่มที่ต้องการเรียกร้องดินแดนอิสระของตน ก่อความไม่พอใจให้กับชาวพม่าส่วนหนึ่ง นอกจากความร่วมมือของชาวกะเหรี่ยงและทหารกะเหรี่ยงซึ่งเคยร่วมมือกับอังกฤษต่อต้านกลุ่มทหารพม่า หรือในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ได้ร่วมมือกับทหารญี่ปุ่นขับไล่ชาวอังกฤษออกจากดินแดนพม่า ก็เป็นรอยร้าวในใจของกองทัพพม่าอิสระ (BIA) ที่มีต่อชาวกะเหรี่ยง จึงเป็นเหตุให้มีการโจมตีชุมชนกะเหรี่ยงเสมอมา เหตุการณ์ที่ร้ายแรงเช่นนี้เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งในก่อนวันคริสต์มาสเมื่อปี ค.ศ.1948 เมื่อกองทัพ BIA ได้เข้าโจมตีชุมชนกะเหรี่ยงในเมือง Kalaw อำเภอเมอกุย ขณะที่ชาวบ้านกำลังทำพิธีในโบสถ์ มีคนกะเหรี่ยงเสียชีวิตถึง 200 คน²⁶ การกระทำครั้งนี้เรียกร้องให้ชุมชนกะเหรี่ยงต้องมีกองกำลังป้องกันตนเอง และเพื่อเป็นการตอบโต้การกระทำของทหารพม่า กองกำลังกะเหรี่ยง KNDO จึงเปิดฉากเป็นศัตรูกับรัฐบาลพม่าตั้งแต่นั้นมา

²⁵ สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen National Union - KNU) เป็นองค์กรใหม่ของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของกะเหรี่ยง จัดตั้งขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1947 จากกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยมีเป้าหมายขององค์กรที่ชัดเจน นั่นคือเรียกร้องให้มีการจัดตั้งรัฐกะเหรี่ยงซึ่งต้องรวมบริเวณชายฝั่งทะเล การยืนยันให้มีกองทัพชาวกะเหรี่ยง การเพิ่มจำนวนผู้แทนชาวกะเหรี่ยงในสภาว่างรัฐธรรมนูญ และการเรียกร้องให้รัฐบาลทหารระดมบริจาคเงินกลุ่มน้อยอีกครั้ง กลุ่ม KNU ได้เคลื่อนไหวทางการเมืองในหมู่ชุมชนกะเหรี่ยงตั้งแต่ปี ค.ศ.1947 เป็นต้นมา

²⁶ Smith, *Burma: Insurgency and the Politics of Ethnicity*, p. 117.

กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของกองกำลัง KNDO และ KNU ได้เคลื่อนไหวเรียกร้องความชอบธรรมจากชุมชนกะเหรี่ยงทั่วประเทศ และสามารถรวบรวมกำลังพลได้มาก จนกลายเป็นกองกำลังชนกลุ่มน้อยติดอาวุธที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลกลางพม่าอย่างเปิดเผย ในปี ค.ศ.1948 ได้เริ่มต้นทำทลายอำนาจรัฐโดยเข้าโจมตีเมืองสำคัญของพม่าหลายแห่ง

การก่อการกบฏของกลุ่มกองกำลังติดอาวุธ KNDO ได้ขยายอาณาบริเวณกว้างขวางขึ้น และในช่วงหนึ่งสามารถยึดเมืองพะสิมหรือบะเส่ง (Bassein) ในบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำอิระวดี เมืองตองอู (Toungoe) ในบริเวณหุบเขาสะโดง (Sittang Valley) และเมืองอินเส่ง (Insein) ในเขตชานเมืองย่างกุ้งไว้ได้ นอกจากนี้ยังสามารถคุมเมืองมณฑลทะเลย์ไว้ได้อีก

ชัยชนะของกองกำลังกะเหรี่ยง ทำให้กองทัพภายใต้การนำของนายพลเนวิน ผู้บัญชาการกองทัพพม่าในรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีนุ ต้องเร่งการปราบปรามอย่างรุนแรง จนทำให้ฝ่ายกะเหรี่ยง KNDO ต้องหาแนวร่วม ซึ่งได้แก่ กลุ่มมอญ กลุ่มพรรคคอมมิวนิสต์พม่า และกองกำลังก๊กมินตั๋ง (KMT)

การเข้าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์พม่า (The Communist Party of Burma - CPB) ทำให้กำลังในกองทัพกะเหรี่ยง KNDO แยกกัน ผู้นำส่วนหนึ่งแยกตัวออกไปตั้งกลุ่มใหม่คือ Karen National United Party (KNUP) และต่อมาภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น Kawthoolei Revolutionary Council (KRC)²⁷ แต่ทั้งสองกลุ่มก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกันนั่นคือ จัดตั้งรัฐกะเหรี่ยงอิสระ ถึงแม้จะฉีกกำลังกัน แต่ในที่สุดก็ฝ่ายแพ้กองทัพพม่าภายใต้การนำ

²⁷ Andre and Louis Boucaud, *Burma's Golden Triangle*, (Hong Kong: Asia 2000, 1988), p. 89.

ของนายพลเนวิน ซึ่งสามารถขับไล่กองกำลังของกะเหรี่ยงจนหมดไปจากเขตพม่าแท้ และถอยร่นไปอยู่บริเวณป่าทึบและเทือกเขาสูงบริเวณทิศตะวันออกติดชายแดนไทย

อย่างไรก็ตาม การพ่ายแพ้ต่อทหารพม่าในปี ค.ศ.1958 จนกระทั่งต้องถอยร่นมาสู่บริเวณชายแดนด้านตะวันออกและตะวันออกเฉียงใต้ มิได้ทำให้อุดมการณ์ของชาวกะเหรี่ยงในการสู้รบกับรัฐบาลพม่าอ่อนแอลงแต่อย่างไร ในทางตรงกันข้าม กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของกะเหรี่ยงได้รวมตัวกันอีกครั้ง กลุ่มกะเหรี่ยงภายใต้การนำของกลุ่ม KNU ได้ร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลของชาวกะเหรี่ยงคือ Kawthoolei Governing Body โดยมีจุดมุ่งหมายจะจัดตั้งรัฐกะเหรี่ยงอิสระขึ้นในบริเวณชิตชายแดนไทย ในเวลานั้นกลุ่มกะเหรี่ยงระบุว่ากองกำลังกะเหรี่ยงมีกำลังพลถึง 24,000 คน นอกจากนี้ยังมีพันธมิตรซึ่งเป็นอาสาสมัครอยู่อีก 4,000 คน

การเคลื่อนย้ายฐานที่มั่นจากพื้นราบไปสู่บริเวณชายแดนซึ่งเป็นเขตภูเขาและป่าทึบ ทำให้ทหารกองกำลังกะเหรี่ยงจากบริเวณภาคกลางไปอยู่รวมกับกะเหรี่ยงบริเวณชายแดน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่บริเวณเทือกเขา ในเขตนี้มีกองกำลังของกะเหรี่ยงกึ่งชาติภายใต้การบริหารของ KNU อยู่ก่อนแล้ว และกองกำลังทหารกะเหรี่ยงที่ควบคุมดูแลบริเวณชายแดนด้านตะวันออกเป็นทหารกะเหรี่ยงกองพันที่ 7 ที่มีความสามารถและเข้มแข็ง นำโดยนายพลโบเม็ยะ

สาเหตุที่ทำให้กองพันของนายพลโบเม็ยะเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพเนื่องจากมีงบประมาณมาสนับสนุน รายได้มาจากการเก็บภาษีจากบรรดาพ่อค้าทั้งชาวไทยและชาวพม่า ที่ลักลอบนำสินค้าเข้า-ออกระหว่างไทยกับพม่าในบริเวณชายแดน โดยเฉพาะในช่วงตั้งแต่ปี ค.ศ.1963 การค้าชายแดนระหว่างไทยและพม่าเจริญมาก เนื่องจากประชาชนพม่าขาดแคลนสินค้า

ประเภทเครื่องอุปโภคบริโภค อันเป็นผลมาจากระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม ในสมัยรัฐบาลนายพลเนวิน ความต้องการสินค้าจากเมืองไทยมีสูงมาก ทำให้เกิดขบวนการลักลอบนำสินค้าจากเมืองไทยเข้าสู่ประเทศพม่า และเส้นทางลำเลียงสินค้าที่นิยม คือ เส้นทางที่ผ่านเขตอิทธิพลของกะเหรี่ยงในบริเวณตะวันออก กองทัพกะเหรี่ยงในบริเวณนี้จึงได้ตั้งด่านสำหรับเก็บภาษีจากบรรดาพ่อค้าชายแดน และยังรับจ้างคุ้มกันกองคาราวานสินค้าจากบริเวณชายแดนไปสู่บริเวณเมืองสำคัญในพม่าด้วย ทำให้บริเวณชายแดนไทยกลายเป็นเขตอิทธิพลของกองกำลังของกะเหรี่ยง ที่รัฐบาลพม่าต้องให้ความสนใจ

ปัจจุบันกองกำลังชนกลุ่มน้อยกะเหรี่ยงอยู่ภายใต้การบริหารและควบคุมของนายพลโบเม็ยะ มีฐานที่มั่นอยู่บริเวณชายแดนไทย มีเมืองหลวง ซึ่งเป็นที่ตั้งของคณะรัฐบาลกะเหรี่ยงที่เมืองมานอร์ปโลว์ มีอาณาเขตที่อยู่ในความปกครองมากกว่า 800 กิโลเมตรระหว่างชายแดนไทยกับพม่า นับว่าเป็นกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพกลุ่มหนึ่งของพม่า แบ่งกองกำลังออกเป็น 7 กองพันน้อย กระจายอยู่ตามบริเวณเขตสำคัญ

รัฐบาลพม่าได้ทุ่มกำลังเพื่อใช้ในการปราบปรามกองกำลังของกลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) อย่างเต็มที่ แต่เนื่องจากชัยภูมิอันเป็นที่ตั้งของกลุ่มกะเหรี่ยงเป็นชัยภูมิที่ดี ยากแก่การยกกองทัพเข้าประชิด เพราะเป็นเทือกเขาสูงและป่าทึบที่ไม่มีทางถนนสำหรับการบรรทุกกำลังพลและอาวุธยุทโธปกรณ์ ทำให้กองทัพพม่าต้องใช้วิธีเดินทางด้วยเท้า และการเข้าโจมตีฐานที่มั่นของกะเหรี่ยงจะทำได้เฉพาะในฤดูแล้งเท่านั้น ฉะนั้น เมื่อถึงฤดูแล้ง กองทัพพม่าจะบุกเข้าโจมตีกะเหรี่ยงอย่างหนักและถอนทัพกลับในฤดูฝน ปลอ่ยให้กองทัพกะเหรี่ยงได้ฟื้นฟูกำลังใหม่จนกว่าจะถึงฤดูแล้งในปีต่อไป

ในช่วงปลายทศวรรษที่ 1980 หลังจากที่กองทัพพม่าสามารถเจรจาสงบศึกกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยและกองกำลังคอมมิวนิสต์พม่าเดิมในบริเวณ

ที่ตั้งของกองกำลังทหารกะเหรี่ยงของนายพลโบเมียะ

อำเภอ	กองทัพ	ผู้บังคับบัญชา
ท่าตอน (Thaton)	1	Saw Taki Baw Bri Gen Kyaw Lay
ตองอู (Taung Oo)	2	Bri Gen Meh A.Sein
ยาง เถ บิน (Nyaung Lay Bin)	3	Saw Law Pan Bri Gen Shaman
มะริด/ทวาย (Mergui/Tavoy)	4	Saw Gwai Htoo Bri Gen Pleh Kho (Oliver)
โตพญา (Duplaya)	6	Saw Tar Eh Bri Gen Shwe Sai
ผาอัน (Pa-an)	7	Manh Yin Sein Bri Gen Htay Maung
มูทรวอว์ (Mutraw)		Lt.Col. Hla Shwe

ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แล้ว ทำให้รัฐบาลพม่าหันมาทุ่มเทกำลังในการปราบปรามกองกำลังของกลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงได้อย่างเต็มที่ รัฐบาลพม่าได้ใช้ยุทธวิธีตัดสี่ (Four Cuts) ซึ่งเป็นการตัดกำลังทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการทหาร การข่าว เสบียง และงบประมาณ ซึ่งเป็นยุทธวิธีที่ใช้สำเร็จมาแล้วกับพื้นที่ในเขตภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ คือ รัฐคะฉิ่นและรัฐฉาน ยุทธวิธีนี้เมื่อมาปรับใช้กับกองกำลังทหารกะเหรี่ยง จึงทำให้ฐานที่มั่นหลายแห่งในบริเวณชายแดนไทยต้องสูญเสียให้กับกองทัพพม่าไป นอกจากนี้ การสู้รบที่หนักและบ่อยครั้งขึ้นทำให้การค้าชายแดนบริเวณเขตอิทธิพลที่กะเหรี่ยงเคยเก็บภาษีค่าผ่านทางได้ ต้องหยุดชะงักลงบ่อยครั้ง ประกอบกับ ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นรายได้หลักที่สำคัญของกะเหรี่ยงคือ ไม้กัทหรือยหอรลง ทำให้เศรษฐกิจของกลุ่มกะเหรี่ยงอยู่ในสภาวะวิกฤต และส่งผลให้กำลังในการสู้รบของทหารกะเหรี่ยงอ่อนแอลง

2.3.1 ถ่ายมาเนอร์ปัลลอร์แตก

รัฐบาลพม่าได้หาทางเจรจาสงบศึกกับฝ่ายกะเหรี่ยงตั้งแต่ปี ค.ศ.1992 เป็นต้นมา ซึ่งฝ่ายกะเหรี่ยงเองก็มีความสนใจที่จะเจรจากับฝ่ายพม่า ฝ่ายนายพลโบเมี้ยะได้เสนอข้อแม้กับฝ่ายรัฐบาลพม่าว่า ให้สองฝ่ายเปิดการเจรจาเรื่องสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองจนต้องสู้รบ ในขณะที่ฝ่ายรัฐบาลขอเจรจาเพียงแต่การตกลงหยุดยิงก่อนในเบื้องต้น ทั้งสองฝ่ายต่างเสนอเงื่อนไขของการพบปะเจรจาที่ไม่ลงรอยกัน ภายหลังเกิดการแตกแยกในหมู่ของกองกำลังสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงเอง ระหว่างฝ่ายทหารกะเหรี่ยงชาวพุทธกับทหารกะเหรี่ยงที่นับถือศาสนาคริสต์ จนบานปลายในที่สุด เป็นเหตุให้มีการสู้รบกันเองในเดือนธันวาคม ค.ศ.1994 ส่งผลให้กองทัพพม่า

ส่งทหารเข้าโจมตีศูนย์บัญชาการกลางของกลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงที่
 มาเนอ์ปโลว์อย่างรุนแรงในเดือนถัดมา จนกระทั่งนายพลโบเมียะต้อง
 บัญชาการให้ทหารกะเหรี่ยงสละฐานที่มั่น และทำการเผาทำลายมาเนอ์ปโลว์
 เพื่อป้องกันไม่ให้ทหารพม่าเข้าไปใช้ประโยชน์ในอนาคต นายพลโบเมียะได้
 ถอยร่นมาอยู่ที่มั่นใหม่ชื่อค้ายคอมูว่า แต่ฐานที่มั่นแห่งนี้ก็ถูกทหารพม่าโจมตี
 และเข้ายึดไว้ได้อีกในเวลาต่อมา นับว่าภายในระยะเวลาเพียงสองเดือนจาก
 เดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ค.ศ.1995 ฐานที่มั่นที่สำคัญของสหภาพแห่งชาติ
 กะเหรี่ยงก็ถูกทหารพม่าทำลายลงอย่างราบคาบ ทหารกะเหรี่ยงต้องกระจัด
 กระจายแยกย้ายกันไปสู่วิถีชีวิตต่าง ๆ ในเขตชายแดน เพื่อรวมตัวเป็น
 กองโจรต่อสู้กับทหารพม่าในรูปของกองโจรจรยุทธ์ต่อไป

การที่ทหารพม่าสามารถตีค่ายมาเนอ์ปโลว์ได้นั้นมีความหมายสำหรับ
 รัฐบาลพม่ามาก เพราะเท่ากับเป็นการตีเมืองหลวงของฝ่ายตรงข้ามให้แตก
 ถือได้ว่าเป็นชัยชนะอันยิ่งใหญ่ของการทำสงคราม สำหรับชาวกะเหรี่ยงและ
 องค์กรสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงนั้น มาเนอ์ปโลว์เป็นมากกว่าค่ายทหาร
 เพราะเขาเหล่านี้ถือว่า มาเนอ์ปโลว์เป็นเมืองหลวงของรัฐกะเหรี่ยง และเป็น
 ศูนย์บัญชาการใหญ่ของกองทัพกะเหรี่ยง เป็นที่ตั้งของกระทรวงต่าง ๆ ที่ทำ
 หน้าที่ดูแลกิจการภายในของรัฐกะเหรี่ยงเอง อันได้แก่ กระทรวงมหาดไทย
 สำนักงานเลขาธิการหรือเทียบเท่าสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงคมนาคม
 กระทรวงการคลัง กระทรวงป่าไม้ กระทรวงสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตร
 กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม กระทรวงการประมง กระทรวง
 ดำรวจ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข

แต่เดิมนั้น มาเนอ์ปโลว์เป็นแค่เพียงสนามกว้างที่ใช้ฝึกทหารเท่านั้น
 ที่เรียกชื่อว่า *มาเนอ์ปโลว์* เพราะมีความหมายว่า *ดินแดนแห่งชัยชนะ* (Land
 of Victory) ต่อมาค่ายทหารเล็ก ๆ แห่งนี้ขยายตัวใหญ่ขึ้นเป็นชุมชน และ

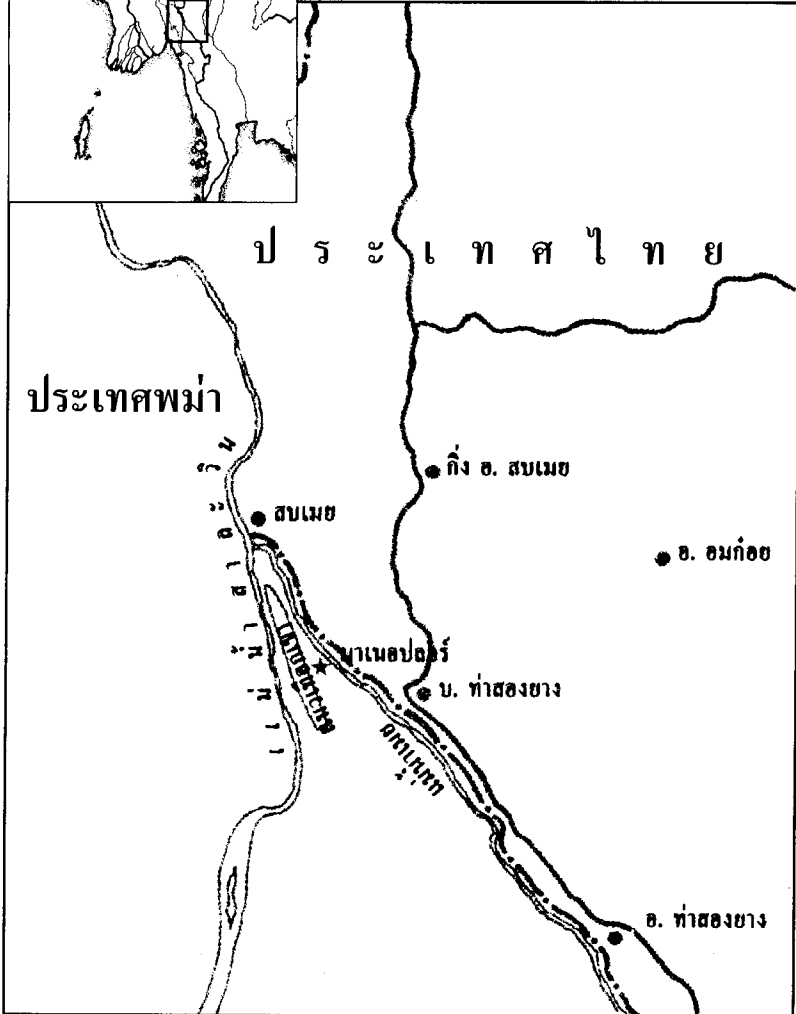
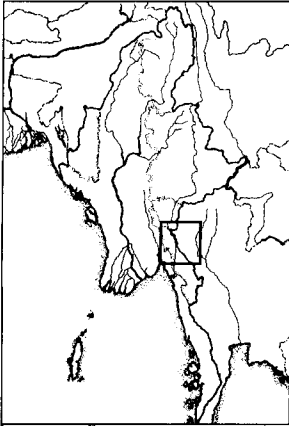
ด้วยความเหมาะสมในด้านชัยภูมิอยู่ในที่ได้เปรียบในเชิงทหาร ความได้เปรียบในเชิงการเมืองคือตั้งอยู่ในบริเวณใจกลางของอาณาบริเวณของกะเหรี่ยง อีกทั้งยังสามารถติดต่อกับโลกภายนอกได้สะดวก ค่ายทหารเล็ก ๆ แห่งนี้จึงได้ขยายตัวขึ้นเป็นเมืองหลวงของรัฐกะเหรี่ยงในเวลาต่อมา

มานอร์ปโลว์ตั้งอยู่ในบริเวณหุบเขาที่ขนาบด้วยแม่น้ำเมยและแม่น้ำสาละวิน โดยที่มานอร์ปโลว์หันหน้าเข้าหาประเทศไทยมีแม่น้ำเมยไหลกั้นด้านหลังเป็นเทือกเขาบอานาเลและแนวเทือกเขาสูงที่สลับซับซ้อนทอดตัวในแนวเหนือ-ใต้ รวมถึงแม่น้ำสาละวินที่ไหลขวางกั้นไว้อีกชั้นหนึ่งเป็นการยากแก่การโจมตีในระยะกระชั้นชิดได้ ค่ายมานอร์ปโลว์จึงเป็น “ค่ายหิน” สำหรับทหารพม่ามาเป็นเวลานาน จนกระทั่งเกิดความแตกแยกขึ้นในองค์กรกะเหรี่ยง จากมิตรกลายเป็นศัตรูและหวนกลับมาบุกทำลายดินแดนอันเปรียบเสมือนมาตุภูมิของตน ทหารกะเหรี่ยงได้เคยกล่าวว่า หากทหารพม่าไม่ได้ทหารกะเหรี่ยงเก่าเป็นผู้นำทางเข้าในมานอร์ปโลว์แล้ว กองทัพพม่าคงไม่มีโอกาสที่จะล้อมค่ายมานอร์ปโลว์ได้โดยเด็ดขาด

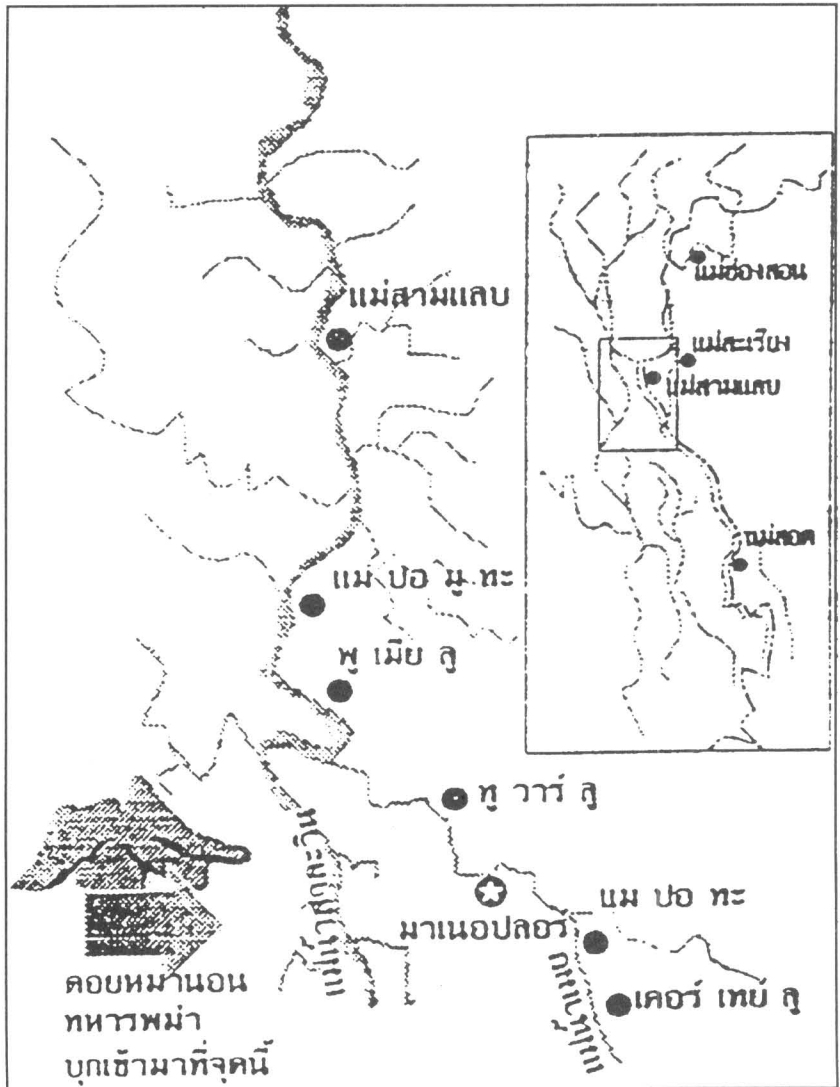
ความสำคัญในเชิงสัญลักษณ์ประการหนึ่งของรัฐบาลพม่าในการตีมานอร์ปโลว์ให้แตกนั้น ไม่เพียงแต่มานอร์ปโลว์ได้กลายมาเป็นศูนย์กลางทางด้านการเมืองการปกครองและการทหารของกะเหรี่ยงเท่านั้น แต่มานอร์ปโลว์ยังเป็นฐานที่ตั้งของกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตย อันเป็นฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาลพม่าอีกด้วย นับตั้งแต่ปี ค.ศ.1988 เป็นต้นมา มานอร์ปโลว์ได้กลายมาเป็นที่พำนักพักพิงของนักศึกษาและนักการเมืองพม่าที่ลี้ภัยมาจากประเทศพม่า เขาเหล่านี้ได้มาอาศัยในบุญของชาวกะเหรี่ยงที่มานอร์ปโลว์ นอกจากนี้ ยังใช้มานอร์ปโลว์เป็นสำนักงานใหญ่ในการติดต่อกับกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยชาวพม่า และชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ นอกประเทศพม่าอีกด้วย ดังนั้น นับตั้งแต่ปี ค.ศ.1988 เป็นต้นมา

แผนที่แสดงที่ตั้งมานเอปเลอร์

มานเอปเลอร์ตั้งอยู่ในหุบเขาที่ขนาบด้วยแม่น้ำสองสาย คือ เมย และสาละวิน ค่ายตั้งหันหน้าเข้าหาประเทศไทย ด้านหลังมี แนวเทือกเขาสูงอันสลับซับซ้อนทอดตัวในแนวเหนือ-ใต้ "ขวางกั้น" มานเอปเลอร์กับ SORC เอาไว้อีกชั้นหนึ่ง
(แผนที่ปรับปรุงจาก นิตยสาร "สารคดี" ฉบับ 111 ปีที่ 10 เดือนพฤษภาคม 2537 หน้า 110.)

แผนที่ที่ 12 : แผนที่แสดงที่ตั้งค่ายคอมมูร่า

ที่มา : เนชั่นสุดสัปดาห์ (3-9 กุมภาพันธ์ 2538) : 16.

มานอร์ปโลว์จึงมีเป็นเพียงแต่ศูนย์บัญชาการของกะเหรี่ยงเท่านั้น แต่ยังเป็นสำนักงานขององค์กรของชาวพม่าที่ตั้งตนเป็นฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาลทหารพม่าอีกประการหนึ่งด้วย

สำหรับกองทัพพม่าถือว่า การเผด็จศึกฐานที่มั่นของกองกำลังสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงในครั้งนี้เป็นชัยชนะเหนือกองกำลังชนกลุ่มน้อย อย่างไรก็ตาม นายพลโบเมียะ ผู้นำคนสำคัญของกองกำลังสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง กลับกล่าวว่า การรบระหว่างกะเหรี่ยงกับทหารพม่ายังไม่สิ้นสุด หากฝ่ายรัฐบาลพม่าต้องการที่จะรบ ทางฝ่ายกะเหรี่ยงก็พร้อมที่จะรบ หากยังคงคิดว่าสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยการเจรจา ฝ่ายกะเหรี่ยงก็พร้อมที่จะเจรจ เช่นกัน จึงอาจกล่าวได้ว่า ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพม่ากับกองกำลังสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงยังไม่ได้สิ้นสุดลง แม้ว่าทหารพม่าจะทำลายฐานที่มั่นส่วนหนึ่งของฝ่ายกะเหรี่ยงได้ก็ตาม แต่องค์กรสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงก็ยังคงอยู่และพร้อมที่จะรบกับทหารพม่าต่อไป

2.3.2 สถานการณ์ปัจจุบันขององค์กรสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง

หลังจากที่ค่ายสำคัญของ KNU คือมานอร์ปโลว์และคอมมูร่าได้แตกลงแล้ว กองกำลังของ KNU ก็ได้กระจัดกระจายกันออกไป ที่อพยพลี้ภัยตามครอบครัวเข้ามาอยู่ในค่ายอพยพทั้ง 23 ค่ายในเขตชายแดนไทยซึ่งกระจายอยู่ตามจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่และตาก มีจำนวนผู้ลี้ภัยชาวกะเหรี่ยงราว 75,938 คน ประเทศไทยและองค์กรเอกชนต่างชาติ CCSDPT (Committee for Coordination of Service to Displaced Persons in Thailand)²⁸

²⁸ CCSDPT เป็นองค์กรเอกชนที่สร้างขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1975 โดยมีกิจกรรมเกี่ยวกับการให้การสงเคราะห์แก่ผู้ลี้ภัยชาวอินโดจีนและพม่า มีองค์กรสมาชิกประมาณ 15 องค์กร ซึ่งมีกรประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานของรัฐบาลไทย

ได้ร่วมกันดูแลและให้ความช่วยเหลือด้านอาหาร ยาและเครื่องนุ่งห่มแก่ผู้ลี้ภัยชาวกะเหรี่ยง ในขณะที่ฝ่ายรัฐบาลไทยเป็นผู้ดูแลจัดสรรเรื่องที่พกอาศัยและความปลอดภัย

ขณะเดียวกัน ภายในองค์กรสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงก็ได้มีการประชุมหารือกันในการที่จะรับพิจารณาข้อเสนอหยุดยิงของรัฐบาลทหารพม่า ในวันที่ 13 ธันวาคม ค.ศ.1995 องค์กรกะเหรี่ยงก็ได้ส่งผู้แทนไปเจรจากับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลพม่าโดยมี พะโด ซอ คลี เซ (Padoh Saw Klee Say) เป็นหัวหน้าคณะผู้ติดตามประกอบด้วย Padoh Mahn Steeh, Lt.Col.Saw Nay Soe, Capt.Titu, Mahn Chit Win, Saw Min Htoo ในการเจรจาครั้งนี้ไม่มีรายงานความคับหน้าแต่อย่างใด อาจเป็นเพราะเป็นการเจรจาครั้งแรกระหว่างผู้แทนของ KNU กับผู้แทนของรัฐบาลพม่าก็เป็นได้ อย่างไรก็ตาม KNU ก็ได้เจรจากับฝ่ายรัฐบาลอีก 3 ครั้ง รวมทั้งหมด 4 ครั้ง และในครั้งที่ 3 นั้น ฝ่าย KNU ได้เสนอข้อเรียกร้องให้กับฝ่ายรัฐบาล 12 ข้อ²⁹ ด้วยกัน คือ

1. ให้มีการหยุดยิงทั่วพื้นที่
2. ภายในเวลา 10 วันหลังจากการหยุดยิง จะต้องมีการเจรจากันในเรื่องการเมืองและการปรองดองในชาติ
3. ผู้อพยพที่หนีภัยจากสงครามจะต้องกลับไปอยู่ถิ่นเดิม โดยให้องค์กรระหว่างประเทศเข้าไปช่วยเหลือได้
4. ให้มีการยกเลิกอย่างเปิดเผยและเสรี และให้มีการประชุมร่วมกับฝ่ายกะเหรี่ยงในกรณีที่เป็น
5. ให้ประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นกลางหรือสหประชาชาติเข้าดูแลการหยุดยิง
6. ยุติการเสริมกำลังทหารและการลำเลียงอาวุธหนักสู่แนวหน้า เพื่อวัตถุประสงค์เชิงรุก

²⁹ ผู้จัดการรายวัน (19 มิถุนายน 2539) : 13.

7. ยุติการใช้ลูกหาบและการเกณฑ์ชาวบ้านเพื่อกิจการทหารในเขต
กะเหรี่ยง
8. ยุติการเรียกเก็บทรัพย์สินและปศุสัตว์จากชาวบ้านที่ต้องการหลีกเลี่ยง
การเป็นลูกหาบ และให้ใช้แรงงานโดยการอาสาสมัคร
9. พิจารณาจัดตั้งคณะทำงานร่วมอันประกอบด้วยสมาชิกจากทั้งสองฝ่าย
ในการดูแลข้อพิพาทอันอาจเกิดขึ้นภายหลังการหยุดยิงมีผล
10. แลกเปลี่ยนข่าวสารเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของทั้งสองฝ่าย
11. ปล่อนักโทษการเมืองชาวกะเหรี่ยง
12. ยุติการก่อสร้างถนนเพื่อจุดประสงค์ทางการทหาร

หมายเหตุ : ข้อ 1-5 SLOC ตัดออกจากเงื่อนไขการเจรจา

ข้อ 7-12 เป็นเงื่อนไขที่ SLOC จะนำมาขึ้นโต๊ะเจรจาในรอบที่ 4

ในเรื่องการเจรจาหยุดยิง (ceasefire) นี้ ฝ่าย KNU มองว่าเป็นเพียงการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุไม่ใช่การแก้ปัญหที่แท้จริง กอปรกับทัศนคติของนายพลโบเมี้ยะเองนั้น ไม่มีความไว้วางใจในรัฐบาลพม่าว่าจะรักษาคำมั่นสัญญาไว้ได้ตลอด ทำให้กลายเป็นอุปสรรคต่อการเจรจาอย่างยิ่ง เมื่อต่างฝ่ายต่างไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันแล้ว หนทางไปสู่ความสำเร็จก็คงจะเป็นไปได้ยากแม้ว่าจะจะเป็นความปรารถนาของทั้งสองฝ่ายที่จะให้มีการหยุดยิง

ในขณะที่เดียวกัน สถานการณ์ภายในของ KNU เองก็มีไข้จะสงบเรียบร้อยและมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันดังเช่นอดีต ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากความขัดแย้งภายในกันเองที่ส่งผลให้เกิดความรุนแรงในปลายปี ค.ศ.1994 และนำมาซึ่งการแยกตัวออกของกะเหรี่ยงฝ่ายพุทธจนถึงขั้นหันมาสู้รบกับกะเหรี่ยงด้วยกันเอง เป็นการเปิดโอกาสให้กองทัพพม่าได้เปรียบ และถือโอกาสนี้หลอกล่อใช้กองกำลังกะเหรี่ยงพุทธซึ่งรู้คู่ทาง เป็นเครื่องมือเข้าโจมตี

กองกำลังของ KNU ซึ่งผู้นำส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์แตกในที่สุด

แม้จะเหรียญฝ่ายพุทธจะแยกตัวออกไปจากกองกำลัง KNU แล้วก็ตาม ก็มิได้หมายความว่าปัญหาความขัดแย้งภายใน KNU จะหมดไป มีการพูดถึงเรื่องความล้มเหลวของระบบบริหาร ความเหลื่อมล้ำระหว่างนายทหารระดับผู้นำกับระดับพลทหารที่ต้องไปเสี่ยงชีวิตว่า ขณะที่ผู้นำและนายทหารมีโอกาสเก็บเกี่ยวเอาผลประโยชน์ที่ได้รับจากการค้าไม้กับนักธุรกิจชาวไทย และมีชีวิตอยู่อย่างสะดวกสบาย แต่พวกทหารชั้นผู้น้อยกลับต้องเสี่ยงชีวิตออกไปต่อสู้กับทหารพม่าโดยไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร สิ่งนี้จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ก่อให้เกิดความริ้วฉานลึก ๆ ภายในจิตใจของเหล่านักรบชาวกะเหรี่ยง หลายคนเกิดความท้อแท้หมดกำลังใจที่จะต่อสู้ และต้องการที่จะกลับไปใช้ชีวิตอย่างสงบกับครอบครัว ด้วยมองเห็นว่าเมื่อเริ่มมีผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง อุดมการณ์ที่เคยยึดมั่นก็อ่อนลงไป จนเหล่านักรบเกิดความไม่มั่นใจว่า การที่พวกเขายอมเสี่ยงชีวิตนั้นเพื่อเหตุผลใด ระหว่างอิสรภาพของชาวกะเหรี่ยงทั้งหมดกับเพื่อให้ผู้นำกะเหรี่ยงได้นั่งเก็บเกี่ยวผลประโยชน์อย่างสบายต่อไป

ความริ้วฉานเริ่มส่งผลร้ายมากขึ้นจนเกิดกระแสการเรียกร้องให้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงระดับตัวผู้นำขององค์กรของ KNU³⁰ เนื่องจากความไม่พอใจการบริหารที่ล้มเหลวของผู้นำชุดเดิม แหล่งข่าวภายใน KNU กล่าวว่า “ระบบการบริหารของ KNU ปัจจุบันนั้นน่าพะงจนถึงแก่นในแล้ว และเราจำเป็นต้องมีการปฏิรูปอย่างเร่งด่วน” แต่ผลของความพยายามนี้ก็ไม่ได้ผลแต่ประการใด เพราะอำนาจการบริหารยังคงอยู่ในมือของผู้บริหารชุดเดิม และภายใต้การนำของนายพลโบเม็ยะเหมือนเดิม แม้ว่าจะมีการ

³⁰ Bangkok Post (10 September 1995) : 21-22.

ผลักดันให้นายทหารรุ่นใหม่ขึ้นมามีบทบาทและหน้าที่มากยิ่งขึ้น ในขณะที่นายพลโบเมียะพยายามลดบทบาทให้น้อยลง แต่ก็ยังคงกล่าวได้ว่า อำนาจการตัดสินใจส่วนใหญ่แล้วยังคงอยู่ในมือของผู้นำรุ่นเก่า

2.3.3 ทิศทางในอนาคตขององค์กรสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง

ในขณะที่กลุ่มมอญภายใต้การนำของนายสเว จิน และกลุ่มคะฉิ่น ภายใต้การนำของซอ มาย (Zaw Mai) ผู้ชักนำให้องค์กรของตนได้ทำสัญญาตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลพม่าไปแล้ว และยังพยายามเจรจาเพื่อให้ได้มาซึ่งโครงการพัฒนาท้องถิ่นของตนทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม รัฐฉานเองแม้เหตุการณ์จะยังไม่อาจชี้ชัดลงไปได้ว่าจะมีการดำเนินการในทิศทางใด แต่เมื่อพิจารณาจากเป้าหมายขององค์การรัฐฉาน (Shan State Organization - SSO) ก็พอจะมองเห็นว่า องค์กรรัฐฉานจะใช้วิถีทางทางการเมืองเข้าต่อรองกับรัฐบาลพม่าเพื่อการพัฒนารัฐฉาน แต่องค์กรกะเหรี่ยงของนายพลโบเมียะ ยังคงอยู่กับที่ และวนเวียนอยู่กับการรบและทำสงครามแบบกองโจร แม้ว่าจะมีแนวโน้มที่จะใช้การเจรจากับฝ่ายรัฐบาลพม่าอยู่บ้าง แต่นายพลโบเมียะเองก็ยังคงติดยึดอยู่กับวิถีทางเดิม คือ การใช้กำลังเข้าทำหั่นโดยไม่คำนึงว่าบรรดานักรบของตนนั้นจะอ่อนล้าเพียงใด หรือมวลชนที่เป็นฐานสนับสนุนตนเองนั้น อยู่ในสภาพความเป็นอยู่ลำบากเช่นไร จากคำให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวของนายพลโบเมียะ เขาได้ประกาศถึงแนวทางต่อสู้ว่าจะใช้กำลังพลที่มีอยู่เข้าโจมตีเมืองของทหารพม่าบริเวณชายแดนตะวันออก และยังมีแผนที่จะเข้าโจมตีเมืองสำคัญ ๆ เพื่อก่อกวนให้ชาวต่างชาติไม่กล้าที่จะเข้าไปลงทุนในพม่า³¹ คำประกาศ

³¹ Bangkok Post (2 February 1996) : 3.

นี้เหมือนจะทำทนายอำนาจทหารพม่าที่มีศักยภาพทางด้านกำลังพลและอาวุธ มากขึ้นทุกที และโอกาสที่ทหารกะเหรี่ยงจะเป็นฝ่ายเพลี่ยงพล้ำนั้นสูงมาก หรือว่าทหารเผ่าผู้นี้จะยึดภายิตที่ว่า “ยอมหักแต่ไม่ยอมงอ” แม้จะต้อง สูญเสียกองกำลัง KNU ไปทั้งหมดก็ตาม

ไม่ว่าอนาคตขององค์กรสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงและของชาวกะเหรี่ยง ที่อยู่ตามชายแดนไทย-พม่าและในค่ายผู้ลี้ภัยจะเป็นอย่างไร คงต้องฝากไว้ที่ การตัดสินใจของนายพลโบเม็ยะหรือผู้นำ KNU คนต่อ ๆ ไป จริงอยู่ที่ รัฐบาลพม่านั้นยังไม่เปิดโอกาสให้มีการแก้ไขปัญหาทางการเมือง แต่การยื่น ข้อเสนอเจรจาหยุดยิงแก่องค์กรชนกลุ่มน้อยก็ถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นที่ไม่เลวนัก แม้จะยังไม่ใช่หนทางที่แท้จริงในการแก้ปัญหาทางการเมือง แต่การเริ่มต้นที่จะ หยุดทำลายเผ่าพันธุ์ชีวิตเพื่อนมนุษย์ร่วมชาติก็น่าจะเป็นทางเลือกที่สมควรให้ การสนับสนุน ปัญหาของรัฐบาลพม่ากับชนชาติกะเหรี่ยงนั้นเป็นปัญหาเรื้อรัง ยาวนานมากกว่า 4 ทศวรรษ การแก้ปัญหาให้หมดไปคงไม่สามารถทำได้ในเวลา ชั่วข้ามคืน จำต้องอาศัยความอดทนอดกลั้นประนีประนอมและความเชื่อใจ ซึ่งกันและกัน ซึ่งเวลาเท่านั้นที่จะเป็นเครื่องพิสูจน์ให้เห็นว่า ฝ่ายไหนมีความ จริงใจที่จะนำความสุขมาสู่ประชาชนอย่างแท้จริง การต่อสู้เพื่อสิทธิ เสรีภาพของเผ่าพันธุ์ด้วยการสละชีวิตนั้น เป็นการกระทำที่มีค่าและทรงเกียรติ แต่หากพวกผู้นำนำชีวิตเหล่าพลทหารนักรบมาใช้เป็นเครื่องต่อรอง เพื่อให้ได้ มาซึ่งอำนาจและผลประโยชน์ส่วนตัวเสียแล้ว ก็คงจะเป็นเรื่องที่ไม่อาจให้อภัย กันได้ ถึงตรงจุดนี้แล้วเวลาจะช่วยพิสูจน์ให้ประจักษ์ว่า ผู้นำของเขานั้นได้นำ เอาชีวิตของเหล่าทหารมาเป็นเครื่องต่อรองกับอะไร

2.4 มอญ

ชนชาติมอญ สันนิษฐานว่าเป็นชาวมองโกล อพยพมาจากดินแดนที่เป็นสาธารณรัฐประชาชนจีนในปัจจุบัน และได้มาตั้งภูมิลำเนาอยู่ในบริเวณชายทะเลใกล้ปากแม่น้ำสาละวิน ต่อมาได้เรียกตัวเองว่า “มอญ” ขยายอาณาเขตขึ้นไปทางเหนือจนถึงแม่น้ำสะโตงและแม่น้ำอิระวดี ภายหลังรวมกันเป็นประเทศรามัญ ตั้งเมืองสะเทิมเป็นเมืองหลวง³²

สะเทิมเป็นเมืองที่เจริญรุ่งเรืองมาก มีการติดต่อค้าขายใกล้ชิดกับอินเดียและลังกาเพราะมีเขตแดนใกล้เคียงกัน ได้รับเอาอารยธรรมของอินเดีย เช่น อักษรศาสตร์ ศิลปกรรมและศาสนาเข้ามา โดยเฉพาะพุทธศาสนานิกายเถรวาท มอญเป็นชนชาติแรกที่ถ่ายทอดอารยธรรมต่าง ๆ ของอินเดียให้แก่ชนชาติอื่นในเอเชียอาคเนย์ เช่น พม่า ไทย ลาว ไปจนถึงชนชาติเล็กกลุ่มอื่น ๆ ด้วย

อาณาจักรสะเทิมเจริญรุ่งเรืองมาเป็นเวลากว่าพันปีด้วยความร่มเย็น จนกระทั่งมีชนชาตินักรบชาวพม่าได้อพยพลงมาจากทางเหนือ และตั้งอาณาจักรเป็นปึกแผ่นที่เมืองพุกาม จึงได้รุกรานอาณาจักรมอญจนมอญต้องเสียอาณาจักรให้กับกษัตริย์พม่าในปี ค.ศ.1057 โดยพระเจ้าอโนรุทธกษัตริย์พม่าจากเมืองพุกามได้กวาดต้อนผู้คนทั้งข้าราชการ สมณชีพราหมณ์ คหบดีและพวกช่างชำนาญศิลป์ต่าง ๆ พาไปไว้ที่เมืองพุกามประมาณ 30,000 คน ขนพระไตรปิฎกและเจดีย์วัตถุกับทรัพย์สินมีค่าต่าง ๆ ไปไว้ที่เมืองพุกาม ทั้งให้หรือทำลายรั้ววังและป้อมปราการเมืองสะเทิมเสียหมด แล้วแบ่งอาณาเขต

³² สมเด็จพระมหาธีรราชานุภาพ, เทียวเมืองพม่า (พระนคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2499), หน้า 423.

มอญออกเป็นหลายหัวเมือง³³

หลังจากนั้น ชาวมอญได้พยายามตั้งอาณาจักรมอญขึ้นมาอีกครั้ง โดยพระเจ้าฟ้าวัว (Wareru) ผู้ซึ่งสถาปนาเมืองเมาะตะมะ (Mataban) ขึ้นเป็นเมืองหลวงในปี ค.ศ.1281 และต่อมาได้ขับไล่ผู้สำเร็จราชการชาวพม่าออกจากเมืองหงสาวดี (Pegu) ของมอญ ปรากฏกษัตริย์ขึ้นเป็นกษัตริย์ปกครองอาณาจักรมอญในบริเวณพม่าตอนใต้ และตั้งอาณาจักรมอญได้สำเร็จในปี ค.ศ.1287 มีเมาะตะมะเป็นเมืองหลวง เมื่อสิ้นพระเจ้าฟ้าวัวแล้ว กษัตริย์องค์อื่น ๆ ได้สืบทอดราชสมบัติต่อมาจนถึงรัชสมัยพระยาอุ (Binnya U) ได้ทรงย้ายราชธานีมาที่เมืองหงสาวดี (Pegu) ในปี ค.ศ.1369³⁴ และดำรงรักษาราชอาณาจักรมอญไว้ได้จนมาเสียเมืองหงสาวดีให้กับพระเจ้าตะเบ็งชเวตี้ (Tabinshweti) กษัตริย์พม่าในปี ค.ศ.1531³⁵

อาณาจักรมอญตกอยู่ภายใต้การปกครองของพม่า จนภายหลัง นายทหารมอญที่เมืองเมาะตะมะและเมืองลิเรียมได้รวมกำลังแข็งข้อและเข้าทำการสู้รบกับทหารพม่าจนได้รับชัยชนะ สามารถกำจัดทหารพม่าได้ในที่สุด อาณาจักรมอญเป็นอิสระภาพอีกครั้งหนึ่ง สมิงทอพุทธเกติ (Smin Htaw Buddhaketi) นายทหารชาวมอญได้ตั้งตัวขึ้นเป็นกษัตริย์แห่งกรุงหงสาวดีในปี ค.ศ.1714³⁶ กษัตริย์มอญองค์ต่อมาทำสงครามขยายอาณาเขตขึ้นไปจนถึงเมืองตองอู เมืองแปร และยึดเมืองอังวะได้ในที่สุดเมื่อปี ค.ศ.1752

อาณาจักรมอญต้องเสียอิสระภาพให้กับพม่าอีกครั้งในสมัยของพระเจ้า

³³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 437.

³⁴ D.G.E. Hall, *Burma*, (London : n.d.), p. 34.

³⁵ *Ibid*, p. 38.

³⁶ *Ibid*, p. 75.

อลองพญาแห่งราชวงศ์คองบอง (ค.ศ.1752-1885) พม่าสามารถยึดเมืองตากองจากมอญได้ และเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “ย่างกุ้ง” ซึ่งแปลว่า “ศรัทธินาศ” จากนั้นก็ยึดเมืองหงสาวดีอันเป็นศูนย์กลางของมอญ กล่าวได้ว่า สงครามในสมัยนั้นทำให้อาณาจักรของมอญสิ้นสุดลง คนมอญจำนวนมากมายังลี้ภัยสงครามเข้ามาในเมืองไทยตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลายจนถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น³⁷

2.4.1 กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของมอญสมัยอาณานิคม

ในช่วงอาณานิคมจนถึงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 บทบาททางการเมืองของชาวมอญไม่ได้โดดเด่นเท่าบทบาทของชาวพม่าและชนกลุ่มน้อยอื่น เช่น กะเหรี่ยงหรือคะฉิ่น พม่านั้นมีบทบาทสำคัญ เพราะต้องการที่จะปลดแอกตนเองจากการเป็นอาณานิคมของอังกฤษ ขณะที่รัฐบาลอังกฤษก็ยังคงยืนยันในการที่จะรักษาสีหิทธิความเป็นผู้ปกครองประเทศพม่า

อย่างไรก็ตาม ในขณะที่ชาวพม่าจับเกี่ยวกับชาวอังกฤษเพื่อให้ได้มาซึ่งอิสรภาพ ชาวมอญนั้นกลับมิได้เคลื่อนไหวเพื่อความเป็นอิสระแต่อย่างไร ดังข้อเขียนของผู้เขียนที่ใช้นามปากกาว่า “มอญ อนุรักษ” ได้กล่าวไว้³⁸ ว่า

³⁷ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, พม่า: ขบวนการนักศึกษา กับประวัติศาสตร์ระทึกใจ, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2533), หน้า 27.

³⁸ ทองไต่ (นามแฝง), เสียงเพรียกจากคนมอญ, (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยแห่งชาติมอญ, ธันวาคม 2534), หน้า 32.

พ.ศ.2428 อังกฤษยึดเอาประเทศพม่าได้ทั้งหมด แล้วประกาศรวมเอาพม่าเป็นมณฑลหนึ่งของอินเดีย ในช่วงเวลาที่อังกฤษปกครองพม่าอยู่นั้น คนมอญจำนวนมากไม่น้อยล้มตายป่าก่ขึ้นได้บ้าง บางคนมีกิจการใหญ่โตมีธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ คนพวกนี้ได้มีโอกาสส่งบุตรหลานไปเล่าเรียนในต่างประเทศ เสร็จแล้วกลับมารับราชการในรัฐบาลอังกฤษ มีตำแหน่งสูง บางคนเป็นถึงชั้นข้าหลวงใหญ่มณฑลพม่าอีกด้วย (Sir J.A. Muang Gyi พ.ศ.2479) เมื่อเป็นเช่นนี้คนมอญทั้งหลายก็มิได้คิดต่อต้านรัฐบาลอังกฤษแต่ประการใด

ในช่วงที่ชาวพม่าพยายามที่จะกอบกู้อิสรภาพจากอังกฤษ และในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ถูกแทรกแซงจากชาวญี่ปุ่น ชาวมอญจึงเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อสู้กับชาวพม่าและชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ในการขับไล่อำนาจเผด็จการของชาวญี่ปุ่นออกจากพม่าเช่นเดียวกับชาวพม่า

พม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษในปี ค.ศ.1948 และนับตั้งแต่นั้นเรื่อยมา ปัญหาเรื่องชนกลุ่มน้อยของพม่าซึ่งพยายามแยกตัวเป็นอิสระ ก็กลายเป็นปัญหาภายในที่บานปลายไปเป็นสงครามกลางเมืองเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ในขณะที่ชนกลุ่มน้อยที่ตั้งตัวเป็นอริกับรัฐบาลพม่าอย่างเต็มตัว เช่น กะเหรี่ยง ทำการต่อสู้กับรัฐบาลพม่าอย่างเอาจริงเอาจังทั้งด้านการเมืองและการรบ ชาวมอญก็มีการเคลื่อนไหวในหมู่ประชากรชาวมอญเช่นกัน

กลุ่มนักการเมืองมอญที่รวมตัวกันภายใต้ชื่อองค์กร United Mon Association ซึ่งสังกัดอยู่ในพรรคการเมืองใหญ่ของพม่าคือ Anti-Fascist Peoples Freedom League (AFPFL) ได้ประท้วงการเลือกตั้งในปี ค.ศ.1947 ด้วยเหตุผลที่ว่า ชาวมอญไม่มีสิทธิในสภาเหมือนผู้แทนชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ

เช่น กระเหรี่ยง การประท้วงนี้ทำให้ AFPFL ได้เชิญตัวแทนมอญเข้าพบ เพื่อเจรจา ซึ่งผู้แทนมอญได้ยื่นข้อเสนอเกี่ยวกับสิทธิทางการเมืองของมอญ³⁹ อันได้แก่

1. ให้ประชากรมอญได้แสดงมิตรร่วมกันและรัฐบาลจัดสรรให้ผู้แทนชาวมอญมีที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎร
2. ให้มีการจัดตั้งสภาดูแลกิจการของมอญ (Mon Affairs Council) ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนชาวมอญและให้มีอำนาจหน้าที่ตัดสินเกี่ยวกับกิจการของมอญ
3. อนุญาตสิทธิทางด้านการเมืองให้กับกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวมอญ ที่ต่อสู้เพื่อให้ชาวมอญมีสิทธิในการปกครองตนเอง
4. อนุญาตให้มอญจัดตั้งกองกำลังพร้อมอาวุธเหมือนกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ

ข้อเรียกร้องของชาวมอญไม่ได้รับการตอบสนองจากพรรคการเมืองของพม่าแต่อย่างใด ซึ่งทำให้ชาวมอญไม่พอใจที่รัฐบาลพม่าไม่ให้ความสำคัญกับชาวมอญ ดังนั้น จึงหันมาให้ความร่วมมือกับกลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) เพื่อเรียกร้องให้มีการจัดตั้งรัฐมอญและรัฐกะเหรี่ยง โดยทั้งสองได้ให้สัตยาบันร่วมกัน 4 ประการ⁴⁰ คือ

³⁹ A Burma Observer, "Democracy is the Name of the Game," *Mon Young Monks Magazine*, (April 1992), pp. 14-15.

⁴⁰ *Ibid.*

1. ชาวมอญและชาวกะเหรี่ยงจะร่วมมือกันเพื่อให้มีการจัดตั้งรัฐมอญและรัฐกะเหรี่ยง
2. ชาวมอญและชาวกะเหรี่ยงพร้อมที่จะสละชีวิตเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังที่ตั้งไว้
3. ในการเจรจากับบุคคลที่สาม ทั้งมอญและกะเหรี่ยงจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกันและกันก่อน
4. เมื่อเป้าหมายการต่อสู้บรรลุผล ฝ่ายมอญและกะเหรี่ยงจึงจะมาตกลงกันในรายละเอียดของการจัดตั้งรัฐว่า ควรจะร่วมกันหรือแยกจากกัน

ผลจากการร่วมมือกันระหว่างกะเหรี่ยงและมอญ ฝ่ายรัฐบาลพม่าจึงประกาศให้กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของสองชนกลุ่มน้อยเป็นองค์กรที่ผิดกฎหมาย ทำให้กลุ่มเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยมีปฏิกิริยาเชิงลบกับรัฐบาลกลางของพม่ามากขึ้น สงครามกลางเมืองระหว่างรัฐบาลกลางกับชนกลุ่มน้อยจึงคุกรุ่นเรื่อยมา

ชาวมอญที่ทำงานเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เด่นในช่วงนี้ได้แก่ นายสเวจิน ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งสมาคมมอญขึ้นเพื่อเคลื่อนไหวทางการเมือง ในนามพรรคสหแนวร่วมมอญ (Mon United Front - MUF) เมื่อสิงหาคม ค.ศ.1947 ที่เมืองเมะละแหม่ง⁴¹ กับได้ออกหนังสือพิมพ์ชื่อว่า “ตะนาวศรี” (The Tenasserim) เพื่อเป็นกระบอกเสียงให้กับชาวมอญ และจากการประกาศกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองมอญเป็นกลุ่มนอกกฎหมาย ทำให้รัฐบาลพม่าจับกุมนายสเวจิน และพรรคพวกในข้อหาละเมิดกฎหมายว่าด้วยความกระเบียดรีบร้อยและความสงบของประชาชน

⁴¹ Smith, *Burma: Insurgency and the Politics of Ethnicity*, p. 86.

เมื่อนายสเว จิน ถูกปล่อยตัวจากเรือนจำเมืองมณฑลเสย แต่ยังคงถูกกักบริเวณให้อยู่ในเมืองอย่างกึ่งเป็นเวลา 1 ปีตามระเบียบกฎหมายของพม่า และทันทีที่พ้นจากการกักบริเวณในปี ค.ศ.1952 ก็ได้เดินทางออกจากเมืองอย่างกึ่งเข้าร่วมขบวนการต่อสู้ในป่าร่วมกับพรรคสหแนวร่วมมอญ พร้อมกันนั้นก็ได้รวบรวมกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของมอญกลุ่มต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และได้กำหนดนโยบายและโครงสร้างในการทำงานให้เป็นแนวเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี ค.ศ.1957 พรรคสหแนวร่วมมอญได้เข้าร่วมประสานงานกับกลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง และพรรคคอมมิวนิสต์พม่า เพื่อต่อสู้กับรัฐบาลกลางพม่าโดยใช้ชื่อว่า คณะกรรมการร่วมแห่งไตรพรรค (Jointed Executive Committee of Three Parties)

การเคลื่อนไหวมารวมตัวกันของสามกลุ่มสำคัญ ทำให้รัฐบาลกลางพม่าเริ่มไหวตัวเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง โดยเริ่มติดต่อกับฝ่ายมอญอย่างลับ ๆ เพื่อหาทางรอมชอม โดยฝ่ายรัฐบาลจะยินยอมให้มีการจัดตั้งรัฐมอญ หากชาวมอญที่เคลื่อนไหวต่อสู้กับรัฐบาลกลางจะยอมเจรจาและมอบอาวุธ ทำให้ส่วนหนึ่งของสหแนวร่วมมอญยอมมอบอาวุธให้รัฐบาลเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม ค.ศ.1958 ส่วนนายสเว จิน ยังไม่ยอมจำนน และได้แยกตัวออกมาตั้งขบวนการกู้ชาติของมอญกลุ่มใหม่ภายใต้ชื่อ พรรคมอญใหม่ (New Mon State Party - NMSP) ซึ่งเป็นกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของมอญที่ต่อสู้กับรัฐบาลกลางพม่ามายาวนานที่สุด

กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของมอญในปัจจุบัน

กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของมอญได้แก่ กลุ่มของนายสเว จิน คือ พรรคมอญใหม่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่เติบโตมาจากกลุ่มเคลื่อนไหวเดิมคือพรรค

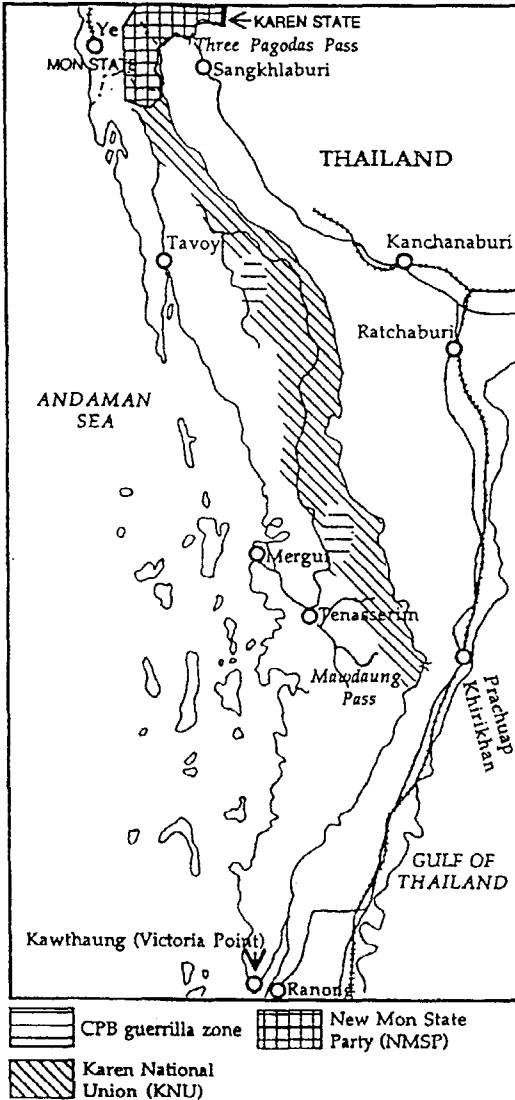
สหแนวร่วมมอญ โดยมี Mon National Defence Organization เป็นฝ่ายทหาร

เขตพื้นที่ที่กลุ่มพรรคมอญใหม่เคลื่อนไหวและมีอิทธิพลอยู่นั้นได้แก่ รัฐมอญ ประชากรส่วนใหญ่มีเชื้อสายมอญ อาศัยอยู่ในบริเวณตะวันออกเฉียงใต้ของพม่า ตรงกับเขตจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี เรื่อยไปจนจรดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของไทย จุดที่กล่าวได้ว่าเป็นจุดศูนย์กลางของชาวมอญเขตชายแดนไทย-พม่าได้แก่ เขตด่านเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งจะเป็นชุมชนมอญที่หนาแน่น บริเวณนี้เคยเป็นที่ตั้งของค่ายทหารมอญก่อนที่จะถูกกองทัพพม่าตีแตกและยึดครองได้ในปี ค.ศ.1990 ถึงแม้ปัจจุบันทหารพม่าจะตั้งค่ายอยู่บริเวณด่านเจดีย์สามองค์ แต่ก็ไม่สามารถกวาดล้างอิทธิพลทหารมอญให้หมดสิ้นไปได้ เพราะกองทหารมอญมีวิธีการรบเช่นเดียวกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ นั่นคือ กระจายค่ายที่มั่นไปในบริเวณป่าทึบและภูเขาสูง ใช้วิธีการรบแบบกองโจรซุ่มโจมตี ซึ่งยากแก่การปราบปรามให้หมดสิ้นได้

กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของมอญและกองกำลังของทหารมอญไม่ได้โด่งดังในด้านความเข้มแข็งในด้านการรบเช่นกองกำลังของกะเหรี่ยงหรือคะฉิ่น แต่ก็ยังเป็นกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองเก่าแก่ และมีอุดมการณ์ที่มั่นคงในเรื่องการตั้งรัฐอิสระของตนไม่แพ้กลุ่มใด และยังคงได้รับการสนับสนุนจากชาวมอญในพม่าอย่างมาก นอกจากนี้จะเคลื่อนไหวการเมืองในเขตพม่าแล้ว องค์กรของพรรคมอญใหม่ยังได้มีหน่วยงานที่คอยดูแลทุกข์สุขและให้ความช่วยเหลือแก่บรรดาชาวมอญที่อพยพหนีภัยสู้รบในพม่ามาอยู่บริเวณชายแดนไทยอีกด้วย

ปัจจุบันเขตบริเวณชายแดนไทย-พม่าในอำเภอสังขละบุรี จึงเป็นที่ตั้งของค่ายผู้อพยพชาวมอญเป็นจำนวนไม่น้อย ซึ่งรัฐบาลไทยก็จำเป็นต้องให้อาศัยเป็นเวลาชั่วคราวด้วยเหตุผลทางมนุษยธรรม นอกจากความช่วยเหลือ

แผนที่ที่ 13 : แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังพรรคคอมมิวนิสต์พม่า
 กองกำลังสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง และกองกำลัง
 พรรคคอมมิวนิสต์พม่าใหม่ ในเขตตะนาวศรี รัฐมอญ

Source : Bertil Lintner, *The Rise and Fall of the Communist Party of Burma (CPB)*,
 (New York: Cornell University, Southeast Asian Program, 1990), p. 100.

ด้านอาหารและยา เพื่อช่วยบรรเทาความทุกข์ยากให้กับชาวมอญอพยพในบริเวณนี้ โดยมีเจ้าหน้าที่ของพรรคคอมมิวนิสต์ทำหน้าที่บริหารดูแล

2.4.2 สถานการณ์ปัจจุบัน

เมื่อกองทัพพม่าได้โจมตีฐานที่มั่นของกลุ่มมอญในบริเวณด่านเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรีแตก และกองทัพพม่าหน่วยที่ 106 ก็ได้ควบคุมบริเวณค่ายพญาตองสู มีทหารจำนวน 600 คนประจำการอยู่ตั้งแต่ปี ค.ศ.1990 เป็นต้นมา คนมอญที่เคยอาศัยอยู่ในบริเวณด่านเจดีย์สามองค์ก็ได้อพยพออกมาทั้งหมด และได้ย้ายบ้านเรือนไปอาศัยอยู่ในที่ใหม่ที่หมู่บ้านล่อโละในเขตชายแดนไทย ซึ่งชาวมอญได้อาศัยอยู่รวมกันในลักษณะหมู่บ้านในชนบททั่วไป มีประชากรประมาณ 8,000 คน หมู่บ้านมอญอพยพเหล่านี้อยู่ในความดูแลของกองพลที่ 9 กองทัพภาคที่ 1 ของไทย

ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1993 หน่วยงานราชการของไทยอันได้แก่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และกองพลที่ 9 จังหวัดกาญจนบุรี ได้จัดประชุมกับผู้นำมอญ และอนุญาตให้คนมอญอาศัยอยู่ที่ล่อโละได้โดยมิให้ตัดไม้หรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณที่อยู่อาศัย ในเดือนมกราคม ค.ศ.1994 ทางราชการไทยได้ให้ชาวมอญย้ายจากพื้นที่ล่อโละไปอยู่ที่สะลือคคะนีในเขตพม่าพอลถึงเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1994 หมู่บ้านบะเร็คตุนพ่ายของมอญซึ่งอยู่ใกล้กับสะลือคคะนีถูกทหารพม่าโจมตี มีการเผาทำลายบ้านเรือนและจับชาวบ้านไปจำนวนหนึ่ง เป็นเหตุให้ชาวมอญในค่ายสะลือคคะนีมีความหวาดกลัว และได้อพยพเข้ามาในเขตไทยเป็นจำนวนถึง 6,000 คน

รัฐบาลไทยได้อนุมัติให้ชาวมอญเหล่านี้อาศัยอยู่เป็นเวลาชั่วคราวด้วยเหตุผลทางมนุษยธรรม แต่ก็ได้เจรจากับฝ่ายผู้นำชาวมอญอพยพให้เดินทาง

กลับไปยังเขตประเทศพม่าเมื่อเหตุการณ์สงบ

นอกเหนือจากกลุ่มพรรคมอญใหม่ (NMSP) แล้ว ปัจจุบันยังมีกลุ่มเคลื่อนไหวการเมืองอีกกลุ่มคือ กลุ่มสภาผู้ชาติมอญ (Mon Revolutionary Council - MRC) ภายใต้การนำของนายตะละซ้อทเจียะ นักธุรกิจชาวมอญ โดยมีกองกำลัง “หงสาคอมมาน” เป็นหน่วยรบติดอาวุธ มีกำลังพลประมาณ 1,000 คน เคลื่อนไหวอยู่ในบริเวณเทือกเขาตะนาวศรี ชายแดนทางทิศใต้ของพม่า⁴²

อย่างไรก็ตาม ได้มีความพยายามของกลุ่มผู้นำทางการเมืองของมอญบางคนในการที่จะยุติสงครามกับฝ่ายรัฐบาลพม่า ในขณะที่บางคนก็ยังไม่เห็นชอบด้วย อนึ่ง พรรคมอญใหม่ซึ่งอยู่ภายใต้การนำของนายสเว จิน สมาชิกของกลุ่มมีข้อตกลงว่าจะไม่ยินยอมเจรจากับฝ่ายรัฐบาลพม่าแต่เพียงลำพัง หากจะเจรจาก็ต้องเจรจาในนามขององค์กรร่วม จึงกล่าวได้ว่า สถานการณ์ปัจจุบันของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของมอญ ได้มีความคิดเห็นขัดแย้งกันในเรื่องของแนวทางการต่อสู้เพื่ออิสรภาพของรัฐมอญ

ขณะเดียวกัน ฝ่ายรัฐบาลพม่าก็ได้มีการส่งผู้แทนเพื่อมาประสานกับกลุ่มพรรคมอญใหม่ในการเจรจาหย่าศึก ซึ่งฝ่ายมอญก็ได้เข้าร่วมเจรจากับฝ่ายรัฐบาลพม่าแล้วอย่างน้อย 3 ครั้ง แต่ก็ยังหาข้อยุติไม่ได้ เนื่องจากเงื่อนไขที่ฝ่ายมอญนำเสนอไม่ได้รับการตอบสนองจากฝ่ายรัฐบาลพม่า

⁴² ผู้จัดการรายสัปดาห์ (31 มกราคม-6 กุมภาพันธ์ 2537) : 50.

2.4.3 การเจรจาสันติภาพระหว่างผู้นำมอญกับตัวแทน SLORC⁴³

การเจรจาครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ.1993 พรรคมอญใหม่ (NMSP) ซึ่งเป็นตัวแทนเข้าเจรจากับ SLORC ได้เสนอข้อเจรจาทั้งหมด 14 ข้อ คือ

1. ในสมัยที่เริ่มมีการก่อตั้งพรรคมอญใหม่ในปี ค.ศ.1958 ซึ่งเป็นช่วงที่นายพลเนวินมีอำนาจอยู่ได้ประกาศว่า พรรคมอญใหม่เป็นพรรคที่ผิดกฎหมาย และเมื่อ SLORC เข้ายึดอำนาจก็ได้ประกาศเช่นกันว่าพรรคมอญใหม่เป็นพรรคที่ผิดกฎหมาย ดังนั้น ความต้องการแรกของมอญคือ ขอให้มีการยอมรับว่าพรรคมอญใหม่เป็นองค์กรที่ถูกต้องตามกฎหมาย
 2. พื้นที่ในความดูแล (Organising Area) ขอให้ยอมรับพื้นที่ที่ชาวมอญเคยอาศัยอยู่และยอมรับว่ามอญเป็นเจ้าของ เป็นเขตอิทธิพลของมอญที่จะทำการติดต่อชาวบ้าน สร้างโรงเรียนของตนเอง สร้างโรงพยาบาล และทำการจัดการธุรกิจต่าง ๆ ในพื้นที่นั้นได้
 3. กำหนดพื้นที่หยุดยิง ซึ่งต้องกำหนดเขตแดนไม่ให้มีการล่วงล้ำเข้าไปในเขตของทั้งสองฝ่าย
 4. กำหนดที่ตั้งหน่วยทหารของทั้งสองฝ่าย (pin point of troops location) โดยกองทหารของทั้งสองฝ่ายจะไม่ล่วงล้ำพื้นที่ที่กำหนด
 5. โครงสร้างภายในพื้นที่ที่มอญควบคุม ต้องประกอบด้วยอำนาจ
- 3 ส่วน คือ

⁴³ คณะทำงานสืบหาข้อเท็จจริง, “เอกสารรายงานการลงพื้นที่เก็บข้อมูลค่ายอพยพชั่วคราวสะลือคคะนี อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี,” 2537, หน้า 1-4. (อัคราเนนา)

5.1 สามารถกำหนดนโยบายการจัดการเองได้ (administration)

5.2 มีอำนาจศาลในการไต่สวนคดีความที่เกิดขึ้นในพื้นที่
(judiciary)

5.3 สามารถจัดตั้งองค์กรต่าง ๆ ได้ (organising department)

6. พรรคคอมมิวนิสต์ใหม่มีความต้องการที่จะช่วยเหลือคนมอญที่อาศัยอยู่ในเขตปกครองของ SLORC ในการที่จะคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและความเป็นชาติของชาวมอญ อันประกอบไปด้วย

6.1 งานวรรณกรรม

6.2 วัฒนธรรม

6.3 สวัสดิการสังคม มาตรฐานการดำรงชีวิต

7. ให้มีการปลดปล่อยทหารมอญกับสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ที่ถูก SLORC จับกุมไว้ด้วยเหตุผลทางการเมือง โดยให้มีการนิรโทษกรรม

8. ในกรณีที่มีคนถูกจับกุมด้วยคดีอาชญากรรมโดยฝ่ายตรงข้าม ขอให้มีการพิจารณาคดีร่วมกันและต้องขออนุญาตก่อน

9. ทหารของแต่ละฝ่ายจะติดอาวุธหรือไม่ก็ตาม เมื่อต้องการจะข้ามเขตแดนของอีกฝ่ายหนึ่งจะต้องขออนุญาตก่อน

10. เมื่อเกิดปัญหาขัดแย้งขึ้นระหว่างทั้งสองฝ่าย ให้มีการตั้งกรรมการร่วมกันแก้ปัญหา

11. การพัฒนาชายแดนโครงการใด ๆ ก็ตาม ในทางปฏิบัติควรมีการตกลงร่วมกันทั้งสองฝ่าย คือ SLORC ต้องการจะทำอะไร จะสร้างอะไร ก็ต้องถามกรรมการฝ่ายมอญก่อน เช่นเดียวกันหากมอญต้องการจะทำอะไร ก็ต้องหารือทางพม่าด้วย

12. เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์ใหม่ต้องการจะติดต่อกับองค์กรต่างประเทศ เพื่อขอความช่วยเหลือในการพัฒนาหมู่บ้านชนบท ก็สามารถที่จะติดต่อกับองค์กร

เหล่านั้นได้โดยตรง ไม่ต้องผ่านความเห็นชอบจาก SLORC

13. เมื่อพรรคมอญใหม่กับ SLORC มีการหยุดยิงแล้ว ทุก ๆ ฝ่ายจะต้องหยุดยิงด้วย เพราะพรรคมอญใหม่มีความหวังเกรงว่าหาก SLORC ยังต่อสู้หรือโจมตีกับชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ อยู่ เช่น กะเหรี่ยง และมีชัยชนะเหนือชนกลุ่มน้อยเหล่านั้น SLORC อาจจะกลับมาทำสงครามรุกรานมอญอีก

14. ขอให้ทุกกลุ่มทั่วประเทศยุติสงคราม

ในการเจรจาครั้งที่ 1 ระหว่างตัวแทน SLORC กับพรรคมอญใหม่นั้น SLORC ปฏิเสธที่จะเจรจาทั้ง 14 ข้อด้วยเหตุผลที่ว่าเร็วเกินไป จะขอเจรจาในเรื่องการหยุดยิงเท่านั้น การเจรจาครั้งแรกจึงไม่เกิดผล SLORC ได้ให้พรรคมอญใหม่แจ้งหากต้องการที่จะเจรจาอีกในครั้งต่อไป

การเจรจาครั้งที่ 2 ในสัปดาห์สุดท้ายของเดือนมีนาคม ค.ศ.1994 พรรคมอญใหม่ได้เสนอประเด็นที่จะขอปกครองพื้นที่ของตนเอง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เคยอยู่มาก่อน ได้แก่ พื้นที่บางส่วนใน 4 จังหวัด (ในแต่ละจังหวัดแยกออกเป็น 5 อำเภอ) คือ

1. Tavoy หรือตะวาย
2. Mergui หรือมะริด
3. Thaton หรือท่าดอน
4. Moulmein หรือเมาะละแหม่ง หรือ เมาะลำเลิง

พื้นที่ที่พรรคมอญใหม่ต้องการก็คือ ส่วนที่เคยเป็นกองบัญชาการเก่าของมอญ SLORC ได้ตกลงที่จะให้พื้นที่ในจังหวัดตะวายและมะริด จังหวัดละ 1 pin point เท่านั้น กับกองบัญชาการ (Headquarter) อีก 9 pin point รวมเป็น 11 จุด พื้นที่ที่ SLORC ให้อยู่ก็กำหนดเป็นพื้นที่เล็ก ๆ (pin point)

รัศมี 5 ไมล์ (8 กิโลเมตร) เป็นบริเวณป่าดิบ ไม่มีหมู่บ้าน ซึ่ง SLORC ต้องการให้กองทหารมอญอยู่แยกห่างไกลออกไปจากหมู่บ้านคนมอญ ซึ่งพื้นที่ที่พรรคมอญใหม่เสนอจะเป็นบริเวณกว้าง ๆ มีลักษณะเป็นชุมชนที่มีหมู่บ้านอยู่ติดต่อกันนับสิบหมู่บ้าน ดังนั้น ข้อเสนอของ SLORC ที่จะให้ทหารมอญอยู่แยกกับชาวบ้าน และอยู่ในพื้นที่แคบเป็นจุด ๆ ทางพรรคมอญใหม่จึงไม่รับข้อเสนอนี้

การเจรจาครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 26-27 มิถุนายน ค.ศ.1994 หัวข้อที่เจรจายังคงเป็นเรื่องการกำหนดพื้นที่ให้คนมอญอยู่ และจำนวนจุดสำหรับกองบัญชาการของพรรคมอญใหม่ ซึ่งการเจรจาครั้งนี้ SLORC ได้ลดกองบัญชาการของทหารมอญลง 1 จุด แต่ไปเพิ่มให้กับที่อยู่ของชาวบ้านที่จังหวัดมะริดอีก 1 จุด ดังนั้น จำนวน pin point ก็ยังคงเท่ากับการเจรจาครั้งที่ 2 แต่ผลการเจรจาอื่น ๆ ไม่มีความก้าวหน้าแต่อย่างใด

ในการเจรจาครั้งแรก พรรคมอญใหม่ได้เสนอทั้ง 14 หัวข้อ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่ามีความเป็นไปได้น้อยมากที่จะบรรลุเป้าหมายหากยังมีการยักยอกอยู่ ทางพรรคมอญใหม่จึงพยายามที่จะประนีประนอมข้อตกลง โดยการยอมทำตามทางฝ่าย SLORC จึงได้พยายามที่จะหาข้อยุติในเรื่องการกำหนดพื้นที่หยุดยิง

ความคาดหวัง พรรคมอญใหม่ต้องการให้มีการหยุดยิงทั่วประเทศก่อนเป็นขั้นตอนแรก เพื่อก้าวไปสู่การเจรจาในประเด็นการเมืองต่อไป

ผลสรุปจากการเจรจาครั้งที่ 3 ปรากฏว่าฝ่ายรัฐบาลทหารพม่าจำกัดการเจรจาไว้แค่เพียงการเจรจาหย่าศึก ระหว่างกองกำลังของพรรคมอญใหม่กับทหารพม่า โดยให้ยกประเด็นการเมืองและข้อเสนออื่น ๆ ไปเจรจากันในการประชุมร่างรัฐธรรมนูญสมัชชาแห่งชาติ (National Convention) ส่วนข้อ

เสนอของฝ่ายมอญในการเจรจครั้งที่ 3 นั้น ได้เรียกร่องดินแดนที่จะอยู่ในความดูแลของฝ่ายมอญใน 5 เขตด้วยกัน คือ ศูนย์กลางของพรรคมอญใหม่ ใกล้เมืองทวาย และอีก 4 จังหวัด คือ เมะละแหม่ง มะริด ทวายและท่าดอน แต่ฝ่ายรัฐบาลพม่าเสนอพื้นที่ให้ฝ่ายมอญเพียง 11 เขตซึ่งแต่ละเขตมีรัศมีไม่เกิน 5 ไมล์ และอนุญาตให้ทหารมอญยังคงมีอาวุธในครอบครองได้ในเขตเหล่านี้ แต่ถ้าจะออกนอกเขตต้องขออนุญาตจากทหารพม่าก่อน และย้ำกับฝ่ายมอญว่าจะเจรจการเมืองกับฝ่ายมอญก็ต่อเมื่อฝ่ายมอญยอมวางอาวุธ ดังนั้น ฝ่ายมอญจึงเลิกล้มที่จะเจรจากับฝ่ายรัฐบาลพม่าต่อไป

การเจรจครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน ค.ศ.1995 นายสเว จิน ได้มอบหมายให้นายทิน ซึ่งเป็นรองประธานพรรคมอญใหม่ นำคณะไปเจรจากับผู้แทนรัฐบาลพม่าที่เมืองเมะละแหม่งเมืองหลวงของรัฐมอญ ผลการประชุมครั้งนี้ มอญได้รับมอบหมายให้ดูแลพื้นที่จำกัดเขตเพียง 20 เขต โดยเป็นเขตที่ตั้งทางทหาร 2 เขตและเป็นเขตพัฒนาตนเอง 18 เขต ภายใต้การดูแลของสำนักงานสาขาพรรคมอญใหม่ แต่ละเขตมีขนาด 10 ตร.กม. (6,250 ไร่) นอกจากนี้ ฝ่ายมอญได้ยื่นเรื่องขอดำเนินงานในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเกษตร การค้าและการประมง รวม 17 ข้อ ดังนี้คือ⁴⁴

1. ให้มอญจัดการขายไม้ที่บริษัทไทยได้รับสัมปทานเข้าไปตัดไว้ โดยมีข้อแม้ของการขายว่าห้ามขายให้กับบริษัทของคนไทย
2. ให้สามารถจัดการเรื่องการประมง

⁴⁴ ข่าวสารมอญ (มิถุนายน 2538) : 2.

3. ให้เรือ 4 ลำสามารถขนสินค้าหนีภาษีจากสิงคโปร์และมาเลเซียเพื่อถ่ายสินค้ามาขึ้นที่ท่าเรือพม่าได้เดือนละครั้ง
4. ให้มอญสามารถดำเนินกิจการขนส่งคนและสินค้า เช่น เกลือจากรัฐมอญไปสู่ภาคเหนือของพม่า โดยเฉพาะมีฉะดะเลย์ได้ทั้งทางรถยนต์ รถบรรทุกและทางรถไฟ
5. อนุญาตให้ตัดต้นไม้เก่าเพื่อทำเฟอร์นิเจอร์ขายได้
6. ให้ติดต่อรับสัมปทานการก่อสร้างสาธารณูปโภคต่าง ๆ ได้ เช่น สะพาน ถนน และสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ
7. ดำเนินอุตสาหกรรมการผลิตเกลือได้
8. ดำเนินกิจการทำเหมืองทอง ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของแม่น้ำสะโตง (Sittang River)
9. ดำเนินกิจการทำเหมืองหินอ่อน ซึ่งอยู่ห่างจากเมืองเมะละแหม่งไป 10 ไมล์
10. รับช่วงกิจการโรงงานผลิตน้ำแข็ง ซึ่งตั้งอยู่บนเกาะในทะเลอันดามัน จากบริษัทของคนไทย
11. ดำเนินอุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ในพื้นที่มากกว่า 1,000 เอเคอร์ (2,500 ไร่) ใกล้เมืองย่างกุ้ง เน้นการปลูกหญ้าเพื่อขายส่งให้กับเกาหลีและญี่ปุ่น
12. ดำเนินอุตสาหกรรมปลาป่น
13. ดำเนินกิจการทำฟาร์มกุ้ง
14. ดำเนินกิจการโรงงานผลิตน้ำอัดลม
15. ดำเนินกิจการขายน้ำมัน เพื่อป้อนให้กับเรือหาปลาและรถยนต์ในเขตรัฐมอญ
16. ดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยว

17. ดำเนินกิจการเกษตร เน้นในเรื่องการปลูกยางพาราและมะม่วง หิมพานต์

หมายเหตุ : สำหรับข้อ 8 และ 15 นั้นยังไม่ได้กำหนดออกมาแน่นอน และอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

ผลจากการเจรจาในครั้งนี้ ทำให้พรรคมอญใหม่ (New Mon State Party - NMSP) ได้ตกลงลงนามในข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลทหารพม่าอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน ค.ศ.1995 นับเป็นการสิ้นสุดสงครามระหว่างกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวมอญกับรัฐบาลพม่า ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มซึ่งเป็นศัตรูจับคู่กันมาเป็นเวลายาวนานกลุ่มหนึ่ง

2.4.4 อนาคตของรัฐมอญ

จากผลของการเจรจาต่อรองของกลุ่มพรรคมอญใหม่ โดยมีนายสเว จิน เป็นประธานนั้นเห็นได้ชัดว่า ผู้นำชาวมอญมีความชัดเจนในการเจรจาต่อรองกับรัฐบาลพม่ามากพอตัว เพราะแทนที่จะไปยึดติดกับการเข้าครอบครองพื้นที่ ซึ่งเป็นประเด็นที่ตกลงกันไม่ได้ และยึดเยื้อจนต้องมีการเจรจาอีกเป็นครั้งที่ 4 นั้น กลุ่มผู้นำมอญได้หันไปให้ความสำคัญกับโอกาสทางด้านธุรกิจ อันเป็นหนทางที่จะทำให้กลุ่มผู้นำมอญสามารถเข้าไปบริหาร นำรายได้นั้นไปพัฒนาท้องถิ่นและชุมชนของชาวมอญให้เจริญก้าวหน้าได้ ผลงานที่เห็นเป็นรูปธรรมของการตกลงระหว่างกลุ่มผู้นำพรรคมอญใหม่กับรัฐบาลทหารพม่า นั่นก็คือ การจัดการในเรื่องสัมปทานป่าไม้ ประมงและการก่อสร้าง⁴⁵

⁴⁵ ผู้จัดการรายวัน (22 กันยายน 2538) : 5.

1. สัมปทานป่าไม้ พรรคมอญใหม่ได้รับสิทธิในการจัดการพื้นที่ป่าไม้ในเขตช่องยาปู เลาะโล ฮะลือคคานี ในเขตเมืองเยซึ่งอยู่ติดชายแดนไทยทางด้านอำเภอสังขละบุรี และบริเวณช่องซี เขตเมืองมะริดซึ่งอยู่ตรงข้ามชายแดนไทยในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สัมปทานไม้ซุงบางส่วนเป็นไม้ที่ตัดกองไว้ และขณะนี้บริษัททำไม้จากไทยเข้าไปเจรจาเพื่อขอจัดการแล้ว ซึ่งเป้าหมายของพรรคมอญใหม่ต้องการที่จะขนไม้ออกมายังเมืองไทย ทั้งนี้ เพื่อโอกาสในการสร้างงานให้กับชาวบ้านในเขตรัฐมอญมากกว่า

2. สัมปทานการประมงในเขตรัฐมอญ ขณะนี้ได้มีบริษัทประมงจากจังหวัดสมุทรสาคร 2 รายเข้าไปติดต่อกับพรรคมอญใหม่แล้ว

3. โครงการการสร้างถนนจากเกาะละแหม่ง-ตัมบุชายัต-พญาตองซู ระยะทางประมาณ 200 กิโลเมตร ซึ่งทางรัฐบาลพม่ามีแนวโน้มต้องการสร้างเพื่อเปิดเส้นทางคมนาคมใหม่ ให้เป็นเส้นทางการค้าและคมนาคม

โครงการทั้งสามนี้เป็นเพียงการเริ่มต้นที่ดีของผู้นำพรรคมอญใหม่ในการที่จะบูรณะและพัฒนา รัฐมอญ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ที่เคยบอบช้ำมาจากสงครามระหว่างมอญและทหารพม่า นับเป็นความฉลาดของผู้นำพรรคมอญที่ได้เรียกร้องสิทธิในการบริหารธุรกิจเพื่อนำรายได้มาพัฒนาชุมชน หากจะรอแต่เงินงบประมาณจากรัฐบาลพม่าที่ต้องเจียดมาให้ นั่นคงต้องรอกันอีกนาน⁴⁶ เพราะรัฐบาลพม่ายังไม่มั่งบประมาณเพียงพอสำหรับการพัฒนาบริเวณชายแดน ดังนั้น การที่ผู้นำพรรคมอญใหม่สามารถจัดหางบประมาณมาใช้ในการพัฒนา รัฐมอญได้ก็นับว่าเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งหากทิ้งปล่อยไว้ รัฐมอญก็จะกลายเป็นดินแดนแห่งความล้าหลังและยากจน ต้องตกเป็นเบี้ยล่างของรัฐบาลพม่าต่อไป การที่พรรคมอญใหม่ได้รับโอกาสบริหารธุรกิจของตนเองได้ เรื่องการจะพัฒนา

⁴⁶ ดู พรพิมล ศรีโชติ, “พลิกพื้นแผ่นดินหงส์,” มติชน (30 ธันวาคม 2538) : 9.

รัฐมอญก็เป็นเรื่องที่อยู่ในวิสัย ยิ่งพัฒนาเร็วขึ้นเท่าใด ผู้นำพรรคมอญก็สามารถทำหน้าที่ตัวแทนในการบริหารรัฐมอญให้มีความเข้มแข็งได้ โอกาสที่จะก้าวเข้าไปในเวทีการเมืองท้องถิ่นจนถึงการเมืองระดับประเทศตามวิถีทางแบบประชาธิปไตยที่รัฐธรรมนูญพม่าจะเปิดทางไว้ให้ก็เป็นไปได้มาก ประเด็นสำคัญในวันนี้จึงอยู่ที่ภารกิจของบรรดาผู้นำพรรคมอญใหม่ที่จะต้องประทับประคองข้อตกลงหยุดยิงให้มีผลไปตลอดรอดฝั่ง เพื่อที่จะใช้เวลาซึ่งว่างจากการทำสงครามนั้นมาพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้าขึ้นมาได้ และเพื่อโอกาสที่จะก้าวเหยิบขึ้นไปเรียกร้องสิทธิในการเมืองที่เท่าเทียมกับชาวพม่าในโอกาสต่อไป

2.4.5 สถานการณ์ของฝ่ายมอญหลังการเจรจาหยุดยิง กับรัฐบาลพม่า

หลังจากที่ได้มีการเจรจากับรัฐบาลพม่ามาแล้วเป็นระยะเวลาถึง 3 ครั้ง ในที่สุดองค์กรมอญในนามของพรรคมอญใหม่ (New Mon State Party) ก็ได้บรรลุข้อตกลงหยุดยิง และทำสัญญาด้วยวาจา (verbal agreement) กับรัฐบาลพม่าไปเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน ค.ศ.1995 โดยฝ่าย SLORC ได้ยอมรับเงื่อนไขที่ฝ่ายมอญยื่นข้อเสนอ

อย่างไรก็ตาม หนึ่งปีให้หลังจากการทำสัญญา ผู้นำฝ่ายมอญก็ได้ทบทวนสถานการณ์ของฝ่ายมอญว่าดีขึ้นหรือเลวลงอย่างไร โดยนายพลออง นายรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด 1 ใน 7 ของคณะกรรมการกลางของพรรคมอญใหม่ ซึ่งเลือกตั้งไปเมื่อต้นปี ค.ศ.1996 และเป็นหนึ่งในคณะผู้แทนมอญที่ไปเจรจากับ SLORC โดยให้สัมภาษณ์ นนท พลาวงวัน ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันและได้ตีพิมพ์ความนี้ในวันที่ 20 พฤศจิกายน ค.ศ.1996 ความว่า “ในเชิงการเมือง SLORC ยังคงเพิกเฉยกับข้อเสนอของฝ่ายมอญที่เสนอให้มี

การประชุมร่วมสามฝ่าย คือ ฝ่ายชนกลุ่มน้อย ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนของชนกลุ่มน้อยทั้ง 15 กลุ่มที่ได้ทำสัญญาหยุดยิงกับรัฐบาลพม่าแล้ว ฝ่ายที่สองได้แก่ตัวแทนของ SLORC และฝ่ายที่สาม คือ ตัวแทนจากพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (NLD) เพื่อกำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยเริ่มที่การมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญซึ่ง SLORC กำลังดำเนินการอยู่ ซึ่งประเด็นนี้ SLORC ได้ตอบว่าการจัดประชุมควรจะจัดขึ้นหลังจากการร่างรัฐธรรมนูญสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ในราว ๆ ปี ค.ศ.1997” นอกจากนี้ ยังย้ำประเด็นอีกว่า “หากมีการประชุม จะต้องไม่มีสมาชิกของ NLD ร่วมประชุมด้วย”

ในด้านเศรษฐกิจ SLORC อนุญาตให้พรรคจัดตั้งบริษัท Remonyah International Co.,Ltd. ขึ้น เพื่อให้ดำเนินธุรกิจ 4 ด้าน คือ ประมง ป่าไม้ นำเข้า-ส่งออก และเหมืองแร่ เพื่อแสวงหารายได้เข้าพรรคมอญใหม่ หลังการดำเนินการไปได้หนึ่งปี พบว่า รายได้จากประมงไม่สู้ดีนักและยังติดขัดกับระเบียบการและกฎหมายของพม่าที่ซับซ้อนในการส่งออกสัตว์น้ำไปขายยังสิงคโปร์ มาเลเซีย และญี่ปุ่น ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ดีเท่าที่คาดหวัง ส่วนด้านป่าไม้ SLORC อนุญาตให้มอญสามารถดูแลไม้เพียง 25,000 ต้น ซึ่งเป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับราคาไม้เพียงต้นละ 3,000 บาท ทำให้รายได้ที่จะได้มาไม่คุ้มกับรายจ่ายที่จะต้องเสียไป การนำเข้า-ส่งออก บริษัท Remonyah International มีเรือของชาวพมามาร่วมโครงการเพียง 4 ลำ วิ่งระหว่างพม่า-สิงคโปร์-มาเลเซีย ส่วนการทำเหมืองแร่ยังไม่มีการลงทุน

ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นบ้าง ได้แก่ อีสราภของผู้นำและสมาชิกพรรคมอญใหม่ที่สามารถเดินทางออกมาพบกับชาวมอญทั่วทั้งรัฐมอญอย่างสะดวก ทำให้สามารถทราบปัญหาของชาวมอญมากขึ้นโดยเฉพาะปัญหาการเกณฑ์ชาวมอญไปเป็นแรงงานในงานโยธา เพราะรัฐบาลพม่ามีโครงการพัฒนามากขึ้น

ทุกปี นอกจากนี้ยังพบว่า ข้อเรียกร้องของชาวมอญในการขอเมืองพะโค (Pegu) ให้มารวมอยู่ในพหุระคมอญก็ถูกปฏิเสธ รวมทั้งการร้องขอให้มีการสอนภาษามอญในโรงเรียนต่าง ๆ ในรัฐมอญ และการสอนปริยัติธรรมในวัดมอญก็ล้วนถูกปฏิเสธจากรัฐบาลพม่าทั้งสิ้น

นอกจากนี้ SLORC ยังเรียกร้องให้พหุระคมอญยุบและย้ายกองกำลังทหารในค่ายมะริด-ตะวาย (Mergui-Tavoy) หรือค่ายตะนังชอย (ตะนาวศรี) ภายในสิ้นปี ค.ศ.1996 ซึ่งค่ายนี้ตั้งอยู่ที่ช่องซีและหุบผาก ด้านอำเภอทับสะแกและบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นกองกำลังที่เข้มแข็งและสำคัญที่สุดของกองทัพ พหุระคม ฯ กับที่กองทัพทหารพม่าก็ได้เคลื่อนเข้ามาประชิดค่ายนี้ในระยะห่างกันเพียง 20 กิโลเมตรเท่านั้น ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการเสี่ยงภัยต่อกองกำลังของมอญมาก ทั้งนี้เป็นเพราะค่ายตะนาวศรีไม่ได้รับรวมอยู่ในพื้นที่ 12 จุดที่ฝ่ายมอญใหม่ขอให้กองหน่วยทหารถาวรของมอญไว้ได้

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า สถานการณ์ของฝ่ายมอญนั้นยังไม่มีอะไรดีขึ้น แม้ว่าจะตกลงหยุดยิงกับทหารพม่าแล้ว ทั้งนี้เป็นเพราะทั้งสองฝ่ายยังไม่ได้มีการแก้ไขปัญหาที่รากเหง้ากันอย่างแท้จริง

2.5 คะฉิ่น

กลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกตนเองว่ากะฉิ่นนั้นประกอบด้วยชนเผ่ากลุ่มย่อย ๆ ที่สำคัญ 4 กลุ่ม คือ จิงเป่า (Jinghpaw) ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ อาชิ (Atsi) ลาชิ (Lashi) และ มารู (Maru) ซึ่ง 3 กลุ่มหลังนี้อาศัยอยู่ใกล้ชายแดนจีน และมีภาษาพูดเป็นของตนเองที่แตกต่างกับกลุ่มที่อยู่ก่อนมาทางพม่า อย่างไรก็ตาม ทั้ง 4 กลุ่มมีขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีที่คล้ายคลึงกัน

กลุ่มคะฉิ่นอพยพเข้ามาในพม่าในราวศตวรรษที่ 16 และอาศัยอยู่ในบริเวณทิศเหนือติดชายแดนจีน รัฐคะฉิ่นมีอาณาเขตประมาณ 33,903 ตารางไมล์ ครอบคลุมบริเวณป่าไม้และเทือกเขาสูง มีอาชีพทำการเกษตรแบบเลื่อนลอยและอาชีพหาของป่า ส่วนใหญ่จะนับถือผี

โครงสร้างทางสังคมของชาวคะฉิ่นจะแบ่งออกเป็น ชนชั้นปกครอง ซึ่งเรียกว่าเจ้าฟ้า (Duwa) และชาวบ้านผู้อยู่ใต้การปกครองของกลุ่มเจ้าฟ้า ชาวคะฉิ่นมีความเชื่อในเรื่องกลุ่มเครือญาติ และเชื่อว่าพวกตนสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษเดียวกันซึ่งมีลูกชาย 5 คน ดังนั้น หากชาวคะฉิ่นทำการสืบสายเลือดทางครอบครัวกันแล้ว มักหนีไม่พ้นสายสัมพันธ์จากครอบครัวทั้ง 5 ตระกูล

การสืบทอดมรดกและสิทธิการปกครอง จะผ่านทางบุตรคนสุดท้าย แทนที่จะเป็นบุตรคนโตเหมือนกลุ่มอื่น ๆ ดังนั้นจึงเกิดกรณีที่บรรดาลูกชายคนโตจะพากันแยกย้ายไปตั้งอาณาเขตใหม่ของตน แต่บรรดาเจ้าฟ้าหรือหัวหน้าเผ่าที่ตั้งตนขึ้นมาใหม่นี้ก็จะไม่ได้รับความนับถือเช่นผู้ปกครองที่สืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษในตระกูล ซึ่งก็คือบุตรชายคนสุดท้ายนั่นเอง

เนื่องจากอาศัยอยู่บนเทือกเขาและป่าทึบ ชาวคะฉิ่นจึงเป็นคนที่แข็งแรงและเป็นนักรบที่มีความสามารถ ชาวคะฉิ่นมิได้ตัดตนเองจากการสังคมนับเพื่อนบ้าน ในทางกลับกันชาวคะฉิ่นมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชาวไทยใหญ่ที่อยู่ในรัฐฉาน และชาวจีนที่มีพรมแดนติดกันเสมอมา ชาวคะฉิ่นจึงมิได้กักเก็บศักยภาพของตนเองให้เป็นเพียงชาวเขาที่ล้าหลังของพม่า แต่หากพัฒนาเป็นกลุ่มชนที่ติดต่อสัมพันธ์กับสังคมอื่น ๆ ประกอบกับอาศัยอยู่ในบริเวณที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เช่น หยก อำพัน และเหล็ก ทำให้ประชาชนในรัฐคะฉิ่นมีการติดต่อค้าขายกับเพื่อนบ้านเช่นจีน มาเป็นเวลาช้านาน เส้นทางคมนาคมที่สำคัญที่ถือว่าเป็นเส้นทางค้าขายได้แก่

เส้นทางที่ตัดผ่านเมืองบาโม (Bhamo) ถือเป็นเส้นทางสำคัญของการค้าขายระหว่างพม่าตอนเหนือและจีนตอนใต้ นอกจากนี้ ชาวคะฉิ่นยังได้อาศัยการเก็บภาษีจากรรดาพ่อค้าแม่ค้าที่เข้าออกติดต่อทำการค้าระหว่างพรมแดนจีนและพม่าอีกประการหนึ่งด้วย

รัฐคะฉิ่นมีอาณาเขตอยู่ในบริเวณที่ราบและหุบเขาบริเวณแม่น้ำอิระวดีใกล้ ๆ เมืองบาโม (Bhamo) และเมืองมิตจินา (Myitkyina) ประชากรของรัฐคะฉิ่นนอกจากจะมีชาวคะฉิ่นแล้วยังมีชาวไทยใหญ่และชาวพม่าอาศัยรวมอยู่อีกด้วย

2.5.1 คะฉิ่นสมัยอาณานิคมอังกฤษ

คะฉิ่นจัดเป็นรัฐชายเขตแดนพม่า (Frontier Areas) เช่นเดียวกับอาณาเขตของชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ รัฐบาลอังกฤษปกครองรัฐคะฉิ่นโดยให้ขึ้นกับข้าหลวงใหญ่อังกฤษ (Governor) และมีได้เข้าแทรกแซงกิจการปกครองซึ่งกระทำโดยผู้นำท้องถิ่น อังกฤษยังคงให้สิทธิในการบริหารแก่บรรดาเจ้าฟ้าชาวคะฉิ่นผู้ปกครองดั้งเดิมต่อไป กล่าวได้ว่า อำนาจรัฐจากส่วนกลางมิได้เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในและอำนาจการปกครองของกลุ่มแต่อย่างใด

ทางด้านสังคม ชาวคะฉิ่นในสมัยอาณานิคมได้รับการยกย่องจากข้าราชการชาวอังกฤษไม่แพ้ชาวกะเหรี่ยงหรือมอญ ในกองทัพของอังกฤษที่ดูแลความสงบเรียบร้อยในพม่าจะเป็นชนกลุ่มน้อยเสียเป็นส่วนใหญ่ ดังเช่นสถิติจำนวนทหารในกองทัพในปี ค.ศ.1939 จะมีทหารพม่าเพียง 742 คน ในขณะที่มีทหารกะเหรี่ยงถึง 1,448 คน ทหารฉิ่น 886 คน และเป็นทหารคะฉิ่นถึง 881 คน⁴⁷

⁴⁷ Smith, *Burma: Insurgency and the Politics of Ethnicity*, p. 44.

นอกจากความสามารถในเชิงรบแล้วชาวคะฉิ่นยังนับได้ว่าเป็นผู้มีการศึกษา ทั้งนี้เพราะชาวคะฉิ่นได้อิทธิพลทางศาสนาและการศึกษาจากบรรดาหมอสอนศาสนา หมอสอนศาสนาชาวตะวันตกได้คิดภาษาเขียนของชาวคะฉิ่นขึ้นในปี ค.ศ.1899 นอกจากนี้ยังรับวัฒนธรรมการศึกษาในระบบโรงเรียน ทำให้สังคมของชาวคะฉิ่นพัฒนาไปเป็นสังคมที่มีการศึกษา และมีความรู้ความสามารถ เคียงคู่กับชาวพม่า

ด้วยความที่เป็นชุมชนที่มีศักยภาพ มีระบบการปกครองของตนเอง มีระบบเศรษฐกิจที่ดีเพราะมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ เป็นพ่อค้าที่ติดต่อค้าขายกับประเทศจีน และประชากรได้รับการศึกษาในระดับหนึ่ง ทำให้ชาวคะฉิ่นมีความภูมิใจในความเป็นชนชาติของตน และไม่ต้องการที่จะอยู่ภายใต้การปกครองของพม่า บรรดาเจ้าฟ้าและผู้นำชาวคะฉิ่นเคยเดินทางมาขึ้นความจำนงแก่เจ้าหน้าที่ของอังกฤษถึงเมืองย่างกุ้งในปี ค.ศ.1925 ที่ต้องการจะมีการปกครองของตนเองโดยไม่ขึ้นกับรัฐพม่า แต่ก็มิได้รับการตอบสนองอย่างใดจากผู้ปกครองชาวอังกฤษในขณะนั้น⁴⁸

2.5.2 คะฉิ่นสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 และช่วงประกาศอิสรภาพ

การเคลื่อนไหวเพื่อความเป็นอิสรภาพจากอังกฤษของประเทศพม่า ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้กลายมาเป็นอุดมการณ์หลักของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยเช่นกัน แต่กลุ่มกะเหรี่ยงกับกลุ่มคะฉิ่นยังคงมีความภักดีต่อรัฐบาลอังกฤษและทหารอังกฤษ ในขณะที่ชาวพม่าหันไปหาทหารญี่ปุ่น เพื่ออาศัยอำนาจของญี่ปุ่นในการปลดปล่อยตนเองจากการอยู่ใต้อาณานิคมของอังกฤษ ดังนั้น ชาวคะฉิ่นและชาวกะเหรี่ยงจึงให้ความร่วมมือ

⁴⁸ Ibid., p. 46.

กับทหารอังกฤษและทหารพันธมิตร ในการต่อสู้กับญี่ปุ่นในพม่าในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2

ประสบการณ์จากสงครามโลกครั้งที่ 2 ของชาวพม่าและชนกลุ่มน้อย จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างพม่ากับชนกลุ่มน้อยแยกห่างออกจากกัน และมองเห็นแต่ละฝ่ายเป็นศัตรู โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างชาวพม่ากับชาวคะเหรียง และชาวพม่ากับชาวคะฉิ่น

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นฝ่ายมีชัยเหนือญี่ปุ่น ทำให้ทหารอังกฤษกลับเข้ามาปกครองพม่าอีกครั้ง ในครั้งนี้รัฐบาลอังกฤษให้การสนับสนุนชนกลุ่มน้อยเป็นพิเศษ เนื่องจากมีความดีความชอบในการช่วยรบในพม่า และให้การสนับสนุนชนกลุ่มน้อยในพม่าที่จะพัฒนาไปเป็นรัฐอิสระไม่ขึ้นตรงกับรัฐบาลกลางของพม่า

องค์กรทางการเมืองที่สำคัญของพม่าในขณะนั้นคือ สันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ (AFPFL) โดยการนำของ อู ออง ซาน ได้เริ่มรณรงค์หาเสียงจากบรรดาผู้นำชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ เพื่อหาทางให้ชนกลุ่มน้อยให้ความร่วมมือกับรัฐพม่าในการจัดตั้งประเทศ และสถาปนาอิสรภาพให้กับพม่า และจากการประชุมของเหล่าผู้นำชนกลุ่มน้อยที่รัฐฉานทั้ง 2 ครั้ง ผู้นำคะฉิ่นก็ตัดสินใจให้ความร่วมมือกับสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ ในการร่วมเข้าเป็นรัฐหนึ่งในสหภาพพม่า โดยมีข้อแม้ว่าชาวคะฉิ่นจะได้รับสิทธิทางการเมืองเช่นเดียวกับชาวพม่า ให้ผู้บริหารรัฐคะฉิ่นมีอิสระในการบริหารรัฐโดยปราศจากการแทรกแซงจากรัฐพม่า และพม่าต้องให้ประกันว่ารัฐคะฉิ่นสามารถแยกตนเองเป็นอิสระจากสหภาพพม่าได้หลังจากระยะเวลาสิบปีผ่านไป

และจากข้อตกลงสนธิสัญญาปางโหลงนี้ ที่ประชุมได้ร่างรัฐธรรมนูญพม่าและตกลงกันให้มีการจัดตั้งรัฐคะฉิ่น โดยกำหนดให้อาณาเขตของรัฐคะฉิ่นครอบคลุมบริเวณอำเภอเมิดจินารวมเข้ากับอำเภอบาโม มีเนื้อที่ประมาณ

48,000 ตารางไมล์ มีระบบการปกครองภายในเหมือนรัฐฉาน คือมี สภาแห่งรัฐ (State Council) มีอำนาจในการออกกฎหมายของรัฐ ผู้นำรัฐจะมีตำแหน่ง รัฐมนตรีประจำรัฐในคณะรัฐมนตรีของสหภาพพม่า แต่เนื่องจากมีชาวพม่าอาศัยอยู่ในรัฐคะฉิ่นเป็นจำนวนไม่น้อย รัฐธรรมนูญจึงกำหนดว่าสมาชิกสภาแห่งรัฐคะฉิ่นต้องมีสมาชิกที่ไม่ใช่เชื้อชาติคะฉิ่น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนที่นั่งทั้งหมด

กล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองภายในรัฐคะฉิ่นกับสหภาพพม่าในระยะแรกนั้นเป็นไปอย่างราบรื่น จากข้อตกลงสนธิสัญญาปางโหลง ทำให้ผู้นำรัฐคะฉิ่นให้การสนับสนุนสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ ซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่สำคัญและเป็นพรรครัฐบาลของพม่าในเวลานั้น นอกจากนี้ยังมีกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมือง อาทิ กลุ่ม Kachin Youth League ก็มีสายสัมพันธ์ที่ดีกับองค์กร All Burman Youth Organization ซึ่งเป็นองค์กรย่อยของพรรค AFPFL

สายสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างผู้นำรัฐคะฉิ่นกับพรรครัฐบาลคือพรรคสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์นี้เอง ที่ภายหลังได้กลับกลายเป็นความขัดแย้ง เนื่องจากฝ่ายรัฐบาลอาศัยสายสัมพันธ์ที่ดีกับผู้นำรัฐคะฉิ่นเข้ามาแทรกแซงในกิจการการเมืองภายในของคะฉิ่นมากเกินไป และหลายครั้งที่ใช้อำนาจในการเป็นรัฐบาลกลางเข้ามาตัดสินกิจการภายในของรัฐ แทนที่จะมอบอำนาจในการตัดสินใจให้สภาแห่งรัฐ รัฐบาลกลางมักบังคับให้สภาแห่งรัฐต้องประนีประนอมอ่อนอ่อนผ่อนตามการตัดสินจากส่วนกลาง และบางครั้งก็มีการเปลี่ยนตัวผู้นำภายในรัฐเสมอ ทำให้บรรดาผู้นำทางการเมืองของรัฐคะฉิ่นเริ่มหวาดระแวงการแทรกแซงจากรัฐบาลส่วนกลางมากยิ่งขึ้น

กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของรัฐคะฉิ่น

ในกลางทศวรรษ 1950 ได้ปรากฏกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองขึ้นในรัฐคะฉิ่น โดยเริ่มจากขบวนการนักศึกษาในกลุ่มเล็ก ๆ ในมหาวิทยาลัยย่างกุ้งและมหาวิทยาลัยมัณฑะเลย์ ซึ่งเป็นสถานที่ที่ชาวคะฉิ่นรวมกลุ่มเพื่อเคลื่อนไหวทางด้านการเมืองภายในรัฐคะฉิ่น โดยมีเป้าหมายที่จะปฏิเสธอำนาจรัฐพม่าซึ่งพยายามเข้าแทรกแซงกิจการภายในของรัฐ นักศึกษากลุ่มนี้ต่อมาได้พัฒนามาเป็นกลุ่มองค์กรคะฉิ่นอิสระ (Kachin Independence Organization - KIO) มีการจัดตั้งขึ้นในวันที่ 5 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1961

คณะผู้ก่อตั้งองค์กรคะฉิ่นอิสระในระยะแรกได้แก่ ซอ ตู (Zaw Tu) และ ซอ ดัน (Zaw Dan) ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยย่างกุ้ง เป็นลูกชายของหมอสอนศาสนาชาวคะฉิ่น ทำการเคลื่อนไหวทางการเมืองและต่อมาได้สมทบกับพี่ชายคนโต ซอ เส็ง ซึ่งเป็นผู้นำกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองอยู่ก่อนแล้ว กลุ่มนี้ได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนด้านงบประมาณเป็นอย่างดีจากชาวคะฉิ่นประมาณร้อยละ 80 นอกจากนี้ ยังได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มนักศึกษาปัญญาชน เช่น ปราง เส็ง (Brang Seng) ซึ่งเป็นครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาของหมอสอนศาสนาที่เมืองมิดจินา ปราง เส็ง ผู้นี้เป็นหลานลุงของอดีตผู้นำคนหนึ่งของชาวคะฉิ่นก็คือ Duwa Zau La ซึ่งเป็นผู้แทนรัฐคะฉิ่นไปร่วมประชุมที่เมืองปางโหลงในรัฐฉานเมื่อปี ค.ศ.1947

สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ชาวคะฉิ่นกระด้างกระเดื่องต่อรัฐพม่าคือ เกิดจากความไม่พอใจที่รัฐบาลพม่าได้ทำสนธิสัญญาพรมแดนกับประเทศจีนในปี ค.ศ.1960 โดยฝ่ายรัฐบาลพม่าต้องยกดินแดนของหมู่บ้าน ปีมอ กอถัม และกั๋งฟิง ที่อยู่ภายในรัฐคะฉิ่นให้กับประเทศจีน ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวคะฉิ่นไม่พอใจอย่างมาก นอกจากนี้ การที่รัฐบาลพม่ายังประกาศให้

พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในปี ค.ศ.1961 ก็ยิ่งก่อความขุ่นเคืองให้กับชาวคะฉิ่นซึ่งส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์

กลุ่มองค์กรคะฉิ่นอิสระนี้ทำการเคลื่อนไหวยุทธทางตอนเหนือบริเวณชายแดนจีน-พม่า เดิมมีกำลังประมาณ 300-600 คน ต่อมาได้กำลังคนเพิ่มจากนักศึกษาและจากทหารคะฉิ่น โดยเฉพาะในปี ค.ศ.1962 มีทหารชาวคะฉิ่นพร้อมอาวุธหนีจากกองทัพพม่าเข้ามาสมทบ ทำให้มีกำลังเข้มแข็งขึ้นและมีอาวุธที่ดี ในปีนั้นได้ร่วมกันโจมตีค่ายทหารพม่าที่เมืองมิดจินา และในปีค.ศ.1963 ได้ยึดเมืองซ่มปรานัม ในปี ค.ศ.1964 กองกำลังองค์กรคะฉิ่นอิสระสามารถครอบครองรัฐคะฉิ่นไว้ได้เกือบหมด ยกเว้นเมืองที่มีค่ายทหารพม่าคุมอยู่ และยังสามารถคุมเส้นทางคมนาคมติดต่อระหว่างส่วนกลางกับรัฐคะฉิ่นไว้ได้ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็นเขาสูงและป่าทึบ ทหารพม่าที่ไม่เจนเส้นทางจึงไม่สามารถบุกเข้าทำลายฐานกำลังของกลุ่มคะฉิ่นอิสระได้

ในปี ค.ศ.1968 นั้น องค์กรคะฉิ่นอิสระเป็นกองกำลังที่มีประสิทธิภาพมาก มีสภากลางเป็นฝ่ายบริหารควบคุมทั้งฝ่ายการเมือง (Kachin Independence Organization) และทหาร (Kachin Independence Army) แบ่งออกเป็น 3 กองพลน้อย และ 7 กองพัน ไม่ปรากฏหลักฐานที่ตั้งกองบัญชาการที่แน่นอน มีนายพลซอ เส็ง เป็นหัวหน้า ซอ ตู เป็นรองหัวหน้า และมีนายพลหน่อ แสง เป็นผู้บัญชาการหน่วยทหาร มีเขตปฏิบัติการอยู่ในภาคเหนือของรัฐคะฉิ่นและภาคเหนือของรัฐฉาน ในบริเวณเมืองมุเซ น้ำคำ กุดไก แสหนวี โคคิว และชายแดนเมืองบาโม

การเปลี่ยนแปลงทางด้านผู้นำในกลุ่มองค์กรคะฉิ่นอิสระ เริ่มต้นอีกครั้งในกลางทศวรรษที่ 1970 หนึ่งในผู้นำและผู้ก่อตั้งองค์กรคือ ซอ ดัน ถูกฆาตกรรมในช่วงทำการรบกับพรรคคอมมิวนิสต์พม่าในปี ค.ศ.1975 ในปีเดียวกันนั้น ซอ เส็ง และซอ ตู ก็ถูกสังหารโดยทหารองค์กรคะฉิ่นอิสระรุ่นใหม่ที่ไม่พอใจ

กับพฤติกรรมของบรรดาผู้นำรุ่นเก่า ซึ่งมักจะอยู่ไกลจากสถานที่รบและใช้ชีวิตที่สุขสบายในเมืองใหญ่ และทอดทิ้งอุดมการณ์ในการต่อสู้เพื่ออิสรภาพของชาวจีน ต่อมานายทหารกลุ่มนี้ก็ถูกทหารจีนที่ยังจงรักภักดีต่อนายพลซอ เส็งฮง กลุ่มที่ขึ้นมามีอำนาจในองค์กรจีนอิสระในปลายทศวรรษที่ 1970 คือ ปราง เส็ง อดีตผู้เคลื่อนไหวทางการเมืองอีกคนหนึ่งของกลุ่มจีน และ ซอ มาย อดีตข้าราชการในรัฐจีน

การเมืองและการเคลื่อนไหวของกลุ่มองค์กรจีนอิสระภายใต้การนำของปราง เส็ง และซอ มาย เจริญรุ่งเรืองมาก นับว่าเป็นกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่มีประสิทธิภาพสูง ปราง เส็ง ผู้นำคนใหม่ของ KIO และ KIA มีความสัมพันธ์ที่ดีกับพรรคคอมมิวนิสต์จีน แม้จะไม่ยอมเข้าร่วมเป็นพวกเดียวกับกลุ่มคอมมิวนิสต์พม่า แต่ปราง เส็ง ก็ทำสัญญาตกลงกับพรรคคอมมิวนิสต์พม่า อนุญาตให้สามารถยกกองทหารผ่านดินแดนขององค์กรจีนอิสระ เพื่อเข้าโจมตีที่มั่นของทหารพม่าได้อย่างสะดวก

ในทางกลับกัน องค์กรจีนอิสระก็ได้รับการสนับสนุนจากพรรคคอมมิวนิสต์จีน และได้รับการสนับสนุนด้านอาวุธจากจีนในช่วงระหว่างปี ค.ศ.1977-1979 กองกำลังขององค์กรจีนอิสระสามารถครอบครองบริเวณสำคัญเหนือเส้นทางคมนาคมระหว่างเมืองมิดจินา-บาโม และจุดยุทธศาสตร์สำคัญ ๆ ไปได้ ในช่วงนี้กองกำลังมีกำลังพลมากถึง 8,000 คน พร้อมอาวุธสงครามอย่างดี สามารถควบคุมอาณาบริเวณตะวันตกเฉียงเหนือของพม่า และพรมแดนชายแดนจีน-พม่า เลยไปจนถึงภาคเหนือของรัฐฉานได้ ประสิทธิภาพที่สูงส่งของกองทหารองค์กรจีนอิสระ สามารถสกัดกั้นกองทัพพม่าไว้จากการรุกกล้าเข้าครอบครองจีนได้เป็นเวลานานบทศวรรษทีเดียว นับเป็นกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่มีอิทธิพลมาก ทั้งในด้านศรัทธาของประชาชนและด้านประสิทธิภาพในการรบ เป็นกองกำลังที่พม่าให้ความสำคัญอย่างมาก

ปัจจุบันองค์กรกะฉิ่นอิสระได้ตกลงทำสัญญาหยุดยิง (ceasefire) กับรัฐบาลทหารพม่า (SLORC) ตั้งแต่วันที่ 24 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1994 โดยก่อนหน้านี้ ได้มีการส่งตัวแทนของทั้งสองฝ่ายเข้าเจรจาอย่างไม่เป็นทางการมาตลอดเวลา 2 ปี และครั้งล่าสุดเมื่อเดือนกันยายน ค.ศ.1993 ก่อนที่จะลงนามในข้อตกลงหยุดยิง และเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับการตกลงหยุดยิง รัฐบาลพม่าได้อนุมัติเงินจำนวน 20 ล้านดอลลาร์เพื่อการพัฒนารัฐกะฉิ่น โดยมีแผนการสร้างถนน สะพาน โรงเรียนและโรงพยาบาล นอกจากนี้ รัฐบาลพม่ายังอนุญาตให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปยังรัฐกะฉิ่นได้ และเปิดโอกาสให้มีเสรีทางการค้าและด้านธุรกิจกับนักธุรกิจทั่วไปที่ประสงค์จะเข้าไปลงทุนในรัฐกะฉิ่น

2.5.3 อนาคตของรัฐกะฉิ่น

หลังการเสียชีวิตของปราง เส็ง เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม ค.ศ.1994 แล้วนั้น พลตรีซอ มาย (Zau Mai) ก็ก้าวขึ้นมารับตำแหน่งผู้นำของ KIO และ KIA รวมทั้งประกาศให้การสนับสนุนนโยบายหยุดยิงของรัฐบาลพม่ากับองค์กรชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ เขามีความเห็นว่ รัฐบาลทหารพม่าควรจะทำ ความตกลงหยุดยิงกับองค์กรชนกลุ่มน้อยให้ได้ทุกกลุ่ม และหยุดการทำร้าย ประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ของพม่าเพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีทาง การเมือง พร้อมกันนี้ก็ได้เรียกร้องให้รัฐบาลพม่ารักษาสัญญาในการที่จะช่วยรัฐ กะฉิ่นพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมให้เจริญรุ่งเรือง

การฝึกทหารใหม่ของกองทัพรัฐฉาน (ของขุนสา) เมื่อปี ค.ศ.1983

(ภาพจาก Chao Tzang Yawnghe, *The Shan of Burma : Memoirs of a Shan Exile*, Singapore : Institute of Southeast Asian Studies, 1987)

2.6 คะยาห์ (Kayah / Karenni)

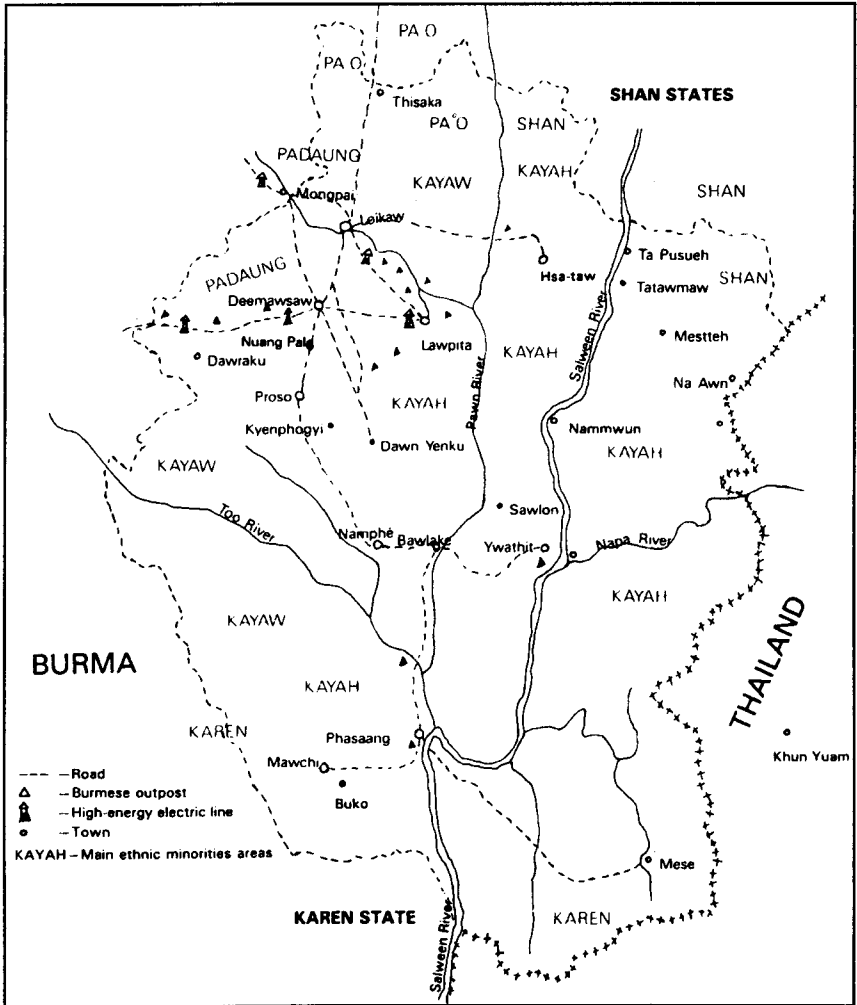
กะยาห์ (คะเรนนี่) หรือกะเหรี่ยงแดงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์อีกกลุ่มหนึ่งของพม่า มีประชากรประมาณ 240,000 คน อาศัยอยู่ในบริเวณที่เรียกว่ารัฐกะยาห์ในปัจจุบัน ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของพม่าติดชายแดนไทยบริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีพื้นที่ประมาณ 11,730 กิโลเมตร ดินแดนของรัฐกะยาห์ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสูง มีแม่น้ำสาละวินไหลผ่านกลาง มีเมืองลอยกอ (Loikaw) เป็นเมืองหลวง ประชากรส่วนใหญ่ของรัฐกะยาห์ประกอบด้วยชาวคะยาห์ กะเหรี่ยงกะยอ (Kayow) ชาวไทยใหญ่ และชาวพม่าที่อพยพเข้ามาอยู่ในดินแดนนี้

ประวัติศาสตร์ของรัฐกะยาห์หรือของชาวคะเรนนี่นั้นมีการปกครองตนเองภายใต้ระบบเจ้าฟ้า (Sawphya) โดยแบ่งเป็นอาณาเขตออกเป็น 5 แคว้นด้วยกัน คือ Katarawadi, Kyenphogyi, Bawlake, Namekon และ Naung Pale⁴⁹ ซึ่งต่างฝ่ายก็มีเจ้าฟ้าปกครองดูแลอาณาเขตของตน มีการรบพุ่งเพื่อทำสงครามแย่งชิงความเป็นใหญ่กันเองบ้าง บางครั้งก็ทำสงครามกับเจ้าฟ้าแคว้นไทยใหญ่ เพราะได้รับการสนับสนุนจากราชสำนักกษัตริย์พม่า เพื่อที่จะแผ่อิทธิพลมาครอบครองเหนือดินแดนของรัฐกะยาห์

ในสมัยที่พม่ายังเป็นอาณานิคมของอังกฤษนั้น ผู้นำของรัฐกะยาห์ได้ทำข้อตกลงกับผู้แทนรัฐบาลอังกฤษและรัฐบาลพม่าในการยอมรับอธิปไตยของรัฐกะยาห์ เพื่อแลกเปลี่ยนกับข้อตกลงที่จะให้ดินแดนของรัฐกะยาห์เป็นเส้นทางคมนาคมและเป็นเส้นทางการค้าสู่ประเทศจีน สนธิสัญญาที่ได้ทำไว้เมื่อปี ค.ศ.1875 นี้เองที่ทำให้รัฐกะยาห์กล่าวได้อย่างภาคภูมิใจว่า รัฐของตนมิเคยตกอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐพม่า

⁴⁹ Andre and Louis Boucaud, *Burma's Golden Triangle*, pp. 116-118.

แผนที่ที่ 14 : แผนที่แสดงอาณาบริเวณรัฐกะยาห์

Source : Andre and Louis Boucaud, *Burma's Golden Triangle*,
(Hong Kong: Asia 2000, 1988), p. 112.

อย่างไรก็ตาม ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ทหารญี่ปุ่นได้เข้ามาครอบครองดินแดนของรัฐคะยาห์ในปี ค.ศ.1942 และญี่ปุ่นได้รวมเอารัฐคะยาห์เข้าไว้ในการปกครองของรัฐพม่าในปี ค.ศ.1944 แต่ผู้นำของรัฐคะยาห์ได้ร่วมมือกับรัฐบาลอังกฤษในการขับไล่ทหารญี่ปุ่นออกไปจากดินแดนรัฐคะยาห์ได้สำเร็จ และกลับเข้ามามีอำนาจในการบริหารอีกครั้งในปี ค.ศ.1945 กลุ่มเจ้าฟ้าผู้นำของรัฐคะยาห์ก็ได้รับเชิญให้ไปร่วมประชุมที่ปางโหลงในปี ค.ศ.1947 เพื่อการรวมของสหภาพพม่า แต่ผู้นำของรัฐคะยาห์ยังไม่เห็นด้วยกับการรวมอยู่ใต้ร่มของรัฐบาลกลางพม่าจึงมิได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุม ส่งแต่เพียงผู้สังเกตการณ์

หลังการประกาศอิสรภาพจากอังกฤษในปี ค.ศ.1948 แล้ว รัฐคะยาห์ก็ถูกรวมเข้าอยู่ในสหภาพพม่าไปโดยปริยาย แต่ผู้นำของรัฐคะยาห์ปฏิเสธการถูกครอบครองโดยรัฐพม่า โดยอ้างสนธิสัญญาฉบับดั้งเดิมปี ค.ศ.1875 ดังนั้นในเดือนสิงหาคม ค.ศ.1948 กองทัพพม่าจึงบุกรัฐคะยาห์ และนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการต่อสู้ระหว่างชาวคะเรนนี่และรัฐบาลพม่าตั้งแต่นั้นมา

2.6.1 กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของคะเรนนี่

กองทัพแห่งชาติคะเรนนี่ (Karenni National Army - KNA) ตั้งขึ้นในเดือนสิงหาคม ค.ศ.1948 ประกอบด้วยกองกำลัง 4 กองพัน ภายใต้การนำของ ซอ มอ เรห์ (Saw Maw Reh) ซึ่งเป็นผู้บังคับกองพันที่ประจำเมืองเจนโพจี (Kyenphogyi) การต่อสู้ระหว่างกองกำลังของ KNA กับกองทัพพม่าเกิดขึ้นเรื่อยมาในรัฐคะยาห์ และต่างฝ่ายต่างผลัดกันแพ้ผลัดกันชนะ ในที่สุดในปี ค.ศ.1957 กองกำลังของ KNA ได้มีการปรับปรุงองค์กรและเปลี่ยนชื่อมาเป็น Karenni National Progressive Party (KNPP) และ

ขอ มอ เระห์ ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานของพรรค KNPP ในปี ค.ศ.1964 และเสียชีวิตในปี ค.ศ.1994 ด้วยโรคมะเร็ง นอกจากนี้กลุ่ม KNPP แล้วก็มีกลุ่ม The Karenni Nationalities People's Liberation Front (KNPLF) ซึ่งเป็นกลุ่มที่นิยมพรรคคอมมิวนิสต์ และกลุ่ม Kayan New Land Party (KNLP)

กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองทั้งสามกลุ่มนี้ได้ทยอยลงนามในข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลพม่า โดยเริ่มที่กลุ่ม KNPP ได้เริ่มทบทวนที่จะตกลงเจรจาหยุดยิงกันในเดือนมกราคม ค.ศ.1994 ตามด้วยกลุ่ม KNPLF ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1994 และกลุ่มสุดท้ายคือ KNLP กลุ่ม KNPP สามารถเจรจาดังกล่าวหยุดยิงกันด้วยวาทะกับกองทัพพม่าเป็นผลสำเร็จในเดือนมีนาคม ค.ศ.1995

2.6.2 สถานการณ์ปัจจุบันในรัฐคะยาห์

เป็นที่น่าเสียดายว่าข้อตกลงหยุดยิงระหว่างรัฐบาลทหารพม่าและกองกำลัง KNPP นั้นต้องล้มเหลวลง เมื่อกองทัพพม่าบุกเข้าโจมตีกองกำลัง KNPP อีกครั้ง ทั้งนี้ จากการรายงานข่าวของทหาร KNPP ได้ระบุว่า ทหารพม่า ประมาณ 2,000-3,000 คนจากกองพันที่ 55 ได้ยกกำลังเข้าประชิดฐานที่มั่นของกองกำลัง KNPP และได้เกิดการสู้รบขึ้นตั้งแต่เดือนมิถุนายนเรื่อยมาจนถึงเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1995

สาเหตุที่กลับมาสู้รบกันอีกครั้งหนึ่งนั้น เป็นเพราะข้อตกลงในเรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างผู้นำกองกำลัง KNPP กับรัฐบาลทหารพม่าไม่ลงตัว ด้วยในเงื่อนไขหนึ่งของการเจรจาหยุดยิง คือ รัฐบาลทหารพม่าอนุญาตให้ KNPP จัดการเรื่องไม้ในเขตของตนได้ ฝ่าย KNPP จึงได้ขายสัมปทานการตัดไม้ให้กับบริษัทของไทย ในขณะที่รัฐบาลได้ตกลงขายสัมปทาน

ให้บริษัท Billion Group ของสิงคโปร์ เมื่อตกลงไม่ได้ กองทัพพม่าจึงส่งทหารเข้าประชิดฐานที่มั่นของ KNPP ทันที⁵⁰ อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ของ KNPP เชื่อว่ารัฐบาลทหารพม่ามีเหตุผลอื่นนอกเหนือจากปัญหาเรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์ นั่นคือ กองทัพพม่าต้องการที่จะใช้รัฐคะยาห์เป็นทางผ่านเข้าสู่บ้านห้วยเมือง ที่เดิมเคยเป็นฐานที่ตั้งของกองทัพเมืองไต (Mong Tai Army) ของขุนดำ และปรารถนาที่จะครอบครองพื้นที่อันเป็นตะเข็บชายแดนไทย-พม่าในเขตรัฐคะยาห์ด้วย⁵¹

นอกเหนือจากเหตุผลข้างต้นแล้ว เจ้าหน้าที่ของ KNPP ยังเข้าใจว่ารัฐบาลทหารพม่านั้นมีความต้องการที่จะแผ่อิทธิพลเหนือองค์กร KNPP เพื่อเข้ามาจัดการเรื่องผลประโยชน์จากป่าไม้อันสมบูรณ์ในรัฐคะยาห์ และการที่รัฐบาลทหารพม่ามีโครงการที่จะสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำสาละวินเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้านับเป็นผลประโยชน์อันมหาศาลที่จะตามมาในอนาคต การที่รัฐบาลพม่าสามารถสยบกองกำลังของ KNPP ไปได้ จึงเท่ากับเป็นการป้องปรามการเรียกร้องผลประโยชน์จากชาวคะยาห์และบรรดาผู้นำของ KNPP ในอนาคต

ประเด็นของการแผ่อิทธิพลของรัฐบาลทหารพม่าเหนือชนกลุ่มน้อย โดยไม่ยอมให้ผู้แทนของชนกลุ่มน้อยเข้ามามีบทบาทในการบริหารและพัฒนารัฐของตน เป็นสาเหตุสำคัญของความขัดแย้งอันนำไปสู่การทำสงครามกันที่สุดในที่สุด เป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ผู้นำองค์กรชนกลุ่มน้อยต้องเผชิญและหาหนทางในการแก้ไข เพราะการใช้กำลังเข้าสู่รบกันนั้นย่อมไม่ใช่ทางแก้ปัญหาที่ดี เนื่องจากปัจจุบันกองทัพของฝ่ายรัฐบาลพม่ามีกำลังกล้าแข็งเป็นอย่างยิ่ง การสู้รบจึงมีแต่จะทำให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินไปมากกว่า

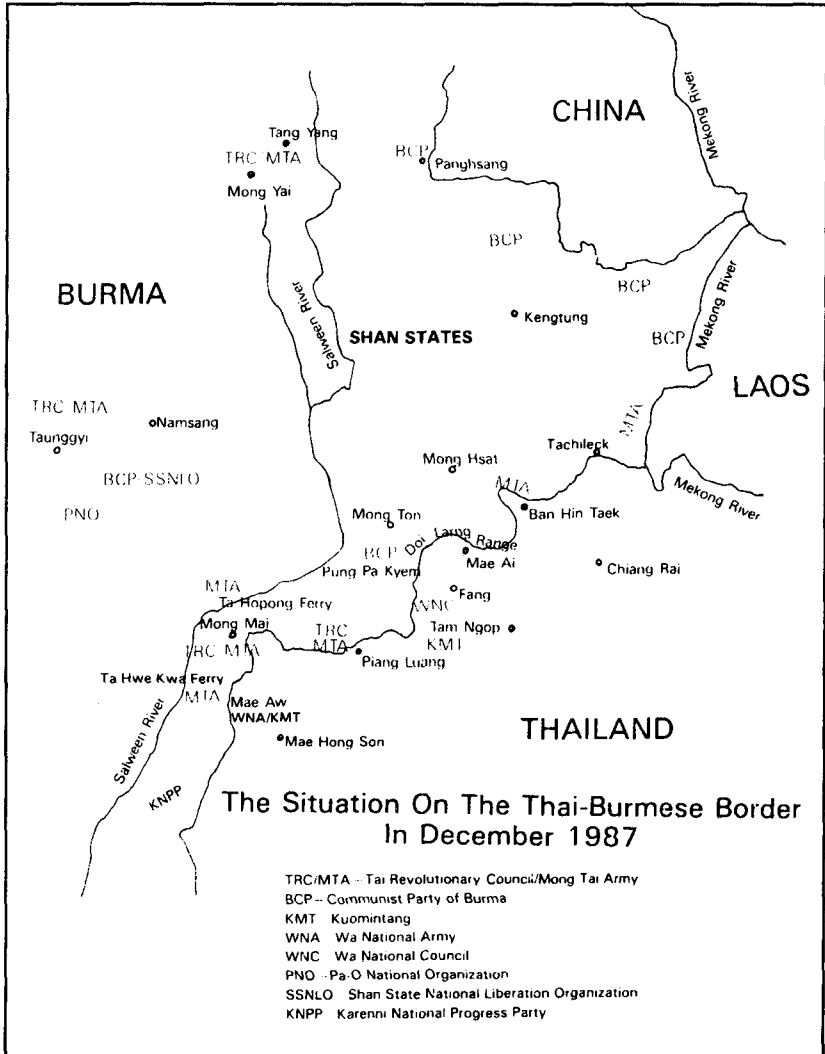
⁵⁰ "Inside Indochina," *The Nation* (17 July 1995) : 1.

⁵¹ *The Nation* (1 September 1995) : A10.

ทางออกที่ดีที่สุดของการแก้ปัญหาหน้าจะเป็นการเจรจา ต่อรองซึ่งต้องอาศัยความใจเย็น อดทน อดกลั้นของผู้นำชนกลุ่มน้อยเป็นที่ตั้ง หลีกเลี่ยงการปะทะกันกับทหารพม่าที่มีความเข้มแข็งและมีอาวุธที่ทันสมัยมากกว่า เพื่อให้การเจรจาดำเนินไปอย่างสันติ จึงจะเป็นแนวทางที่จะรักษาเลือดเนื้อและชีวิตของชาวบ้านไว้ได้ แทนที่จะใช้ชีวิตของเขาเหล่านั้นมาเป็นเครื่องต่อรองอย่างที่เคยเป็นมาแล้วในอดีต

ในขณะเดียวกัน ผลของการล้มเลิกข้อตกลงหยุดยิงระหว่าง KNPP กับรัฐบาลทหารพม่านั้น น่าจะเป็นอุทาหรณ์ที่ดีที่สุดสำหรับองค์กรชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ และรัฐบาลพม่าในแง่ที่ว่า หากไม่มีการเคารพสัญญาและข้อตกลงที่ได้ให้ไว้ต่อกัน วงจรอุบาทว์ของการสู้รบก็จะหวนกลับคืนมา เป็นผลร้ายต่อชีวิตของประชาชนอีกครั้ง และเมื่อเหตุการณ์ยังคงวนเวียนกันอยู่เช่นนี้ก็คงจะสูญสิ้นเผ่าพันธุ์ไปในที่สุด อย่างไรก็ตาม ข้อสรุปที่ผู้นำของชนกลุ่มน้อยมีต่อรัฐบาลและทหารพม่านั้นมักจะตรงกันที่ว่า รัฐบาลพม่าไม่ว่าจะเป็นยุคใดสมัยใด และไม่ว่าจะเป็นพลเรือนหรือทหาร มักจะไม่มีความจริงใจให้กับชนกลุ่มน้อย และมักจะเป็นฝ่ายผิดสัญญาอยู่เสมอ จึงเป็นหน้าที่ของฝ่ายรัฐบาลด้วยเช่นกัน ในการที่จะต้องแสดงให้เห็นว่าพมามีความจริงใจต่อการแก้ปัญหาเรื่องความขัดแย้งระหว่างเผ่าพันธุ์

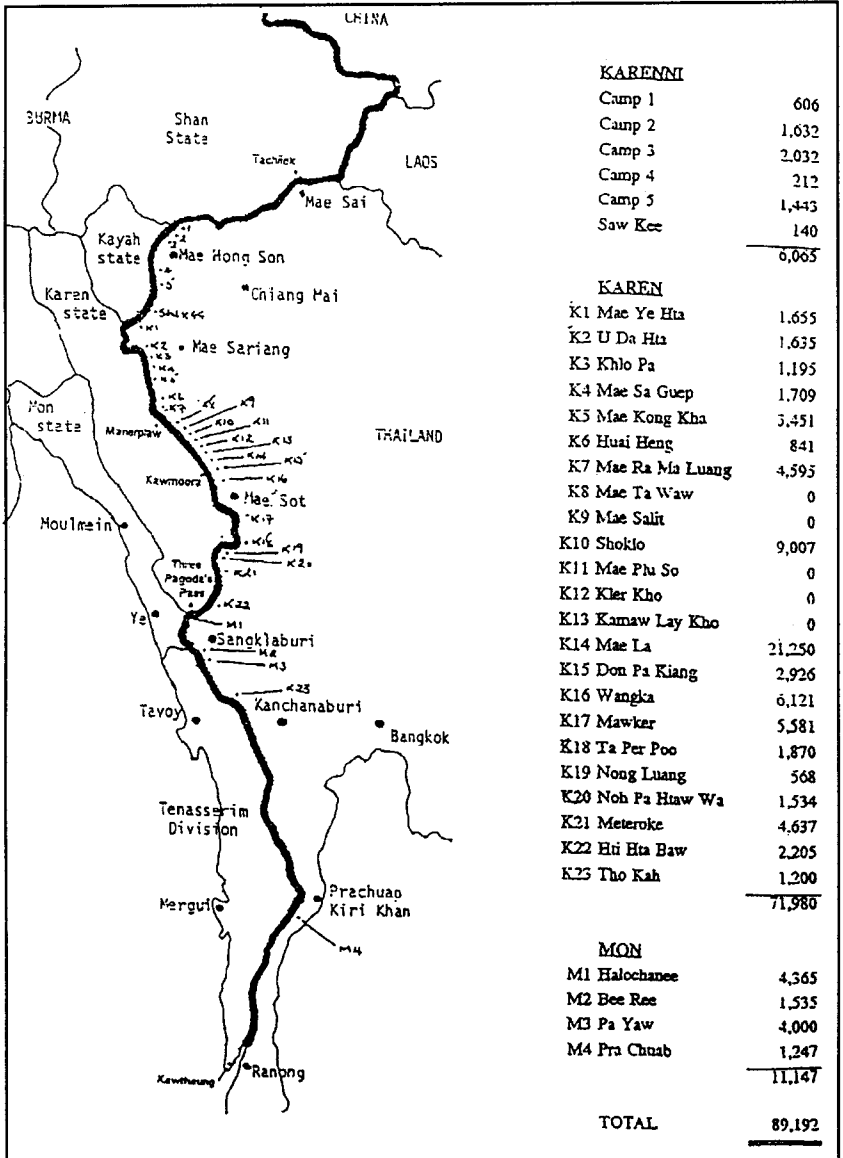
แผนที่ที่ 15 : แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ
ของพม่า บริเวณชายแดนไทย-พม่า ธันวาคม ค.ศ.1987

Source : Andre and Louis Boucaud, *Burma's Golden Triangle*,

(Hong Kong: Asia 2000, 1988), p. 177.

แผนที่ที่ 16 : แผนที่แสดงที่ตั้งของค่ายผู้ลี้ภัยและจำนวนประชากรของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่อาศัยบริเวณแนวชายแดนไทย-พม่า สิงหาคม ค.ศ.1995

Source : Burma Issues

บทที่ 3

องค์กรร่วมของชนกลุ่มน้อย

จากประวัติศาสตร์การต่อสู้ของชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลกลางของพม่าที่ผ่านมา จะเห็นว่าแต่ละกลุ่มต่างก็จับอาวุธเข้าต่อสู้กับทหารพม่าในเขตของตน อาจมีภูมิหลังในการต่อสู้กับรัฐบาลกลางของพม่าที่คล้ายคลึงกันบ้าง แตกต่างกันบ้าง แต่โดยรวมแล้วชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เหล่านี้ต่างมีเหตุผลเดียวเหมือนกันทุกกลุ่ม คือ ปฏิเสธอำนาจเผด็จการของรัฐบาลกลางพม่า ที่ต้องการควบคุมและมีอิทธิพลอยู่เหนือกิจการภายในอาณาเขตหรือรัฐของตน ทั้งนี้รวมถึงการปฏิเสธที่จะให้วัฒนธรรมของพม่าเข้าไปครอบงำและกลืนความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเพณีประจำเผ่าพันธุ์ของตน

เมื่อพิจารณาถึงหลักการในการต่อสู้กับรัฐบาลพม่าของบรรดาชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้จะพบว่า ทุกฝ่ายต่างมีศัตรูร่วมกันคือรัฐบาลพม่า จึงเป็นประเด็นที่น่าสังเกตว่าองค์กรของชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ได้เคยมีการร่วมมือกันเพื่อต่อสู้กับรัฐบาลพม่าบ้างหรือไม่ จากการศึกษาพบว่าในอดีตก็ได้มีความพยายามของชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มที่จะผนึกกำลังร่วมกันเพื่อต่อสู้กับฝ่ายรัฐบาลอยู่บ้าง เช่น การรวมตัวของกลุ่มมอญกับกะเหรี่ยง การรวมกลุ่มของกะเหรี่ยงกับคะฉิ่น อย่างไรก็ตาม การรวมตัวอย่างหลวม ๆ นี้มักจะสิ้นสุดด้วยการแตกแยกกันไปในที่สุด

อย่างไรก็ตาม ก็ได้มีความพยายามในการที่จะประสานงานในหมู่ชนกลุ่มน้อยเพื่อจัดตั้งเป็นองค์กรร่วมของชนกลุ่มน้อยในหลายครั้งหลายครา และบางองค์กรก็ได้พัฒนามาเป็นองค์กรนำในการต่อสู้กับรัฐบาลพม่าในปัจจุบัน

เช่น กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ (National Democratic Front - NDF) และ กลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาธิปไตยของพม่า (Democratic Alliance of Burma - DAB) เป็นต้น

3.1 กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ

(National Democratic Front - NDF)

NDF เกิดจากการรวมตัวกันของชนกลุ่มน้อยในปี ค.ศ.1976 ทั้งนี้ เพราะพม่าเป็นรัฐที่มีชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ อาศัยอยู่หลายเผ่าพันธุ์ ดังนั้น NDF จึงปรารถนาที่จะสร้างความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในหมู่ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เพื่อต่อสู้เรียกร้องอิสรภาพในการปกครองตนเองจากรัฐบาลพม่า และเพื่อป้องกันการเข้าโจมตีของทหารพม่าในเขตของตน โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่มานอร์ปโลว์ (Manerplaw)

ตั้งนั้นในปี ค.ศ.1985-1986 กลุ่มสมาชิกของ NDF ก็ได้รวมตัวกัน โดยแบ่งกองกำลังเป็น 3 กลุ่มด้วยกันคือ กลุ่มที่ปฏิบัติการทางภาคเหนือ ได้แก่ องค์การคะฉิ่นอิสระ (KIO) กลุ่ม PSLO และกลุ่มพรรครัฐฉานก้าวหน้า (SSPP) กลุ่มภาคกลาง ได้แก่ กลุ่มพรรคก้าวหน้าแห่งชาติคะเรนยี (KNPP) กลุ่มปะโอ (PNO) กลุ่มว้า (WNO) และกลุ่มลาหู่ (LNO) กลุ่มภาคใต้ ได้แก่ กลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) กลุ่มพรรคมอญใหม่ (NMSP) และกลุ่มอะร่ากัน (ALP) มีทหารติดอาวุธทั้งหมดประมาณ 15,000-18,000 คน กลุ่มที่มีอิทธิพลสูงได้แก่ กลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) และกลุ่มองค์การคะฉิ่นอิสระ (KIO)

การรวมตัวทางการด้านกองกำลังทำให้การต่อสู้กับฝ่ายรัฐบาลเข้มแข็งขึ้น นอกจากนี้ กองกำลังของสมาชิก NDF ยังสามารถเคลื่อนไหวผ่านอาณาเขต

ของกลุ่มต่าง ๆ ได้ ทำให้ความคล่องตัวในการรบกับทหารรัฐบาลพม่าเป็นไปได้
 อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในขณะที่เดียวกัน การรวมกันของชนกลุ่มน้อยนี้
 ทำให้การเคลื่อนไหวทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยเป็นที่รับรู้ของประชาคมโลก
 มากยิ่งขึ้น การต่อสู้ของชนกลุ่มน้อยทั้ง 11 กลุ่มภายใต้องค์กรรวมที่ต่อสู้กับ
 รัฐบาลกลางของพม่า ได้เรียกร้องให้ประชาคมโลกหันมาให้ความสนใจกับ
 สงครามกลางเมืองของพม่า และทำความเข้าใจเรื่องที่มาและที่ไปของสงคราม
 กลางเมือง ในมุมมองที่กว้างกว่าการเป็นเพียงความขัดแย้งภายในประเทศพม่า
 อันทำให้ต่างชาติที่ไม่เกี่ยวข้องพากันละเลยและไม่ให้ความสนใจ

ในปี ค.ศ.1987 คณะผู้แทนของกลุ่ม NDF นำโดย พลตรี ชาร์ ตา นอร์
 (Major Hsar Ta Nor) แห่งสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) และ บราง เสง
 (Brang Seng) ผู้นำองค์กรคะฉิ่นอิสระ ได้ร่วมกันเดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ
 ทั้งในทวีปยุโรปและเอเชีย เช่น อังกฤษ เยอรมนีตะวันตก สวิตเซอร์แลนด์
 และญี่ปุ่น เพื่อบอกเล่าถึงสงครามกลางเมืองในพม่า ระหว่างชนกลุ่มน้อยและ
 รัฐบาลกลางพม่า ซึ่งถือเป็นงานประชาสัมพันธ์ที่สำคัญของฝ่ายชนกลุ่มน้อยที่
 สำคัญงานหนึ่ง

3.2 กลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาธิปไตยของพม่า

(Democratic Alliance of Burma - DAB)

องค์กรรวมของขบวนการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยในพม่าจัดตั้งขึ้นเมื่อ
 เดือนพฤศจิกายน ค.ศ.1988 ถือได้ว่าเป็นการรวมตัวในวงกว้างขึ้นของกลุ่มที่
 รักประชาธิปไตย และมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการทำลายอำนาจเผด็จการของ
 กลุ่มนายทหารที่ตั้งตนขึ้นเพื่อบริหารประเทศภายหลังเหตุการณ์ไม่สงบใน
 ประเทศเมื่อเดือนกันยายน ค.ศ.1988 คือ สภาฟื้นฟูกฎและระเบียบแห่งรัฐ

(State Law and Order Restoration Council) โดยการรวมตัวของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ (NDF) คณะกรรมการฟื้นฟูประชาธิปไตยแห่งพม่า (Committee for the Restoration of Democracy in Burma - CRDB) และกลุ่มแนวร่วมนักศึกษาพม่าเพื่อประชาธิปไตย (All Burma Student Democratic Front - ABSDF) ซึ่งได้เรียกร้องให้กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองกลุ่มต่าง ๆ มีจุดยืนทางการเมืองตรงกัน นั่นคือ ต่อสู้เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยให้ประชาชนชาวพม่า ล้มล้างเผด็จการทหาร และคืนอำนาจการปกครองให้กับรัฐบาลพลเรือน สมาชิกขององค์กรร่วมนี้มีทั้งหมดประมาณ 21 กลุ่ม มีนายพลโบ เมียะ (KNU) เป็นประธานองค์กรมีรองประธาน 2 คน คือ นายปราง เส็ง (KIO) และนายสเว จิน (NMSP)

การจัดตั้งองค์กรกลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาธิปไตยของพม่าหรือ DAB นี้ถือว่าเป็นความก้าวหน้าอีกก้าวหนึ่งของการต่อสู้ของชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลกลางของพม่า เพราะแต่เดิมนั้นมีเพียงแต่ชนกลุ่มน้อยเท่านั้นที่มีการเคลื่อนไหวทางการเมือง และมีกองกำลังเป็นฝ่ายสนับสนุนการต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเป็นอิสระให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ของตน ดังนั้น รัฐบาลพม่าจึงไม่ลังเลที่จะเรียกชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ว่าเป็นพวกก่อการร้ายหรือกองโจรที่มุ่งหมายแบ่งแยกดินแดน รัฐบาลพม่าถือว่ามีความชอบธรรมที่จะปราบปรามชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ด้วยกำลังทหารเพื่อรักษาความเป็นเอกภาพของประเทศ ประชาชนชาวพม่าได้รับทราบการสู้รบของชนกลุ่มน้อยในฐานะผู้ก่อการร้าย ผู้หมายแบ่งแยกดินแดน แต่มิได้มีความเข้าใจถึงเป้าหมายของการต่อสู้ของชนกลุ่มน้อยเหล่านี้แม้แต่น้อย

การรวมตัวของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองชาวพม่ากับชนกลุ่มน้อยจึงส่งให้ภาพลักษณ์เดิมที่สูงส่งของทหารพม่าได้รับการตรวจสอบจากหลายฝ่ายในแง่มุมที่แตกต่างไปจากเดิม บรรดานักการเมือง นักศึกษา และประชาชน

พม่าจำนวนมากหลบหนีอำนาจเผด็จการของ SLORC ไปรวมกับชนกลุ่มน้อยในป่า ได้เรียนรู้และเข้าใจถึงเหตุผลในการต่อสู้ของชนกลุ่มน้อย มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ความร่วมมือในฐานะพันธมิตรในการต่อสู้กับ SLORC จะเป็นพื้นฐานที่ดีแก่ชาวพม่าและชนกลุ่มน้อยที่มีอุดมการณ์ร่วมกันว่าพวกเขาได้ร่วมมือกันต่อสู้เพื่อเรียกร้องอิสรภาพและประชาธิปไตยให้กับชาวพม่าทุกคน ไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะเป็นชาวพม่า ชาวกะเหรี่ยง ชาวมอญ ชาวคะฉิ่น หรือสมาชิกกลุ่มชาติพันธุ์ใด อย่างน้อยความรู้สึกที่ว่าพวกเขาทุกคนเป็นประชาชนของประเทศพม่าเท่าเทียมกัน และได้ร่วมต่อสู้เคียงบ่าเคียงไหล่กันมาในช่วงยุคสมัยหนึ่ง อันเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งในอนาคต หากเขาเหล่านั้นต้องกลับมาร่วมมือกันฟื้นฟูความเป็นประชาธิปไตยให้กับประเทศพม่าอีกครั้ง โดยไม่มีอคติเรื่องเชื้อชาติ ดังเช่นเหตุการณ์เมื่อสมัยการต่อสู้เพื่อเรียกร้องอิสรภาพจากอังกฤษในปี ค.ศ.1947

บทบาทของ DAB

ในฐานะองค์กรร่วมขององค์กรชนกลุ่มน้อยและขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยชาวพม่า คณะกรรมการกลางขององค์กรได้ตอบรับข้อเสนอในการเจรจา “หยุดยิง” (ceasefire) กับรัฐบาลพม่าในฐานะองค์กรรวมเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ.1993 พร้อมทั้งแถลงว่าจะจัดส่งคณะผู้แทนไปเจรจากับรัฐบาล แต่ก็ถูกปฏิเสธ ทั้งนี้เพราะรัฐบาลพม่า (SLORC) ยืนยันที่จะเจรจากับองค์กรชนกลุ่มน้อยทีละกลุ่ม ซึ่งปรากฏว่ารัฐบาลพม่าเองก็ได้จัดส่งตัวแทนไปเจรจากับองค์กรชนกลุ่มน้อยที่เป็นสมาชิกของ DAB ทีละกลุ่มแล้วอย่างไม่เป็นทางการ เช่น ได้เจรจากับกลุ่มคะฉิ่นอิสระตั้งแต่ปี ค.ศ.1991

ในขณะที่เดียวกับคณะกรรมการของ DAB ก็ยังคงยืนยันเงื่อนไขของ

องค์กรที่จะให้มีการเจรจาร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม โดยได้เสนอเงื่อนไขให้ฝ่ายรัฐบาลจัดประชุมในรูปโต๊ะกลม (round-table talks) และให้รวมกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยในการเจรจาครั้งนี้ โดยเงื่อนไขที่ DAB ได้ยื่นเสนอต่อรัฐบาลพม่ามีดังนี้ คือ

1. ให้ปล่อย ออง ซาน ซู จี และนักโทษการเมืองอย่างไม่มีเงื่อนไข
2. ประกาศการ “หยุดยิง” กับองค์กรชนกลุ่มน้อยให้เป็นที่รับรู้ของประชาชนทั่วประเทศ
3. การเจรจาที่จะเกิดขึ้น ควรจะเป็นการเจรจากับองค์กร DAB โดยรวม
4. ควรจะเป็นการเจรจาแบบโต๊ะกลม (round-table) กับทุกกลุ่ม
5. การประชุมควรจัดขึ้นในสถานที่ที่เป็นกลาง โดยมีผู้แทนจากองค์กรสหประชาชาติมาเป็นตัวกลาง/ผู้ให้คำแนะนำ

อย่างไรก็ตาม ผลปรากฏว่ารัฐบาลพม่าปฏิเสธเงื่อนไขทั้ง 5 ประการของ DAB โดยสิ้นเชิง ทำให้ไม่มีการเจรจาระหว่างรัฐบาลทหารพม่าและองค์กร DAB แต่รัฐบาลทหารพม่ากลับยังคงเดินหน้าให้มีการเจรจากับสมาชิกขององค์กรที่ละกลุ่ม จนประสบความสำเร็จในการเจรจากับสมาชิกส่วนใหญ่ ยกเว้นเฉพาะองค์กรสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) และกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยของพม่า

นับได้ว่า งานชิ้นสำคัญในเบื้องต้นขององค์กรร่วมระหว่างองค์กรชนกลุ่มน้อยกับกลุ่มการเมืองชาวพม่า ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรในทางกลับกัน อาจกล่าวได้ว่าเป็นความสำเร็จของรัฐบาลพม่าในการแบ่งแยก (devide) ความเป็นเอกภาพขององค์กรรวมได้สำเร็จ เพราะในขณะที่ DAB ไม่สามารถยื่นหัตถ์ในหลักการของตนเพื่อให้ SLORC ยอมรับเงื่อนไขขององค์กรได้ SLORC กลับประสบความสำเร็จในการเจรจากับสมาชิกของ

องค์กรร่วมได้ในระดับหนึ่ง เท่ากับเป็นการทำลายศักยภาพขององค์กรรวมไม่ให้เกิดพลังต่อรองที่เข้มแข็ง และเป็นการลดบทบาทขององค์กรรวมแต่กลับไปชูความสำคัญขององค์กรชนกลุ่มน้อยแต่ละกลุ่มให้มีบทบาทเด่นขึ้นมา

สาเหตุของความล้มเหลวในครั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าองค์กรชนกลุ่มน้อยและกลุ่มการเมืองชาวพม่ายังไม่มีความไว้วางใจและเชื่อมั่นในการรวมตัวกันเท่าที่ควร ไม่เฉพาะจะไม่มี ความไว้วางใจกัน ในระหว่างชนกลุ่มน้อยกับชาวพม่าแล้ว แม้แต่ในกลุ่มชนกลุ่มน้อยด้วยกันก็อาจกล่าวได้ว่ายังไม่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกันเท่าที่ควรด้วยเช่นกัน การรวมตัวของกลุ่มนักรวมเมืองชาวพม่าและองค์กรชนกลุ่มน้อยมีสาเหตุเนื่องมาจากสถานการณ์บังคับมากกว่าความสมัครใจ ทั้งนี้หากพิจารณาตามเหตุการณ์จะเห็นว่า กลุ่มการเมืองชาวพม่าไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาหรือนักการเมือง ต่างพากันลี้ภัยการคุกคามของรัฐบาลออกมาบริเวณชายแดนเพื่อเดินทางต่อไปยังประเทศที่สาม ในขณะที่บางกลุ่มบางพวกพอใจที่จะร่วมมืออยู่กับกองกำลังชนกลุ่มน้อยซึ่งมีฐานที่มั่นที่บริเวณชายแดน ส่วนสาเหตุที่ต้องอาศัยอยู่กับองค์กรชนกลุ่มน้อย เพราะในขณะนั้นองค์กรชนกลุ่มน้อยได้ก่อสร้างฐานที่มั่นคงอยู่ตามบริเวณชายแดนเรียบร้อยแล้ว ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มมอญ กะเหรี่ยง คะยาห์ คะฉิ่น และไทยใหญ่ ในขณะที่นักศึกษาวพม่าและนักการเมืองพม่าต่างคนต่างหนีร้อนมาพึ่งเย็น มิได้รวมตัวมาเป็นกลุ่มหรือองค์กรแต่อย่างใด หรือหากจะมาเป็นกลุ่มทางการเมืองแต่ก็ยังไม่มีการเมืองที่มั่นคง จำเป็นต้องอาศัยองค์กรชนกลุ่มน้อยเป็นที่พึ่งพิงการมาพึ่งพิงจึงเป็นการจำยอมมากกว่าความสมัครใจ

นอกจากนี้ เป็นที่เข้าใจว่านักศึกษาและนักการเมืองชาวพม่าเหล่านี้ มาสู่ดินแดนของชนกลุ่มน้อยพร้อมด้วยอคติต่อชนกลุ่มน้อย อคติที่ได้รับการปลูกฝังจากรัฐบาลสมัยนายพลเนวิน (ค.ศ.1962-1988) ว่าองค์กรชนกลุ่มน้อยเป็นกลุ่มกองโจรที่ป่าเถื่อนโหดร้าย และเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการรวมตัวเป็น

เอกภาพของรัฐพม่ามาโดยตลอด ภาพเช่นนี้ถูกปลุกปลุกฝังให้กับพลเมืองชาวพม่าในเมืองหลวงมาโดยตลอดผ่านสื่อมวลชนซึ่งควบคุมโดยรัฐ อนาคตที่ได้รับการปลุกฝังมาเป็นเวลายาวนานเช่นนี้เป็นสิ่งยากที่จะลบออกโดยง่าย ในขณะที่เดียวกันองค์กรชนกลุ่มน้อยเองก็ไม่สู้จะไว้วางใจนักศึกษาและนักการเมืองชาวพม่าเหล่านี้เท่าใดนัก เพราะเกรงว่าจะเข้ามาจารกรรมความลับในองค์กรของตน ความไม่ไว้วางใจกันเป็นเหตุผลสำคัญของการไม่ยอมรับในกติกาของกันและกัน และเป็นสาเหตุของความล้มเหลวของ DAB ในที่สุด

แต่อย่างไรก็ตาม บทเรียนจากการเจรจากับรัฐบาลพม่าในประเด็นการ “หยุดยิง” นี้ได้เป็นบทเรียนที่ดีต่อองค์กรชนกลุ่มน้อยและกลุ่มการเมืองชาวพม่า ซึ่งทำให้เกิดการทบทวนจุดด้อยและจุดแข็งขององค์กรรวมของตนเพื่อการปรับปรุงและแก้ไขยุทธวิธีในการทำงานร่วมกันในอนาคต

3.3 รัฐบาลผสมแห่งสหภาพพม่า (the National Coalition Government of the Union of Burma - NCGUB)

รัฐบาลผสมชุดนี้เป็นการจัดตั้งของกลุ่มประชาธิปไตยและชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ของพม่า ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม ค.ศ.1990 ประกอบไปด้วยผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งเมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1990 มีรัฐมนตรีจำนวน 11 คน และ 9 คนในจำนวนคณะรัฐมนตรีชุดนี้เป็นผู้แทนจากพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy - NLD) ทั้งนี้เพื่อให้เป็นตามสัดส่วนของจำนวนผู้แทนราษฎร พรรค NLD นี้ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นจำนวนร้อยละ 82 ของที่นั่งทั้งหมดในคราวเลือกตั้งทั่วประเทศในปี ค.ศ.1990 มี ดร.เซ็ง วิน (Dr.Sein Win) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ค่ายมาเนอร์ปอลอร์ อย่างไรก็ตาม เมื่อ

ค่ายมาเนอ์ปโลว์ถูกทหารพม่าตีแตกในปี ค.ศ.1995 ทำให้คณะรัฐมนตรีของ NCGUB ต้องเปลี่ยนสถานที่ตั้งสำนักงานใหม่ ซึ่งปัจจุบันไม่เป็นที่เปิดเผย สถานที่ที่ตั้ง อย่างไรก็ตาม ตัวของ ดร.เซ่ง วิน นายกรัฐมนตรียังคงลี้ภัยอยู่ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา และทำการติดต่อกับคณะรัฐมนตรีนอกเขตประเทศพม่า และประเทศไทย

บทบาททางด้านการเมืองของรัฐบาลผสมแห่งสหภาพพม่านี้ เพื่อเคลื่อนไหวทางด้านการเมืองให้เกิดการยอมรับและให้การสนับสนุนจากใน และนอกประเทศ ทางด้านการเมืองภายใน ได้ประสานงานกับกลุ่ม Democratic Voice of Burma ในการให้การศึกษแก่ประชาชนชาวพม่า ทางด้านการเมืองระหว่างประเทศ ได้ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรต่างชาติที่สนใจและทำงานเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยในพม่า นอกจากนี้ ยังได้ประสานงานกับกลุ่มของชาวพม่าซึ่งลี้ภัยอยู่ต่างประเทศเพื่อการรณรงค์ให้เกิดประชาธิปไตยในพม่า

ผลงานทางด้านการเมืองที่ผ่านมา คือ

1. การร่วมมือประสานงานกับกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ (NDF) กลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาธิปไตยของพม่า (DAB) และกลุ่มพรรคการเมืองพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตยในเขตอิสระ (NLD-Liberated Area) ในการประกาศร่วมกันถึงข้อตกลงมาเนอ์ปโลว์ (Manerplaw Agreement) เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม ค.ศ.1992 พร้อมทั้งประกาศรับรองสหพันธรัฐเป็นวิถีทางในการจัดตั้งรัฐบาลในอนาคตของพม่า (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

2. ร่วมกับกลุ่มพันธมิตรทั้ง 4 กลุ่มในการจัดตั้งสภาแห่งชาติของสหพันธ์พม่า (the National Council of the Union of Burma - NCUB) เพื่อทำหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการเมือง

ของพม่า

3. จัดการประชุมระหว่างพันธมิตรทั้ง 4 กลุ่มในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของพม่า
4. ให้การสนับสนุนงานด้านการศึกษาและอบรมแก่เยาวชนในเขตรัฐมอญกะเหรี่ยง และคะฉิ่น
5. สนับสนุนด้านเวชภัณฑ์และงบประมาณแก่กลุ่มเคลื่อนไหวทางด้านการเมืองของพันธมิตร และ
6. ร่วมมือในข้อตกลงการทำลายล้างยาเสพติด

3.4 สภาแห่งชาติของสหภาพพม่า (the National Council of the Union of Burma - NCUB)

จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม ค.ศ.1992 มีสมาชิกทั้งหมด 31 คน ประกอบด้วยรัฐมนตรีจากรัฐบาลผสมแห่งสหภาพพม่า 11 คน ผู้แทนจากกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ 15 คน และจากพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย 5 คน ลักษณะการทำงานแบ่งเป็นคณะกรรมการบริหาร 8 คน และคณะเลขาธิการ 10 คน สมาชิกของ NCUB จะมีทั้งชาวพม่าและกลุ่มชาติพันธุ์ อาทิเช่น กะเหรี่ยง ไทยใหญ่ คะยาห์ มอญ และปะหล่อง ในสัดส่วนของชาวพม่า 2 ใน 3 และกลุ่มชาติพันธุ์เป็น 1 ใน 3 ของสมาชิกทั้งหมด ส่วนลักษณะงานของคณะเลขาธิการ NCUB ส่วนใหญ่จะเป็นการประสานงานกับองค์กรต่างประเทศ เพื่อรณรงค์ให้เกิดความเข้าใจและสนับสนุนองค์กรเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยของชาวพม่า พร้อม ๆ กับการรณรงค์ให้เกิดการต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า (SLORC) ชุดปัจจุบัน เช่น การไปร่วมประชุม

องค์กรระหว่างประเทศที่จัดขึ้นเพื่อสนับสนุนประชาธิปไตยในพม่าตามประเทศต่าง ๆ

NCUB นั้นทำหน้าที่เสมือนรัฐสภา มีบทบาทในการดำเนินกิจการขององค์กรต่าง ๆ ที่เป็นพันธมิตร ตั้งขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม 1992

สมาชิกของ NCUB ประกอบด้วยผู้แทนจากสมาชิกรัฐสภาของสหภาพ (Members of Parliament Union - MPU) National League for Democracy-Liberated Areas (NLD-LA) Democratic Alliance of Burma (DAB) และ National Democratic Front (NDF)

โครงสร้างของ NCUB มีดังนี้ คือ

1. องค์กรประชุมของ NCUB (NCUB Conference)

การประชุมแต่ละครั้งจะมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมดังนี้คือ ผู้แทนจาก DAB 20 คน ผู้แทนจาก NDF 9 คน ผู้แทนจาก NLD-LA 6 คน และผู้แทนจาก MPU 18 คน (จำนวนผู้แทนของ MPU เปลี่ยนแปลงได้ตามจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น) องค์กรประชุมของ NCUB ถือว่ามีความสำคัญสูงสุดขององค์กรที่มีหน้าที่วางนโยบาย กำหนดยุทธศาสตร์การเมืองและกฎหมายที่จำเป็น

2. คณะผู้บริหารสูงสุด (the Presidium)

คณะผู้บริหารสูงสุดประกอบด้วยสมาชิก 8 คน ซึ่งเป็นผู้แทนมาจากองค์กรพันธมิตรทั้ง 4 องค์กร ๆ ละ 2 คน จะประกอบด้วยตำแหน่งประธานและรองประธาน 3 ตำแหน่ง และสมาชิกอีก 4 ท่าน คณะผู้บริหารสูงสุดจะมีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่คณะเลขาธิการ

3. คณะเลขาธิการ (the Secretariat)

คณะเลขาธิการจะประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 10 คน ซึ่งจะเป็นผู้แทนมาจากองค์กรพันธมิตรองค์กรละ 2 คน ส่วนอีก 2 คนที่เหลือขององค์กรประชุมของ NCUB จะเป็นผู้คัดเลือก จะประกอบด้วยตำแหน่งเลขาธิการใหญ่ 1 ตำแหน่ง

(General Secretary) และเลขาธิการร่วม (Joint-General Secretary) 1 ตำแหน่ง และสมาชิกอีก 8 ตำแหน่ง บทบาทของคณะเลขาธิการ คือ การดำเนินการตามนโยบายที่องค์กรประชุมและคณะผู้บริหารสูงสุดเป็นผู้กำหนด พร้อมทั้งให้คำแนะนำและติดตามการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการ (Working Committees) ในเวลาเดียวกันคณะเลขาธิการก็มีส่วนในการให้คำแนะนำด้านการกำหนดนโยบายของคณะผู้บริหารสูงสุดและองค์กรประชุมเช่นกัน

4. คณะกรรมการดำเนินการ (the Working Committees)

NCUB ประกอบด้วยคณะกรรมการดำเนินการหลายชุดแล้วแต่ภาระของงาน แต่คณะกรรมการจะมีสมาชิกของคณะเลขาธิการเป็นหัวหน้า สมาชิกคณะกรรมการดำเนินงานจะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์ในงานเฉพาะด้านที่ได้รับมอบหมายภารกิจ ปัจจุบันมีทั้งหมด 6 คณะด้วยกัน คือ

- (1) ด้านกิจการต่างประเทศ
- (2) ด้านสารนิเทศ
- (3) การต่อสู้ด้านการเมือง
- (4) กิจการของสหพันธรัฐ
- (5) ด้านการคลัง
- (6) กิจการด้านแรงงานและเกษตรกร

สมาชิกคณะผู้บริหารสูงสุด

1. นายพลโบ เมียะ	ประธาน
2. ดร.เซ่ง วิน	รองประธาน
3. พลโทตามาเลอร์ บอร์	รองประธาน
4. อู วิน เกิด	รองประธาน
5. อู ดิน หม่อง วิน	สมาชิก

6. อุ หม่อง หม่อง เอ	สมาชิก
7. สไล เมียว อาย	สมาชิก
8. อ่อง ซอร์ อู	สมาชิก

คณะเลขาธิการ

1. อุ ดิน ออง	เลขาธิการ
2. อุ โม ธี ชุน	เลขาธิการร่วม
3. อุ มั่นท์ ซอร์	สมาชิก
4. ดร.นาย อ่อง	สมาชิก
5. มาน เซอร์ ลาพาน	สมาชิก
6. เคียว โซ นาย อ่อง	สมาชิก
7. พันโทคุณ โอคเคอร์	สมาชิก
8. อุ ทัน ดุน	สมาชิก
9. คน มานโก บาน	สมาชิก
10. อุ หม่อง หม่อง แลต	สมาชิก

คณะสมาชิกของรัฐสภาสหภาพ (Members of Parliament Union - MPU) ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของ NCUB

MPU จัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1996 โดยการรวมตัวของสมาชิกรัฐสภา 14 คนที่ได้รับเลือกตั้งจากการเลือกตั้งทั่วไปในพม่าเมื่อปี ค.ศ.1990 โดยสมาชิกที่ได้มาร่วมประชุมกันจำนวน 10 คน และอีก 4 คนที่ไม่สามารถมาร่วมประชุมได้ ได้ให้การสนับสนุนและรับรองการจัดตั้ง MPU โดยมี ดร.เซ่ง วิน นายกรัฐมนตรีของรัฐบาลผสมแห่งสหภาพพม่า เป็นผู้นำขององค์กรนี้ และมีคณะรัฐมนตรีของ NCGUB เข้าร่วมด้วย สมาชิกมี

บทบาทสำคัญ 2 ประการ คือ

1) ยืนยันในมติของประชาชนพม่าในการเลือกตั้งทั่วไปในปี ค.ศ.1990 และดำเนินการเพื่อให้เกิดความชอบธรรมในการจัดตั้งรัฐบาล

2) ทำงานประสานงานอย่างใกล้ชิดกับ NCGUB สมาชิก 14 คนประกอบด้วย

1. แดเนี่ยน ออง	พรรค Lahu National Development
2. ซาน ออง	พรรคอิสระ
3. หม่อง หม่อง เอ	พรรค NLD
4. มาร์โก บาน	พรรค Democratic Organization for Kayan National Unity
5. โบ ลา ดินท์	พรรค NLD
6. โบ ทอง	พรรค NLD
7. เท็ด บุรี	พรรค NLD
8. หม่อง หม่อง แลต	พรรค NLD
9. ทา โน	พรรค Arakan League for Democracy
10. เทียน อู	พรรค NLD
11. ทัน เซ่ง	พรรค NLD
12. ดิน ส่วย	พรรค NLD
13. เซ่ง วิน	พรรค Party for National Democracy
14. ซาเลทซาง	พรรค Chin National League for Democracy

3.5 องค์การแนวร่วมเพื่อสันติภาพและประชาธิปไตย (Peace and Democratic Front - PDF)

ความเป็นไปได้ของการรวมตัวกันอีกครั้งของชนกลุ่มน้อยได้ปรากฏขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1994 ในช่วงเดือนตุลาคม-เดือนพฤศจิกายน ซึ่งเป็นการรวมตัวของชนกลุ่มน้อยจำนวน 8 กลุ่มที่ได้เคยลงนามในข้อตกลงหยุดยิงไปแล้วกับรัฐบาลพม่า คือ

1. United Wa State Party (UWSP)
2. Palaung State Liberation Party (PSLP)
3. Shan State Progress Party (SSPP)
4. Kachin Defence Army (KDA)
5. Myanmar National Democratic Alliance Army (MNDA) (Kokang)
6. New Democratic Army (NDA) (อดีตกองกำลังพรรคคอมมิวนิสต์พม่าในบริเวณภาคเหนือของรัฐคะฉิ่น)
7. National Democratic Alliance Army Military and Local Administration (อดีตกองกำลังพรรคคอมมิวนิสต์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐฉาน)
8. Karenni Nationalities People's Liberation Front (KNPLF)

ผู้แทนของชนกลุ่มน้อยทั้ง 8 กลุ่มนี้ได้มาประชุมที่เมืองปางsang (Panghsang) ของรัฐฉาน ในระหว่างวันที่ 8 ตุลาคม-3 พฤศจิกายน ค.ศ.1994 และได้ตกลงร่วมกันที่จะเรียกชื่อองค์การร่วมนี้ว่า Peace and Democratic Front (PDF) โดยให้เหตุผลของการรวมตัวในครั้งนี้ว่า ไม่พอใจกับความล่าช้าของรัฐบาลทหารพม่าที่ได้ให้สัญญาว่าจะพัฒนาท้องถิ่นในเขตที่พวกตนเคยมี

อิทธิพลอยู่ แต่รัฐบาลทหารพม่าก็ไม่ได้ทำตามคำมั่นสัญญาที่ได้ให้ไว้กับพวกตน เช่น ในกลุ่มว่า ซึ่งรัฐบาลทหารพม่าให้สัญญาว่าจะทำการพัฒนา แต่โครงการก็ล่าช้ามาก และแม้แต่ความช่วยเหลือที่รัฐบาลจะส่งให้กับชาวว่า ในเขตริมแม่น้ำสาละวินฝั่งตะวันออกซึ่งอยู่ทางภาคตะวันออกของรัฐฉาน ก็มีได้เป็นไปตามข้อตกลงที่ให้ไว้ ทำให้ผู้นำกลุ่มว่าไม่พอใจเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตามการรวมกลุ่มของ PDF ในครั้งนี้ หลายฝ่ายมองว่าเป็นการรวมตัวเพื่อก่อให้เกิดพลังในการต่อรองกับอำนาจของรัฐบาลทหารพม่า และเป็นพลังต่อรองที่ค่อนข้างจะมีอิทธิพล เนื่องจากทำให้เกิดการรวมตัวของทหารชนกลุ่มน้อยถึง 4,000-5,000 คน ทหารเหล่านี้ล้วนมีประสบการณ์ในการรบ เนื่องจากส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มที่แยกตัวมาจากกองทัพของพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งเคยทำสงครามสู้รบกับรัฐบาลทหารพม่ามาแล้วอย่างโชกโชนในอดีต นอกจากนี้กลุ่ม PDF ยังสามารถครอบครองบริเวณกว้างขวางซึ่งมากกว่าครึ่งของรัฐฉานและรัฐคะฉิ่นตอนเหนือได้อีกประการหนึ่งด้วยการรวมตัวของชนกลุ่มน้อยในครั้งนี้นี้จึงเท่ากับเป็นการเตือนฝ่ายรัฐบาลทหารพม่าให้รักษาคำมั่นสัญญาและสัจจะที่เคยให้ไว้กับชนกลุ่มน้อยเหล่านี้

การละเมิดคำสัญญาและข้อตกลงของรัฐบาลทหารพม่า และการใช้กำลังปราบปรามสภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงและคะยาห์ จึงอาจเป็นการเร่งให้การรวมตัวของชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ กลับมาผนึกกำลังเพื่อต่อรองอำนาจกับรัฐบาลทหารพม่าได้อีกครั้งในอนาคต สถานการณ์การรวมตัวและผนึกกำลังของชนกลุ่มน้อยที่คู่อริตัวลงในระหว่างปี ค.ศ.1990-1995 จึงอาจพลิกสถานการณ์กลับมาเป็นปัญหาที่รัฐบาลพม่าต้องหันมาเริ่มต้นแก้ไขกันใหม่อีกครั้ง

ศูนย์บัญชาการของพรรคคอมมิวนิสต์พม่าในเขตรัฐฉานใกล้ชายแดนพม่า-จีน
(ภาพจาก Bertil Lintner, *Burma in Revolt : Opium and Insurgency since 1948*,
Bangkok : White Lotus, 1994)

บทที่ 4

ยุทธวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ที่แปรเปลี่ยนของรัฐบาลพม่า ต่อปัญหาชนกลุ่มน้อย

4.1 การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศปี ค.ศ.1988

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทางการเมืองพม่าเกิดขึ้นในปี ค.ศ.1988 เมื่อประชาชนชาวพม่าได้ก่อการประท้วงรัฐบาลและเดินขบวนเพื่อแสดงมติมหาชนไม่เห็นด้วยกับการบริหารงานของรัฐบาลเมื่อเดือนสิงหาคม ค.ศ.1988 สาเหตุสำคัญสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชนร่วมใจกันออกมาเดินขบวน คือ ระบบเศรษฐกิจที่ล้มเหลว คุณภาพชีวิตของประชาชนที่ตกต่ำลง ตลอดจนการขาดโอกาสในการพัฒนาชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น โดยประชาชนมีความเห็นพ้องต้องกันว่าความล้มเหลวทางด้านเศรษฐกิจนี้ เกิดจากความล้มเหลวของรัฐบาลทหารที่ทำการบริหารประเทศมาเป็นเวลาช้านาน การประท้วงของประชาชนในครั้งนี้นับว่าพลายจากกรุงย่างกุ้งแพร่ขยายไปยังเมืองสำคัญ ๆ ทั่วประเทศ อาทิเช่น พะโค และมัณฑะเลย์ เป็นต้น

รัฐบาลพม่าเกรงว่าถ้าปล่อยเหตุการณ์เช่นนี้ไว้จะกลายเป็นการจลาจลภายในประเทศ จึงตัดสินใจใช้กำลังทหารเข้าปราบปรามการเคลื่อนไหวของประชาชน และใช้วิธีการปราบอย่างเหี้ยมโหดแทนการประนีประนอม ผลของการปราบปรามในครั้งนี้มีประชาชนถูกฝ่ายทหารฆ่าตายเป็นจำนวนนับพัน

ประชาชนจำนวนอีกไม่น้อยที่ต้องหลบหนีภัยไปเข้ากับฝ่ายของกองกำลังชนกลุ่มน้อยในบริเวณชายแดน บ้างก็ลี้ภัยไปอยู่ต่างประเทศ เพื่อเป็นการรักษาความเป็นระเบียบของประเทศ คณะนายทหารได้จัดตั้งคณะผู้บริหารประเทศขึ้นมาชุดหนึ่ง คือ สภาฟื้นฟูกฎและระเบียบแห่งรัฐ (State Law and Order Restoration Council - SLORC) ขึ้นในปี ค.ศ.1988 เพื่อทำหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยของประเทศ พร้อมทั้งทำหน้าที่เป็นรัฐบาลในการบริหารประเทศ

จากสภาวะการณ์ด้านเศรษฐกิจที่เลวร้าย กอปรกับความตึงเครียดด้านการเมืองที่เกิดขึ้น ทำให้รัฐบาลพม่าพิจารณาที่จะทำการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศ และเพื่อเป็นการแก้ไขสภาวะที่ตกรุดด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลทหารพม่าจึงได้ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ โดยยกเลิกระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม และหันมาใช้ระบบเศรษฐกิจการตลาดและเปิดเสรีทางการลงทุน เปิดประเทศรับการลงทุนจากต่างประเทศ พร้อมกันนั้นก็ได้ออกกฎหมายการลงทุนต่างประเทศ (Foreign Investment Laws) ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.1988

ต่อมาได้จัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในประเทศเมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1990 โดยพรรคสันนิบาตเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy - NLD) ที่มี ออง ซาน ซู จี เป็นเลขาธิการพรรค ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงท่วมท้น สมาชิกพรรค NLD ได้รับเลือกตั้งถึงร้อยละ 82 แต่ SLORC ได้ปฏิเสธที่จะให้พรรคการเมือง NLD เข้ามาจัดตั้งรัฐบาลพลเรือนเพื่อทำการบริหารประเทศต่อไป การปฏิเสธมติมหาชนของ SLORC ในครั้งนี้ ทำให้นานาประเทศที่เคยมีความสัมพันธ์อันดีกับพม่าและเคยให้การสนับสนุนด้านการเงินยับยั้งการให้ความช่วยเหลือด้านงบประมาณ ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศทรุดตัวลง

และจากนโยบายเปิดเสรีทางการลงทุนนี้เอง ที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านนโยบายด้านการต่างประเทศด้วยเช่นกัน จากการปิดประเทศไม่คบค้ากับต่างชาติมาเป็นเวลานานถึง 26 ปี (ค.ศ.1962-1988) พม่าก็หันมาเปิดตัวเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศและองค์กรต่างประเทศมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารชั้นสูงเดินทางไปเยี่ยมเยียนนานาประเทศมากขึ้นโดยเฉพาะประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย เพื่อเปิดสัมพันธ์ทางการต่างประเทศพร้อม ๆ ไปด้วยกับการเชิญชวนให้เข้าไปลงทุนในพม่า พม่าเองมีความพยายามที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรในภูมิภาค เช่น องค์กรอาเซียน (ASEAN) ซึ่งพม่าก็ได้รับการสนับสนุนจากประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ไทย และมาเลเซีย เป็นอย่างดี

การเปิดตัวของพม่าในการสัมพันธ์กับต่างประเทศมากขึ้น ทำให้ชาวต่างชาติได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพม่ามากขึ้น และทำให้ตระหนักว่า ถึงแม้ว่าพม่าจะมีความพยายามที่จะปฏิรูประบบเศรษฐกิจและทำได้ในระดับหนึ่ง แต่ทางด้านการเมืองแล้ว รัฐบาลยังคงคุมเข้มอยู่เหมือนเดิม เหตุการณ์ความไม่สงบทางด้านการเมืองในปี ค.ศ.1988 ก่อปรกับปัญหาของกำลังชนกลุ่มน้อย ทำให้รัฐบาลทหารพม่าติดลบในสายตาของชุมชนโลก ในฐานะรัฐบาลเผด็จการทหารที่ค่อนข้างจะเหี้ยมโหด

ประชาคมโลกและองค์กรนานาชาติได้ตั้งข้อสังเกตและสมมติฐานเกี่ยวกับความเป็นเผด็จการของรัฐบาลทหารชุดนี้ไว้ไม่น้อย นับตั้งแต่กรณีการปราบประชาชนในปี ค.ศ.1988 การละเมิดสิทธิมนุษยชนของทหารในการกักขังนักโทษทางการเมือง การบังคับแรงงานของประชาชนมาเป็นลูกหาบขนอาวุธ และสัมภาระในการทำสงครามกับชนกลุ่มน้อย การเผาผลาญบ้านเรือนของประชาชนที่ถูกสงสัยว่าให้การสนับสนุนชนกลุ่มน้อย ทั้งนี้ ไม่นับการฆ่า การทารุณกรรม และการข่มขืนผู้หญิง เหล่านี้ล้วนเป็นข่าวที่เล็ดลอดออกมา

จากพม่าภายใต้การบริหารงานของทหารทั้งสิ้น และเท่ากับเป็นการตอกย้ำความเป็นเผด็จการของรัฐบาลทหาร การกระทำของรัฐบาลทหารพม่าจึงเป็นเรื่องที่ประชาคมโลกและสื่อมวลชน โดยเฉพาะที่มาจากซีกโลกตะวันตกซึ่งให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชน เสรีภาพของมนุษย์ และความเป็นประชาธิปไตยในการปกครอง รุมจ้องที่จะประณามการกระทำนั้นอยู่ ยิ่งกว่านั้น ด้วยความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่สามารถสื่อสารได้อย่างรวดเร็วและแพร่กระจายในวงกว้าง ส่งผลให้การกระทำแต่ละอย่างของฝ่ายทหารมิสามารถเก็บเป็นความลับได้อีกต่อไป การกระทำทุกอย่างจะได้รับการเผยแพร่และประจานอย่างรวดเร็ว ยกต่อการที่ฝ่ายรัฐบาลจะออกมาแก้ข่าวได้ทันทั้งที

ดูเหมือนรัฐบาลทหารพม่าเองก็ตระหนักต่อความเป็นจริงข้อนี้เป็นอย่างดี จนถึงกับแต่งตั้งคณะผู้แทนให้เดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ เพื่อชี้แจงและอธิบายความเป็นไปของรัฐบาลพม่าให้ชาวโลกเข้าใจตามแบบที่รัฐบาลพม่าต้องการ คณะผู้แทนชุดนี้ประกอบด้วยข้าราชการระดับสูงของพม่าที่มีการศึกษาสูง ผ่านการศึกษาจากต่างประเทศ และคุ้นเคยกับการบริหารงานของประเทศเป็นอย่างดี บางคนก็เป็นนายทหารชั้นผู้ใหญ่ การทำงานของคณะผู้แทนรัฐบาลพม่าชุดนี้ได้ผลในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังเป็นรองเมื่อเทียบกับการประชาสัมพันธ์ของฝ่ายที่อยู่ตรงข้ามกับรัฐบาลพม่า ซึ่งประกอบไปด้วยปัญญาชนชั้นเลิศของพม่าที่จำเป็นต้องละทิ้งประเทศของตน เพื่อหลบหนีอำนาจเผด็จการของฝ่ายทหารที่คุกคามเสรีภาพในการคิดและวิจารณ์การบริหารงานของฝ่ายทหารได้ กลุ่มปัญญาชนพม่าเหล่านี้กระจัดกระจายอยู่ตามประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรป ทวีปอเมริกา และทวีปออสเตรเลีย แม้แต่ในทวีปเอเชียและภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ปัญญาชนเหล่านี้ล้วนรู้ต้นลึกหนามบางของผู้นำทหารพม่าชุดนี้อย่างลึกซึ้ง และพร้อมที่จะวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาลทหารพม่าได้ทันทีที่มีเหตุการณ์ไม่ชอบมาพากลที่เกิดขึ้นในประเทศ

กลุ่มปัญญาชนพม่าที่ลี้ภัยอยู่ในต่างประเทศนี้ ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงให้กับประชาชนชาวพม่าในประเทศ ที่ไม่มีโอกาสโต้แย้งหรือคัดค้านการบริหารงานในระบบเผด็จการของรัฐบาลทหาร นอกจากนั้น ยังทำหน้าที่เป็นเสมือน “lobbyist” ติดต่oprะสานงานกับนักการเมือง องค์กรการเมืองและองค์กรเอกชนของประเทศที่มีความสัมพันธ์ในการกำหนดนโยบายต่างประเทศที่มีต่อประเทศพม่า ให้ยับยั้งกิจกรรมใด ๆ ก็ตามที่จะสนับสนุนสถานภาพของ SLORC

ด้วยสภาวะการณ์ที่แปรเปลี่ยนทั้งภายในและภายนอกประเทศพม่าดังที่กล่าวมาโดยสังเขปนี้ สรุปได้ว่า รัฐบาลพม่าเองก็จำเป็นต้องปรับปรุงนโยบายการบริหารประเทศให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ด้านเศรษฐกิจอันถือเป็นเส้นเลือดใหญ่ของประเทศมีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างแบบชนิดหน้ามือเป็นหลังมือ โดยเปลี่ยนจากระบบสังคมนิยมแบบพม่าที่เคร่งครัดมาสู่การเปิดลงทุนอย่างเสรี และหันมาใช้ระบบเศรษฐกิจแบบการตลาด เปิดโอกาสให้นักลงทุนจากต่างประเทศที่ครั้งหนึ่งเคยถูกมองว่าเป็นศัตรูตัวร้ายที่หมายจ้องตักดวงผลประโยชน์ของประเทศ เข้ามาลงทุนในประเทศอีกครั้งหลังจากถูกขับไล่ออกไปอย่างไร้เยื่อใยในช่วงปี ค.ศ.1962

4.2 นโยบายของสภาฟื้นฟูกฎและระเบียบแห่งรัฐ (SLORC) ต่อชนกลุ่มน้อย

รัฐบาลทหารพม่าที่ขึ้นมารับหน้าที่ในการบริหารประเทศต่อจากยุค “สังคมนิยมวิถีพม่า” (the Burmese Way to Socialism) คือ สภาฟื้นฟูกฎและระเบียบแห่งรัฐ (SLORC) ซึ่งประกอบด้วยคณะนายทหาร 18 นาย (ดูรายละเอียดชื่อในภาคผนวก) ส่วนหนึ่งของนายทหารกลุ่มนี้เป็นผู้บัญชาการ

ทหารประจำภาคต่าง ๆ ที่มีประวัติการต่อสู้กับกองกำลังชนกลุ่มน้อยมาอย่างโชกโชน อาทิ ตุน จี (Tun Kyi) และหม่อง เอ (Maung Aye) เป็นต้น ดังนั้นจึงเป็นเรื่องไม่แปลกที่จะตรวจสอบว่านโยบายของรัฐบาลทหารชุดนี้มีนโยบายอย่างไรต่อปัญหาชนกลุ่มน้อย และที่สำคัญไปกว่านั้นก็คือ คณะรัฐบาลทหารชุดนี้ยังคงอยู่ภายใต้การให้คำแนะนำของนายพลเนวิน ดังนั้นจึงเป็นที่แน่ชัดว่านโยบายของ SLORC คือ การรวมรัฐชนกลุ่มน้อยเข้ามาอยู่ภายใต้รัฐบาลเดี่ยวของพม่า ไม่อนุญาตให้ชนกลุ่มน้อยแยกตัวเป็นอิสระได้ และประเทศพม่าจะต้องมีเอกภาพไม่สามารถแบ่งแยกได้ นโยบายนี้ได้รับการประกาศไว้อย่างชัดเจน

ซึ่งถ้าหากจะตรวจสอบการดำเนินนโยบายของรัฐบาลพม่าตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ.1962 อันเป็นปีที่นายพลเนวินได้ทำการปฏิวัติเพื่อแก้ไขปัญหาคความแตกแยกและความวุ่นวายภายในประเทศ อันเนื่องมาจากปัญหาการสู้รบระหว่างรัฐบาลพม่ากับกองกำลังชนกลุ่มน้อยและกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์พม่า จะเห็นได้ว่ามีความต่อเนื่องทางด้านนโยบายสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนทางด้านยุทธวิธีในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งอยู่บ้าง โดยเฉพาะในยุคของสภาฟื้นฟูกฎและระเบียบแห่งรัฐ

เหตุผลในการปรับเปลี่ยนยุทธวิธีของรัฐบาลทหารชุดปัจจุบัน คือ การหันมาใช้วิธีการเจรจา (dialogue) กับฝ่ายกองกำลังชนกลุ่มน้อยมากขึ้น ในการนี้ได้มีการเสนอวิธีการ “หยุดยิง” (ceasefire) เพื่อระงับสภาวะสงครามแล้วหันมาใช้วิธีการเจรจาดกลงเพื่อหาข้อยุติ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้นำองค์กรชนกลุ่มน้อยได้มีโอกาสได้พบปะและพูดคุยกับตัวแทนฝ่ายรัฐบาล เพื่อพิจารณาเงื่อนไขในการกลับเข้ามายอมรับหลักการและปฏิบัติตามกฎระเบียบของรัฐ (enter the legal form) ซึ่งก็ได้มีหลายองค์กรของชนกลุ่มน้อยได้

ตกลงกับรัฐบาลทหารพม่าได้ในระดับหนึ่ง และยอมรับข้อตกลง “หยุดยิง” เพื่อเตรียมตัวในการเจรจาหาข้อตกลงทางการเมืองต่อไป

หากจะระบุเหตุผลในการปรับเปลี่ยนยุทธวิธีของรัฐบาลทหารชุดนี้ โดยผ่านการพิจารณาบริบททางการเมืองของพม่า นับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา อาจระบุเหตุผลได้ดังนี้ คือ

1. ภารกิจอันเร่งด่วนของรัฐบาลพม่าเอง ในการที่จะต้องปฏิรูปเศรษฐกิจภายในของพม่าที่ล้มเหลวและตกต่ำอันเนื่องมาจากระบบสังคมนิยมวิถึพม่า ทำให้ต้องวางมือจากการทำสงครามภายในเพื่อให้เวลากับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2. การเปลี่ยนแปลงท่าทีของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนต่อการสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์พม่าและกองกำลังชนกลุ่มน้อยบริเวณชายแดนจีน อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายเศรษฐกิจของจีนที่ทำการปฏิรูปเศรษฐกิจสู่ “นโยบายสี่ทันสมัย” และเปิดประเทศด้านการค้าเสรีมากยิ่งขึ้น

3. ความจำเป็นในการรักษาภาพลักษณ์ของรัฐบาลทหาร ซึ่งมีภาพลักษณ์ไม่สู้ดีเท่าใดนัก นับตั้งแต่การปราบปรามประชาชนในเดือนสิงหาคม ค.ศ.1988 ตลอดจนการปฏิเสธผลการเลือกตั้งทั่วไปในปี ค.ศ.1990 กอปรกับการบังคับใช้แรงงานประชาชนเพื่อใช้ในการทำสงครามกับชนกลุ่มน้อยและการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ทำให้ภาพลักษณ์ของรัฐบาลทหารชุดนี้ไม่ดี การทำสงครามกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยในยุคสมัยนี้ที่มีความก้าวหน้าทางด้านการศึกษา สื่อสารมวลชน นับว่าเป็นการเสี่ยงต่อการทำลายภาพพจน์อันเลวร้ายอยู่แล้วของรัฐบาลทหารให้เลวร้ายลงไปกว่าเดิม รัฐบาลทหารชุดปัจจุบันจึงเห็นความจำเป็นในการปรับท่าทีให้ดูนุ่มนวลขึ้น

4. ความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงสนามรบอันได้แก่ บริเวณรัฐของชนกลุ่มน้อยและบริเวณชายแดน ให้กลายเป็นดินแดนแห่งความสงบและ

ปลอดภัยและมั่นคง เพื่อการสร้างบรรยากาศทางการลงทุนให้กับทุนต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะทรัพยากรธรรมชาติอันสมบูรณ์ของพม่า อาทิเช่น น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ไม้สัก อัญมณี แร่ธาตุที่มีค่าต่าง ๆ รวมทั้งกระแสน้ำในแม่น้ำที่อาจผันไปเป็นกระแสไฟฟ้า ซึ่งเป็นพลังงานที่สำคัญต่อการอุตสาหกรรมนั้น ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณที่เป็นรัฐของชนกลุ่มน้อยเกือบทั้งสิ้น การเปลี่ยนแปลงบริเวณเหล่านี้ให้เป็นดินแดนที่สงบปราศจากการสู้รบ จะทำให้มีโอกาสทางการลงทุน อันจะนำมาซึ่งเม็ดเงินจำนวนมากมหาศาลให้กับประเทศชาติได้ รวมทั้งโอกาสในการสร้างงานให้กับประชาชนที่อยู่ในบริเวณนั้น

เหตุผลทั้ง 4 ประการนี้มีความสำคัญมากพอที่รัฐบาลทหารชุดปัจจุบัน จะปรับท่าทีของตนต่อองค์กรชนกลุ่มน้อย ตลอดจนปรับท่าทีและน้ำเสียงในการเอ่ยถึงองค์กรชนกลุ่มน้อย การพูดถึงปัญหาชนกลุ่มน้อยในที่สาธารณะ นอกจากนั้น ยังมีการพบปะเจรจากับผู้นำองค์กรชนกลุ่มน้อยโดยตรงและผ่านตัวแทนขององค์กรเพื่อนำไปสู่การเจรจา อย่างไรก็ตาม นโยบายของการรักษาความเป็นเอกภาพของประเทศชาติ ตลอดจนการรักษาความมั่นคงของชาติ ยังคงเป็นหลักสำคัญของนโยบายต่อชนกลุ่มน้อยของรัฐบาลนี้อยู่ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องไม่แปลกที่ท่ามกลางการเจรจาดังกล่าวอยู่นั้น หากรัฐบาลไม่สามารถหว่านล้อมองค์กรชนกลุ่มน้อยกลุ่มใดให้คล้อยตามรัฐบาลได้ การสู้รบก็จะติดตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

4.3 การเปลี่ยนแปลงยุทธวิธีทางการเมืองต่อชนกลุ่มน้อย

จากนโยบายการเปิดประเทศและการปฏิรูประบบเศรษฐกิจจากสังคมนิยมสู่เศรษฐกิจแบบการตลาด ทำให้ประเทศพม่าจำต้องเปิดตัวเองสู่โลกภายนอก แม้ว่าสถานการณ์ทางการเมืองภายในจะยังไม่พร้อม เพราะนอกเหนือจาก

การปราบปรามประชาชนที่ออกมาแสดงประชามติไม่ไว้วางใจในการปกครองของทหารแล้ว สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ภายในประเทศก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขให้สงบเรียบร้อยลงได้ จึงเท่ากับว่าสถานการณ์นั้นรัฐบาลทหารพม่าจำต้องต่อสู้กับศึกสองด้านในเวลาเดียวกัน ด้านหนึ่งได้แก่บรรดาชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ที่จับอาวุธต่อสู้กับรัฐบาลกลางของพม่ามาเป็นเวลากว่า 40 ปี ส่วนอีกด้านหนึ่งก็คือความไม่พอใจ กอปรกับการขาดความศรัทธาของประชาชนชาวพม่าเองที่มีต่อคณะทหารที่เข้าครอบครองและบริหารประเทศมาเป็นเวลายาวนานกว่า 30 ปี

นอกจากภาระในการรักษาความสงบ และความเป็นระเบียบทางด้านการเมืองที่ถูกรุมเร้าจากสองข้างทางการเมือง คือ ชนกลุ่มน้อยและประชาชนชาวพม่าเอง ที่ไม่เห็นด้วยกับระบอบการปกครองของเผด็จการทหารแล้ว ภาระที่หนักที่รัฐบาลทหารพม่าจำเป็นต้องแบกรับและเข้ามาแก้ไขอย่างเร่งด่วนคือระบบเศรษฐกิจที่ย่ำแย่และล้มหลังอันเนื่องมาจากการหยุดนิ่งอยู่กับที่ โดยไม่มีการรับเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาพัฒนาปรับปรุง การเปิดประเทศเพื่อรับทุนจากต่างประเทศทำให้รัฐบาลพม่าพบว่า กลไกที่ยังใช้อยู่ในภาคเศรษฐกิจของพม่า นั้นล้าหลังโลกสมัยใหม่ไปถึงสองทศวรรษ

ด้วยภารกิจที่หนักหน่วงในด้านปฏิรูปเศรษฐกิจ ทำให้รัฐบาลทหารไม่สามารถที่จะทุ่มเทการทำงานทั้งหมดให้กับการปราบปรามกองกำลังชนกลุ่มน้อยเช่นที่เคยปฏิบัติมาในทศวรรษที่ 1970 และปลายทศวรรษที่ 1980 ได้ รัฐบาลเองก็ต้องระวังเรื่องภาพลักษณ์ของตนเองที่มีกลุ่มสื่อมวลชนและองค์กรพัฒนาเอกชนต่างประเทศโจมตีเสมอมา โดยเฉพาะในเรื่องของการละเมิดสิทธิมนุษยชน การทารุณกรรมและการสังหารประชาชนที่ไม่มีทางต่อสู้ ทำให้การเคลื่อนไหวของกองทัพในการปราบปรามกองกำลังชนกลุ่มน้อยของรัฐบาลพม่าเป็นที่จับตามอง และพร้อมที่จะถูกประโคมข่าวอย่างเอิกเกริกหากเป็นการกระทำที่

เกินเลยไป ด้วยความจำเป็นในเรื่องของการรักษาภาพลักษณ์ของรัฐบาล อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงบางประการในความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์จีนกับพรรคคอมมิวนิสต์พม่าในปลายปีทศวรรษที่ 1970 และทศวรรษที่ 1980 ทำให้ยุทธวิธีในการแก้ปัญหาความขัดแย้งกับชนกลุ่มน้อยมีกระแสที่แปรเปลี่ยนไป

ในขณะที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับการปฏิรูประบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างจริงจัง แต่ก็ยังคงความเข้มงวดในเรื่องการเมืองการปกครองเอาไว้ เพราะรัฐบาลพม่าให้ความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศเป็นอันดับหนึ่ง แม้เมื่อเปรียบเทียบระหว่างระบบเศรษฐกิจและการเมืองของรัฐบาลพม่าโดยเฉพาะกลุ่ม SLORC นี้แล้ว ความมั่นคงของประเทศจะมาเป็นอันดับหนึ่ง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า แม้รัฐบาลจะปล่อยเสรีทางด้านเศรษฐกิจมากขึ้น แต่ทางด้านการเมืองแล้วรัฐบาลพม่ายังคงคุมเข้มอยู่เหมือนเดิม อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่านโยบายทางการเมืองโดยเฉพาะต่อชนกลุ่มน้อยยังคงเดิม จะเห็นได้ว่ายุทธวิธีในการแก้ปัญหาความขัดแย้งกับชนกลุ่มน้อยได้เปลี่ยนแปลงไป ความเปลี่ยนแปลงนี้เห็นได้ชัดจากช่วงปลายทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา และส่งผลที่เห็นได้ชัดในปี ค.ศ.1994 ซึ่งเป็นปีที่รัฐบาลพม่าประสบความสำเร็จในการทำสัญญาหยุดยิงกับองค์กรชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ได้มากกว่าสิบกลุ่ม นอกจากนี้ ยังเห็นการเปลี่ยนแปลงในท่าทีของผู้นำ SLORC ต่อผู้นำและองค์กรชนกลุ่มน้อยผ่านสื่อต่าง ๆ ของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นในหนังสือพิมพ์ *The New Light of Myanmar* ซึ่งถือได้ว่าเป็นกระบอกเสียงที่สำคัญของรัฐบาล รายการวิทยุและโทรทัศน์ อีกทั้งจากเอกสารทางราชการซึ่งเป็นคำปราศรัยของบรรดาผู้นำคนสำคัญของ SLORC ไม่ว่าจะเป็นพลเอกตัน ฉ่วย พลโทจิ้น หยุน พลโทหม่อง เอ พลโทตุน จี เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในยุทธวิธีนี้ที่เห็นได้ชัดคือ การปรับถ้อยคำ

รุนแรงที่รัฐบาลพม่าเคยใช้กับชนกลุ่มน้อยมาเป็นถ้อยคำที่ประนีประนอมมากขึ้น นอกจากนี้ ยังได้มีการเชิญชวนองค์กรชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ให้เข้ามาร่วมมือกับรัฐบาลพม่าในการแก้ไขความขัดแย้งที่ดำเนินมาเป็นเวลาช้านาน รัฐบาลพม่าได้เริ่มนำเอานโยบาย “การหยุดยิง” มาเป็นข้อเสนอให้กับองค์กรชนกลุ่มน้อย ทั้งนี้ เพื่อการยุติการรบชั่วคราวและหันมาใช้การ “เจรจา” เพื่อการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่อไป เป็นที่น่าสังเกตว่า เพราะเหตุใดรัฐบาลพม่าในยุคนี้จึงมีการปรับยุทธวิธีในการแก้ไขปัญหากับชนกลุ่มน้อยในลักษณะนี้ ประเด็นเหตุผลก็อาจจะมีหลายประการด้วยกัน นอกเหนือไปจากการพยายามปรับภาพลักษณ์ของการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามข้อกล่าวหาของตะวันตก อีกทั้งการลดภาระหน้าที่ของรัฐบาลจากการทำสงครามกับชนกลุ่มน้อยให้น้อยลง และหันไปเน้นงานการปรับปรุงเศรษฐกิจของประเทศแทน เหตุผลอีกประการหนึ่งอาจมาจากการเปลี่ยนแปลงของนโยบายความสัมพันธ์ระหว่างจีนและพม่า ในบริเวณชายแดนจีน-พม่าก็เป็นได้ เพราะแต่เดิมนั้นรัฐบาลจีนโดยผ่านพรรคคอมมิวนิสต์จีน ได้ให้การสนับสนุนแก่พรรคคอมมิวนิสต์พม่าซึ่งมีฐานปฏิบัติงานและเขตอิทธิพลในบริเวณชายแดนจีน-พม่า ตั้งแต่รัฐคะฉิ่นไปจนจรดรัฐฉานโดยตลอด ส่งผลให้เขตครอบครองของพรรคคอมมิวนิสต์พม่าเป็นเขตที่กองทัพทหารพม่าไม่สามารถจะเข้าไปปฏิบัติการได้ อย่างไรก็ตาม นโยบายของจีนต่อพม่าได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไปหลังจากยุคที่ เหมา เจ๋อ ตุง ได้เสียชีวิตลงในปี ค.ศ.1976 และ เต็ง เสี่ยว ผิง ได้กลับมามีอำนาจอีกครั้ง พร้อมทั้งประกาศใช้นโยบายการปฏิรูปเศรษฐกิจในจีน ส่งผลให้จีนเล็งเห็นผลประโยชน์ของการติดต่อกับรัฐบาลพม่ามากกว่าพรรคคอมมิวนิสต์พม่า เนื่องจากทราบดีว่าพม่าอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้เริ่มตระหนักแล้วว่า ชีตความสามารถของพรรคคอมมิวนิสต์พม่ามีน้อยและจะไม่สามารถโค่นล้มรัฐบาลกลางของพม่าได้ ดังนั้น รัฐบาลจีนจึงค่อย ๆ ลด

ความช่วยเหลือต่อกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์พม่า ตลอดจนกองกำลังชนกลุ่มน้อยบริเวณชายแดนจีน-พม่าในรัฐคะฉิ่นและรัฐฉานให้น้อยลง

นโยบายของจีนต่อพม่าและพรรคคอมมิวนิสต์พม่า (CPB)¹ ในทศวรรษที่ 1980 จึงเริ่มเปลี่ยนไป และมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงนโยบายยุทธวิธีในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างรัฐบาลทหารพม่ากับชนกลุ่มน้อยด้วยเช่นกัน และในปี ค.ศ.1980 รัฐบาลจีนได้แถลงนโยบายการค้าเสรี (open-door trade) ซึ่งส่งผลถึงการค้าบริเวณชายแดนจีน-พม่า และในปีนี้ได้มีการ “เปิดประตู” หรือเส้นทาง การเข้า-ออกของสินค้าจากจีนสู่พม่าตามบริเวณชายแดนจีน-พม่ามากกว่า 70 แห่ง² ส่งผลให้บริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของพม่ากลายเป็นแหล่งสำคัญของการค้าชายแดนพม่าที่มีความต้องการสินค้าประเภทอุปโภคและบริโภคเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการขาดแคลนภายในประเทศ สินค้าจากจีนจึงมาตอบสนองความต้องการของชาวพม่าได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้น สินค้าจีนยังมีราคาถูกเมื่อเทียบกับสินค้าจากประเทศไทย ความนิยมในสินค้าจีนจึงมีมากในหมู่ประชากรพม่าซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อย ขณะเดียวกัน ทฤษฎากรรมชาติที่มีอยู่อย่างเหลือเฟือในพม่าก็เป็นที่ต้องการของจีนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

รัฐบาลจีนได้ลงนามในสัญญาการค้าชายแดนกับพม่าอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ.1988 นับแต่นั้นมาการติดต่อสื่อสารระหว่างรัฐบาลทหารพม่ากับจีนก็มีเพิ่มมากขึ้น การค้าระหว่างจีนกับพม่านั้นมีมานานแล้ว แต่ผลประโยชน์

¹ ศึกษารายละเอียดได้ใน Bertil Lintner, *The Rise and Fall of the Communist Party of Burma (CPB)*, (New York : Cornell University, Southeast Asia Program, 1990)

² Ibid., p. 39.

ส่วนใหญ่กลับตกไปเป็นของชนกลุ่มน้อยซึ่งมีอิทธิพลในบริเวณชายแดน อันเป็นเส้นทางผ่านของสินค้าเข้า-ออก โดยกองกำลังชนกลุ่มน้อยและพรรคคอมมิวนิสต์พม่าได้ตั้งด่านเพื่อเก็บภาษีจากบรรดาพ่อค้าที่ทำการค้า นอกจากนี้ กองกำลังชนกลุ่มน้อย เช่น องค์กรคะฉิ่นอิสระก็ทำการค้าโดยตรงกับประเทศจีน เนื่องจากดินแดนที่องค์กรคะฉิ่นอิสระครอบครองเป็นเขตที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยหยก อัญมณีที่มีราคาแพง เช่น ทับทิมและไพลิน แร่ธาตุอื่น ๆ และป่าไม้ที่มีค่า การเปิดสัมพันธ์ทางการค้าอย่างเป็นทางการที่บริเวณชายแดนระหว่างรัฐบาลจีนกับรัฐบาลทหารพม่าจะสามารถทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้น และจำกัดอิทธิพลของชนกลุ่มน้อย

เนื่องจากบริเวณชายแดนจีน-พมานั้นเคยเป็นเขตยึดครองของทั้งพรรคคอมมิวนิสต์พม่า กองกำลังคะฉิ่นอิสระ และกองกำลังชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ทำให้รัฐบาลพม่าในอดีตไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์อันเกิดจากการค้าชายแดนระหว่างจีน-พม่าได้อย่างเต็มที่ รัฐบาลทหารพม่าจึงเร่งรัดการปราบปรามกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์พม่าและกองกำลังชนกลุ่มน้อย ในขณะที่เดียวกันก็หาทางหว่านล้อมให้จีนซึ่งเป็นผู้สนับสนุนด้านงบประมาณและอาวุธลดความช่วยเหลือให้กับกองกำลังพรรคคอมมิวนิสต์พม่าให้น้อยลง จีนเองก็หวังผลประโยชน์ก่อนโตกว่าในพม่า จีนจึงแจ้งต่อพรรคคอมมิวนิสต์พม่าให้เริ่มนโยบาย “พึ่งตนเองให้มากขึ้น” ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์พม่าต้องหันมาพึ่งการเก็บภาษีจากการค้าชายแดนมากขึ้น

การที่จีนได้ลดความช่วยเหลือพรรคคอมมิวนิสต์พม่า และยังได้หว่านล้อมให้บรรดาผู้นำอาวุโสของพรรคที่เคยผ่านการต่อสู้กับรัฐบาลทหารพม่ามาตั้งแต่สมัยประกาศอิสรภาพในปี ค.ศ.1948 ให้ถอนตัวออกจากพรรคและให้ไปพักผ่อนยังประเทศจีน ในช่วงเดือนมีนาคมและเมษายนปี ค.ศ.1989 ด้วยความไม่มั่นคงของพรรค ทำให้ทหารส่วนหนึ่งในกองกำลังของพรรค

กองคาราวานวัว บนเส้นทางระหว่างกองบัญชาการว้าภาคใต้ใกล้ชายแดนไทย กับกองบัญชาการว้าภาคเหนือใกล้ชายแดนจีน
ระยะทางประมาณ 600 กิโลเมตร การค้าฝิ่นเป็นที่มาของรายได้ของสหพันธรัฐว้า
(ภาพและเรื่องโดย เทียร์ ฟาสส์ และ แบร์นาร์ด เกนิเยร์, “บุกดงฝิ่นในดินแดนว้าแดง” นิตยสาร*สารคดี* ฉบับ 102 ปีที่ 9 สิงหาคม 2536 หน้า 76-92)

คอมมิวนิสต์พม่า ซึ่งได้แก่ ทหารจีนโกกั๋งและทหารว้า ก่อการกบฏเพื่อแยกตัว
 เองออกจากพรรค ส่งผลให้พรรคผู้นำพรรครุ่นเก่าต้องหลบหนีและถอยไปอยู่ใน
 จีน นับเป็นการสิ้นสุดของพรรคคอมมิวนิสต์พม่าในปีนั้นเอง

รัฐบาลกลางพม่าภายใต้การบริหารของ SLORC ได้ฉวยโอกาสเจรจา
 เสนอข้อตกลงหยุดยิงกับผู้นำของกองกำลังทหารจีนโกกั๋งและทหารว้าที่
 แยกตัวจากพรรคคอมมิวนิสต์พม่า โดยแลกกับโครงการพัฒนาท้องถิ่นใน
 บริเวณที่กองกำลังทั้งสองกลุ่มครอบครองอยู่ และยอมให้รักษากองทหารติด
 อาวุธของตนไว้ได้เพื่อการป้องกันตัว พร้อมทั้งให้มีเสรีภาพในทางการค้ากับจีน
 รวมถึงกิจการค้ายาเสพติด นอกจากสองกลุ่มนี้แล้ว รัฐบาลทหารพม่ายัง
 สามารถเจรจาหยุดยิงกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ที่ได้แยกตัวออกมาจาก
 พรรคคอมมิวนิสต์พม่าเดิมด้วยข้อแลกเปลี่ยนเดียวกัน ดังนั้นภายในปีค.ศ.1989
 ด้วยความร่วมมือเป็นอย่างดีจากจีน รัฐบาลทหารพม่าก็ประสบผลสำเร็จในการ
 เสร็จหยุดยิงกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในบริเวณภาคเหนือและภาค
 ตะวันออกเฉียงเหนือ ยกเว้นเพียงกองกำลังขององค์กรกะฉิ่นอิสระเท่านั้น

การเปลี่ยนแปลงนโยบายของจีนต่อความช่วยเหลือพรรคคอมมิวนิสต์พม่า
 เกิดจากการเล็งผลเลิศของจีนในภูมิภาคทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากจีน
 ต้องการเปิดเส้นทางคมนาคมทางใต้ของตน ซึ่งได้แก่ มณฑลยูนนาน เชื่อม
 พม่าสู่ไทย พร้อมกันนี้จีนก็ได้เสนอโครงการประสานความร่วมมือของสี่ประเทศ
 ได้แก่ จีน พม่า ลาว ไทย โครงการนี้มีแนวทางในการตัดถนนเชื่อมต่อกัน
 ระหว่างสี่ประเทศ และหากโครงการนี้ประสบความสำเร็จนั้นก็หมายถึง จีน
 สามารถเปิดเส้นทางด้านใต้ของตนสู่ทะเลอันดามันในเขตพม่าและอ่าวไทยใน
 เขตของประเทศไทย ดังนั้น เพื่อผลทางเศรษฐกิจในระยะยาว จีนจึงจำเป็นต้อง
 ต้องมีสัมพันธภาพที่ดีต่อรัฐบาลพม่าภายใต้การบริหารประเทศของ SLORC
 จึงเป็นเรื่องไม่แปลกที่จีนจะยกเลิกการให้ความช่วยเหลือกองกำลังของพรรค

คอมมิวนิสต์พม่าและกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ในเขตบริเวณชายแดน จีน-พม่า เพื่อแลกกับผลประโยชน์อันยิ่งใหญ่และมหาศาลกว่าในอนาคต

ความสำเร็จจากการจัดการกับกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์พม่าใน บริเวณตอนเหนือ ทำให้ภารกิจของทหารพม่าในบริเวณนี้ลดน้อยลง และสามารถหันมาจัดการกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ ที่ยังไม่ยอมจำนน ต่อรัฐบาลพม่าต่อไป แต่หลังจากการล่มสลายของพรรคคอมมิวนิสต์พม่าแล้ว กองกำลังขององค์กรคะฉิ่น (KIO/KIA) นั้นก็เคยชินกับการมีเงินเป็น “หลังพิง” เสมอมา นอกเหนือไปจากการให้ความช่วยเหลือด้านอาวุธ การที่ เงินหันไปเปิดสัมพันธ์อันดีกับรัฐบาลกลางของพม่า ท่าทีขององค์กรคะฉิ่นในการพิจารณาเงื่อนไขข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลทหารพม่าก็เป็นจริงมากยิ่งขึ้น เพราะสถานการณ์บังคับ

ส่วนกองกำลังที่แยกตัวออกมาจากพรรคคอมมิวนิสต์พม่า เป็นกลุ่มจีน โกงังและกลุ่มของวันั้น ได้หันมาสู่การค้าฝิ่นและเฮโรอีน และส่วนใหญ่ยอม ยุติศึกกับรัฐบาลทหารพม่าในปี ค.ศ.1990 ภายใต้อาณัติที่รัฐบาลทหารพม่า ยอมให้กองกำลังเหล่านี้ยังคงรักษากำลังพลและอาวุธของตนไว้ ทั้งยังให้มี เสรีภาพในการค้าขายกับจีน ซึ่งรัฐบาลทหารพม่าก็ไม่ได้มีความกังวลว่า กองกำลังเหล่านี้จะหันมาตั้งตัวเป็นปรปักษ์กับกองทัพพม่า ตราบดีที่ กองกำลังเหล่านี้ยังสามารถแสวงหาผลประโยชน์จากการค้าขายและการค้า ยาเสพติดในบริเวณรัฐฉานได้ต่อไป นอกจากนี้ ยังช่วยกองทัพพม่าในการต่อสู้ กับกองกำลังเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวไทยใหญ่ ที่ยังคงเคลื่อนไหวอยู่ ในบริเวณรัฐฉานตอนเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือได้อีกประการหนึ่งด้วย จึงนับว่ารัฐบาลทหารพม่าได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนนโยบายของจีนไม่น้อย จากความสำเร็จของการใช้ยุทธวิธีใหม่ในรัฐคะฉิ่นและรัฐฉาน ทำให้ รัฐบาลทหารพม่าหันมาพิจารณาใช้นโยบาย “หยุดยิง” และ “เจรจา” กับ

กองกำลังชนกลุ่มน้อยที่เหลือ เช่น กลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง กลุ่มองค์กรคะฉิ่นอิสระ กลุ่มพรรคมอญใหม่ และกลุ่มพรรคชนชาติคะเรนนี้ก้าวหน้าอย่างเป็นจริงเป็นจังมากขึ้น เช่น กลุ่มองค์กรคะฉิ่นอิสระ ได้หันมาทำสัญญาหยุดยิงกับรัฐบาลทหารพม่าเมื่อต้นปี ค.ศ.1994 เป็นต้น

โครงการใหม่ที่รัฐบาลทหารพม่าได้เสนอขึ้นเพื่อเป็นข้อแลกเปลี่ยนในการเจรจาหยุดยิงกับชนกลุ่มน้อย คือ “โครงการพัฒนาท้องถิ่น” และเพื่อเป็นการดูแลกวัดจั้นให้นโยบายประสบผลสำเร็จ ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1989 รัฐบาลทหารพม่าจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบในเรื่องนี้โดยตรง เรียกว่า “คณะกรรมการกลางเพื่อการพัฒนาบริเวณชายแดนและประชากรต่างเชื้อชาติ” (A Central Committee for Development of Border Areas and National Races) โดยมีพลเอกตัน ฉ่วย เป็นประธาน และพลโทจิ้น หยุน เป็นเลขาธิการ ประกอบด้วยนายทหารระดับสูงเป็นสมาชิก และต่อมาได้จัดตั้งเป็นกระทรวงใช้ชื่อว่า “กระทรวงพัฒนาบริเวณชายแดนและเชื้อชาติ” (The Ministry of Development of Border Areas and National Races) เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ.1992 จากการเปิดเผยของเลขาธิการคณะกรรมการฯ ชี้แจงว่ารัฐบาลได้ตั้งงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นบริเวณชายแดนถึง 920.28 ล้านดอลลาร์ สำหรับการพัฒนาหมู่บ้านจำนวน 243 แห่ง เขตเมือง 85 แห่งใน 5 เขตและอีก 1 รัฐ³

โดยสรุปกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงในนโยบายของจีนต่อพรรคคอมมิวนิสต์พม่ากองกำลังชนกลุ่มน้อยบริเวณชายแดนจีน-พม่า ตลอดจนการเล็งผลเลิศของการติดต่อกับรัฐบาลกลางของพม่า ได้มีส่วนให้พม่าประสบ

³ Gunter Siemers, “Myanmar 1992: Guide Democracy?,” *Southeast Asian Affairs* 1993, (Singapore : Institute of Southeast Asian Studies, 1993), p. 251.

ผลสำเร็จในการยุติปัญหาการสู้รบในบริเวณนี้ พร้อมกันนั้นก็ได้อัศจรรย์ของผลดีในการใช้นโยบาย “การหยุดยิง” ซึ่งใช้ได้ผลกับกองกำลังที่แยกตัวมาจากพรรคคอมมิวนิสต์พม่า และนำมาเป็นรูปแบบใช้กับกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และนับจากนั้นมา รัฐบาลพม่าก็ผ่อนคลายการใช้การสู้รบในการแก้ปัญหา และหันมาใช้ “การเจรจา” กับองค์กรชนกลุ่มน้อยอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น

4.4 ยุทธวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งกับชนกลุ่มน้อยในอดีต

นโยบายของรัฐบาลพม่าต่อชนกลุ่มน้อยนั้นไม่เคยเปลี่ยนแปลงในหลักการ นั่นคือ ยังคงมีความต้องการที่จะผนวกรัฐต่าง ๆ ของชนกลุ่มน้อยเข้าไว้ภายใต้การปกครองของรัฐบาลพม่า รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยจะเน้นย้ำถึงความเป็นเอกภาพอันมีอาจแบ่งแยกได้ของรัฐบาลพม่า ดังนั้น ความต้องการของชนกลุ่มน้อยที่ต้องการจะแยกตัวเป็นอิสระจึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลพม่าปฏิเสธเสมอมา จุดที่พอจะรวมขอมกันได้ในระยะหนึ่ง (ช่วงการได้รับอิสรภาพในปี ค.ศ.1948) ก็คือการที่อนุญาตให้ชนกลุ่มน้อยมีอำนาจในการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง แต่หากยังต้องอยู่ภายใต้การบริหารของรัฐบาลกลาง ซึ่งทำหน้าที่ปกครองและบริหารประเทศในทุก ๆ รัฐ ซึ่งเป็นการปกครองในรูปแบบของสหพันธรัฐ (Federal State) อย่างไรก็ตาม ทางเลือกสำหรับรัฐชนกลุ่มน้อยในรูปแบบสหพันธรัฐก็ถูกปฏิเสธหลังจากการขึ้นครองอำนาจของนายพลเนวิน ในปี ค.ศ.1962 และถูกปฏิเสธโดยเด็ดขาดเมื่อรัฐบาลของนายพลเนวินได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.1947 และหันมาใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.1974 แทน ซึ่งระบุไว้ชัดเจนว่า ประเทศพม่าจะธำรงความเป็นเอกภาพของประเทศไว้โดยแบ่งแยกมิได้

อุดมการณ์นี้ได้รับการขานรับมาจนกระทั่งทุกวันนี้ รัฐบาลพม่าชุดปัจจุบัน

คือ SLORC ได้ประกาศอุดมการณ์ของประเทศซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาล และประชาชนพม่าจะต้องช่วยกันไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อรักษาและธำรงไว้ซึ่งการไม่แบ่งแยกสหภาพ
2. การไม่แบ่งแยกความเป็นเอกภาพของประเทศชาติ
3. การธำรงไว้ซึ่งอำนาจประชาธิปไตย

อุดมการณ์ทั้ง 3 ประการนี้แสดงนัยที่สำคัญ คือ การปฏิเสธการแยกตัว เป็นอิสระหรือการเรียกร้องอิสรภาพในการปกครองตนเองของชนกลุ่มน้อยโดยสิ้นเชิง

อย่างไรก็ตาม แม้อุดมการณ์แห่งรัฐจะยังคงได้รับการยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด แต่ยุทธวิธีในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของรัฐบาลทหารพม่ายุคปัจจุบันนั้น ได้มีการปรับเปลี่ยนให้ยืดหยุ่นขึ้น โดยเสนอแนวทางในการประนีประนอม นั่นคือ การยื่นข้อเสนอ “หยุดยิง” ให้กับกองกำลังชนกลุ่มน้อยไปพิจารณา ภายใต้เงื่อนไขที่สามารถตกลงและต่อรองกันได้ในระดับหนึ่งดังที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น อย่างไรก็ตาม การใช้กำลังเข้าปราบปรามนั้นก็ยังไม่หมดไปเสียทีเดียว เพราะหากเมื่อใดที่ฝ่ายกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มใดไม่มีที่ทำโอโซนหรือไม่มีแนวโน้มที่จะเจรจาด้วย รัฐบาลพม่าก็จะใช้กำลังเข้าปราบปราม เช่น กรณีการบุกตีค่ายมาเนอรัปโลว์และคอมมูร่าของกะเหรี่ยง (KNU) ถ้าพอจะเจรจกันได้ก็จะพักการรบไว้ชั่วคราว และหากการเจรจาไม่ได้ผลก็จะหวนกลับมาใช้กำลังในการแก้ปัญหาดังเดิม ดังในกรณีของกลุ่มคะเรนนี่ (KNPP) ในรัฐคะยาห์ เป็นต้น

ยุทธวิธีดั้งเดิมที่รัฐบาลพม่ามักจะเลือกใช้เป็นประจำ คือ การใช้ทหารเข้าปราบปรามกองกำลังติดอาวุธของฝ่ายชนกลุ่มน้อย ในขณะที่เดียวกัน องค์กรชนกลุ่มน้อยเองก็มีศักยภาพทางทหารดีพอที่จะเป็นคู่ต่อสู้ที่สำคัญของกองทัพพม่าได้ เพราะในอดีตนั้น นอกจากจะมีกองกำลังที่มีประสิทธิภาพแล้ว

ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ก็มีฐานเศรษฐกิจที่ดีพอที่จะมาสนับสนุนการสู้รบของกองกำลังฝ่ายตนกับรัฐบาลได้เป็นอย่างดีอีกด้วย ดังนั้น จึงเป็นภาระที่หนักของรัฐบาลพม่าในการที่จะทำลายล้างกองกำลังของชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ให้หมดไป และยุทธวิธีที่สำคัญที่รัฐบาลนำมาใช้ในการปราบปรามกองกำลังชนกลุ่มน้อยในช่วงทศวรรษที่ 1960 1970 และทศวรรษที่ 1980 ก็คือยุทธวิธีตัดสี่ (Four Cuts) นั่นเอง

4.5 ยุทธวิธีตัดสี่ (Four Cuts)⁴

ยุทธวิธีที่มีชื่อเสียงของกองทัพพม่าภายใต้การชี้แนะของนายพลเนวิน ซึ่งใช้สำหรับการปราบชนกลุ่มน้อยและกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งพม่าโดยเฉพาะ และเริ่มนำมาใช้อย่างจริงจังในกลางทศวรรษที่ 1960 เรียกว่า “ยุทธวิธีตัดสี่” (Four Cuts) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการตัดเส้นเลือดสำคัญ 4 เส้นของฝ่ายกองกำลังชนกลุ่มน้อย นั่นคือ อาหาร คลังวัสดุ ฝ่ายการข่าวและกองกำลัง (food, funds, intelligence, recruits) ความหมายของการตัดก็คือ ต้องมุ่งโจมตีและทำลายล้างแหล่งที่เป็นเสถียรของกองกำลัง ทำลายแหล่งที่มาของรายได้ที่นำไปสู่อาวุธและอุปกรณ์ใช้ในการสงคราม ทำลายเครือข่ายการให้ข่าวแก่กองกำลัง ตัดสายสัมพันธ์ของชาวบ้านกับกองกำลังไม่ให้ติดต่อสื่อสารกันได้ และทำลายโอกาสของฝ่ายกองกำลังในการระดมกำลังทหารไปต่อสู้กับฝ่ายรัฐบาล จะเห็นได้ว่ายุทธวิธีตัดสี่นี้ เป้าหมายมิได้อยู่ที่กองกำลังของฝ่ายชนกลุ่มน้อยเท่านั้น แต่หมายถึงการทำร้ายชาวบ้านตามหมู่บ้านต่าง ๆ ที่ฝ่ายรัฐบาลสืบทราบมาว่าเป็นสายให้กับฝ่ายกองกำลัง หรือเป็นหมู่บ้านที่ให้

⁴ Smith, *Burma: Insurgency and the Politics of Ethnicity*, pp. 258-262.

การสนับสนุนกองกำลังชนกลุ่มน้อยทางด้านอาหารเสบียงและเงิน ดังนั้น จึงมีข่าวว่าหมู่บ้านตามเขตชายแดนไทย จีน หรืออินเดีย บังกลาเทศ จะถูกทหารพม่าเข้าโจมตี เผาบ้านเรือน หรือจับชาวบ้านไปเป็นลูกหาบเสมอ ๆ การกระทำเช่นนี้เป็นผลของการปฏิบัติการตามยุทธวิธีตัดสี่ของนายพลเววินนั่นเอง

พร้อมกันนั้นฝ่ายรัฐบาลก็ได้แบ่งเขตพื้นที่ของประเทศเป็นเขต ๆ ไป พร้อมกับกำหนดสี่ของพื้นที่เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธวิธีของการปฏิบัติการของฝ่ายทหาร พื้นที่และสี่ที่กำหนดของฝ่ายรัฐบาลแบ่งเป็น 3 สี่ด้วยกัน คือ พื้นที่สี่ดำ หมายถึงพื้นที่ที่ฝ่ายตรงข้ามครอบครองโดยสมบูรณ์ พื้นที่สี่น้ำตาล หมายถึงพื้นที่ที่ทั้งฝ่ายรัฐบาลและกองกำลังของฝ่ายตรงข้ามต่างก็ครอบครองกันอยู่ทั้งคู่ และพื้นที่สี่ขาว หมายถึงพื้นที่ “ปลอดภัย” ผู้ก่อการร้าย เป้าหมายของฝ่ายรัฐบาลก็คือ การทำลายล้างพื้นที่สี่น้ำตาลและสี่ดำให้หมดจากแผนที่ จนกระทั่งเหลือแต่พื้นที่สี่ขาว

ส่วนการปฏิบัติการของทหารนั้น บางครั้งก็ใช้วิธีอพยพชาวบ้านออกจากบริเวณพื้นที่สี่ดำเพื่อให้ไปอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับค่ายทหาร ชาวบ้านที่ยังคงเหลืออยู่ในบริเวณเดิมมักจะเสี่ยงกับการถูกยิงและถูกจับในฐานะคนของฝ่ายตรงข้าม หลังจากอพยพชาวบ้านออกจากบริเวณที่อยู่เดิมแล้ว ทหารพม่าจะกลับไปทำลายเผาเรือนและเรือกสวนไร่นา เพื่อเป็นการทำลายกองเสบียงของฝ่ายตรงกันข้าม ชาวบ้านจะถูกตรวจสอบว่าไม่ได้เป็นสายให้กับฝ่ายตรงกันข้าม

นอกจากทหารพม่าจะใช้ยุทธวิธีล้อมชาวบ้านให้เป็นปรกัยกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยแล้ว ยังได้จัดการอบรมชาวบ้านให้เรียนรู้วิธีป้องกันตัวเอง และต่อสู้กับฝ่ายชนกลุ่มน้อย ชาวบ้านไม่สามารถจะตั้งตัวเป็นกลางได้ ต้องเลือกเอาว่าจะอยู่ฝ่ายรัฐบาลและต่อสู้กับชนกลุ่มน้อย หรือไม่ก็ต้องหลบหนี

เข้าไปไปอยู่กับพวกชนกลุ่มน้อยเสียเลย ส่วนชาวบ้านที่เลือกอยู่กับฝ่ายทหาร ก็จะได้รับ การตรวจสอบดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้แน่ใจว่าจะไม่หลงเหลือ ผลิตผลทางเกษตรของตนไปให้ฝ่ายชนกลุ่มน้อย ภายในหมู่บ้านจะมีการ ตรวจสอบอย่างละเอียดจากฝ่ายทหาร บางหมู่บ้านห้ามชาวบ้านเดินทางใน เวลาค่ำคืนเพื่อป้องกันการลักลอบติดต่อกับฝ่ายชนกลุ่มน้อย

กองทหารที่ปฏิบัติการด้วยยุทธวิธีตัดสี่ เป็นกองทหารราบชุดพิเศษที่ ขึ้นตรงกับหน่วยพิเศษที่ Yangkung โดยมีต้องผ่านสายบังคับบัญชาของกองบัญชาการ ในท้องถิ่น มีทั้งหมด 9 กองด้วยกัน ปฏิบัติการอย่างเข้มแข็งบริเวณที่เป็นฐาน ที่มั่นของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ และเพื่อเป็นการสอดส่องการเคลื่อนไหวในพื้นที่ ฝ่ายทหารจะสร้างป้อมสำหรับสังเกตการณ์ตามจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ๆ โดยเฉพาะในบริเวณที่กองกำลังชนกลุ่มน้อยจะเดินทางเข้า-ออกเพื่อสะสมเสบียง กองกำลังจะลาดตระเวนในเขตปฏิบัติการของชนกลุ่มน้อยอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับการควบคุมหมู่บ้านอย่างเข้มงวด ทำให้ฝ่ายกองกำลังชนกลุ่มน้อย ไม่มีทางเลือกมากนัก บางกลุ่มที่เป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็จำเป็นต้องยอมมอบตัวกับ ฝ่ายทหาร หรือไม่ก็ต้องอพยพหนีเข้าไปในป่าลึกยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม นับได้ว่า ยุทธวิธีตัดสี่ของนายพลเวินนี้ใช้ได้ผลกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยบางกลุ่ม แต่สำหรับกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่อยู่ตามบริเวณชายแดนที่มีพื้นที่สัมพันธ์กับ เพื่อนบ้านนั้น จะได้ผลน้อยกว่ากองกำลังชนกลุ่มน้อยที่อยู่บริเวณกลางประเทศ เพราะชนกลุ่มน้อยที่มีพื้นที่ปฏิบัติการและฐานที่มั่นบริเวณชายแดนสามารถ หลบหนีเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างง่ายดาย ยากแก่การติดตามโจมตีของ ฝ่ายทหารพม่า เพราะฝ่ายกองกำลังชนกลุ่มน้อยใช้ยุทธวิธีจรยุทธล้ำเข้าไปใน เขตแดนของประเทศอื่น หากกองทัพพม่าจะยกตามเข้าไปโจมตีก็ต้องถูกร ัฐบาลของประเทศนั้น ๆ ผลักดันและโจมตีกลับเอาได้ง่าย

อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่กลางทศวรรษที่ 1960 จนถึงปลายทศวรรษที่

1980 นโยบายที่รัฐบาลทหารพม่าใช้ในการแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยตามบริเวณชายแดนจีน-พม่า อินเดีย-บังกลาเทศ-พม่า และชายแดนไทย-พม่า ก็คือ ยุทธวิธีตัดสี่นั่นเอง ข้อเด่นของยุทธวิธีตัดสี่ที่น่าสนใจ คือ การตัดแหล่งคลังและวัสดุ (funds) ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของกองกำลังชนกลุ่มน้อย ตัวอย่างที่เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน คือ การมีสัมพันธภาพที่ดีและประสานผลประโยชน์กับจีน ผลที่ตามมา คือ จีนหันไปตัดความช่วยเหลือกับพรรคคอมมิวนิสต์พม่า และชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ในด้าน: ประมาณและอาวุธ ทำให้ทั้งพรรคคอมมิวนิสต์และกลุ่มกองกำลังอ่อนกำลังลง นับได้ว่าปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ต่างประเทศเข้ามามีส่วนช่วยทำให้ยุทธวิธีนี้เพิ่มประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ยุทธวิธีตัดสี่ของรัฐบาลทหารพม่ายุคปัจจุบัน ผนวกวิเทโศบายทางการต่างประเทศเข้าไปเพิ่มด้วย โดยพิจารณาจากประเทศที่มีชายแดนติดพรมแดนพม่าและเป็นแหล่งพำนักของกองกำลังชนกลุ่มน้อย เช่น ประเทศไทย ซึ่งมีอาณาบริเวณชายแดนเป็นที่พำนักอาศัยของกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มสำคัญถึง 4 กลุ่มด้วยกัน คือ พรรคคอมมิวนิสต์ องค์กรสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง พรรคชนชาติกะเหรี่ยงก้าวหน้า และกองทัพเมืองไต รัฐบาลทหารพม่าในปัจจุบันจึงหาทางเพิ่มความสัมพันธ์กับรัฐบาลไทย ด้วยการให้โอกาสทางการลงทุนในพม่าให้กับภาคธุรกิจของไทย ตั้งแต่ปี ค.ศ.1988 เป็นต้นมาอันเป็นที่รัฐบาลทหารพม่าประกาศใช้นโยบายเศรษฐกิจฉบับใหม่ เน้นระบบการค้าเปิดโอกาสให้ต่างประเทศเข้าไปลงทุนในพม่า พร้อมกันนี้ก็ได้ออกกฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างประเทศ (Foreign Investment Law) เมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.1988 และรัฐบาลพม่าก็เชื่อมสัมพันธ์ไมตรีกับรัฐบาลไทยด้วยการมอบสัมปทานการตัดไม้ให้บริษัทไทยไม่น้อยกว่า 47 แปลง นอกจากนี้ ยังติดตามมาด้วยการให้สัมปทานการประมงในน่านน้ำทะเลอันดามัน ผลของการเปิดสัมพันธ์ทางด้าน

เศรษฐกิจกับรัฐบาลไทย ทำให้รัฐบาลไทยหันมาเข้มงวดกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่อยู่ตามบริเวณชายแดนไทยมากยิ่งขึ้น โอกาสของชนกลุ่มน้อยที่จะใช้ดินแดนไทยเป็นที่พักพิงก็ยากยิ่งขึ้น อันจะเป็นผลให้ชนกลุ่มน้อยต้องหันไปพิจารณาข้อเสนอ “หยุดยิง” กับรัฐบาลทหารพม่าอย่างจริงจังมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

นอกจากจะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับรัฐบาลไทยแล้ว ผลพวงที่ติดตามมาจากการให้สัมปทานป่าไม้กับบริษัทของไทย คือ การทำลายแหล่งงบประมาณของกองกำลังชนกลุ่มน้อยนั่นเอง ทั้งนี้ เพราะป่าไม้ที่รัฐบาลพม่าให้มานั้นล้วนอยู่ในเขตครอบครองของกองกำลังชนกลุ่มน้อยทั้งสิ้น⁵ การตัดไม้ในเขตนี้ทำให้ป่าไม้ลดจำนวนและหมดสิ้นไป ไม่เหลือให้กองกำลังชนกลุ่มน้อยนำไปขายให้กับพ่อค้าไทยเฉกเช่นที่เคยทำมาได้ นับได้ว่าเป็นการทำลายแหล่งงบประมาณที่สำคัญสำหรับชนกลุ่มน้อยทั้ง 4 กลุ่ม ทำให้ความเข้มแข็งของกองกำลังเหล่านี้ต้องลดน้อยถอยลง

การเข้าไปตัดไม้ของบริษัททำไม้เหล่านี้ ยังเป็นการช่วยเปิดป่าอันถือว่าเป็นยุทธภูมิที่สำคัญของชนกลุ่มน้อยอีกประการหนึ่งด้วย การตัดไม้ทำให้ป่าที่บกลายเป็นป่าโปร่ง กองกำลังชนกลุ่มน้อยไม่สามารถอำพรางตัวหรือหลบซ่อนได้อีกต่อไป นอกจากนี้ บริษัททำไม้เหล่านี้ยังตัดถนนเข้าไปในเขตของชนกลุ่มน้อยเพื่อประโยชน์ในการชักลากไม้ ผลที่ตามมาก็คือ กองทัพของพม่าสามารถใช้รถบรรทุกอาวุธและกำลังทหารบุกเข้าไปถึงฐานที่มั่นของกองกำลังชนกลุ่มน้อยได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ซึ่งก่อนหน้านั้นบริเวณป่าที่บเหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงได้โดยทางรถ วิธีเดียวที่จะไปถึงได้คือการเดินเท้า หรือใช้คน

⁵ ดู พรพิมล ดรีโซติ, “มิติชาติพันธุ์ในความสัมพันธ์ไทย-พม่า,” เอเชียปริทัศน์

และสัตว์บรรพบุรุษและเสเปียง จึงทำให้ฝ่ายชนกลุ่มน้อยเป็นฝ่ายได้เปรียบ ในเชิงยุทธภูมิ การเข้าตัดไม้ของบริษัททำไม้จึงเท่ากับการทำลายฐานที่มั่น และความได้เปรียบของกองกำลังชนกลุ่มน้อยไปในตัว

โดยสรุปก็คือ ยุทธวิธีตัดไม้ใช้ได้ดีในสมรภูมิภาคกลาง ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของพม่า ยุทธวิธีตัดไม้ในสมัยของนายพลเวินนั้น ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นในสมัยของ SLORC โดยเพิ่มปัจจัยด้านการต่างประเทศเข้าไป เป็นการเพิ่มความกดดันให้กับกองกำลังชนกลุ่มน้อยจากปัจจัยภายนอก และการถูกรุมเร้าจากความกดดันภายในอย่างรุนแรงเข้ามามีส่วนร่วม สถานการณ์ทั้งสองจึงบีบให้กองกำลังชนกลุ่มน้อยตกอยู่ในสภาวะลำบากและมีทางเลือกน้อย จำต้องยอมรับข้อเสนอ “หยุดยิง” จากรัฐบาลทหารพม่าโดยไม่มีโอกาสต่อรองเงื่อนไขมากนัก

4.6 ข้อเสนอ “หยุดยิง” (ceasefire) ของรัฐบาลทหารพม่า

ปี ค.ศ.1989 รัฐบาลทหารพม่าภายใต้การบริหารของ SLORC ได้เปลี่ยนแนวยุทธวิธีในการแก้ปัญหาความขัดแย้งกับชนกลุ่มน้อยด้วยการเสนอยุทธวิธี “การหยุดยิง” โดยแลกเปลี่ยนกับความเป็นอิสระในการค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้าน และโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชนกลุ่มน้อย ข้อเสนอของรัฐบาลได้ทดลองใช้กับกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่แยกตัวออกจากพรรคคอมมิวนิสต์พม่า ในบริเวณภาคเหนือของรัฐคะฉิ่นและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐฉาน

แม้ว่ากลุ่มจีนโกกั้งและกลุ่มว้าซึ่งแยกกลุ่มออกมาจากพรรคคอมมิวนิสต์พม่า จะมีใช้กลุ่มที่มีอุดมการณ์เหนียวแน่นกับการต่อสู้เพื่อความเป็นไทจากรัฐบาลทหารพม่า เช่น กองกำลังของคะฉิ่น มอญ กะเหรี่ยง หรือไทยใหญ่ก็ตาม

แต่กองกำลังเหล่านี้ก็เป็นกองกำลังที่มีอาวุธและพร้อมที่จะเปิดศึกกับกองทัพพม่าได้ทุกโอกาส เช่นที่เคยร่วมรบภายใต้ธงของพรรคคอมมิวนิสต์พม่ามาก่อน การเลือกเจรจาสงบศึกกับกลุ่มกองกำลังเหล่านี้โดยแลกเปลี่ยนกับเงื่อนไขที่คุ้มครองรักษากำลังพลและอาวุธไว้ได้ พร้อมทั้งให้โอกาสในการค้าขายกับจีน ก็ถือได้ว่ารัฐบาลทหารพม่าพร้อมที่จะใช้การเจรจามากกว่าการทำสงคราม แต่ถ้าหากกลุ่มกำลังเหล่านี้ไม่พร้อมที่จะรับเงื่อนไขข้อตกลงกับรัฐบาล รัฐบาลก็พร้อมที่จะใช้กำลังเข้าปราบปรามในทันที

นอกจากกลุ่มว้าและกลุ่มจีนโกกั้งที่แยกตัวออกจากพรรคคอมมิวนิสต์พม่าแล้ว รัฐบาลทหารพม่ายังได้เสนอข้อตกลงหยุดยิงกับกลุ่มต่าง ๆ ในบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศอีกด้วย นับว่าประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ เพราะสามารถเจรจาหยุดยิงกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ในบริเวณนี้ได้เกือบทั้งหมด ความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่คือ ความสามารถในการหว่านล้อมให้องค์กรคะฉิ่นอิสระ (KIO) ซึ่งเป็นองค์กรชนกลุ่มน้อยที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในบริเวณภาคเหนือ และเป็นสมาชิกของกลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาธิปไตยของพม่า (DAB) ที่มีอิทธิพลสูง ให้ลงนามในข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลทหารพม่าได้สำเร็จ การถอนตัวของ KIO จาก DAB ถือเป็นการสูญเสียอย่างใหญ่หลวงสำหรับองค์กรชนกลุ่มน้อยที่ยังคงยึดมั่นในอุดมการณ์ต่อสู้กับรัฐบาลพม่า

อย่างไรก็ตาม การที่รัฐบาลพม่าประสบความสำเร็จในการเจรจากับชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ในบริเวณชายแดนที่ติดกับประเทศจีนนั้น เพราะได้รับแรงสนับสนุนจากจีนเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นกองกำลังกลุ่มว้า กลุ่มจีนโกกั้งหรือกลุ่มอดีตกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์พม่า ล้วนมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับพรรคคอมมิวนิสต์จีนทั้งสิ้น รวมถึง KIO ด้วยเช่นกัน เมื่อประเทศจีนลงนามในข้อตกลงการค้าขายแดนอย่างเป็นทางการกับพม่าในปี ค.ศ.1988

รัฐบาลจีนก็เลิกให้การสนับสนุนอาวุธและงบประมาณแก่กองกำลังชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ และยังได้หว่านล้อมให้กองกำลังเหล่านี้ยอมเจรจาหยุดยิงกับรัฐบาลพม่า เพื่อจะได้ทำการค้ากับจีนได้อย่างเสรี

รัฐบาลพม่าสามารถเจรจาสงบศึกกับชนกลุ่มน้อยได้ถึง 13 กลุ่มในช่วงปี ค.ศ.1989-1994 เหลือไว้เพียงกลุ่มสำคัญเพียง 4 กลุ่มใหญ่ที่ยังหาข้อยุติในการเจรจามาไม่ได้ คือ กลุ่มพรรคคอมมิวนิสต์ กลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง กลุ่มกองทัพแห่งคะเรนนี่ รวมทั้งกลุ่มของขุนส่าหรือกองทัพเมืองไต แม้จะยังหาข้อยุติไม่ได้แต่มีความคืบหน้าในการเจรจามิ่น้อย เพราะได้มีการส่งผู้แทนของแต่ละฝ่ายไปเจรจาเพื่อหาข้อยุติในการหยุดยิงแล้วหลายครั้ง แม้ปัจจุบันจะระงับการเจรจาไปชั่วคราว แต่ก็อยู่ในระหว่างรอให้สถานการณ์พร้อมอีกครั้ง

4.7 ท่าทีที่เปลี่ยนแปลงของผู้นำรัฐบาลพม่า

รัฐบาลเองก็ดูเหมือนมีความตั้งใจในการที่จะเจรจากับชนกลุ่มน้อยให้ได้ผล จากท่าทีของรัฐบาลบรรดาผู้นำ SLORC ผ่านเอกสารทางราชการ และคำปราศรัยที่มีต่อกองกำลังชนกลุ่มน้อยในบริเวณชายแดนก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไปในท่าทีที่ประนีประนอมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เป็นข้อสังเกตของผู้เขียนที่ได้ศึกษาจากเอกสารทางราชการซึ่งตีพิมพ์ในสื่อมวลชนของรัฐ หรือจากคำปราศรัยของผู้นำประเทศหรือสมาชิก SLORC ในโอกาสต่าง ๆ เช่น คำปราศรัยของพลเอกตัน ฉ่วย ประธาน SLORC พลโทจิ้น หยุน เลขาธิการอันดับหนึ่งของ SLORC และบรรดารัฐมนตรีทั้งหลาย โดยเฉพาะในส่วนที่สัมพันธ์กับชนกลุ่มน้อย คำปราศรัยเหล่านี้จะได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ของทางการพม่า คือ The New Light of Myanmar และออกกระจายเสียงทางวิทยุ ตลอดจนเสนอเป็นภาพข่าวทางโทรทัศน์ของทางราชการ

คำเชิญชวนบรรดาองค์กำลังชนกลุ่มน้อยที่ต่อสู้เพื่อความเป็นอิสรภาพในการบริหารรัฐของตนเองอย่างเป็นทางการโดย SLORC นั้น เริ่มออกมาในปลายปี ค.ศ.1993 โดยพลโทจิ้น หย่น เลขธิการ SLORC ผ่านคำปราศรัยที่มีต่อข้าราชการรัฐคะยาศ์เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน ค.ศ.1993 และได้รับการถ่ายทอดทางสถานีวิทยุแห่งย่างกุ้งเป็นภาษาพม่า⁶ ใจความสำคัญที่เป็นสาส์นจากรัฐบาลต่อองค์กำลังชนกลุ่มน้อยกล่าวว่า

ในฐานะที่เป็นตัวแทนของสภา SLORC และตัวแทนของรัฐบาลข้าพเจ้าใคร่ขอเชิญชวนให้องค์กำลังติดอาวุธทั้งหลายให้หวนคืนสู่วิถีทางที่ถูกต้องตามกฎหมาย

...

สาเหตุที่รัฐบาลเชิญชวนให้องค์กำลังชนกลุ่มน้อยเข้ามาพบกับฝ่ายรัฐบาลนั้น มิใช่ด้วยสาเหตุที่ว่ารัฐบาลอยู่ในสภาพที่คับขันหรือจนมุมแต่อย่างไร ตรงกันข้ามรัฐบาลกำลังพยายามทุกวิถีทางที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และเล็งเห็นว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นก็ควรจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน ตามหน้าที่ของ ประชาชนที่ระบุไว้ตามกฎหมาย ในขณะที่ประชาชนมีหน้าที่ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลฝ่ายรัฐบาลก็มีหน้าที่ที่จะต้องประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของประเทศชาติ ดังนั้น รัฐบาลจึงอยากเชิญชวนให้องค์กำลังชนกลุ่มน้อยเข้ามาพบกับทางการและเพื่อจะได้ร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

⁶ Foreign Broadcast Information Service (22 November 1993) : 37.

ต่อมาพลโทจิ้น หยุ่น ก็ได้เดินทางไปเมืองเยนในรัฐมอญเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน ค.ศ.1993 และได้พบปะพูดคุยจากกับฝ่ายข้าราชการและผู้บริหารของรัฐมอญ และที่นี้ พลโทจิ้น หยุ่น ได้กล่าวคำปราศรัยพร้อมกันมีสาส์นถึงกองกำลังชนกลุ่มน้อยอีกครั้งหนึ่ง โดยในครั้งนี้นักกลุ่มเป้าหมายที่พลโทจิ้น หยุ่น ปรารถนาจะสื่อสารด้วยคือกองกำลังชนกลุ่มน้อยของพรรคมอญใหม่ (New Mon State Party - NMSP)

สาระสำคัญของคำเชิญชวนไม่ต่างกันมากนัก แต่ในคำปราศรัยครั้งนี้ พลโทจิ้น หยุ่น ได้ใช้คำพูดที่แปรเปลี่ยนไปจากในอดีตเมื่อพูดถึงชนกลุ่มน้อย เขากล่าวว่า⁷

เราทั้งหลายต่างเป็นพี่น้องกัน เราต่างเป็นครอบครัวที่อาศัยอยู่ในบ้านหลังใหญ่ ซึ่งมีทั้งพี่ชาย น้องชาย พี่สาว น้องสาว อาศัยอยู่ในบ้านที่น้อยๆและมีความกลมเกลียว สามัคคี ถ้าเรา-ท่านสามารถอาศัยอยู่ในสภาพเช่นนี้ บ้านของเราก็จะเป็นบ้านที่น้อยๆ

แต่เดิมนั้นคำที่ใช้เรียกชนกลุ่มน้อยของฝ่ายรัฐบาลจะใช้คำว่า “ผู้ก่อการร้าย” (Insurgent) เสมอมา เพราะรัฐบาลมองภาพชนกลุ่มน้อยเหล่านี้เป็นเสมือนกองโจรที่ปรารถนาจะแบ่งแยกดินแดนออกจากรัฐพม่า เป็นการทำลายความเป็นปึกแผ่นและความมั่นคงของประเทศ ภาพของกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่รัฐบาลวาดภาพให้ประชาชนพม่าตลอดมา จึงเป็นภาพของชนเผ่าที่ล่าหลัง ป่าเถื่อน และไม่มีความจริงใจต่อประเทศพม่า และด้วยความสามารถที่รัฐควบคุมการให้ข่าวไว้แต่เพียงผู้เดียว ชนกลุ่มน้อยจึงถูกระบายสีให้กลายเป็น

⁷ Foreign Broadcast Information Service (26 November 1993) : 34.

“ผู้ก่อการร้าย” เสมอมา

อย่างไรก็ตาม บัดนี้ตัวแทนของรัฐบาลได้ออกมาพูดถึงชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ นี้ผ่านทางสื่อมวลชนของรัฐ ว่าเป็นเหมือนพี่น้องร่วมบ้านเดียวกัน สร้างภาพให้เห็นท่าทีของรัฐบาลต่อชนกลุ่มน้อยว่าบัดนี้ได้เปลี่ยนแปลงแล้ว พลโทจิ้น หยุน ได้กล่าวเสริมว่า

สหภาพพม่าเป็นประเทศที่ประกอบไปด้วยชนชาติต่าง ๆ กัน ที่อาศัยอยู่ในบ้านหลังใหญ่ อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ในปี ค.ศ.1992 โตขึ้นถึงร้อยละ 10.9 และเป็นที่น่าพอใจว่า ถ้าประชาชนทุกเชื้อชาติในพม่าสามารถอาศัยอยู่ได้อย่างสมานฉันท์และจริงใจต่อกัน ร่วมมือกันเพื่อพัฒนาชาติ เศรษฐกิจของชาติจะเติบโตกว่านี้แน่

ใจความของคำปราศรัยนี้แสดงให้เห็นว่า รัฐบาลคิดว่าหน้าที่ในการพัฒนาประเทศนั้นประชาชนทุกคนทุกเชื้อชาติล้วนมีส่วนร่วมได้ หากได้เป็นภาระที่ผูกขาดไว้เป็นเพียงภาระที่ทรงศักดิ์ศรีของเชื้อชาติพม่าแต่เพียงเชื้อชาติเดียวไม่ เป็นการแสดงนัยให้ทราบว่ รัฐบาลได้ยอมรับการมีอยู่ของชนกลุ่มน้อยแทนการไม่ยอมรับเหมือนเช่นที่แล้ว ๆ มาในอดีต นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้ชนกลุ่มน้อยเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติร่วมกันอีกด้วย

และเพื่อเป็นการรับประกันความจริงใจของรัฐบาล พลโทจิ้น หยุน ได้กล่าวเสริมว่า

ทั่วโลกต่างรับรู้กันทั่วไปว่าข้าพเจ้าได้พูดอะไร นักข่าวต่างประเทศได้พากันบันทึกคำปราศรัยของข้าพเจ้าและพร้อมที่จะตีพิมพ์เผยแพร่

สถานีวิทยุ BBC และ VOA ก็จะทำถ่ายทอดคำปราศรัยนี้ของข้าพเจ้า และข้าพเจ้าขออัยว่า คำเชิญชวนนี้เป็นคำเชิญชวนของรัฐบาล

ต่อมาวันที่ 26 พฤศจิกายน ค.ศ.1993 พลโทจีน หยุน และคณะได้เดินทางไปเมืองผาอันในรัฐกะเหรี่ยง และได้กล่าวคำปราศรัยต่อข้าราชการและผู้บริหารรัฐกะเหรี่ยง พร้อมกับกล่าวเชิญชวนกองกำลังติดอาวุธในรัฐกะเหรี่ยง ให้เข้ามาบดตัวและเจรจากับรัฐบาล เนื้อความในคำปราศรัยมีความคล้ายคลึงกับคำปราศรัยที่กล่าวไว้ที่รัฐคะยาห์และรัฐมอญ คือเน้นย้ำถึงความเป็นพี่น้องของคนทุกเชื้อชาติในชาติ และเน้นว่าถ้าทุกคนทุกกลุ่มให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันแล้ว ประเทศชาติก็จะเจริญ พลโทจีน หยุน ได้กล่าวว่า ในขณะที่พื้นที่ในหลาย ๆ พื้นที่ของประเทศพม่ายังล้าหลังและด้อยพัฒนา มีพื้นที่อีกหลายแห่งที่พร้อมจะได้รับการพัฒนาให้เจริญขึ้นและสามารถเอื้อประโยชน์ให้กับประชาชนได้ หากพื้นที่นั้นมีความสงบสุขและปราศจากการสู้รบ หากพื้นที่ใดสามารถหยุดยั้งการสู้รบได้แล้ว รัฐบาลก็พร้อมที่จะเข้าไปพัฒนาความเจริญให้กับพื้นที่นั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน การเกษตร อุตสาหกรรม หรือการศึกษาและสาธารณสุข

ขณะเดียวกัน พลโทหม่อง เอ (Maung Aye) ผู้บัญชาการทหารบกของพม่าในขณะนั้นและคณะ อันประกอบด้วย พลโทตุน จี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าและพาณิชย์ ได้เดินทางไปยังเมืองท่าจีเหล็กของรัฐฉาน⁸ เพื่อพบปะกับบรรดาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐฉาน และพูดคุยถึงแผนพัฒนาเมืองท่าจีเหล็กซึ่งเป็นเมืองท่าชายแดนที่สำคัญ พูดถึงความจำเป็นของความสงบสุขในพื้นที่ก่อนที่จะพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองได้ และกล่าวเสริมถึงความ

⁸ Foreign Broadcast Information Service (30 November 1993) : 53.

พยายามของรัฐบาลที่จะลดช่องว่างของการพัฒนาระหว่างชนบทและในเมืองรวมทั้งเมืองชายแดน โดยพยายามจะให้มีการพัฒนาอย่างทั่วถึง และได้กล่าวเชิญชวนกองกำลังชนกลุ่มน้อยให้มอบตัวและเจรจากับฝ่ายรัฐบาล คณะของผู้แทน SLORC ได้เดินทางไปเยี่ยมรัฐต่าง ๆ พยายามชี้แจงให้เห็นถึงความจริงใจและความปรารถนาดีของรัฐบาล ในการให้โอกาสกองกำลังชนกลุ่มน้อยเหล่านี้วางอาวุธและหันกลับมาเจรจาด้วยวิถีทางที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยการนำเสนอเรื่องการเป็นอิสระในการปกครองและบริหารรัฐเข้าเป็นประเด็นในการอภิปราย และหาข้อตกลงในที่ประชุมร่างรัฐธรรมนูญซึ่งรัฐบาลกำลังดำเนินการอยู่ เรื่องใด ๆ ก็ตามให้ไปเจรจากันภายใต้กรอบของกฎระเบียบที่ประเทศมีอยู่และจัดเวทีให้ แทนที่จะใช้กำลังต่อสู้เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่องค์กรชนกลุ่มน้อยต้องการ

ท่าทีของรัฐบาลต่อชนกลุ่มน้อยผ่านประธาน SLORC คือ พลเอกตัน ฉ่วย ก็มีได้แตกต่างไปจากสิ่งที่พลโทจิ้น หยุน และพลโทหม่อง เอ ได้กล่าวไปแล้วแต่อย่างไร ในคำปราศรัยของประธาน SLORC เนื่องในวันชาติ (Independent Day) วันที่ 4 มกราคม ค.ศ.1994 พลเอกตัน ฉ่วย ได้เปิดคำปราศรัยต่อประชาชนพม่าทั่วไปซึ่งได้ถ่ายทอดทางสถานีวิทยุที่เมืองย่างกุ้ง มีใจความตอนหนึ่ง⁹ ว่า

วันที่ 4 มกราคม ค.ศ.1994 เป็นวันสำคัญซึ่งตรงกับประเทศพม่าได้ประกาศอิสรภาพมาครบ 46 ปี และในวันสำคัญนี้ ข้าพเจ้าขอแสดงความปรารถนาดีมายังพี่น้องกลุ่มชาติพันธุ์ทุกกลุ่มที่อาศัยอยู่ในประเทศชาตินี้

⁹ Foreign Broadcast Information Service (4 January 1994) : 36-37.

นอกจากนี้ ความต่อนหนึ่งในคำปราศรัยยังได้กล่าวยกย่องกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เช่น กลุ่มรักชาติชาวคะฉิ่น คะยาห์ กะเหรี่ยง จีน พม่า มอญ ยะไข่ และไทยใหญ่ทั้งหลายว่า ต่างก็ได้มีส่วนในการต่อสู้เพื่ออิสรภาพของประเทศพม่าร่วมกันมา และกล่าวว่า วีรกรรมของบุคคลเหล่านี้ล้วนจะได้รับการจารึกในประวัติศาสตร์ของพม่าในฐานะวีรบุรุษผู้รักชาติ

คำปราศรัยของพลเอกตัน ฉ่วย ได้แสดงให้เห็นถึงท่าทีของรัฐบาลต่อชนกลุ่มน้อยที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เช่นเดียวกับคำปราศรัยของพลโท จิ้น หยุน และพลโทหม่อง เอ การเลือกที่จะกล่าวถึงวีรกรรมและความสำคัญของชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ในวันสำคัญของชาติ ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนท่าทีมาให้เกียรติชนกลุ่มน้อยของฝ่ายรัฐบาลแทนการเหยียดหยามและการกล่าวร้ายดังที่ผ่านมา อาจจะเป็นเรื่องยากที่จะวัดความจริงใจของรัฐบาลจากคำปราศรัยและคำเชิญชวนเหล่านี้ แต่ประเด็นสำคัญที่งานเขียนนี้ใคร่ชี้ให้เห็นคือ ท่าทีที่เปลี่ยนไปไม่ว่าจะเป็นคำที่ใช้เรียกชนกลุ่มน้อยก็ดี หรือความพยายามที่จะยกย่องในวีรกรรมที่ผ่านมาในประวัติศาสตร์หรือความสำคัญของชนกลุ่มน้อย อันจะพึงมีต่อการพัฒนาประเทศก็ตาม ท่าทีเหล่านี้สามารถบอกได้ว่าเป็นท่าทีที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

นอกจากท่าทีของรัฐบาลทหารพม่าจะเปลี่ยนแปลงไปบ้างดังได้กล่าวแล้ว อีกประการหนึ่งที่ใคร่ชี้ให้เห็น คือ การให้ความสำคัญกับข้อเสนอ “หยุดยิง” กับกองกำลังของชนกลุ่มน้อย จริงอยู่แม้จะเห็นว่ากองทัพพม่านั้นยังคงให้ความสำคัญกับการใช้การปราบปรามเป็นนโยบายหลัก แต่การเปิดทางให้การเจรจาหยุดยิงก่อนที่จะมีการเผชิญศึก ก็ถือได้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบายเช่นกัน ทั้งนี้สาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะว่า กองทัพพม่าในปัจจุบันมีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพและพลานุภาพของกองทัพ ประกอบกับมีอาวุธสงครามที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น นับได้ว่ากองทัพพม่านั้นมีอานุภาพเหนือ

กองกำลังของชนกลุ่มน้อยทุกกลุ่มอยู่ในขณะนี้

นอกจากนี้ รัฐบาลพม่ายังมีความมั่นใจว่าประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกับพม่า และเคยให้ความช่วยเหลือแก่กองกำลังกลุ่มที่เป็นปรปักษ์กับพม่า จะยุติการให้ความช่วยเหลือกองกำลังเหล่านี้เช่นที่เคยปฏิบัติกันมาในอดีต เช่น พรรคคอมมิวนิสต์จีนที่เคยให้ความช่วยเหลือแก่พรรคคอมมิวนิสต์พม่า กองกำลังคะฉิ่นอิสระ และกองกำลังกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของรัฐฉาน บางกลุ่ม นโยบายการเปิดความสัมพันธ์ด้านต่างประเทศกับจีน ไทย และลาว และการมีสายสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นทางด้านผลประโยชน์ทางธุรกิจที่ทั้งไทยและจีนต่างหวังผลการเข้าไปลงทุนในพม่าเป็นจำนวนมากศาลเป็นเครื่องรับประกันได้ในระดับหนึ่งว่า กองกำลังชนกลุ่มน้อยที่มีฐานที่มั่นติดชายแดนประเทศเหล่านี้จะไม่ได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุน ด้วยเกรงว่าจะเป็นการกระทบกระเทือนความสัมพันธ์กับรัฐบาลกลางที่ยุ่ง

ประเด็นสำคัญที่กล่าวมาทั้งสองประเด็นนี้ เพิ่มความกดดันต่อให้กับกองทัพและรัฐบาลทหารพม่า และสถานการณ์ทั้งสองนี้เองที่บีบคั้นให้กองกำลังชนกลุ่มน้อยต้องหันมาสู่แนวทางของการเจรจา “หยุดยิง” กับรัฐบาลพม่าให้เร็วยิ่งขึ้น หากยังช้าเนิ่นนานออกไปทางเลือกในการอยู่รอดในฐานะกองกำลังที่เป็นปรปักษ์กับรัฐบาลก็จะยิ่งลดน้อยลง

4.8 สถานการณ์ที่อ่อนไหวของนโยบาย “หยุดยิง”

ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างรัฐบาลพม่าและชนกลุ่มน้อยนั้น เป็นปัญหาความขัดแย้งที่มีรากเหง้าทางประวัติศาสตร์อันยาวนาน โดยเฉพาะกับชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มซึ่งนอกจากจะมีปัญหาทางด้านการเมืองแล้ว ยังเป็นความขัดแย้งทางวัฒนธรรมประเพณีที่ต่างฝ่ายต่างไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน เช่น

กรณีความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพม่ากับกลุ่มความเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มกะเหรี่ยง ซึ่งมีความขัดแย้งกันมานานนับยี่สิบปีได้ถึงสมัยอาณานิคม เป็นพัฒนาการของความขัดแย้งที่เพาะเชื้อมาเป็นเวลาหลายทศวรรษ ที่ยากแก่การแก้ไขให้หมดไปได้ในระยะเวลาอันสั้น

ทั้งรัฐบาลพม่าและชนกลุ่มน้อยเองต่างก็มีความปรารถนาในการยุติการทำสงครามกลางเมือง เนื่องจากสงครามได้ทำลายล้างชีวิตมนุษย์ ครอบคร้วถูกทำลาย ทั้งสองฝ่ายต่างสูญเสีย เศรษฐกิจถดถอย แม้แต่ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอย่างอุดมสมบูรณ์ในบริเวณชายแดนที่เป็นเขตอิทธิพลของชนกลุ่มน้อย หรือในใจกลางประเทศซึ่งอยู่ภายใต้การบริหารของรัฐบาล ต่างก็ถูกนำเสนอบริการให้กับนักธุรกิจต่างชาติเพื่อนำเงินมาซื้ออาวุธทำการสงครามอย่างไม่มีวันสิ้นสุด และหากการสู้รบยังยืดเยื้อต่อไป ประเทศพม่าจะต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรธรรมชาติอย่างเปล่าประโยชน์ไปอีกเพียงไร

ดังนั้น ในท่ามกลางสภาวะการณ์ที่ดูเหมือนจะเจรจากันไม่ได้ แต่ทั้งสองฝ่ายก็ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งในการนำความสงบมาสู่บริเวณชายแดนทุกด้านของประเทศ คงเหลือแต่ภาคตะวันออกเฉียงใต้และภาคใต้ที่ยังไม่สามารถหาทางออกได้ และฝ่ายรัฐบาลพม่าก็เลือกใช้วิธีปราบปรามอย่างรุนแรงอีกครั้ง ในการโจมตีค่ายมานอร์ปโลว์ของกองกำลังสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) ท่ามกลางความประหลาดใจของทุก ๆ ฝ่ายที่ให้ความชื่นชมกับการเจรจาหยุดยิงของรัฐบาลมาตลอด การทำลายฐานที่มั่นของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงในต้นปี ค.ศ.1995 นี้ เท่ากับเป็นการย้อนเวลาของการเจรจากลับไปที่ศูนย์อีกครั้ง ทั้ง ๆ ที่ดูเหมือนว่าฝ่ายรัฐบาลจะเป็นฝ่ายมีชัยเหนือฝ่ายสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ด้วยการตีค่ายมานอร์ปโลว์และคอมมูร์ซึ่งถือว่าเป็นศูนย์บัญชาการกลางและเป็นเมืองหลวงของกลุ่มกะเหรี่ยงได้สำเร็จ และฝ่ายประชาสัมพันธ์ของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงได้แถลงการณ์ตอบได้ว่า ทหาร

พม่าสามารถยึดค่ายทั้งสองได้เพราะผู้นำกองกำลังกะเหรี่ยงสั่งให้มีการถอนทัพจากค่ายทั้งสอง ด้วยความต้องการจะให้มีการสูญเสียกำลังทหารในการรักษาที่มั่นเอาไว้และเป็นการลงทุนที่สูงเกินไป นอกจากนี้ สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงยังมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการรบมาเป็นแบบยุทธวิธีจรยุทธ์ ซึ่งไม่จำเป็นต้องยึดถือที่มั่นที่ใดที่หนึ่งเป็นศูนย์กลาง และเป็นยุทธวิธีที่เคยใช้มาก่อนที่จะหันมาเป็นการป้องกันค่ายในปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังคงยึดมั่นในอุดมการณ์ของตนคือ จะต่อสู้ร่วมกับเพื่อนร่วมอุดมการณ์และฝ่ายค้านอีกต่อไปเพื่อให้ได้มาซึ่งสันติภาพประชาธิปไตยและความยุติธรรม สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงเชื่อว่าสันติภาพจะเกิดขึ้นได้ถ้ารัฐบาลพม่ายอมรับให้มีการแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองซึ่งเป็นเหตุของการทำสงครามกลางเมือง กองกำลังของกะเหรี่ยงยังคงข้าย้ำเจตนาที่จะเจรจากับฝ่ายรัฐบาลพม่าเพื่อการหยุดยิง แต่ต้องเป็นการเจรจาที่แท้จริง และจะต้องมีการพิจารณาที่จะแก้ไขปัญหาทางการเมืองที่เหมาะสมด้วย (ดูบทสัมภาษณ์ Robert Ba Zan ในภาคผนวก)

ถึงแม้รัฐบาลทหารพม่าจะทำลายค่ายกองกำลังของกะเหรี่ยง แต่ก็มิได้หมายความว่า จะทำลายสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงลงได้ เพราะองค์กรการเมืองที่แข็งแกร่งยังคงอยู่และจะทำการสู้กับรัฐบาลพม่าต่อไป และนับว่าเป็นการต่อสู้ที่จะนำความหนักใจมาสู่ทหารพม่าเช่นกัน เนื่องจากทหารกะเหรี่ยงนั้นมีความชำนาญทางด้านการรบแบบจรยุทธ์ ซึ่งเป็นยุทธวิธีที่กะเหรี่ยงใช้มาเป็นเวลายาวนาน ทั้งยังมีความชำนาญในภูมิประเทศที่เป็นป่าทึบมากกว่าทหารพม่า การเคลื่อนกองทัพในภูมิประเทศที่มีลักษณะเป็นป่าทึบและเขาสูง ยากที่ทหารพม่าจะเข้าโจมตี และมีได้เป็นเป้าหมายเหมือนนาเนอร์ปัลลอร์และคอมูว์อีกต่อไป สงครามระหว่างทหารพม่ากับกะเหรี่ยงที่ดูเหมือนว่าจะ “จบ” ไปเรียบร้อยแล้ว แท้จริงมันเป็นการเริ่มต้นของการรบแผนใหม่ที่สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงนำมาปรับใช้กับสถานการณ์ใหม่เท่านั้น

นอกจากจะโจมตีฐานที่มั่นของ KNU แล้ว กองทัพพม่ายังได้ละเมิดข้อตกลงกับกลุ่มคะเรนนี่หรือคะยาห์ (KNPP) ด้วยการยกกองกำลังเข้าโจมตีฐานที่มั่นของ KNPP ที่รัฐคะยาห์ แม้ว่าจะผ่านข้อตกลงหยุดยิงมาแล้วเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ.1995 ก็ถือว่าเป็นการหวนกลับมาใช้กำลังอีกครั้งของรัฐบาลทหารพม่า ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายมากที่ข้อตกลงหยุดยิงนี้มีอายุความเพียงแค่สามเดือนเท่านั้น เพราะหลังจากเจรจาหยุดยิงได้ไม่นาน กองทัพพม่าก็ยกกองกำลังเข้ารัฐคะยาห์ในเดือนมิถุนายนปีเดียวกันนั่นเอง และทำการสู้รบไปจนถึงปลายปี ค.ศ.1995

การเปิดศึกของทหารพม่าต่อทหารกะเหรี่ยงและคะยาห์ในครั้งนี้ ก่อให้เกิดผลเสียต่อรัฐบาลทหารพม่ามากกว่าผลดี กล่าวคือ ทำให้ภาพพจน์ของรัฐบาลพม่ากลายเป็นรัฐบาลที่ไม่มีเกียรติภูมิจากการกลับคำพูดของตนที่เคยให้ไว้กับบรรดาผู้นำชนกลุ่มน้อย ที่ว่าจะใช้การเจรจาหยุดยิงในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง อีกทั้งยังเป็นการค้ำกับแถลงการณ์ของรัฐบาลที่ได้เคยถ่ายทอดและเผยแพร่ไปทั่วโลก ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เคยแถลงไว้ การกระทำของรัฐบาลพม่าเช่นนี้จึงเท่ากับเป็นการทำลายความเชื่อถือของคนไปอย่างน่าเสียดาย

ผลเสียอีกประการ คือ ปฏิบัติการครั้งนี้อาจจะทำให้บรรดากลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาธิปไตยของพม่าที่เคยแยกกันไปเนื่องจากการเจรจาหยุดยิงกับรัฐบาลพม่า หวนกลับมารวมกำลังกันใหม่อีกครั้ง ด้วยต่างก็ประจักษ์แล้วว่า การแยกตัวออกไปโดดเดี่ยวโดยไม่ได้ติดต่อกันในระหว่างชนกลุ่มน้อยด้วยกันเอง จะทำให้ขาดพลังที่เข้มแข็งพอที่จะรับมือกับฝ่ายรัฐบาลได้ กองกำลังของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงและพรรคชนชาติคะยาห์ก็ก้าวหน้าจึงอยู่ในสภาพโดดเดี่ยวไร้พันธมิตรคอยช่วยเหลือ และยังเกิดปัญหาแตกแยกภายในก็ยิ่งทำให้อ่อนแอต่อการโจมตี ถือได้ว่าเป็นอุทาหรณ์ที่ดีแก่ชนกลุ่มน้อยได้

และหากชนกลุ่มน้อยหวนกลับมารวมตัวเป็นองค์กรที่เข้มแข็งกันอีกครั้ง จะยิ่งเพิ่มภาระให้กับฝ่ายรัฐบาลพม่ามากยิ่งขึ้น

ผลกระทบของการสู้รบระหว่างทหารพม่ากับกองกำลังกะเหรี่ยงทั้งสองกลุ่ม ทำให้มีชาวบ้านหนีสงครามทะลักเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก นับหมื่นคน เป็นปัญหาที่รัฐบาลไทยจำเป็นต้องรับเลี้ยงดูและให้ที่พักอาศัย ด้วยเหตุผลทางมนุษยธรรม หากการสู้รบยังคงมีอีกต่อไปในอนาคต ผู้ลี้ภัยเหล่านี้ย่อมไม่ปรารถนาจะกลับพม่าเพราะภัยจากสงคราม กลายเป็นภาระที่รัฐบาลไทยต้องแบกรับไว้ในระยะยาว

จะเห็นได้ว่า การเข้าโจมตีกองกำลังสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงและคยาห์ของรัฐบาลพม่าในครั้งนี้ ก่อให้เกิดผลลบมากกว่าผลบวก โดยเฉพาะผลของสงครามได้ชี้ชัดว่าไม่มีฝ่ายใดแพ้หรือชนะอย่างแท้จริง เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งและสงครามที่เกิดขึ้นคงไม่มีทางใดดีไปกว่าการเจรจาเพื่อหาข้อยุติ ซึ่งทางฝ่ายสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงเองก็คงปรารถนาที่จะเจรจากับฝ่ายรัฐบาลพม่าเพื่อแก้ไขความขัดแย้ง โดยได้ส่งตัวแทนไปเจรจากับผู้แทน SLORC อีกครั้งเมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1995 เพื่อมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนารัฐกะเหรี่ยงที่รัฐบาลได้เคยเสนอไว้ เป็นการแลกเปลี่ยนกับการหยุดยิง ซึ่งก็คงเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องเฝ้าดูกันต่อไปว่า รัฐบาลพม่าจะมีการดำเนินการอย่างไรต่อไป เพราะการที่จะได้รับความร่วมมือจากชาวกะเหรี่ยงในรัฐกะเหรี่ยง โดยไม่ผ่านการประสานงานและความร่วมมือจากสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงนั้นคงจะเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ และหากรัฐบาลพม่าไม่ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านแล้ว โครงการพัฒนาต่าง ๆ คงจะประสบความสำเร็จได้ยาก

สัมพันธภาพระหว่างรัฐบาลพม่าและชนกลุ่มน้อยจึงดูเหมือนว่าจะหม่นเวียนเป็นวัฏจักร จากการต่อสู้ทำสงคราม เมื่อเหนื่อยล้าและอ่อนแรงก็

หันมาเจรจา เมื่อการเจรจาไม่เป็นผลก็หันกลับไปทำสงครามกันต่อไปไม่สิ้นสุด ตราบใดที่รัฐบาลพม่ายังขาดความจริงใจในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองกับชนกลุ่มน้อยด้วยสันติวิธี และยื่นหัตถ์ที่จะใช้วิธีเจรจาแทนการสู้รบอย่างจริงจัง

จากการวิเคราะห์เหตุการณ์ที่ปรากฏขึ้น และจากการประมวลความคิดเห็นของฝ่ายชนกลุ่มน้อยเป็นที่น่าสังเกตว่าความเป็นไปได้ของนโยบาย “หยุดยิง” ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพม่ากับองค์กรชนกลุ่มน้อยนั้นคงจะมีน้อย เพราะหลายฝ่ายมีความเห็นตรงกันว่า การหยุดยิงเป็นเพียงการแก้ปัญหาหะยะสั้นไม่ได้มีศักยภาพพอเพียงที่จะแก้ปัญหาในระยะยาว เพราะต้นตอหรือรากเหง้าของปัญหานั้นไม่ได้รับการแก้ไข การหยุดยิงเป็นเพียงแค่ปฐมบทของการแก้ปัญหา แต่มิใช่การแก้ไขปัญหาทั้งหมดทั้งกระบวนการ ซึ่งจะต้องติดตามมาด้วยการพิจารณาให้อำนาจในการมีส่วนร่วมบริหารท้องถิ่นให้กับองค์กรชนกลุ่มน้อย ซึ่งเปรียบเสมือนผู้แทนของประชากรพม่าที่เป็นเชื้อชาติต่าง ๆ ขบวนการเหล่านี้ต้องได้รับความเห็นชอบตามกระบวนการทางกฎหมายของประเทศ คือ บรรลุอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับที่กำลังร่างกันอยู่ในปัจจุบัน (ค.ศ.1996) นั่นเอง และการจะผลักดันให้เกิดสิ่งเหล่านี้ได้ก็หมายความว่าผู้แทนของรัฐบาลพม่าในปัจจุบันคือ SLORC และผู้แทนองค์กรชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ จะต้องเจรจา (dialogue) เพื่อหาข้อสรุปร่วมกันแล้วจึงจะนำไปสู่การปฏิบัติในที่สุด

สถานการณ์ปัจจุบันนี้ยังคงอยู่ห่างไกลจากความเป็นจริงมากนัก ทั้งนี้เพราะ SLORC พอใจที่จะจำกัดความหมายของข้อตกลง “หยุดยิง” ไว้เพียงแต่การหยุดทำสงครามเท่านั้น แต่ยังคงปฏิเสธที่จะทำการเจรจากับผู้นำองค์กรชนกลุ่มน้อยในเรื่องสิทธิในการบริหารท้องถิ่น (รัฐชนกลุ่มน้อย) เอาไว้ โดยอ้างว่าจะนำประเด็นเหล่านี้ไปเจรจาในที่ประชุมสมัชชาแห่งชาติ (National

Convention) ซึ่ง SORC ก็ได้ตั้งเงื่อนไขไว้ว่า ผู้แทนชนกลุ่มน้อยจะสามารถเข้าไปร่วมประชุมสมัชชาแห่งชาติได้ก็ต่อเมื่อยอมวางอาวุธและหันกลับมาร่วมมือกับฝ่ายรัฐบาล ซึ่งก็เป็นเงื่อนไขที่ผู้นำองค์กรชนกลุ่มน้อยปฏิเสธ ส่วนการประชุมสมัชชาแห่งชาติซึ่งได้เริ่มประชุมมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1992 นั้นก็เพื่อจุดประสงค์ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นมาแทนที่รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.1974 ซึ่งได้ถูกยกเลิกไปแล้ว ถึงแม้จะใช้เวลาในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มาพอสมควรแล้ว แต่ก็ยังไม่มีความคืบหน้าแล้วเสร็จเมื่อใด เพราะ SORC มักจะเลื่อนเวลาการประชุมออกไปเสมอ ทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่องและไม่มีกำหนดการว่าจะแล้วเสร็จเมื่อใด ผลพวงที่ติดตามมาก็คือปัญหาของความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพม่ากับองค์กรชนกลุ่มน้อยก็ยังคงไม่ได้รับการแก้ไขให้แล้วเสร็จเสียที

นอกจากนี้ หลายฝ่ายยังมองว่าจุดอ่อนของข้อตกลง “หยุดยิง” นี้อยู่ที่ความไม่พร้อมและความไม่จริงจังของทั้งสองฝ่าย จึงทำให้ข้อตกลงหยุดยิงไม่ศักดิ์สิทธิ์จริง ดังที่กล่าวมาแล้วว่าฝ่ายรัฐบาลพม่า คือ SORC มีเป้าหมายจะใช้การหยุดยิงเป็นการยุติการสู้รบ แต่มิได้ตั้งเป้าหมายจะดำเนินการในขั้นตอนต่อไป ดังนั้นจึงพอใจอยู่แค่การยุติการสู้รบอันเป็นเป้าหมายระยะสั้นเท่านั้น ในขณะที่องค์กรชนกลุ่มน้อยมีความคาดหวังกับข้อตกลงหยุดยิงมากกว่านั้น องค์กรเหล่านี้ได้ตั้งเงื่อนไขให้รัฐบาล SORC จัดการเจรจาทางการเมืองกับกลุ่มของพวกเขา แต่เงื่อนไขนี้ก็ถูกเลื่อนออกไป นอกจากนี้ฝ่ายองค์กรชนกลุ่มน้อยยังได้เรียกร้องให้ฝ่ายรัฐบาลพม่าอนุญาตให้องค์กรของตนมีอิสระในการดำเนินธุรกิจและเขตของตน ดังเช่นข้อเรียกร้องของกลุ่มมอญคะฉิ่น ว่า โกกัง และคะเรนนี่ เป็นต้น แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่า เงื่อนไขเหล่านี้ได้รับการปฏิบัติต่อจากรัฐบาลพม่าไม่เสมอภาคกัน กลุ่มที่ยังคงอิทธิพล อาทิเช่น คะฉิ่น ว่า และโกกัง ได้รับการปฏิบัติจากรัฐบาลพม่ามากกว่ากลุ่ม

คะเรนนี่และมอญ จนเป็นเหตุให้กลุ่มคะเรนนี่ต้องล้มเลิกพันธะสัญญาข้อตกลงกับ SLORC ในที่สุด ในขณะที่ฝ่ายมอญเองก็กำลังพิจารณาจะล้มเลิกพันธะสัญญานี้กับ SLORC เช่นกัน

อีกสาเหตุหนึ่งของความไม่ศักดิ์สิทธิ์ของข้อตกลง “หยุดยิง” คือ ไม่ได้เกิดจากความสมัครใจขององค์กรชนกลุ่มน้อยอย่างแท้จริง แต่เกิดจากการที่ประชาชนอ่อนล้าต่อสงครามการสู้รบ ความยากจน และการที่จะอพยพเคลื่อนย้ายอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ขาดกำลังใจในการที่จะให้การสนับสนุนกองกำลังของตนเอง จนมีความต้องการที่จะยุติภาวะสงครามอย่างแท้จริงเสียที นี่เป็นเหตุผลหนึ่งที่ผู้นำองค์กรต้องนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการหยุดยิง (ดูรายละเอียดในบทสัมภาษณ์ปราง เล็ง ผู้นำ KIO ในภาคผนวก) และจากการพูดคุยกับประชาสัมพันธ์ขององค์กรคะฉิ่นอิสระ (KIO) คุณเซ่ง รอร์ ได้ให้เหตุผลว่า สาเหตุหนึ่งที่ผู้นำองค์กรคะฉิ่นอิสระพิจารณาข้อตกลงหยุดยิงกับ SLORC เพราะสงสารประชาชนชาวคะฉิ่นที่ต้องรับทุกข์จากสภาวะสงครามมาเป็นเวลากว่าสองทศวรรษ ดังนั้น เมื่อได้รับข้อเสนอจากฝ่าย SLORC จึงพิจารณาที่จะทำความตกลงด้วย

เหตุผลข้อนี้เมื่อพิจารณาแล้วก็น่าจะเพียงพอกับการเข้าร่วมข้อตกลงได้ หากแต่ยังมีเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งที่ซ่อนอยู่ภายใต้การเจรจา “หยุดยิง” ของ KIO กับ SLORC นั่นคือ การหว่านล้อมจากจีนให้สงบศึกกับ SLORC รัฐคะฉิ่นนั้นมีพื้นที่ติดกับชายแดนจีนในมณฑลยูนนาน ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในรัฐคะฉิ่นกับประชากรจีนในมณฑลยูนนานมาเป็นเวลาช้านาน องค์กรคะฉิ่นอิสระและกองกำลังขององค์กรคะฉิ่นก็มีความสัมพันธ์ที่ดีกับพรรคคอมมิวนิสต์จีน ความช่วยเหลือและการสนับสนุนของจีนส่งผลให้กองกำลังขององค์กรคะฉิ่นอิสระเป็นกองกำลังที่เข้มแข็ง ที่แม้แต่ทหารพม่าก็ไม่สามารถบุกเข้ามาในเขตอิทธิพลขององค์กรคะฉิ่นอิสระได้ การเปลี่ยนแปลงนโยบาย

ของจีนในการที่จะเข้าไปสร้างสัมพันธอันดีกับรัฐบาลพม่าในสมัยของเติ้ง เสี่ยวผิง ในปลายทศวรรษที่ 1970 ส่งผลให้จีนคลายความสนับสนุนองค์กรกะฉิ่นไปที่ละน้อย เมื่อเห็นว่า “หลังผิง” ของตนเริ่มคลายความเข้มแข็งลง ผู้นำองค์กรกะฉิ่นจึงเห็นความจำเป็นในการที่จะต้องให้ความร่วมมือกับ SLORC

สถานการณ์ที่คล้ายคลึงนี้เกิดขึ้นกับกลุ่มของพรรคมอญใหม่ (New Mon State Party) ซึ่งได้ตกลงยอมรับข้อตกลงหยุดยิงกับ SLORC เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ.1995 นั้น สาเหตุสำคัญที่สมาชิกคนสำคัญขององค์กรมอญได้กล่าวกับผู้เขียน คือ เป็นเพราะได้รับการหว่านล้อมจากเจ้าหน้าที่ของฝ่ายรัฐบาลไทยให้ยุติการสู้รบกับทหารพม่า ส่วนสาเหตุของรัฐบาลไทยในการต้องการที่จะให้บริเวณชายแดนไทย-พม่าในเขตครอบครองของพรรคมอญใหม่เป็นเขตปลอดสงครามนั้น เนื่องจากรัฐบาลไทยและรัฐบาลพม่าได้ทำข้อตกลงในการซื้อ-ขายก๊าซจากแหล่งก๊าซยานาดาในประเทศพม่าในปี ค.ศ.1995 และจะทำการขนส่งก๊าซผ่านท่อฝังดิน ซึ่งจำเป็นต้องวางท่อผ่านเขตของมอญ ดังนั้น รัฐบาลไทยจึงมีความจำเป็นต้องหว่านล้อมให้องค์กรมอญยุติสงครามกับพม่าเพื่อความปลอดภัยของท่อก๊าซ

ความจำเป็นจากปัจจัยภายนอกโดยเฉพาะจากประเทศเพื่อนบ้าน นับว่ามีส่วนสำคัญในการผลักดันให้องค์กรชนกลุ่มน้อยต้องเจรจาหยุดยิงกับ SLORC ทั้งนี้เป็นเพราะศูนย์บัญชาการของกองกำลังชนกลุ่มน้อยมักจะตั้งอยู่บริเวณชายแดน ซึ่งพร้อมที่ยกพลหนีเข้าไปในประเทศข้างเคียงได้ง่าย ในอดีตเมื่อประเทศเพื่อนบ้านยังไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องมีความสัมพันธ์อันดีกับรัฐบาลพม่ามากนัก สถานภาพของกองกำลังชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ก็ปลอดภัยพอสมควร นอกจากนี้ ยังพอหารายได้จากการค้าขายที่กระทำการเข้า-ออกพม่า ผ่านเขตอิทธิพลของกลุ่มตนเสมอมา แต่เมื่อนโยบายต่างประเทศของประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ ไทยและจีนแปรเปลี่ยนไป ก็พลอยกระทบต่อสถานภาพของกองกำลัง

ชนกลุ่มน้อยไปโดยอัตโนมัติ

ในขณะที่ปัจจัยภายนอกก็เป็นอีกตัวกำหนดการรับข้อตกลงขององค์กรชนกลุ่มน้อยของบางกลุ่มดังกล่าวมาแล้วนั้น สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงภายในกลุ่มเองก็มีส่วนผลักดันไปสู่การเจรจากับ SLORC เช่นกัน เงื่อนไขที่ SLORC ยื่นต่อองค์กรชนกลุ่มน้อยบางกลุ่ม อาทิเช่น New Democratic Army (NDA) Myanmar National Democratic Alliance (MNDA) และ National Democratic Alliance Army Military and Local Administration Committee (NDAA) ซึ่งเป็นองค์กรชนกลุ่มน้อยซึ่งตั้งขึ้นหลังการแตกของพรรคคอมมิวนิสต์พม่า ที่ประกอบไปด้วย ทหารเชื้อชาติคะฉิ่น ว้า จีนโกกั้ง และไทยใหญ่ และล้วนเป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์พม่าเดิม คือ SLORC อนุญาตให้องค์กรเหล่านี้ดำเนินธุรกิจดั้งเดิมของตนได้ และยังอนุญาตให้คงรักษากองกำลังและอาวุธไว้ได้ดั้งเดิม ซึ่งก็เป็นที่เข้าใจกันว่า องค์กรเหล่านี้ล้วนเป็นองค์กรที่มีธุรกิจเกี่ยวกับการค้าฝิ่นและเฮโรอีน¹⁰ ความมีอิสระในการค้ายาเสพติด ประกอบกับการมีกองกำลังไว้คุ้มกันเส้นทางการลำเลียงกองคาราวานขนยาเสพติด เป็นเงื่อนไขที่องค์กรชนกลุ่มน้อยนี้ยอมแลกกับการสู้รบกับทหารของรัฐบาลพม่า

องค์กรชนกลุ่มน้อยที่ได้ทำข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลพม่า นับตั้งแต่ปี ค.ศ.1989 จนถึงปี ค.ศ.1996 มีดังนี้ คือ¹¹ (ตัวเลขท้ายชื่อคือ วัน-เดือน-ปี)

¹⁰ Bertil Lintner, "Ethnic Insurgents and Narcotics," BURMA DEBATE, (February/March 1995) : 20.

¹¹ BURMA DEBATE, (December 1994/January 1995) : 32.

1. Myanmar National Democratic Alliance (MNDA) 31-3-1989
2. Myanmar National Solidarity Party (MNSP) 9-5-1989
3. National Democratic Alliance Army Military and Local Administration Committee (NDAA) 30-6-1989
4. Shan State Army (SSA) 24-9-1989
5. New Democratic Army (NDA) 15-12-1989
6. Kachin Democratic Army (KDA) 11-1-1991
7. Pa-O National Organization (PNO) 18-2-1991
8. Palaung State Liberation Party (PSLP) 21-4-1991
9. Kayan National Guards (KNG) 27-2-1992
10. Kachin Independence Organization (KIO) 24-2-1994
11. Kayinni National Liberation Front (KNLF) 9-5-1994
12. Kayan Pyithit Party 26-7-1994
13. Shan State Nationalities Peoples Liberation Organization 9-10-1994
14. Karenni National Progressive Party (KNPP) 3-1995
15. New Mon State Party (NMSP) 29-6-1995

โดยสรุปตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่บัดนี้แล้วจะเห็นได้ชัดว่า ในบรรดาองค์กรชนกลุ่มน้อยทั้ง 15 กลุ่มที่ได้ทำสัญญาหยุดยิงกับ SLORC ไปแล้วนั้น ล้วนมีเหตุผลที่มาผลักดันให้เกิดการตัดสินใจทั้งสิ้น แต่ถ้าหากจะพูดถึงความพร้อมและความสมัครใจในการที่จะยุติการทำสงครามกับรัฐบาลพม่า นั้น อาจกล่าวได้ว่ามีน้อยมาก และนี่เป็นสาเหตุให้ข้อตกลงหยุดยิงเป็นพันธะที่

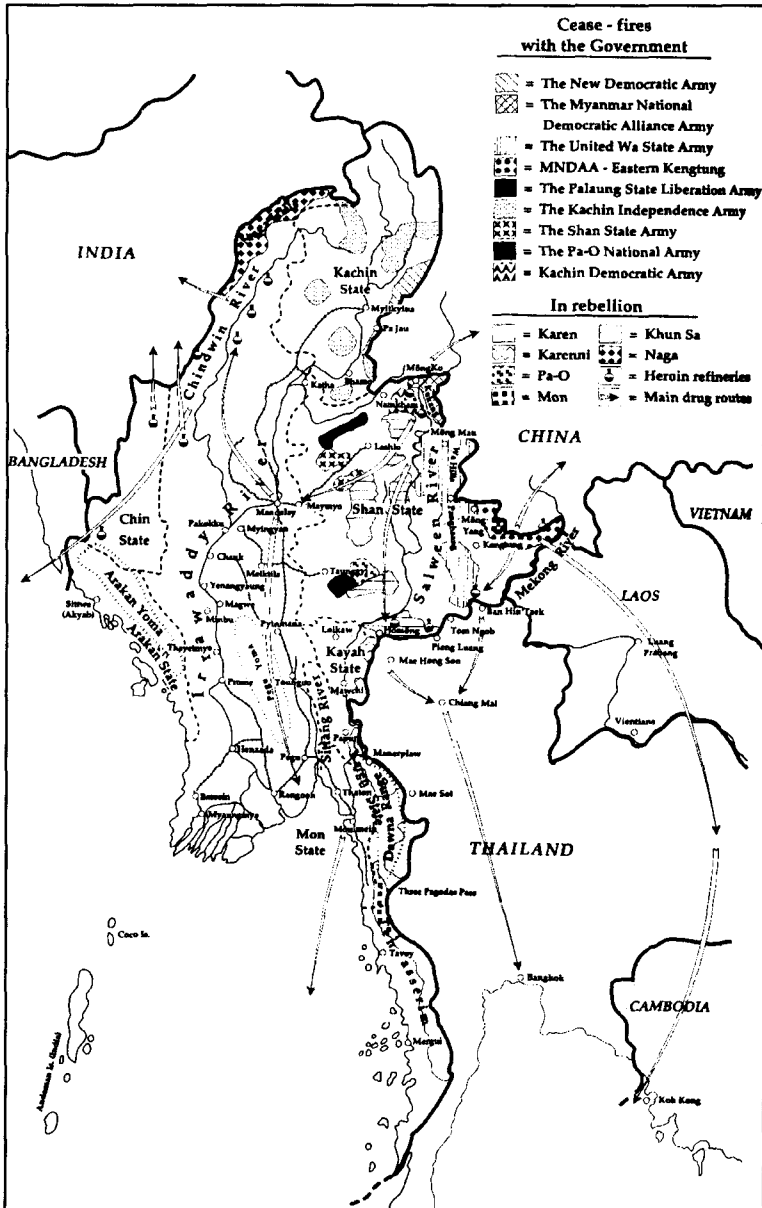
อ่อนไหวเป็นอย่างยิ่ง และมีแนวโน้มว่าจะไม่สามารถเป็นกลไกที่แก้ปัญหของ ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพม่ากับองค์กรชนกลุ่มน้อยได้ในระยะยาว

4.9 ศักยภาพและบทบาทขององค์กรชนกลุ่มน้อย ในปัจจุบันและอนาคต

ศักยภาพและบทบาทขององค์กรชนกลุ่มน้อยแต่ละกลุ่มนั้น ที่เห็นได้ชัดที่สุด คือ การเป็นตัวแทนและผู้นำของประชากรชนกลุ่มน้อยนั่นเอง ในอดีต บทบาทที่ผ่านมาจะเน้นหนักอยู่ที่การทำศึกสงคราม เพราะเป็นช่วงที่รัฐบาลเองก็จับเคียวอย่างหนักเพื่อใช้กำลังเข้าสยบกองกำลังของชนกลุ่มน้อย ซึ่งผลพวงที่ตามมาของการทำสงครามคือ ประชาชนที่อยู่ในเขตสู้รบมักจะถูกผลักดันให้ย้ายถิ่นฐาน เข้าไปอยู่ในเขตที่ทหารพม่าสามารถควบคุมได้ ในขณะที่เดียวกัน ก็ถูกควบคุมอย่างเข้มแข็ง ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้ชาวบ้านเหล่านี้ให้ความช่วยเหลือแก่กองกำลังชนกลุ่มน้อย นอกจากนี้ ยังถูกเกณฑ์แรงงานไปเป็นลูกหาบในการขนอาวุธและเสบียงสำหรับกองทัพพม่าอีกประการหนึ่งด้วย

ผลของการทำสงครามมาเป็นเวลายาวนาน ทำให้พื้นที่ในเขตชายแดน กลายเป็นที่รกร้างไร้ผู้คน หมู่บ้านบางหมู่บ้านถูกเผาทำลายเพื่อเป็นการตัดเสบียงของกองกำลังชนกลุ่มน้อย ชาวบ้านต้องเสียชีวิตและพิการอันเนื่องมาจากการถูกเกณฑ์ไปเป็นแรงงานและลูกหาบในกองทัพ ชะตากรรมนี้เป็นสิ่งที่ชาวบ้านต้องรับอยู่ตลอดเวลา แม้จะรอดพ้นจากการเกณฑ์ของกองทัพพม่า ก็อาจต้องเข้าไปอยู่ในกองกำลังของชนกลุ่มน้อย เพื่อทำการต่อสู้กับทหารพม่า สุดท้ายชะตากรรมที่ได้รับก็ไม่ต่างกัน นั่นคือ ต้องสูญเสียอวัยวะกลายเป็นคนพิการหรืออาจสูญเสียแม้แต่ชีวิต

แผนที่ที่ 17 : แผนที่แสดงที่ตั้งของกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มที่ลงนาม
 “หยุดยิง” กับรัฐบาล ธันวาคม ค.ศ.1993

อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลทหารพม่าและชนกลุ่มน้อยในปัจจุบันนี้ยังคงมิได้หมดไปอย่างสิ้นเชิง แม้ว่าหลายกลุ่มจะได้ผ่านข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลทหารพม่าแล้วก็ตาม ผู้สังเกตการณ์ความเป็นไปของพม่าให้ความเห็นว่า ข้อตกลงหยุดยิงเป็นเพียงการแก้ปัญหาชั่วคราวเท่านั้น มิใช่เป็นการแก้ปัญหาทางการเมืองที่แท้จริง ดังนั้น โอกาสที่ทั้งพม่าและองค์กรชนกลุ่มน้อยจะหวนกลับมาหิบบอาวุธเข้าประหัดประหารกันนั้นก็เป็นไปได้สูง ข้อสังเกตนี้ได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นจริง เช่นกรณีของกองกำลังแห่งชาติคะยาห์ก่าวน้ำ ซึ่งได้ตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลทหารพม่าไปเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ.1995 แต่หลังจากนั้นเพียงสามเดือนก็กลับมาต่อสู้กันอย่างรุนแรงอีก สาเหตุหลักก็คือความไม่ลงตัวในเรื่องของการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ในรัฐคะยาห์ ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้หรือแร่ธาตุ อีกทั้งโอกาสในการสร้างเขื่อนและโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าในอนาคต ฝ่ายองค์กรคะยาห์นั้นต้องการจะมีสิทธิในการจัดการทรัพยากรในรัฐและอาณาเขตของตน เพื่อสามารถนำรายได้มาพัฒนาท้องถิ่น ในขณะที่รัฐบาลทหารพม่าก็ถือสิทธิ์ว่ารัฐบาลมีอำนาจอันชอบธรรมในการจัดการผลประโยชน์ในรัฐคะยาห์ และเมื่อตกลงกันไม่ได้กองทัพพม่าก็ยกเข้าสู่ที่มั่นของกองกำลังคะยาห์

ประเด็นของความขัดแย้งในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า สาเหตุแห่งความพยายามของรัฐบาลทหารพม่าที่จะมีชัยเหนือกองกำลังชนกลุ่มน้อยในปัจจุบันนั้นได้เพิ่มปัจจัยทางเศรษฐกิจเข้าไปอีกปัจจัยหนึ่ง นอกเหนือจากปัจจัยและเหตุผลทางการเมืองการปกครอง ซึ่งระบุไว้ว่าเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้รัฐบาลทหารพม่าต้องการที่จะ “หยุดยิง” กับกองกำลังชนกลุ่มน้อยมากกว่าทำสงคราม ทั้งนี้เพราะทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ของพม่านั้นล้วนอยู่ในอาณัติบริเวณของรัฐชนกลุ่มน้อยทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ แร่ธาตุ อัญมณี น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ หรือแม้แต่แหล่งน้ำที่สามารถนำมาผลิตเป็นกระแสไฟฟ้าได้

ซึ่งผลประโยชน์จากสิ่งเหล่านี้สามารถสร้างเม็ดเงินให้รัฐบาลทหารพม่าได้เป็นมูลค่ามหาศาล จึงจำเป็นที่รัฐบาลจะต้องแผ่อิทธิพลเข้าครอบครองดินแดนในเขตชนกลุ่มน้อย เพื่อสิทธิในการที่จะเข้าไปจัดการผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วนั้น จึงเป็นเหตุให้กองทัพพม่าได้เพิ่มความรุนแรงในการสู้รบเพื่อผลทางการครอบครอง ภายหลังจากการเจรจาต่อรองไม่ประสบความสำเร็จ ด้วยมองเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งสำหรับรัฐบาลที่จะเข้าไปมีอิทธิพลทางการเมืองเหนืออาณาเขตเหล่านี้ เพราะปัจจุบันรัฐพม่าอยู่ในช่วงสร้างประเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้เงินในการพัฒนาประเทศ ให้ก้าวหน้าทัดเทียมเพื่อนบ้าน การจัดการกับองค์กรชนกลุ่มน้อยที่อยู่บริเวณรัฐชายขอบเหล่านี้ด้วยวิธีใดก็ได้ จึงเป็นเป้าหมายสำคัญของรัฐบาลทหารพม่า และสำหรับบางเขตแล้ว นโยบายใช้ความรุนแรงมีแนวโน้มที่จะให้ประสิทธิผลมากในปัจจุบัน เพราะกองทัพพม่าในวันนี้เป็นกองทัพที่เต็มเปี่ยมไปด้วยแสนยานุภาพทั้งด้านกำลังพลและอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัย กอปรกับรัฐบาลทหารพม่าได้ผูกมิตรกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ไทยและจีน ซึ่งกองกำลังชนกลุ่มน้อยเคยใช้ดินแดนบริเวณชายแดนเป็น “หลังพิง” ทั้งไทยและจีน ต่างก็ประกาศนโยบายของตนออกมาอย่างชัดเจนว่า จะไม่ยอมให้กองกำลังทั้งของพม่าและชนกลุ่มน้อยล่วงล้ำอธิปไตยเข้ามาทำการต่อสู้กันเด็ดขาด โดยเฉพาะไทยร่วมด้วยอาเซียน ได้ประกาศนโยบายความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์ (Constructive Engagement) กับพม่ามาตั้งแต่ปี ค.ศ.1992 โอกาสที่กองกำลังชนกลุ่มน้อยจะหลบเข้ามาในประเทศเพื่อนบ้านจึงถูกปิดลง และโอกาสที่กองทัพพม่าจะมีชัยชนะมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าดินแดนของชนกลุ่มน้อยจะกลายเป็นดินแดนของการปลอดสงครามได้ในอนาคต ใช่ว่าบทบาทขององค์กรชนกลุ่มน้อย

เหล่านี้จะลดน้อยลง เพราะแม้จะปราศจากการสู้รบภายใต้ข้อเสนอ “หยุดยิง” แล้วก็ตาม แต่ปัญหาของความขัดแย้งทั้งในเรื่องทางการเมืองหรือทางด้านเศรษฐกิจก็ล้วนแต่เป็นปัญหาสำคัญที่ต้องการการเจรจาต่อรองเพื่อประสานผลประโยชน์ร่วมกัน อันจะนำไปสู่ความสงบสุขของประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ตามรัฐต่าง ๆ พวกเขาเหล่านี้ต้องการองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นเสมือนตัวแทนและเป็นที่พักพิงของพวกเขาอย่างแท้จริง ชาวไทยใหญ่ก็ย่อมจะไว้วางใจองค์กรของชาวไทยใหญ่มากกว่าที่จะไว้วางใจหน่วยงานของรัฐบาลกลาง เช่นเดียวกับประชากรชาวกะเหรี่ยง คะฉิ่น หรือมอญ ฉะนั้นรัฐบาลทหารพม่าเองก็ควรต้องทำความเข้าใจถึงเหตุผลเชิงจิตวิทยาเหล่านี้ไว้บ้าง ไม่ว่าจะชอบหรือไม่ก็ตาม

กล่าวคือ หากต้องการที่จะพัฒนารัฐชายขอบเหล่านี้ให้เจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและสังคมตามที่ได้วางนโยบายเอาไว้ในรัฐบาลทหารพม่า จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากองค์กรชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ จะมองข้ามความสำคัญขององค์กรชนกลุ่มน้อยไม่ได้เป็นอันขาด มิฉะนั้นแล้วความสำเร็จจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลย ส่วนองค์กรชนกลุ่มน้อยเองก็ควรตระหนักถึงบทบาทของตนในการที่จะหาหนทางพัฒนาศักยภาพให้สูงขึ้น เพื่อรองรับบทบาทที่สำคัญในฐานะขององค์กรตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนต่อไปในอนาคต

ทิศทางที่พรรคมอญใหม่ภายใต้การนำของนายสเว จิน หรือองค์กรคะฉิ่นอิสระในการเรียกร้องงบประมาณเพื่อไปพัฒนารัฐของตน นับเป็นตัวอย่างที่ดีของบทบาทใหม่สำหรับองค์กรชนกลุ่มน้อย ผู้นำพรรคมอญใหม่สามารถเรียกร้องเงื่อนไขในการดำเนินการบริหารธุรกิจถึง 17 ข้อได้ในรัฐมอญ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ายินดีและสนับสนุน เพราะการทำข้อตกลงกับรัฐบาลทหารพม่าไม่ใช่เรื่องที่จะกระทำกันได้โดยง่าย ด้วยสถานการณ์ที่เหนือกว่าและพร้อมที่จะยกเลิกข้อตกลงได้ทุกเวลา แต่นั่นก็ได้หมายความว่า องค์กรชนกลุ่มน้อย

จะถือเป็นเหตุให้จับอาวุธมาสู้กันใหม่อีกครั้ง แต่ควรจะศึกษาลู่ทางการต่อรองกับรัฐบาลทหารพม่าอย่างสุจริตและชาญฉลาดเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการ

แนวทางการต่อสู้ทางด้านการเมืองของกลุ่มไทยใหญ่สังกัดพรรค National League for Democracy (NLD) หรือ Shan National League for Democracy (SNLD) ก็เป็นวิถีทางที่น่าสนใจ นักการเมืองชาวไทยใหญ่กลุ่มนี้อาศัยช่องทางการเมืองภายใต้ขบวนการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ของพม่าเข้าไปมีส่วนร่วมในขบวนการร่างรัฐธรรมนูญอย่างถูกต้องตามกฎหมาย บทบาทของประชากรชาวไทยใหญ่ในอนาคตเมื่อมีการเลือกตั้งอีกครั้ง คือ การให้การสนับสนุนนักการเมืองของตน ด้วยการเลือกตั้งผู้แทนชาวไทยใหญ่ที่มีความชาญฉลาดเข้าไปในสภาให้ได้มาก ๆ เพื่อเรียกร้องสิทธิแทนตน เหตุการณ์เช่นนี้แม้จะยังไม่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพราะรัฐบาลยังร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ไม่แล้วเสร็จ และยังไม่มีความชัดเจนที่จะจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป แต่ก็เป็นเรื่องถูกต้องที่นักการเมืองชาวไทยใหญ่จะมีการเตรียมตัวไว้เพื่อรอให้โอกาสนั้นมาถึง

ดังที่เคยกล่าวมาแล้วว่า รัฐชายขอบที่เป็นรัฐชนกลุ่มน้อยทั้งหลายนั้นล้วนแต่เป็นรัฐที่มีศักยภาพและโอกาสทางเศรษฐกิจสูงมาก รัฐบาลทหารพม่าเองและนานาชาติก็ล้วนแต่ตระหนักในความจริงข้อนี้ ความพยายามของทุนต่างชาติที่หมายจะเข้าไปลงทุนในพม่านั้นมีมากมายนับไม่ถ้วน ทั้งฝ่ายตัวรัฐบาลและชาวบ้านต่างก็มีความต้องการที่จะรับผลประโยชน์ส่วนนี้ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หากเป้าหมายของทุกฝ่ายตรงกันเช่นนี้ก็เป็นที่ของหน่วยงานซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องที่จะต้องหันหน้าเข้าหากัน แล้วหาวิธีการประนีประนอมซึ่งกันและกันที่จะทำให้ความต้องการของตนนั้นบรรลุจุดประสงค์ ประเด็นสำคัญจึงตกอยู่กับองค์กรชนกลุ่มน้อยที่จะต้องตระหนักถึงบทบาทของตน ว่าได้มีการเตรียมตัวให้ดีและเตรียมพร้อมที่จะแปรเปลี่ยนสภาพจากการเป็น “นักรบ” ไปสู่ “นักเจรจาต่อรอง”

แล้วหรือยัง ซึ่งภารกิจนี้ก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าบทบาทที่ได้เคยกระทำมาแล้วในอดีต

4.10 ภาระหน้าที่ร่วมกันของผู้นำทั้งสองฝ่าย

สงครามกลางเมืองระหว่างรัฐบาลกลางของพม่ากับกองกำลังชนกลุ่มน้อยนับตั้งแต่ปี ค.ศ.1948 เป็นต้นมา ได้ดำเนินมาถึงจุดเปลี่ยนที่สำคัญในทศวรรษที่ 1990 นี้ ทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายกองกำลังชนกลุ่มน้อยได้บทสรุปตรงกันว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหยุดยั้งการสู้รบ และให้โอกาสกับการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงที่พอจะรับได้ทั้งสองฝ่าย หากทว่าจุดนี้ก็เป็จุดเริ่มต้นของสถานการณ์ที่ยากลำบากไม่แพ้การสู้รบเช่นที่สองฝ่ายได้เผชิญมาจากอดีต การสงครามนั้นใช้กำลังเข้าตัดสิน ใครมีกองกำลังที่เข้มแข็งกว่ามีอาวุธที่ดีกว่ามีนายทหารและพลทหารที่มีวินัยและรบเก่งกว่ากันก็เป็นฝ่ายมีชัย แต่ในการเจรจาเพื่อตกลงในผลประโยชน์ร่วมกันเป็นสิ่งละเอียดอ่อนและยุ่งยากกว่าการรบอยู่หลายส่วน โดยเฉพาะการเจรจาระหว่างคนสองกลุ่มที่มีระบบความคิดต่างกันมีความเคยชินต่างกัน มีประสบการณ์ต่างกัน มีสถานภาพต่างกัน และมีทัศนคติที่ไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ผลของการเจรจาอาจจะไม่ราบรื่นตามที่แต่ละฝ่ายคาดหวังเอาไว้ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่ไม่แปลกที่จะมีการจับอาวุธขึ้นมาสู้กันอีกครั้ง หากผลของการเจรจาไม่เป็นที่พอใจของแต่ละฝ่าย ประเด็นสำคัญจึงอยู่ที่ว่าแต่ละฝ่ายจะมีความอดทนและมีความจริงใจต่อการเจรจาเพียงใด SLORC นั้นเป็นทหาร และเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลและทรงอำนาจสูงสุดในพม่ามาเป็นเวลาช้านาน ทหารจะไม่มี ความอดทนพอเมื่อต้องเจรจากับบุคคลที่ตนมองเห็นเป็นแค่เพียง “ผู้ก่อการร้าย” และอาจจะไม่เข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของฝ่ายชนกลุ่มน้อยที่ใช้ชีวิตอยู่ในป่ามาตลอดเวลากว่า 30 ปี ฝ่าย

ชนกลุ่มน้อยเองก็อาจจะเรียกร้องในสิ่งที่เป็นไปได้ยากจากฝ่ายทหาร เช่น อาณาบริเวณที่กองกำลังของตนสามารถควบคุมดูแลได้ ดังที่เป็นปัญหาที่ตกลงกันไม่ได้กับฝ่ายมอญอยู่ในขณะนี้ หรือการเรียกร้องความเป็นอิสระในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในเขตของตน ซึ่งเป็นเรื่องของผลประโยชน์ที่จะต้องมีการแบ่งปันและจัดสรรอย่างยุติธรรมระหว่างฝ่ายรัฐบาลและองค์กรชนกลุ่มน้อย

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่ารัฐบาลพม่านั้นจะมองข้ามความสำคัญขององค์กรชนกลุ่มน้อยในพื้นที่นั้นได้ยาก เพราะองค์กรชนกลุ่มน้อยเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนและเป็นองค์กรที่ต่อสู้เพื่อประชาชนมาโดยตลอด จึงได้รับการโอบอุ้ม สนับสนุนและได้รับความไว้วางใจจากประชาชนท้องถิ่น ในขณะที่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลพม่าเป็นคนนอกที่ยากจะเข้าใจความต้องการและความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยเฉพาะในบางท้องถิ่นเป็นที่ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมิอาจเข้าถึงได้ เนื่องจากเป็นเขตการปกครองขององค์กรชนกลุ่มน้อย ประชาชนในท้องถิ่นจะรู้จักรัฐบาลพม่าก็โดยผ่านการรู้จัก “ทหารพม่า” ซึ่งเป็นตัวแทนรัฐบาลที่ค่อนข้างจะน่ากลัวและไม่เป็นที่ประทับใจของประชาชนในท้องถิ่นเลย การที่รัฐบาลพม่ามีโครงการจะพัฒนาท้องถิ่นตามบริเวณชายแดนที่เป็นเขตปกครองดูแลดั้งเดิมขององค์กรชนกลุ่มน้อย จะมองข้ามและละเลยความร่วมมือขององค์กรชนกลุ่มน้อยอันจะเป็นทางผ่านเพื่อเข้าถึงชาวบ้านนั้น คงจะเป็นเรื่องเป็นไปได้ยาก

ดังนั้น ทางออกของรัฐบาลพม่าต่อชนกลุ่มน้อย คือ การเจรจาหยุดยิงกับองค์กรชนกลุ่มน้อยให้ได้ทุกกลุ่มในเบื้องต้น และหาทางเจรจาเพื่อจะประสานงานร่วมกันในอนาคตในโครงการพัฒนาท้องถิ่น อันเป็นโครงการที่รัฐบาลพม่าเสนอต่อองค์กรชนกลุ่มน้อยเพื่อแลกกับการหยุดยิง โครงการพัฒนาท้องถิ่นบริเวณชายแดนที่รัฐพม่าได้วางไว้นั้นจะไม่สามารถดำเนินการ

ให้ลุล่วงและสำเร็จลงไปได้ หากไม่ได้ความร่วมมือจากองค์กรชนกลุ่มน้อย ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้วเบื้องต้น ในขณะที่เดียวกัน ชาวบ้านเองก็ต้องการความร่วมมือขององค์กรชนกลุ่มน้อยเช่นกัน เพราะชาวบ้านมีความคุ้นเคยกับทหารและผู้นำของกลุ่มตน จึงสามารถถ่ายทอดความต้องการของตนต่อโครงการพัฒนาต่าง ๆ ว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่สมควรจัดทำอย่างเร่งด่วนและปัญหาใดควรได้รับการจัดการให้ลุล่วงอย่างรวดเร็ว องค์กรชนกลุ่มน้อยจะเป็นผู้ประสานงานที่ดีระหว่างรัฐบาลพม่ากับชาวบ้านในท้องถิ่น

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดในปัจจุบัน คือ บทบาทขององค์กรคะฉิ่นอิสระ (KIO) ซึ่งหลังจากการลงนามในข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลแล้ว ก็ทำหน้าที่ประสานงานให้เกิดการพัฒนาในรัฐคะฉิ่น เรียกร้องให้รัฐบาลพม่าจัดสรรงบประมาณที่จะใช้ในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ ดูแลให้มีการสร้างโรงเรียน โรงพยาบาลในรัฐคะฉิ่น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แม้ภารกิจของการสู้รบจะหมดไปแล้ว แต่บทบาทและภารกิจขององค์กรคะฉิ่นอิสระยังคงอยู่ เป็นบทบาทที่สำคัญและยากลำบาก โดยเฉพาะแต่บทบาทของกองทัพที่เคยทำหน้าที่ให้ความคุ้มครองดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในช่วงทำสงครามกับฝ่ายรัฐบาล

องค์กรชนกลุ่มน้อยทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นกลุ่มมอญ คะฉิ่น ชิน ไทยใหญ่ คะยาห์ กะเหรี่ยง ล้วนเป็นองค์กรที่ประกอบด้วยฝ่ายการเมืองการปกครองและฝ่ายทหาร ในขณะที่อยู่ในช่วงทำสงครามฝ่ายทหารก็มีหน้าที่สำคัญในการป้องกันอาณาเขตมิให้ฝ่ายทหารรัฐบาลเข้ามาช่วงชิงพื้นที่ได้ แต่ในขณะที่เดียวกันฝ่ายการเมืองและการปกครองก็ทำหน้าที่ติดต่อดสื่อสารกับมวลชน ทั้งฝ่ายการเมืองการปกครองและฝ่ายทหารมีการประสานงานที่ดีและทำงานร่วมกัน องค์กรสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงนั้นมีพัฒนาการสูง ถ้าจัดระดับโครงสร้างภายใน ฝ่ายการเมืองการปกครองแบ่งออกเป็นคณะรัฐมนตรีควบคุม

กระทรวงต่าง ๆ ถึง 12 กระทรวง เช่น ป่าไม้ พาณิชย์ สาธารณสุข ประมง เหมืองแร่ ยุติธรรม ต่างประเทศ กลาโหม มหาดไทย และศึกษา เป็นต้น องค์กรชนกลุ่มน้อยจึงมิได้มีเพียงกองกำลังที่มีหน้าที่สู้รบและทำสงครามแต่เพียงอย่างเดียว หากยังมีหน้าที่บริหารปกครองและดูแลทุกข์สุขของชาวบ้านในเขตของตนอีกด้วย

เป็นที่คาดว่า รัฐบาลพม่าคงจะสามารถประสานงานกับองค์กรชนกลุ่มน้อยเพื่อให้เกิดประโยชน์สุข และการพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละรัฐได้ในอนาคต เพราะองค์กรชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มีโครงสร้างการบริหารและการปกครองในระดับท้องถิ่นอย่างเรียบร้อยแล้ว เป็นหน้าที่ของรัฐบาลพม่าเองที่จะต้องหาทางประสานงานเพื่อให้ได้ความร่วมมือจากองค์กรชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เหล่านี้ แต่สิ่งแรกที่รัฐบาลพม่าจำเป็นต้องก้าวข้ามไปให้ได้ คือ การยอมรับในบทบาทและหน้าที่ขององค์กรชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ และเลิกมองเห็นองค์กรเหล่านี้เป็นศัตรูที่ต้องปราบปรามให้หมดสิ้นไป เพราะกาลเวลาก็ได้เคยพิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า การที่จะปราบองค์กรชนกลุ่มน้อยทั้งหมดให้หมดสิ้นไปจากแผ่นดินพม่านั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก วิธีเดียวที่จะแก้ไขได้ก็คือด้วยการเจรจาเพื่อหาทางจัดข้อขัดแย้งทางการเมืองนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม เป็นที่ประจักษ์กันทั่วไปว่าปัญหาที่สะสมมาเป็นเวลา ยาวนานและไม่ได้รับการแก้ไขให้ถูกวิธีนั้น ยากที่จะแก้ไขให้หมดไปได้ในเวลาข้ามคืน แต่นักนิคมหมายอันดีที่เกิดขึ้นในเวลานี้ คือ ทั้งฝ่ายรัฐบาลพม่าและชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ต่างมีความพยายามที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการเจรจาทนการสู้รบอย่างที่เคยเป็นมาในอดีต และถ้าหากบรรดาผู้นำของทั้งสองฝ่ายมีความจริงใจกับประชาชนที่พวกเขาได้รับผิดชอบดั่งที่มีก็จะยก “ชาวบ้าน” ขึ้นมาเป็นเหตุผลอ้างในการต่อสู้แล้ว ก็ควรจะพิสูจน์ให้ประชาชนของพวกเรา ได้รับรู้ความทุกข์ทรมานของประชาชนอันเนื่องมาจากการสู้รบ และพยายามหาทาง

ยุคสงคราม เพราะผู้ที่รับเคราะห์กรรมจากการสู้รบแท้จริงแล้วคือ “ชาวบ้าน” คำว่า ๆ นั้นเอง ชาวบ้านที่ถูกฆ่าตาย ชาวบ้านที่ต้องตายจากการถูกเกณฑ์ไปเป็นลูกหาบ ชาวบ้านที่ต้องตายหรือพิการเพราะถูกกบระเบิดและอาวุธสงครามเด็กเล็ก ๆ ที่ต้องกลายเป็นเด็กกำพร้าเพราะพ่อถูกฆ่า หญิงสาวที่ถูกทหารข่มขืนแล้วฆ่า ผู้เฒ่าที่ไม่มีลูกหลานเลี้ยงดู ชาวบ้านที่ถูกเผาบ้านเรือน เรือกสวนไรร่นา และต้องเร่ร่อนไร้ที่อยู่เพราะหนีภัยสงคราม ความจริงนี้เป็นสิ่งที่ผู้มองไม่ค่อยเห็น และเมื่อมองไม่เห็นความทุกข์ของประชาชน ต่างฝ่ายต่างก็ตั้งต้นในเงื่อนไขผลประโยชน์ที่ต่อรองอย่างไม่รู้จักยอมขอม และเมื่อตกลงกันไม่ได้ก็หันมาจับอาวุธสู้กันต่อไปโดยใช้ “ชาวบ้าน” นั้นเองเป็น “ทหาร” ให้มาสู้กันเอง ชาวบ้านตัวเล็ก ๆ จึงเป็นเหยื่อของสงครามตลอดมา ดังนั้นบรรดาผู้นำทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นผู้นำฝ่ายรัฐบาลพม่าหรือ องค์กรชนกลุ่มน้อย ควรถือว่าการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้ประชาชนของตนเป็นภาระหน้าที่ร่วมกันที่พึงกระทำอย่างเร่งด่วน ไม่ว่าจะเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคใด ๆ ก็ตาม

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ภาระร่วมกันที่ผู้นำทั้งของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายชนกลุ่มน้อยต้องกระทำร่วมกัน คือ

1. ยุติการสู้รบในทุก ๆ ส่วนของประเทศและประสานงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาในเขตชายแดนที่ตกเป็นเหยื่อสงครามมาเป็นเวลาช้านาน
2. ดำเนินการเพื่อให้เกิดการเจรจาระหว่างผู้นำกลุ่มต่าง ๆ กับฝ่ายรัฐบาล เพื่อแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางการเมืองอันเป็นปัญหารากเหง้าของความขัดแย้งทั้งหลาย และพิจารณาเงื่อนไขที่นำเสนอจากฝ่ายชนกลุ่มน้อยด้วยใจเป็นธรรม
3. ยึดมั่นในแนวทางการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี และใช้การ “เจรจา” (dialogue) แทนการสู้รบอย่างมั่นคงและจริงจัง

ภารกิจทั้ง 3 ประการของผู้นำทุกฝ่ายนี้ดูเหมือนจะเป็นหนทางเดียวที่จะนำพาประเทศพม่าที่ร้อนระอุไปด้วยเปลวไฟแห่งสงครามและการสู้รบให้หวนคืนสู่แผ่นดินแห่งความสงบร่มเย็นอีกครั้ง

อง ซาน ซู จี กับชีวิตการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยและความเป็นธรรมในพม่า เมื่อทราบข่าวถึงช่วงวาระสุดท้ายของชีวิตสามีชาวอังกฤษ นายไมเคิล เฮอร์ส ซึ่งป่วยเป็นโรคมะเร็งที่ต่อมลูกหมาก แต่รัฐบาลทหารพม่าไม่อนุญาติให้วีซ่าแก่นายไมเคิลเพื่อเข้าพม่ามาพบหน้าเธอเป็นครั้งสุดท้าย กระทั่งได้ตายจากกันในที่สุด

(ภาพจาก มติชน 19 มีนาคม 2542)

บทที่ 5

สงครามเชื้อชาติ :

ปัญหาภายในหรือปัญหาระหว่างประเทศ

พม่านั้นถือว่า ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อย กลุ่มต่าง ๆ เป็นเรื่องภายในของพม่า ที่ต่างชาติควรให้ความเคารพด้วยการ ไม่เข้ามาแทรกแซง หากพิจารณาตามมุมมองของรัฐบาลพม่าก็นับว่ามีเหตุผล เพราะเป็นเรื่องระหว่างความไม่ลงตัวของเชื้อชาติต่าง ๆ ในประเทศพม่า ซึ่งก็เป็นปัญหาของคู่กรณีเท่านั้นที่จะต้องเข้ามาเป็นผู้แก้ไขปัญหา อย่างไรก็ตาม มุมมองนี้จะได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายหากว่าผลพวงอันเกิดจากความขัดแย้ง และการทำสงครามจะไม่ไปกระทบความมั่นคงหรืออธิปไตยของประเทศเพื่อนบ้าน แต่ปัจจุบันนี้พบว่า ผลพวงอันเกิดจากการสู้รบของรัฐบาลพม่ากับกองกำลัง ชนกลุ่มน้อย ได้มีผลต่อประเทศเพื่อนบ้านของพม่าอย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็น ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน อินเดียและบังกลาเทศ ในที่นี้ขอจำกัด ผลกระทบที่มีต่อประเทศไทยเพียงประเทศเดียว

ผลกระทบที่เกิดขึ้นที่เห็นได้ชัดคือ เรื่องของผู้ลี้ภัย ปัจจุบันสถิติล่าสุด ของผู้ลี้ภัยชาวพม่าซึ่งรวมหลายเชื้อชาติ นับตั้งแต่มอญ กะเหรี่ยง ไทยใหญ่ ชาวพม่าและชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่ลี้ภัยเข้ามาในประเทศไทยมีประมาณ 800,000 คน โดยที่ร้อยละ 10 เป็นผู้หญิง¹ ผู้ลี้ภัยเหล่านี้ส่วนใหญ่หลบหนี ออกจากประเทศพม่าด้วยสาเหตุใหญ่ ๆ 2 ประการคือ 1) ปัญหาทางเศรษฐกิจ

¹ The Nation (27 November 1996) : A6.

(ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 4) และ 2) ผลกระทบอันเนื่องมาจากสงครามภายใน ซึ่งแบ่งผู้ลี้ภัยออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ผู้ลี้ภัยที่เป็นพลเรือนที่อพยพเข้ามาเพื่อหางานทำ และ 2) ผู้ลี้ภัยซึ่งเป็นทหารของกองกำลังชนกลุ่มน้อย ที่ลี้ภัยเข้ามาเพื่อหลบภัยจากการสู้รบ เนื่องจากบริเวณสู้รบของกองกำลังชนกลุ่มน้อยและทหารรัฐบาลพม่ามักจะอยู่บริเวณชายแดน ดังนั้น จึงเป็นเรื่องไม่แปลกที่ทหารกะเหรี่ยง ทหารมอญ ทหารคะยาห์ และทหารไทยใหญ่ จะหลบหนีเข้ามาในเขตประเทศไทยอยู่เสมอ

ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมา ประการแรกคือ เป็นการก่อให้เกิดความเข้าใจผิดระหว่างรัฐบาลทั้งสองคือรัฐบาลไทยและรัฐบาลพม่า โดยเฉพาะกรณีของการหลบหนีเข้ามาของทหารกองกำลังชนกลุ่มน้อย ที่รัฐบาลพม่าถือว่าเป็นผู้ก่อการร้ายของประเทศ การที่ประเทศไทยกลายเป็นที่ลี้ภัยของบุคคลเหล่านี้ ทำให้รัฐบาลพม่ากล่าวหาว่าไทยให้ความช่วยเหลือกองกำลังชนกลุ่มน้อย บทความเรื่อง “The Other Country”² ซึ่งตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ที่เป็นกระบอกเสียงของรัฐบาลพม่า The New Light of Myanmar ติดต่อกันถึง 4 ฉบับ สะท้อนความคลางแคลงใจของรัฐบาลพม่าที่มีต่อรัฐบาลไทยในประเด็นกองกำลังชนกลุ่มน้อยเป็นอย่างดี ดังนั้น โอกาสที่เกิดความเข้าใจผิดซึ่งกันและกันในประเด็นกองกำลังชนกลุ่มน้อย ระหว่างรัฐบาลของสองประเทศ จึงมีอยู่สูง

ประการที่สอง เป็นปัญหาการล่วงล้ำอธิปไตยของประเทศซึ่งทั้งไทยและพม่าประสพอยู่เนื่อง ๆ ปัญหาจากการสู้รบซึ่งในบางครั้งทหารรัฐบาลพม่าจะไล่ล่ากองกำลังชนกลุ่มน้อยเข้ามาในเขตไทย และถูกรัฐบาลไทยประท้วงด้วยพิจารณาว่าเป็นการล่วงล้ำอธิปไตย ในทางกลับกัน เมื่อทหารพม่าบุกเข้า

² The New Light of Myanmar (5,9,10,11 May 1995)

มาในเขตไทย ทหารไทยก็ทำการตอบโต้และอาจล้วงล้ำเข้าไปในเขตของพม่า ได้ทำให้เกิดปัญหาความบาดหมางใจกัน นอกจากนี้ การที่เขตแดนของไทย และพม่ายังไม่ได้รับการปักปันอย่างเป็นทางการ เพราะสนธิสัญญาฉบับดั้งเดิม ที่ทำไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ.1868 สมัยพม่ายังเป็นอาณานิคมของอังกฤษอยู่นั้น ไม่มีความชัดเจนพอจึงยังเป็นปัญหาขัดแย้งต่อไป ประกอบกับสภาพภูมิศาสตร์ของสองประเทศต่างก็เปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว ความไม่ชัดเจนของเส้นแบ่งเขตแดนจึงมีมาก โอกาสของการที่ต่างฝ่ายจะล้วงล้ำเข้าไปในเขตของอีกประเทศหนึ่งจึงมีความเป็นไปได้สูง

กรณีที่เป็นตัวอย่างชัดเจน คือ กรณีเนิน 491 ที่อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ซึ่งเกิดขึ้นเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1992 เมื่อทหารพม่าจำนวน 1,000 คนภายใต้การนำของผู้บังคับบัญชากองพันที่ 262 ของพม่า ได้นำกำลังเข้ายึดเนิน 491 เพื่อขับไล่กองกำลังติดอาวุธของกะเหรี่ยง กลุ่มมอญอิสระ และกลุ่มนักศึกษาพม่า จนเกิดการสู้รบอย่างรุนแรง จุดปะทะอยู่ห่างจากที่ตั้งกองบัญชาการเฉพาะกิจตำรวจตระเวนชายแดนที่ 41 ของไทยประมาณ 3 กิโลเมตร ทหารพม่าได้ขุดสนามเพลาะและสร้างบังเกอร์บริเวณเนิน 491 ต่อมาได้รับกำลังหนุนจากทหารราบอีก 1,000 นาย นอกจากนี้ ยังมีเรือรบพม่าจำนวน 4 ลำ เครื่องบิน และปืนใหญ่อีกจำนวนหนึ่งเตรียมพร้อมให้การสนับสนุนอยู่ที่เกาะสองตรงข้ามกับอำเภอเมือง จังหวัดระนอง ทหารพม่าได้ตั้งปืนใหญ่ขนาด 120 มิลลิเมตร ระยะยิงไกล 15 กิโลเมตร และปืนใหญ่ขนาด 155 มิลลิเมตร ระยะยิงไกล 42 กิโลเมตร ไว้ที่บริเวณเนิน 491 ซึ่งอาจยิงถึงตลาดอำเภอท่าแซะของไทยได้³ ทหารพม้ายึดเนิน 491 ไว้เป็นเวลา 8 เดือนโดยไม่ยอมถอนกำลังกลับไป เพราะเกรงว่ากองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยง (กองกำลัง

³ มติชน (6 ธันวาคม 2535) : 1.

สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง) กองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์ และนักศึกษาพม่า จะยึดเนิน 491 ไว้เป็นฐานที่มั่นปฏิบัติการสู้รบกับทหารพม่า

รัฐบาลไทยได้จัดการกับปัญหานี้ด้วยการส่งผู้แทนฝ่ายทหาร คือ พลอากาศเอกวรรณาด อภิชาติ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นผู้แทนฝ่ายทหารไทย เดินทางไปติดต่อเจรจากับผู้แทนฝ่ายทหารพม่าที่อย่างกุ้ง เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม ค.ศ.1992 โดยขอให้ทหารพม่าถอนกำลังจากเนิน 491 ซึ่งในที่สุดก็ตกลงกันได้โดยฝ่ายทหารพม่าจะถอนกำลังไปในวันที่ 15 ธันวาคม 1992⁴ พร้อมกันนั้นก็จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อพิจารณาเขตแดนกันอีกครั้ง นอกเหนือจากที่ทั้งสองฝ่ายคือรัฐบาลไทยและพม่าจะต้องกวาดขันมิให้กองกำลังชนกลุ่มน้อยยึดบริเวณเนิน 491 เพื่อปฏิบัติการต่อสู้กับทหารพม่าด้วย

ปัญหาสองประการนี้เป็นปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จะเห็นได้ชัดว่าปัญหาภายในของพม่าได้ขยายบานปลายมากกระทบกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศพม่ากับไทยไปแล้ว โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้น มุมมองของพม่าและไทยที่เคยมองว่าปัญหาความขัดแย้งและสงครามระหว่างเชื้อชาติ อาจจะต้องถูกนำมาพิจารณาใหม่ และอาจต้องถูกหยิบยกขึ้นมาให้เป็นปัญหาระหว่างชาติเพื่อร่วมกันแก้ไขต่อไปในอนาคต เพราะปรากฏว่าผู้มีส่วนร่วมและผู้ได้รับผลจากสงครามมิได้มีเฉพาะรัฐบาลพม่าและชนกลุ่มน้อยเพียงสองกลุ่มเท่านั้น แต่ยังได้พ่วงเอารัฐบาลไทยเข้าไปเกี่ยวพันด้วย ในอนาคตหากได้มีการตกลงหรือกันในระดับรัฐบาล นโยบายต่างประเทศประเด็นนี้ก็ควรจะได้รับ การพูดถึงเช่นกัน

เหตุผลที่จะมารองรับข้อเสนอนี้มีอยู่ว่า ปัญหาอันเกิดจากผู้ลี้ภัยชาวพม่านั้นมิได้หยุดยั้งอยู่เพียงแค่ว่าปัญหาความบาดหมางระหว่างประเทศ

⁴ Bangkok Post (9 December 1992) : 1.

ในระดับรัฐบาลเท่านั้น แต่การเพิ่มจำนวนของผู้ลี้ภัยอันเกิดจากการสู้รบของรัฐบาลพม่าและกองกำลังชนกลุ่มน้อย กำลังเป็นปัญหาในสังคมไทยอย่างกว้างขวาง นับตั้งแต่ปัญหาการจ้างงาน ปัญหาโสเภณีข้ามชาติ ปัญหาโรคระบาด และท้ายสุดปัญหาอาชญากรรม สืบเนื่องจากการดำรงอยู่ของบรรดาผู้ลี้ภัยสัญชาติพม่าจำนวนแสนเหล่านี้ได้แทรกซึมเข้าไปอยู่ในสังคมไทย ไม่จำกัดเฉพาะจังหวัดชายแดนไทย-พม่าเท่านั้น

ถึงแม้ว่ารัฐบาลไทยจัดค่ายผู้ลี้ภัยให้กับผู้ลี้ภัยชาวพม่าในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดตาก แต่เจ้าหน้าที่ของไทยก็มิอาจควบคุมบุคคลเหล่านี้ให้อยู่ภายในค่ายได้ นอกจากนี้ ยังมีผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวพม่าที่เข้ามาหางานทำอย่างผิดกฎหมายในไทยอีกเป็นจำนวนมาก ค่าจ้างแรงงานถูกทำให้เกิดการแข่งขันกับแรงงานไทย ส่วนผู้หลบหนีเข้าเมืองที่เป็นผู้หญิงบางส่วนเข้ามาทำงานในภาคบริการด้วยการเป็นหญิงบริการ โดยเฉพาะตามจังหวัดชายแดนที่มีแรงงานพม่าอยู่มาก อาทิเช่น จังหวัดระนอง ก่อให้เกิดปัญหาโรคติดต่อโดยเฉพาะโรค AIDS หรือ HIV นอกจากนี้ ในชุมชนของผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวพม่าในบริเวณจังหวัดชายแดนและในค่ายอพยพซึ่งอยู่กันอย่างแออัด ยังพบโรคระบาดแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว เช่น โรคมาเลเรีย และโรคเท้าช้าง เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังพบว่าบรรดาผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวพม่าซึ่งแทรกซึมอยู่ตามมุมต่าง ๆ ของสังคมไทย ได้ก่อปัญหาอาชญากรรมมากยิ่งขึ้น เราสามารถพบข่าวก่อคดีอาชญากรรมโดยชาวพม่ามากขึ้นทุกวันตามหน้าหนังสือพิมพ์ของไทย ซึ่งปัญหานี้ได้เริ่มก่อตัวขึ้นแล้วในปัจจุบัน หากไม่มีการป้องกันเสียแต่ต้นมือเกรงว่าจะบานปลายจนเป็นปัญหาที่เกินความควบคุมของรัฐบาลไทยในที่สุด ดังตัวอย่างเช่น กรณีคนงานพม่าใช้ขวานจามนายจ้างคนไทย แล้วแทงด้วยมีด และใช้อาวุธปืนลูกซองยิงซ้ำ เหตุเกิดเมื่อ 27 พฤษภาคม พ.ศ.2539

ที่จังหวัดจันทบุรี อีกรายหนึ่งเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ.2539 กรณีมารัดคอ นายจ้างแล้วหมกไว้ได้กระสอบข้าวสาร เหตุเกิดที่เขตหนองจอก และที่เป็นข้าวคึกโครมที่สุด กรณีคนงานก่อสร้างชาวพม่าใช้ชะแลงตีหญิงที่เป็นร่างทรงของเจ้าแม่อุมาเทวีพร้อมลูกสาว กวาดทรัพย์สินไปมูลค่า 15 ล้านบาท เหตุเกิดที่เขตสวนหลวง⁵

เมื่อประมวลปัญหาของไทยอันเกิดจากความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อย ดังที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นว่า รัฐบาลไทยควรจะหาทางนำเสนอปัญหานี้ขึ้นเป็นปัญหาระหว่างประเทศ เพราะการแก้ไขอันมีผลกระทบ มีอาจแก้ไขได้โดยการเพิ่มทหารป้องกันชายแดนไทยเพื่อไม่ให้ชาวพม่าเล็ดลอดเข้ามาในไทย แต่หากต้องเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นตอ คือ ทำให้พม่าเป็นดินแดนที่สงบสุขปราศจากการสู้รบ และเป็นประเทศที่ให้โอกาสทางด้านเศรษฐกิจแก่ประชาชน เพื่อประชาชนจะได้ไม่ต้องหลบหนีมาทำงานทำในประเทศอื่น

ปัญหาจึงอยู่ที่ว่า รัฐบาลไทยจะทําอย่างไรจึงจะทำให้รัฐบาลพม่าเห็นว่าปัญหานี้เป็นปัญหาร่วมระหว่างสองประเทศ ซึ่งรัฐบาลไทยอาจจะเป็นตัวกลางในการช่วยไกล่เกลี่ยให้ระหว่างรัฐบาลพม่ากับองค์กรชนกลุ่มน้อย โดยเฉพาะกับองค์กรซึ่งมีฐานที่มั่นอยู่ประชิดชายแดนไทย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มกะเหรี่ยงขององค์กรสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง กลุ่มกะเหรี่ยงแดง หรือกลุ่มคะยาห์ กลุ่มมอญ และกลุ่มไทยใหญ่ นอกจากนี้จะเป็นผู้ไกล่เกลี่ยแล้ว รัฐบาลไทยยังสามารถอาสาช่วยรัฐบาลพม่าในการพัฒนาดินแดนบริเวณชายแดนเหล่านี้ให้เป็นดินแดนที่สงบสุขและเจริญก้าวหน้าได้ เพื่อยับยั้งประชาชนชาวพม่าไม่ให้เข้ามาในเขตไทย

ทางออกที่พอจะเป็นไปได้ คือ การที่รัฐบาลไทยจะเสนอให้ความ

⁵ ธรรมนุญ บุรณะกิจ, “พวักัยคนงานพม่า,” ไทยรัฐ (1 มกราคม 2540) : 11.

ช่วยเหลือในโครงการพัฒนาชายแดน ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาลพม่าในอันที่จะพัฒนาท้องที่บริเวณชายแดนและชุมชนของชนกลุ่มน้อย และตามเงื่อนไขที่รัฐบาลพม่าได้ให้ไว้กับองค์กรชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ในการทำสัญญา “การหยุดยิง” ซึ่งในด้านนี้รัฐบาลไทยเองก็มีประสบการณ์ในการพัฒนาชาวเขาและพื้นที่ในบริเวณภูเขาอันเป็นที่อยู่ของชาวไทยภูเขา อาทิเช่น ม้ง เข่า มูเซอ ลีซอ อีก้อ และลัวะ มาก่อน การประสานงานระหว่าง 4 กระทรวงหลักอันได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรูปแบบการพัฒนาชนบทที่ดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งรัฐบาลไทยสามารถเสนอเป็นความช่วยเหลือให้กับรัฐบาลพม่าได้ ปัญหาที่มีอยู่ว่า รัฐบาลไทยจะหาทางนำเสนอประเด็นนี้ต่อรัฐบาลพม่าอย่างไร

บทที่ 6

บทสรุป

ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพม่าและชนกลุ่มน้อยเป็นปัญหาที่สืบเนื่องและยาวนาน ปัจจัยสำคัญในการทำให้ความขัดแย้งทวีความรุนแรงจนกลายเป็นสงครามยืดเยื้อกว่าสามทศวรรษนั้นสรุปได้ว่ามีอยู่ 3 ปัจจัยด้วยกันคือ

1. ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ซึ่งแบ่งแยกบริเวณพื้นที่ของชนกลุ่มน้อยออกจากชุมชนของชาวพม่า โดยที่ชาวพม่าส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในบริเวณพม่าแท้ (Burma Proper) คือ บริเวณลุ่มแม่น้ำอิระวดี และแม่น้ำชินวิน ในขณะที่ชนกลุ่มน้อยจะอาศัยอยู่บริเวณเทือกเขาสูงบริเวณชายแดน ระหว่างบริเวณพม่าแท้และบริเวณชายแดนจะมีเทือกเขาสูงแทรกอยู่ตรงกลาง ทำให้การไปมาหาสู่ของกลุ่มชนต่าง ๆ เหล่านี้มีอุปสรรค

2. ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ของชนชาติพม่าและกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่าง ๆ ล้วนมีถิ่นกำเนิดและวัฒนธรรมที่ต่างกัน ดังนั้น จึงปรากฏหลักฐานว่าต่างคนต่างมีอาณาจักรของตนอยู่อย่างเป็นอิสระต่อกัน ประวัติศาสตร์ของพม่าแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐของพม่าและกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มีน้อยมาก นับตั้งแต่สมัยประวัติศาสตร์มา การรวมตัวกันแต่ละครั้งล้วนเกิดจากการใช้กำลังและการสู้รบ การกวาดต้อนผู้คนมาเป็นเชลย ความจงรักภักดีของประชาชนต่อชาติพม่าจึงไม่เคยมีในประวัติศาสตร์

3. ปัจจัยทางการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะในยุคหลังประกาศอิสรภาพจากอังกฤษ ความพยายามของรัฐบาลกลางที่จะรวบรวมรัฐต่าง ๆ

ของกลุ่มชาติพันธุ์ให้เข้ามาเป็นหนึ่งในเดียวกันภายใต้การปกครองและการบริหารของรัฐบาลกลางซึ่งบริหารโดยชาวพม่า โดยไม่มีโอกาสให้ผู้นำกลุ่มชาติพันธุ์เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารปกครองประเทศ ทำให้เกิดการปฏิเสธและไม่ยอมรับผู้นำชาวพม่าจากผู้นำชนกลุ่มน้อย และยิ่งผู้นำชาวพม่ามีความพยายามจะแทรกแซงอิทธิพลเข้าไปในอาณาเขตของชนกลุ่มน้อยมากเท่าใดก็ยิ่งทำให้เกิดแรงต่อต้านมากยิ่งขึ้นจนเกิดเป็นความขัดแย้งและบานปลายเป็นสงครามในที่สุด

ปัจจัยทั้งสามนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความแตกแยกระหว่างรัฐบาลพม่าและชนกลุ่มน้อย นอกเหนือไปจากความพยายามของรัฐบาลพม่าที่ปฏิเสธวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของชนกลุ่มน้อย หรือกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่าง ๆ ภายในประเทศ ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางด้านวัฒนธรรม ทำให้เกิดการปฏิเสธวัฒนธรรมของชาวพม่าอันเป็นวัฒนธรรมของชนหมู่มาก การปฏิเสธไม่ให้มีการสอนภาษาและประวัติศาสตร์มอญ กะเหรี่ยง ไทยใหญ่ ฯลฯ ในโรงเรียน เป็นสาเหตุให้ประชากรเชื้อสายกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้รู้สึกว่าเขาถูกกีดกันทางด้านวัฒนธรรม และไม่ได้รับการยกย่องให้เท่าเทียมกับวัฒนธรรมพม่า ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคทางวัฒนธรรม ชนกลุ่มน้อยถูกฉายภาพให้สาธารณชนเห็นว่าเป็นชนเผ่าที่ล้าหลัง เป็นภัยต่อความเป็นเอกภาพและความมั่นคงของประเทศ แม้ว่าในระยะหลังรัฐบาลพม่าจะมีการปรับเปลี่ยนท่าทีต่อชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ของประเทศไปบ้าง ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว หากแต่ว่าชนกลุ่มน้อยเองก็ยังมีได้วางใจและเชื่อใจว่า รัฐบาลพม่าจะมีความจริงใจในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งทางการเมืองและวัฒนธรรม และมีความจริงใจที่จะยกระดับความเป็นอยู่ของชนกลุ่มน้อยขึ้นมาให้มีความทัดเทียมกับชาวพม่า ในอดีต ผู้นำชาวพม่า คือ ออง ซาน ไต่กล่าวต่อผู้นำชนกลุ่มน้อยว่า “ในการพัฒนาประเทศพม่า นั้น ประชาชนทุกหมู่เหล่าจะได้รับ

สิทธิเท่าเทียมกัน หากชาวพม่าได้เงิน 1 จั๊ต พวกท่าน (ชนกลุ่มน้อย) ก็จะได้ 1 จั๊ตเช่นกัน” วลีทองของ ออง ซาน นี่เป็นที่จดจำกันได้ดีในหมู่ผู้นำชนกลุ่มน้อย จนกระทั่งปัจจุบัน และต่างเฝ้ารอคอยด้วยความหวังว่า ในอนาคตเวลานี้จะได้รับการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและโดยความเคารพจากผู้นำของรัฐบาลพม่า และนี่คือพันธะสัญญาที่รัฐบาลพม่าในอนาคตไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลทหารหรือรัฐบาลพลเรือนจะต้องทำให้เกิดความเสมอภาคขึ้น หากพม่าต้องการให้ประเทศมีความสงบสุขและเจริญก้าวหน้า

ปมปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพม่าและชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ในปัจจุบันนี้ ได้มีประเด็นความพยายามในการเป็นเจ้าของครอบครองทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มเข้ามา ทั้งนี้ เป็นที่ประจักษ์ว่าพม่านั้นอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรเหล่านี้ส่วนใหญ่กระจายอยู่ในดินแดนที่ชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ รัฐบาลพม่าในปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานหลักในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นจึงต้องเข้าไปแทรกแซงอิทธิพลของกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่มีอิทธิพลในบริเวณเหล่านี้ และใช้อำนาจทางทหารที่เหนือกว่าจัดการแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่เป็นธรรม หากข้อตกลงหยุดยิง (ceasefire) และการเจรจา (dialogue) ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาลพม่าในปัจจุบัน ไม่สามารถแก้ไขความขัดแย้งและความไม่ลงตัวในเรื่องการจัดสรรผลประโยชน์ระหว่างรัฐบาลพม่าและองค์กรชนกลุ่มน้อยที่เปรียบเสมือน “รัฐบาลท้องถิ่น” ของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เหล่านี้แล้ว สงครามอาจเป็นยุทธวิธีที่รัฐบาลพม่าหวนกลับไปใช้ได้อีกครั้ง

ประเทศพม่านั้นมีประวัติศาสตร์ที่เจ็บปวดร่วมกันระหว่างชาวพม่าและชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ สงครามอันยาวนานได้สร้างความหายนะให้กับทุกฝ่ายโดยเสมอหน้ากัน ไม่อาจเรียกว่าฝ่ายใดเป็นฝ่ายชนะหรือฝ่ายใดเป็น

ฝ่ายแพ้ แท้จริงแล้ว ประเทศพม่าโดยองค์รวมเป็นฝ่ายแพ้ ด้วยเหตุผลที่ว่า สงครามที่ยืดเยื้อได้ทำให้ประเทศไม่ได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียม เพื่อนบ้าน สภาพสังคมภายในยังต้องการการพัฒนาและทำนุบำรุงอีกมาก อีกทั้งทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งก็ขาดการพัฒนาทางการศึกษา ในด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ความพ่ายแพ้ของประเทศพม่าโดยรวมนี้ เป็นความจริงที่รัฐบาลพม่าควรตระหนักและหาทางแก้ไข หนทางหนึ่งในการแก้ไข ก็โดยการยุติสงครามภายในประเทศให้ได้อย่างเด็ดขาด และเริ่มต้นพัฒนา ประเทศไปด้วยกัน กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ รวมทั้งชาวพม่าในประเทศต่างมี ประวัติศาสตร์ที่เจ็บปวดร่วมกัน แต่พวกเขาไม่จำเป็นที่จะต้องมียอนาคตที่ มืดมัวร่วมกัน หากทุกฝ่ายสามารถก้าวข้ามความรังเกียจเดียดฉันท์เรื่องเชื้อชาติ ไปได้ และหันมาร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนาประเทศ เชื่อมั่นว่า ประชากร ทุกคนของพม่าไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติใด กลุ่มใด จะสามารถมองอนาคตที่แจ่มใส ร่วมกันได้อย่างแน่นอน

บรรณานุกรม

หนังสือ

ภาษาไทย

- กิตติ วรกุลกิตติ. มอญเสียเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เกราะเหล็ก, 2533.
- เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์. พม่าผ่าเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2536.
- จำลอง ทองดี. แผ่นดินไทยใหญ่. กรุงเทพฯ : หนังสือพิมพ์ผู้นำการเมือง, 2538.
- ชาติณรงค์ นันทวรรณ. สหภาพพม่า. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรวิทยา, 2518.
- ชาลววิทย์ เกษตรศิริ. พม่า : ขบวนการนักศึกษา กับประวัติศาสตร์ระทึกใจ. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2533.
- ชาลววิทย์ เกษตรศิริ และคณะ. พม่า : อดีตและปัจจุบัน. เชียงใหม่ : โครงการตำรามหาวิทยาลัย
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526.
- ชาลววิทย์ เกษตรศิริ. สังเขปประวัติศาสตร์พม่า. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์, 2525.
- ตำราราชอาณาจักร, สมเด็จพระนเรศวรมหาราช. เทียวเมืองพม่า. พระนคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2499.
- ทองไฉ (นามแฝง). ไทยใหญ่. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมาพันธ์, 2531.
- เสียงเพรียกจากคนมอญ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยแห่งชาติมอญ, 2534.
- นราธิปประพันธ์พงศ์, กรมพระยา. พงศาวดารไทยใหญ่. พระนคร : คุรุสภา, 2505.
- บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. คนไทยในพม่า. พระนคร : โรงพิมพ์รามินทร์, 2503.
- ไทยสิบสองปันนา. พระนคร : โรงพิมพ์รับพิมพ์, 2498.
- ปราณี ศิริธร ณ พัทลุง. สารคดีเหนือแคว้นแดนสยาม. เชียงใหม่ : ตานนาสาร, 2528.
- พระราชพงศาวดารมอญ พม่า. พระนคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2442.
- พิสันท์ ปลัดสิงห์. คนมอญ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อาทิตย์, 2526.
- พลิกแผ่นดินมอญ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สัญญาลักษณ์, 2527.
- มอญ ชนชาติไร้แผ่นดิน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อาทิตย์, 2525.
- มอญวังกั๊ยะ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมาพันธ์, ม.ป.ป.

- มูลนิธิสิทธิมนุษยชนไทยใหญ่. กรณีเรื่องไทยใหญ่พลิกตำนานนิทานเท็จของสามเหลี่ยมทองคำ. ม.ป.ท., 1994.
- รัศมี ไชยคำพันธ์. พม่าบนเส้นทางการต่อสู้. นนทบุรี : สำนักพิมพ์สันติธรรม, 2529.
- วิเศษ วิเชียร. พม่า หลังสงครามโลกครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2524.
- สฤติการบรรจง, พระยา. ประวัติมอญในสยาม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2531.
- สุนทร ชูดิณธรานนท์. พม่ารบไทย : ว่าด้วยการสงครามระหว่างไทยกับพม่า. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2537.
- เสฐียร พันธรัญย์. อวสานราชบัลลังก์พม่า. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, 2529.
- หม่อง ทินอ่อง. ประวัติศาสตร์พม่า. แปลโดย เพ็ชรี สุมิตร. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2519.

ภาษาอังกฤษ

- Boucaud, A. and L. *Burma's Golden Triangle*. Hong Kong : Asia 2000, 1988.
- Hall, D.E.G. *Burma*. London : n.d.
- Lintner, B. *Burma in Revolt*. Bangkok : White Lotus, 1994.
- Lintner. *The Rise and Fall of the Communist Party of Burma (CPB)*. New York : Cornell University, Southeast Asia Program, 1990.
- Seekins, D.M. *Historical Setting in Burma : A Country Study*. Washington D.C. : American University, 1983.
- Silverstein, J. *Burma Politics*. New Jersey : Rutgers University Press, 1980.
- Smith, M. *Burma : Insurgency and the Politics of Ethnicity*. London : Zed Books Ltd., 1991.
- . *Ethnic Groups in Burma*. London : Anti-Slavery International, 1994.
- Steinberg, D.I. *Burma : A Socialist Nation of Southeast Asia*. Colorado : Westview Profile, 1982.
- The Government of Kawthoolei. *The Karens and Their Struggle for Independence*. n.p., n.d.

Yawngwe, C.T. *Independent Burma at Forty Years : Six Assessment*. New York : SEAP, 1989.

_____. *The Shan of Burma: Memoirs Of Shan Exile*, Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1987.

บทความ

ภาษาไทย

ธรรมบุญ บุรณะกิจ, “ควากัยคนงานพม่า,” *ไทยรัฐ* (1 มกราคม 2540) : 11.

บุษกร กาญจนจารี, “ปัญหากลุ่มชนชาติต่อต้านรัฐบาล,” *เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การศึกษาวิเคราะห์เฉพาะเรื่อง*, (อัครสำเนา)

พรพิมล ดรีโซติ, “พลิกฟื้นแผ่นดินหงส์,” *มติชน* (30 ธันวาคม 2538) : 9.

_____. “มิติชาติพันธุ์ในความสัมพันธ์ไทย-พม่า,” *เอเชียปริทัศน์*, 16 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2538) : 20-56.

_____. “อนาคตรัฐฉานแม้ไม่มีขุนสา,” *กรุงเทพธุรกิจ* (22 มกราคม 2539) : 3.

เพิ่ม กรอบทอง, นาวาเอก. “เรื่องจริง เรื่องสั้น...ระลีกบรรพบุรุษมอญ,” *ข่าวสารมอญ* (มีนาคม-เมษายน 2539) : 14.

อุตร วงศ์ทับทิม, “รัฐฉาน หลังการวางอาวุธของขุนสา,” *ผู้จัดการรายวัน* (8 มกราคม 2539) : 14.

ภาษาอังกฤษ

A Burma Observer, “Democracy is the name of the game,” *Mon Young Morks Magazine*, (n.p., April 1992), pp. 14-15.

Bertil Lintner, “Ethnic Insurgents and Narcotics,” *BURMA DEBATE*, (February/March 1995), p. 20.

Chao Tzang Yawngwe, “The Burma Military Holding the Country Together,” *Independent Burma at Forty Years: six Assessment*, (New York : SEAP, 1989), p. 86.

Gunter Siemers, "Myanmar 1992 : Guide Democracy?," *Southeast Asian Affair 1993*,
(Singapore : Institute of Southeast Asian Studies, 1993), p. 251.

วารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์

ภาษาไทย

- กรุงเทพธุรกิจ (7 มกราคม 2539) : 4.
 ข่าวสารมอญ (มิถุนายน 2538) : 2.
 เนชั่นสุดสัปดาห์ (3-9 กุมภาพันธ์ 2538) : 16.
 ผู้จัดการรายวัน (21 มีนาคม 2538) : 9.
 _____ . (30 มีนาคม 2538) : 15.
 _____ . (21 กรกฎาคม 2538) : 7.
 _____ . (14 สิงหาคม 2538) : 14.
 _____ . (22 กันยายน 2538) : 5.
 _____ . (19 มิถุนายน 2539) : 13.
 _____ . (20 พฤศจิกายน 2539)
 ผู้จัดการรายสัปดาห์ (31 มกราคม - 6 กุมภาพันธ์ 2537) : 50.
 มติชน (6 ธันวาคม 2535) : 1.
 สารคดี 10 (พฤษภาคม 2537) : 110.

ภาษาอังกฤษ

- Bangkok Post (9 December 1992) : 1.
 _____ . (10 October 1994) : 2.
 _____ . (5 February 1995) : 20.
 _____ . (10 September 1995) : 21-22.
 _____ . (21 January 1996) : 21.
 _____ . (2 February 1996) : 3.
 BURMA DEBATE (December 1994/January 1995)

The Nation (19 September 1994) : A8.

_____. (17 July 1995) : A1.

_____. (1 September 1995) : A10.

_____. (3 November 1995) : A10.

_____. (27 November 1996) : A6.

The New Light of Myanmar (5,9,10,11 May 1995)

อื่น ๆ

ภาษาไทย

ข้อตกลงในการก่อตั้งสหพันธรัฐพม่า. (อட்சาเนา)

คณะกรรมการสืบหาข้อเท็จจริง. เอกสารรายงานการลงพื้นที่เก็บข้อมูลค่ายอพยพชั่วคราว
สะลือคคะนี อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี. 2537. (อட்சาเนา)

ภาษาอังกฤษ

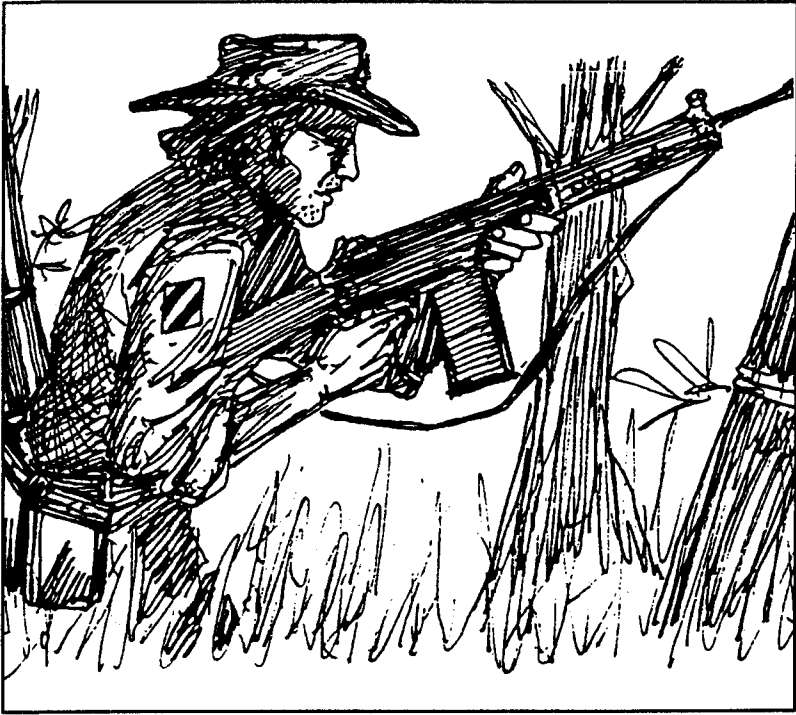
Foreign Broadcast Information Service (22 November 1993) : 37.

_____. (26 November 1993) : 34.

_____. (30 November 1993) : 54.

_____. (4 January 1994) : 36-37.

Lintner, B. **Recent Political Development in Burma**. A paper present at Peace
Conference in Manila. n.p.,n.d. (Mimeographed)

war

war

civil war

a war between brothers

one of the least developed countries in the world

military dictatorship government

an unfair and unjust system

they do not solve their political problems

and who are the persons most guilty?

for the good our country and people,

we must kick out from the world

if not.....

ภาพและบทกวีของนักศึกษาที่มาผู้พลัดถิ่น
(ภาพจาก วีระ: เพชรทอง, พม่าพลัดถิ่น, 2537)

ภาคผนวกที่ 1

แถลงการณ์

หลังจากเข้ามาอยู่ภายใต้การนำของสภาปฏิวัติเมืองไค (TRC) เป็นระยะเวลากว่าหนึ่งทศวรรษ เราได้ข้อสรุปว่า

1. เป้าหมายของสภาปฏิวัติเมืองไคนั้นแตกต่างจากเป้าหมายของประเทศไทยใหญ่โดยสิ้นเชิง

2. ไม่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน
3. มีความเคลือบแคลงสงสัยในผู้นำและสมาชิก
4. มีการดูถูกเหยียดหยามสมาชิกที่เป็นคนไทยใหญ่
5. มีนโยบายที่เป็นการแบ่งแยกและกดขี่
6. มีการล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชนและการสังหารเข่นฆ่าประชาชนมีขึ้นเป็นประจำทุกวัน
7. ขุนสาและเจ้าฟ้าล้านคำนั่งถึงแค่ประโยชน์ส่วนตน ขณะที่
 - ประชาชนอยู่ในภาวะยากจนและอึดอัดขัดสน
 - บรรดาทหารในกองทัพเริ่มรู้สึกท้อแท้สิ้นหวัง

สืบเนื่องจากการนี้ บรรดาผู้บัญชาการทหารของกองทัพเมืองไค (MTA) ในพื้นที่ภาคตะวันตกและภาคกลางของรัฐบาลาน จึงได้จัดประชุมร่วมกันขึ้น และได้ตัดสินใจแยกตัวจากกลุ่มของขุนสา-เจ้าฟ้าล้าน (จาง ซู เจียน) ไม่ขออยู่ภายใต้ร่มเงาของราชายาเสพติดอีกต่อไป การกลับเข้าไปมีบทบาทในการนำ หากไม่พร้อมจะเข้าไปก็ขอให้ติดต่อสั่งการไปจากประเทศไทย

พันตรีกันยอด

กองทัพเมืองไค

ผู้แทนทหารพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตกของรัฐบาลาน

ภาคผนวกที่ 2

ABBREVIATION

ABSDF	=	All Burma Student Democratic Front แนวหน้านักศึกษาพม่าเพื่อประชาธิปไตย
AFPFL	=	Anti-Fascist People's Freedom League สันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์
ALP	=	Arakanist Liberation Party พรรคปลดปล่อยชาวอะรากัน
BIA	=	Burma Independence Army กองทัพพม่าอิสระ
BKNA	=	Buddhist Karen National Association สมาคมแห่งชาติกะเหรี่ยงชาวพุทธ
BNA	=	Burma National Army กองทัพแห่งชาติพม่า
CCSDPT	=	Committee for Coordination of Service to Displaced Person in Thailand คณะกรรมการประสานงานเพื่อการบริการผู้พลัดถิ่นในประเทศไทย
CPB	=	Communist Party of Burma พรรคคอมมิวนิสต์พม่า
CRDB	=	Committee for the Restoration of Democratic in Burma คณะกรรมการฟื้นฟูประชาธิปไตยในพม่า
DAB	=	Democratic Alliance of Burma กลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาธิปไตยของพม่า
GCBA	=	General Council of Burmese Association สภาสมาคมชาวพม่า
KDA	=	Kachin Democratic Army กองกำลังคะฉิ่นประชาธิปไตย

KIA	=	Kachin Independence Army กองกำลังคะฉิ่นอิสระ
KIO	=	Kachin Independence Organization องค์กรคะฉิ่นอิสระ
KMT	=	Kuomintang กองกำลังจีนคณะชาติ
KNA	=	Karen National Association สมาคมแห่งชาติกะเหรี่ยง
KNDO	=	Karen National Defence Organization กองกำลังป้องกันแห่งชาติกะเหรี่ยง
KNG	=	Kayan National Guards กองกำลังป้องกันแห่งชาติคะยาห์
KNLP	=	Kayan New Land Party พรรครัฐใหม่คะยาห์
KNLF	=	Karenni National Liberation Front แนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติคะยาห์
KNPLF	=	The Karenni Nationalities Peoples Liberation Front แนวร่วมปลดปล่อยประชาชนแห่งชาติคะยาห์
KNPP	=	Karenni National Progressive Party พรรคก้าวหน้าแห่งชาติคะยาห์
KNU	=	Karen National Union สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง
KNUP	=	Karen National United Party พรรคร่วมชาติกะเหรี่ยง
KRC	=	Kawthoolei Revolutionary Council สภาปฏิวัติแห่งกอว์อูเล่ย์
KRF	=	Kokang Resistance Force กองกำลังต่อต้านโกกั้ง
LNO	=	Lahu National Organization องค์กรแห่งชาติลาหู่

MNDA	= Myanmar National Democratic Alliance กลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาธิปไตยแห่งชาติพม่า
MNDAA	= Myanmar (Burma) National Democratic Alliance Army กองกำลังกลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาธิปไตยแห่งชาติพม่า
MNSP	= Myanmar National Solidarity Party พรรคแนวร่วมแห่งชาติพม่า
MPU	= Members of Parliament Union สมาชิกสภาสหภาพ
MRC	= Mon Revolutionary Council สภาปฏิวัติมอญ
MTA	= Mong Tai Army กองทัพเมืองไต (ไทยใหญ่)
MUF	= Mon United Front แนวร่วมแห่งชาติมอญ
NCGUB	= National Coalition Government of the Union of Burma รัฐบาลผสมแห่งชาติสหพันธ์พม่า
NCUB	= National Council of the Union of Burma สภาแห่งชาติสหพันธ์พม่า
NDA	= New Democratic Army กองทัพประชาธิปไตยใหม่
NDAA	= National Democratic Alliance Army กองกำลังกลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาธิปไตยแห่งชาติ
NDF	= New Democratic Front กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ
NLD	= National League for Democracy พรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย
NLD-LA	= National League for Democracy-Liberated Area พรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย เขตอิสระ
NMSP	= New Mon State Party พรรคมอญใหญ่

PDF	=	Peace and Democratic Front แนวร่วมเพื่อประชาธิปไตยและสันนิบาต
PNLOA	=	Pa-O National Liberation Organization Army กองทัพปลดปล่อยแห่งชาติปะโอ
PNO (Pa-O)	=	Pa-O National Organization องค์กรแห่งชาติปะโอ
PSLA	=	Palaung State Liberation Army กองทัพปลดปล่อยแห่งชาติปะหล่อง
PSLO	=	Palaung State Liberation Organization องค์กรปลดปล่อยแห่งชาติปะหล่อง
PSLP	=	Palaung State Liberation Party พรรคปลดปล่อยแห่งชาติปะหล่อง
SLORC	=	State Law and Order Restoration Council สภาพันฟูกฎและระเบียบแห่งรัฐ
SNLD	=	Shan National League for Democracy พรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตยรัฐฉาน
SNUF	=	Shan Nation United Front แนวร่วมแห่งชาติรัฐฉาน
SOA	=	Shan Oversea Association สมาคมชาวไตโพ้นทะเล
SSA	=	Shan State Army กองทัพรัฐฉาน
SSCC	=	Shan State Command Council สภาบัญชาการรัฐฉาน
SSIA	=	Shan State Independence Army กองทัพอิสระแห่งรัฐฉาน
SSIO	=	Shan State Independence Organization องค์กรรัฐฉานอิสระ

SSNC	= Shan State National Congress สภาแห่งชาติรัฐฉาน
SSNLO	= Shan State Nationalities Liberation Organization องค์กรอิสระภาพชนชาติรัฐฉาน
SSO	= Shan State Organization องค์กรรัฐฉาน
SSPP	= Shan State Progress Party พรรครัฐฉานก้าวหน้า
SSRC	= Shan State Restoration Council สภาฟื้นฟูรัฐฉาน
SUA	= Shan United Army กองทัพรัฐฉาน
SURA	= Shan United Revolutionary Army กองทัพปฏิวัติรัฐฉาน
TRC	= Thailand Revolutionary Council สภาปฏิวัติรัฐฉาน
UPNO	= The Union of Pa-O National Organization องค์กรสหภาพแห่งชาติปะโอ
UWSA	= United Wa State Army กองทัพแห่งชาติว้า
UWSP	= United Wa State Party พรรคสหรัฐว้า
WNO	= Wa National Organization องค์กรแห่งชาติว้า
YMBA	= Young Men Buddhist Association สมาคมยุวพุทธ

ภาคผนวกที่ 3

ข้อตกลง (สัญญา) ป่างโหลง ค.ศ.1947

ป่างโหลง

วันที่ 12 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1947

การประชุมได้มีขึ้นที่ป่างโหลง, ผู้ที่เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย สมาชิกรัฐสภาของรัฐบาลพม่า เจ้าฟ้าทั้งหลายและผู้ที่เป็นตัวแทนของไทยใหญ่ เทือกเขากะฉิ่น และเทือกเขาจีน

ผู้ที่เข้าร่วมในการประชุมนี้มีความเชื่อมั่นว่า จะสามารถสถาปนาความเป็นอิสระภาพได้รวดเร็วขึ้น โดยการที่กลุ่มชนไทยใหญ่ กะฉิ่น และจีน ร่วมมือประสานงานอย่างทันทีกับรัฐบาลเฉพาะกาลแห่งประเทศพม่า

ดังนั้น ผู้ที่เข้าร่วมประชุมจึงได้พร้อมใจกันสร้างข้อตกลงดังต่อไปนี้

1. ให้รัฐบาลสหภาพพม่าเลือกตัวแทนของชนชาวเขาผู้หนึ่ง ซึ่งจะถูกเสนอตัวจากสภาสูงสุดของสหภาพชนชาวเขา (The Supreme Council of the United Hill Peoples - SCOUHP) เพื่อที่จะได้นำไปแต่งตั้งให้เป็นปรึกษาของรัฐบาลพม่าในปัญหาพื้นที่ชายแดน
2. ที่ปรึกษาดังกล่าวจะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกรัฐสภาของรัฐบาลสหภาพพม่า โดยไม่มีขอบเขตภารกิจ (หน้าที่ภารกิจที่ตายตัวแน่นอน) ในการนำปัญหาพื้นที่ชายแดนเข้าพิจารณาร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญของคณะผู้ดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญ เช่นเดียวกับในเรื่อง การป้องกันตนเองและนโยบายต่างประเทศ ที่ปรึกษาในปัญหาพื้นที่ชายแดน จะได้รับสิทธิอำนาจหน้าที่อย่างเสมอภาคอย่างเดียวกันกับสมาชิกรัฐสภาผู้อื่น
3. ที่ปรึกษาดังกล่าว จะมีผู้ช่วยที่ปรึกษาได้ 2 ท่าน ซึ่งจะเป็ตัวแทนของชนเผ่าอื่น ซึ่งมีใช่เป็นเผ่าเดียวกันกับที่ปรึกษา ผู้ช่วยที่ปรึกษาทั้ง 2 ท่านจะทำหน้าที่ในขั้นต้นเกี่ยวกับปัญหาของพรมแดนของเผ่าของตน และที่ปรึกษาจะทำหน้าที่เกี่ยวกับปัญหาของพรมแดนที่เกิดขึ้นทั้งหมดและควรจะกำหนดหลักการในการร่วมรับผิดชอบไว้ในการร่างรัฐธรรมนูญด้วย

4. ที่ปรึกษา, ในฐานะของสมาชิกรัฐสภา จะเป็นตัวแทนแต่เพียงผู้เดียวต่อปัญหาของพื้นที่ชายแดนในรัฐสภา ผู้ช่วยที่ปรึกษาทั้งสอง จะได้รับสิทธิในการเข้าร่วมประชุมด้วยในรัฐสภาเมื่อมีการอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาพื้นที่ชายแดน

5. ถึงแม้ว่าประธานรัฐสภาจะเห็นชอบกับข้อตกลงดังกล่าวข้างบนแล้วก็ตาม แต่จะต้องไม่ปฏิบัติกรใด ๆ ในกรณีเกี่ยวกับพื้นที่ชายแดน ให้เกิดแนวโน้มที่จะเพิกถอนสิทธิและอิสรภาพความเป็นตัวของตัวเองของประชากรในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งปัจจุบันมีการปกครองของตนเองอยู่ ที่ประชุมยอมรับหลักการที่พื้นที่ชายแดนดังกล่าวมีสิทธิอย่างสมบูรณ์ในการปกครองภายในของตน

6. ถึงแม้ว่าปัญหาของการกำหนดพรมแดน และการสถาปนารัฐกะฉิ่นขึ้นเป็นรัฐอิสระรัฐหนึ่งของสาธารณรัฐพม่า จะยังเป็นปัญหาที่จะต้องหาข้อยุติและตัดสินใจด้วยข้อร่างรัฐธรรมนูญของคณะร่างรัฐธรรมนูญ แต่ที่ประชุมลงมติว่าการตั้งรัฐเช่นนี้เป็นสิ่งที่พึงประสงค์สำหรับก้าวแรกสำหรับแนวทางปฏิบัตินี้ ให้ที่ปรึกษาปัญหาเขตแดนและพื้นที่พร้อมด้วยผู้ช่วยที่ปรึกษาทำการศึกษารูปการปกครองของพื้นที่บริเวณ Myitkyina และ Bhamo ซึ่งอยู่ในพื้นที่โครงการภาคที่ 2 ของรัฐบาลพม่าจากโครงการปี ค.ศ.1935

7. ประชาชนของพื้นที่ชายแดนควรจะได้รับสิทธิและเอกภาพ ซึ่งยอมรับว่ารากฐานเบื้องต้นของประเทศซึ่งมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

8. ข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งยอมรับในข้อตกลงนี้ ได้กระทำโดยยังมิได้มีความครอบคลุมไปถึงเอกภาพในด้านการเงิน ซึ่งทางรัฐบาลมีการปฏิบัติอยู่แล้วในปัจจุบัน

9. ข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งยอมรับในข้อตกลงนี้ ได้กระทำโดยยังมิได้มีการเสื่อมเสียไปถึงความช่วยเหลือทางการเงิน ซึ่งกลุ่มชาวเขากะฉิ่นและกลุ่มชาวเขาชินมีสิทธิที่จะได้รับจากงบประมาณของพม่า รัฐสภาจะทำการทบทวนกับที่ปรึกษาพื้นที่ชายแดนและผู้ช่วยที่ปรึกษาถึงความจำเป็นไปได้ของแนวโน้ม สำหรับกลุ่มชาวเขากะฉิ่นและชิน ตามข้อตกลงทางการเงินและปฏิบัติในแนวเดียวกันระหว่างรัฐบาลพม่าและสหภาพไทยใหญ่

คณะกรรมการฝ่ายไทยใหญ่

1. ขุนปานจิ่ง	เจ้าฟ้าหลวงต้องแปง (เมืองน้ำส่นคดยหลวง)
2. เจ้าคำศึก (เจ้าส่วยแตก)	เจ้าฟ้าของห้วย
3. เจ้าห่มฟ้า	เจ้าฟ้าหลวงแสนหวิเหนือ
4. เจ้าหนุ่ม	เจ้าฟ้าหลวงเมืองลายคำ
5. เจ้าจ๋ามทุน	เจ้าฟ้าหลวงเมืองป๋อน
6. เจ้าทุนเอ	เจ้าฟ้าหลวงสำเมืองคำ
7. ลุงผิว	ตัวแทนเจ้าฟ้าหลวงเมืองสะดู่่ง
8. ขุนพง	ตัวแทนชาวขาง (กะลีน) เมืองแสนหวิเหนือ
9. อุตุ่นเอ	เมืองคองกี
10. ลุงจ๋ามปู้	เมืองสี่ป้อ
11. อุทุนมัน	เมืองกลางเคอ
12. ลุงขุนซอ	เมืองสี่แสง-สะดู่่ง
13. เจ้าเหยียบฟ้า	เมืองแสนหวิเหนือ
14. ลุงขุนที	เมืองปางหลวง

คณะกรรมการฝ่ายเมืองขาง (กะลีน)

1. สะมา คู่หว่า สิ้นหว่าหน่อ	เมืองมิดจينا (ฮิมแก้ว)
2. เจ้าหริบ	เมืองมิดจينا (ฮิมแก้ว)
3. ดิ้น ระต่าง	เมืองมิดจينا (ฮิมแก้ว)
4. เจ้าหล่า	เมืองบ้านหม่อ
5. เจ้าหล่อน	เมืองบ้านหม่อ
6. ละบั้งกร่อง	เมืองบ้านหม่อ

คณะกรรมการฝ่ายเมืองขาง (จีน)

1. อุเหล่อมุง ผาลัม
2. อุต่องจ่าคับ ตี้ตัม
3. อุแก้วม้ง ฮักก่า

ตัวแทนรัฐบาลพม่า

อ่อง ซาน
12.2.47

ที่มา : มุลนิธิสิทธิมนุษยชนไทยใหญ่, กรณีเรื่องไทยใหญ่ พลิกตำนานนิทานเท็จของ
สามเหลี่ยมทองคำ, (ม.ป.ท., 1994), หน้า 28-30.

Dated Panglong, the 12th

February 1947

THE PANGLONG AGREEMENT, 1947

A Conference having been held at Panglong, attended by certain Members of the Executive Council of the Governor of Burma, all Saohpas and representatives of the Shan States, the Kachin Hills and the Chin Hill :

The Members of the Conference, believing that freedom will be more speedily achieved by the Shans, the Kachins and the Chins by their immediate co-operation with the Interim Burmese Government :

The Members of the Conference have accordingly, and without dissentients, agreed as follows :-

1. A representative of the Hill Peoples, selected by the Governor on the recommendation of representatives of the Supreme Council of the United Hill Peoples (SCOUHP), shall be appointed a Counsellor to the Governor to deal with the Frontier Areas.

2. The said Counsellor shall also be appointed a Member of the Governor's Executive Council, without portfolio, and the subject of Frontier Areas brought within the purview of the Executive Council by Constitutional Convention as in the case of Defence and External Affairs. The Counsellor for Frontier Areas shall be given executive authority by similar means.

3. The said Counsellor shall be assisted by two Deputy Counsellors representing races of which he is not a member. While the two Deputy Counsellors should deal in the first instance with the affairs of their respective areas and the Counsellor with all the remaining parts of the Frontier Areas, they should by Constitutional Convention act on the principle of joint responsibility.

4. While the Counsellor, in his capacity of Member of the Executive Council, will be the only representative of the Frontier Areas on the Council, the Deputy Counsellors shall be entitled to attend meetings of the Council when subjects pertaining to the Frontier Areas are discussed.

5. Though the Governor's Executive Council will be augmented as agreed above, it will not operate in respect of the Frontier Areas in any manner which would deprive any portion of these areas of the autonomy which it now enjoys in internal administration. Full autonomy in internal administration for the Frontier Areas is accepted in principle.

6. Though the question of demarcating and establishing a separate Kachin State within a Unified Burma is one which must be relegated for decision by the Constituent Assembly, it is agreed that such a State is desirable. As a first step towards this end, the Counsellors for Frontier Areas and the Deputy Counsellors shall be consulted in the administration of such areas in the Myitkyina and the Bhamo Districts as are part II Scheduled Areas under the Government of Burma Act of 1935.

7. Citizens of the Frontier Areas shall enjoy rights and privileges which are regarded as fundamental in democratic countries.

8. The arrangements accepted in this Agreement are without prejudice to the financial autonomy now vested in the Federated Shan States.

9. The arrangements accepted in this Agreement are without prejudice to the financial assistance which the Kachin Hills and the Chin Hills are entitled to receive from the revenues of Burma, and the Executive Council will examine with the Frontier Areas Counsellor and Deputy Counsellors the feasibility of adopting for the Kachin Hills and the Chin Hills financial arrangements similar to those between Burma and the Federated Shan States.

ที่มา : มุขนิธิสิทธิมนุษยชนไทยใหญ่, กรณีเรื่องไทยใหญ่ พลิกตำนานนิทานเท็จของ
สามเหลี่ยมทองคำ, (ม.ป.ท., 1994), หน้า 27.

ภาคผนวก 4

รัฐธรรมนูญของสหภาพ ปี ค.ศ.1947

ก่อนปี ค.ศ.1962 สหภาพประกอบด้วยรัฐเพียง 4 รัฐ คือ กะฉิ่น กะเหรี่ยง คณะเรเน่ และไทยใหญ่ รัฐกะฉิ่นกับกะเหรี่ยงถูกระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ไม่ให้มีสิทธิแยกตัวออกเป็นอิสระ ดังนั้น มาตรา 201 จึงนำมาใช้ได้เฉพาะสองรัฐหลัง คือ คณะเรเน่ กับไทยใหญ่

บทที่ 10

เรื่องสิทธิการแยกตัวออก

มาตรา 201 นอกจากที่ได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น ในกฎหมายรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติที่ทำขึ้นโดยอนุมาตรา 199 แล้ว ทุกรัฐมีสิทธิแยกตัวออกจากสหภาพได้ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา 202 สิทธิแยกตัวออกนี้ต้องไม่กระทำภายใน 10 ปี นับตั้งแต่วันรับรองประกาศใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญการปกครองประเทศเป็นต้นไป

มาตรา 203 (1) รัฐที่ต้องการใช้สิทธิการแยกตัวออกนี้ ต้องยึดถือมติของสภาแห่งรัฐนั้น ๆ เป็นกฎเกณฑ์ ถ้าหากสมาชิกรัฐสภาทั้งหมดลงมติสองในสามส่วน จึงเป็นเกณฑ์ตัดสินที่แน่นอน

(2) ผู้นำของมลรัฐต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ต้องรายงานเสนอไปยังประธานาธิบดีตามที่รัฐสภาลงมติ แล้วส่งขึ้นพร้อมกับสำเนาอันถูกต้อง ที่ประธานรัฐสภารับรองและเห็นชอบ

มาตรา 204 ประธานาธิบดีต้องมีคำสั่งให้จัดตั้งหน่วยจัดประชามติ เพื่อให้ทราบความต้องการของประชาชนที่เกี่ยวข้องให้แน่นอนต่อไป

มาตรา 205 การที่จะนำในการดำเนินการจัดตั้งหน่วยจัดประชามติเสียงนั้น ประธานาธิบดีต้องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ “หน่วยจัดประชามติ” ในคณะอนุกรรมการนั้น กรรมการต้องเป็นผู้แทนราษฎรของสภาพฤครั้งหนึ่ง ผู้แทนราษฎรของมลรัฐครั้งหนึ่ง

มาตรา 206 ในทุก ๆ กรณีที่เกี่ยวข้อง ในการถือสิทธิการแยกตัวออกที่ระบุไว้ในบทนี้ ทั้งหมดต้องอยู่ในกฎข้อบังคับที่วางไว้

Right of Secession

201. Save as otherwise expressly provided in this Constitution or in any Act of Parliament made under section 199, every State shall have the right to secede from the Union in accordance with the conditions hereinafter prescribed.

202. The right of secession shall not be exercised within ten years from the date on which this Constitution comes into operation.

203. (1) Any State wishing to exercise the right of secession shall have a resolution to that effect passed by its State Council. No such resolution shall be deemed to have been passed unless not less than two-thirds of the total number of members of the State Council concerned have voted in its favour.

(2) The Head of the State concerned shall notify the President of any such resolution passed by the Council and shall send him a copy of such resolution certified by the Chairman of the Council by which it was passed.

204. The President shall thereupon order a plebiscite to be taken for the purpose of ascertaining the will of the people of the State concerned.

205. The President shall appoint a Plebiscite Commission consisting of an equal number of members representing the Union and the State concerned in order to supervise the plebiscite.

206. Subject to the provisions of this Chapter, all matters relating to the exercise of the right of secession shall be regulated by law.

ที่มา : มุลนิธิสิทธิมนุษยชนไทยใหญ่, กรณีเรื่องไทยใหญ่ พลิกตำนานนิทานเท็จของสามเหลี่ยมทองคำ, (ม.ป.ท., 1994), หน้า 33-34.

ภาคผนวกที่ 5

ข้อตกลงมาเนอร์ปלוว์

ข้อตกลงในการก่อตั้งสหพันธรัฐพม่า

พม่าเป็นประเทศที่ชนชาติต่าง ๆ อาศัยอยู่รวมกันในอาณาบริเวณที่ใกล้ชิดติดต่อกันมาเป็นเวลายาวนานหลายพันปี ดินแดนแห่งนี้จึงถือว่าเป็นดินแดนที่กลุ่มชนพื้นเมืองเหล่านี้ต่างเป็นเจ้าของร่วมกัน

ต่อเมื่อโครงสร้างที่แท้จริงของสหพันธรัฐได้รับการก่อตั้งขึ้นบนฐานของความปรารถนา ร่วมกันของกลุ่มชนชาติต่าง ๆ ที่อยู่บนแผ่นดินนี้ เมื่อนั้นพม่าจึงจะมีเอกภาพและความมั่นคง และด้วยความมุ่งมั่นเช่นนี้ที่ทำให้นายพลออง ซาน และผู้นำกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ ได้ลงนาม ร่วมกันในข้อตกลงปางโหลงเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1947 แต่ข้อตกลงฉบับนี้ก็มิได้เคย ถูกนำมาปฏิบัติเลย

ทั้งนี้ เป็นเพราะพฤติกรรมอันอหังการของเผด็จการทหารของพรรคโครงการสังคม นิยมพม่า (the Burma Socialist Programme Party) และสภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐ (the State Law and Order Restoration Council) ซึ่งทำให้พลเมืองของกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ ของพม่าพากันถูกปฏิเสธที่จะได้มาซึ่งสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ นอกจากนั้น ประชาธิปไตยและ สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของประชาชนก็ถูกละเมิดด้วย ความเป็นเอกภาพของชาติได้ถูกทำลาย ลงพร้อมทั้งสงครามกลางเมืองก็ยังคงดำรงอยู่อย่างไม่บรรเทาเบาบาง

ดังนั้น พลเมืองของกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ และประชาชนทั้งหลายจะต้องช่วยกันล้มล้าง เผด็จการทางทหาร และก่อตั้งสหพันธรัฐที่แท้จริงซึ่งจะให้การคุ้มครองและรับประกันความ เสมอภาคสิทธิในการตัดสินใจด้วยตนเอง ประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานแก่ ประชาชนทั่วไป

และเพื่อให้ได้มาซึ่งความเสมอภาค เสรีภาพ ภราดรภาพ เอกภาพ ความมั่นคง ความเชื่อมั่นและพัฒนาการในสหพันธรัฐแห่งสหภาพ (Federal Union) งานหลักที่สำคัญ ของประชาชนทั่วไป คือ การล้มล้างเผด็จการ SLORC และฟื้นฟูประชาธิปไตย เสริมสร้าง สันติภาพ และการก่อตั้งสหพันธรัฐแห่งสหภาพที่แท้จริง องค์กรต่อไปนี้จึงได้มีมติร่วมกันใน ข้อตกลงที่กระทำขึ้นที่มานอร์ปלוว์ในวันที่ 31 กรกฎาคม ค.ศ.1992

1. National Coalition Government of the Union of Burma (NCGUB)
2. National League for Democracy, Liberated Area (NLD-LA)
3. Democratic Alliance of Burma (DAB) และ
4. National Democratic Front (NDF)

ข้อตกลงมานอร์ปโลว์ มีรายละเอียดดังนี้ คือ

1. เราจะต่อสู้ร่วมกันเพื่อทำลายล้างความอหังการและเผด็จการทหารของ SLORC ให้หมดสิ้นไป

2. เมื่อเผด็จการทหาร SLORC สิ้นสุดแล้ว และเมื่ออิสรภาพและสันติภาพ ได้บรรลุผล ก็จะมีการประชุมสมัชชาแห่งชาติร่วมกันระหว่างกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ ที่เป็นพลเมืองของประเทศ และทุกกลุ่มการเมืองก็จะได้มีการประชุมร่วมกัน

3. เราจะทำการร่างรัฐธรรมนูญของสหพันธรัฐแห่งสหภาพที่แท้จริง ตามความปรารถนาของกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ และประชาชนทั่วไป

4. เราจะทำตามหลักการที่ว่า จะไม่มีเชื้อชาติใดมีสิทธิพิเศษเหนือเชื้อชาติอื่น ๆ และจะไม่มีขีดจำกัดทางด้านสิทธิขั้นพื้นฐานของเชื้อชาติใด หรือชนกลุ่มน้อยใด ๆ ในสหพันธรัฐแห่งสหภาพ

5. เราจะร่วมกันก่อสร้างสหพันธรัฐแห่งสหภาพ ที่ซึ่งกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ จะพึงได้รับความเสมอภาค สิทธิในการตัดสินใจด้วยตนเอง ประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอย่างสมบูรณ์และเพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงนี้

ก) กลุ่มคะฉิ่น กะเหรี่ยง คะเรนยี (คะยาห์) ฉิ่น มอญ พม่า อะรากัน (ยะไข่) ไทยใหญ่และอื่น ๆ จะมีรัฐเชื้อชาติของตนเองที่ร่วมอยู่ในสหพันธรัฐแห่งสหภาพ

ข) รัฐเชื้อชาติจะได้มอบอำนาจบางประการให้แก่สหพันธรัฐแห่งสหภาพและอำนาจบางประการที่ซึ่งรัฐเชื้อชาติจะเป็นผู้ใช้ รวมถึงอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ

ค) สหพันธรัฐแห่งสหภาพจะประกอบด้วย 2 สภา ได้แก่ สภาเชื้อชาติ (the National Assembly) หรือสภาสูง (Upper House) และสภาผู้แทนราษฎร (the People's Assembly) หรือสภาล่าง (Lower House)

ง) ตามหลักการของรัฐบาลพลเรือนที่มีอำนาจเหนือกองทัพ กองทัพของสหพันธรัฐแห่งสหภาพและของรัฐจะต้องอยู่ภายใต้การให้คำแนะนำของรัฐบาลที่ได้รับการเลือกตั้ง

จ) อำนาจนิติบัญญัติอำนาจบริหารและหน่วยงานตุลาการของสหพันธรัฐแห่งสหภาพ จะได้รับการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน ยกเว้นอำนาจตุลาการจะเป็นอิสระ

ฉ) รัฐธรรมนูญจะถูกกำหนดในรูปแบบที่สามารถป้องกันการหวนกลับมาที่มีอำนาจของเผด็จการทหารในอนาคต

-----	-----
(ดร.เซ่ง วิน)	(อู ดัน ออง)
นายกรัฐมนตรี	เลขาธิการ
NCGUB	NLD (LA)
-----	-----
(ซอว์ โบ เมี้ยะ)	(นายสเว จิน)
ประธาน	ประธาน
DAB	NDF

ที่มา : ข้อตกลงในการก่อตั้งสหพันธรัฐพม่า, (อัครสำเนา)
พรพิมล ตรีโชติ ถอดความและเรียบเรียง

MANERPLAW AGREEMENT

Agreement to Establish a Federal Union of Burma

Burma is a country where indigenous nationalities have lived together in adjacent territories for the last several millennia. It belongs to all indigenous nationalities.

Only when a true Federal structure is established based on the desires and aspirations of all the indigenous nationalities will Burma stand united and stable. With this intention, General Aung San and indigenous leaders signed the Pang Long Agreement on February 12, 1947. But, that agreement was never enacted in practice.

Currently because of the chauvinistic behavior of the fascist military dictatorship of the Burma Socialist Programme Party (BSPP) and the State Law and Order Restoration Council (SLORC), the indigenous nationalities are deprived of their ethnic rights. Democracy and basic Human Rights of the people are also abused. National unity has been destroyed and civil war is going on unabated.

Thus, indigenous nationalities and all the peoples must topple the military dictatorship and set up a true Federal Union where equality, right of self-determination, democracy and basic Human Rights are guaranteed.

To attain equality, freedom, unity, security, fraternity, trust and development in the Federal Union, the main tasks which are necessary are to topple the SLORC military dictatorship and to establish democracy, peace and true Federal Union. To achieve these aims, the :

(1) National Coalition Government of the Union of Burma (NCGUB),
 (2) National League for Democracy, Liberated Area (NLD-LA),
 (3) Democratic Alliance of Burma (DAB), and
 (4) National Democratic Front (NDF) have resolutely agreed to the following at Manerplaw on July 31, 1992.

(1) We will struggle together to end Chauvinism and the fascist military dictatorship of the SLORC.

(2) After ending the SLORC military dictatorship and when freedom and peace are attained, a true national convention involving all indigenous nationalities and all political parties will be convened.

(3) We will draw up a true Federal Union constitution in accordance with the desires of indigenous nationalities and all peoples.

(4) We will follow the principles that no nationality shall have special privileges and no restrictions will be imposed on the basic rights of any nationality or minority in the Union.

(5) We will build a Federal Union where all indigenous nationalities enjoy equality, rights of self-determination, democracy and basic Human Rights to the fullest.

Extent. In so doing;

(a) The Kachin, Karen, Karenni, Chin, Mon, Burman, Arakan, Shan peoples and etc.,

(b) The national States will assign certain power to the Federal Union and the remaining powers will be exercised by the National States including legislative, administrative and judicial powers.

(c) The Federal Union will consist of two houses of Parliament: The National Assembly (Upper House) and the Peoples Assembly (Lower House).

(d) In accordance with the principle of civilian supremacy over the military the Federal Union and State armies will be put under the direct supervision of the Elected Governments.

(e) The legislative, administrative and judicial branches of the Federal Union Government will be checked and balanced in power, and the judiciary will be independent.

(f) The Constitution will be designed to prevent any re-emergency of chauvinism and fascist dictatorship in the future.

-----	-----
(Dr.Sein Win)	(U Tin Aung)
Prime Minister	Secretary
NCGUB	NLD (LA)
-----	-----
(Saw Bo Mya)	(Nai Shwe Kyin)
Chairman	Chairman
DAB	NDF

ภาคผนวกที่ 6

ทัศนะของผู้นำองค์กรต่าง ๆ

มารัน ปราง เสง (Maran Brang Seng)*

อดีตผู้นำองค์กรคะฉิ่นอิสระ (KIO)

มารัน ปราง เสง อดีตผู้นำขององค์กรคะฉิ่นอิสระ (Kachin Independence Organization) ผู้นำคนสำคัญขององค์กรชนกลุ่มน้อยที่ต่อสู้กับรัฐบาลพม่ามาเป็นเวลาช้านาน ได้ตัดสินใจยอมรับข้อเสนอของรัฐบาลในการหยุดยิง เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1994 หลังจากนั้นอีกเพียง 6 เดือน ปราง เสง ก็ได้เสียชีวิตลงในวันที่ 8 สิงหาคม ค.ศ.1994

ปราง เสง เกิดเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน ค.ศ.1931 ที่รัฐคะฉิ่น สนใจการเมืองตั้งแต่วัยเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยย่างกุ้งในช่วงทศวรรษที่ 1950 และได้เข้าร่วมขบวนการขององค์กรคะฉิ่นอิสระในปี ค.ศ.1962 ด้วยความสามารถของปราง เสง ทำให้เขาเลื่อนชั้นมาเป็นระดับผู้บริหารขององค์กรอย่างรวดเร็ว และได้รับตำแหน่งผู้นำองค์กรในปี ค.ศ.1976

ตลอดช่วงชีวิตการต่อสู้ของปราง เสง เขาได้ทำให้กองกำลังขององค์กรคะฉิ่นอิสระเป็นกองกำลังที่มีระเบียบวินัยสูงและมีประสิทธิภาพในการรบเป็นอย่างยิ่ง จนทหารพม่าไม่สามารถจะบุกเข้าไปในดินแดนอิทธิพลของกองกำลังคะฉิ่นได้ ปราง เสง ได้ตัดสินใจเข้าร่วมกับองค์กร NDF ในปี ค.ศ.1983 และร่วมกับองค์กร DAB ในปี ค.ศ.1988 การเข้าร่วมของ KIO ช่วยเสริมพลังให้กับองค์กรทั้งสองเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ปราง เสง ได้พิจารณาข้อเสนอ "หยุดยิง" จากรัฐบาลพม่าด้วยความปรารถนาที่จะยุติภาวะสงครามให้กับชุมชนคะฉิ่น พร้อมทั้งมีความเชื่อส่วนตัวว่า หาก KIO พิจารณาข้อเสนอหยุดยิงกับรัฐบาลแล้ว เมื่อถึงที่สุดองค์กรชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ ก็อาจจะพิจารณาทำเช่นเดียวกับ KIO ถึงแม้ความเชื่อของปราง เสง ที่ว่า การรับข้อเสนอหยุดยิงจากรัฐบาลจะเป็นการยุติภาวะสงครามในรัฐคะฉิ่นได้ แต่ก็ต้องรอเวลาในการพิสูจน์ การตัดสินใจของปราง เสง ได้ทำให้องค์กรร่วมของชนกลุ่มน้อยอ่อนไหวจนถึงขั้นยอมรับข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลพม่าอีกหลายองค์กรในเวลาต่อมา

* พรพิมล ศรีวิจิตร ถอดความและเรียบเรียงจาก BURMA DEBATE (December 1994) และ (January 1995) : 17-22.

ก่อนเสียชีวิต ปรากฏ เสียง ได้ให้นักข่าวชาวอังกฤษ คือ Martin Smith ผู้เขียนหนังสือเรื่อง Ethnic Groups in Burma และ Larry Jagan ผู้สื่อข่าว BBC สัมภาษณ์ถึงความคิดของเขาต่อปัญหาชนกลุ่มน้อยและรัฐบาลพม่า ข้อความที่ตัดตอนมาเพียงบางตอนนี้เป็นคำสัมภาษณ์ของเขาที่แสดงให้เห็นถึงความคิดในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- สมิท - ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเกิดขึ้นในพม่า คุณคิดว่า คุณจะสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของชนกลุ่มน้อยอย่างไร
- ปรากฏ เสียง - พม่าเป็นประเทศที่ประกอบไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่าง ๆ พวกเขาต่างมีความต้องการที่จะมีสิทธิในการตัดสินใจด้วยตนเองในกิจการที่เกี่ยวกับรัฐของพวกเขา ไม่ว่าจะใช้การบริหารในรูปแบบของรัฐอิสระหรือสหพันธรัฐ พวกเขา ก็ยังคงต้องการความเป็นอิสระในรัฐของตน ในการวางนโยบายและดำเนินการด้านการศึกษาและเศรษฐกิจตามแบบที่ตนเห็นสมควร ในส่วนใดที่พวกเขาไม่มีความสามารถหรือในสิ่งที่เขาต้องการความช่วยเหลือจากรัฐบาลกลาง เขาก็จะแจ้งต่อรัฐบาลเอง นอกเหนือจากนี้พวกเขาจะต้องมีอิสระในการจัดการเรื่องการศึกษาและเศรษฐกิจ ต้องมีอิสระในการใช้ภาษาของเขา และสามารถพัฒนาโครงสร้างวัฒนธรรมของตนเองได้
- สมิท - พลเอกชอ หม่อง (อดีตรัฐมนตรี SLORC) ได้กล่าวว่า เขาจะปราบปรามกองกำลังชนกลุ่มน้อยให้หมดสิ้น คุณมีความคิดเห็นต่อประเด็นนี้อย่างไร
- ปรากฏ เสียง - เราทุกคนก็ได้ประจักษ์แล้วว่า ตลอดระยะเวลา 26 ปี นายพลเนวินได้ใช้งบประมาณของประเทศไปครึ่งหนึ่งในการปราบชนกลุ่มน้อย แต่เขาก็ไม่สามารถทำสำเร็จ และถึงแม้ว่าพวกเขาจะไม่สามารถยึดนครย่างกุ้งและมัณฑะเลย์ได้ แต่เขาก็ไม่สามารถจะชนะพวกเราได้ ดังนั้น ผมจึงคิดว่า การยุติสงครามจะต้องไม่ใช่ด้วยวิธีทำสงคราม แต่ต้องเป็นการเจรจาบนโต๊ะเจรจา ทั้งนายพลชอ หม่อง และเหล่าขุนทหารต้องเจรจากับผู้นำชนกลุ่มน้อยทั้งหลายบนโต๊ะเจรจา ด้วยความปรารถนา ร่วมกันในการสร้างความเป็นเอกภาพให้ประเทศชาติของเรา และด้วยความปรารถนาที่จะทำนุบำรุงรักษาย่านเมืองอันขอบฟ้าของเรา トラบใดที่สิ่งเหล่านี้ไม่เกิดขึ้นและไม่มีการพัฒนา สงครามกลางเมืองก็จะมีวันยุติ และถ้าสงครามกลางเมืองไม่ยุติก็จะเป็นเอกภาพ และไม่มีสันติภาพ และถ้าไม่มีสันติภาพและไม่มีเอกภาพ นโยบายทางเศรษฐกิจก็จะไม่เปลี่ยนแปลงและประเทศชาติก็จะไปไม่ถึงไหน

- จากัน - ทำไมคุณจึงคิดว่า ประเด็นเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยเป็นปัญหาที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข
- ปราง เส็ง - ปัจจุบันพม่ากำลังเผชิญหน้ากับปัญหาสองประการ ประการแรก ประชาชนต้องการให้ประชาธิปไตยกลับคืนมาอีกครั้ง และประการที่สอง แม้ว่าเราจะได้ประชาธิปไตยกลับคืนมาแต่นั้นก็ไม่เป็นสิ่งที่เพียงพอ เพราะประเทศชาติยังไม่มีเอกภาพ และประเทศชาติจะมีเอกภาพได้ก็หมายความว่าปัญหาชนกลุ่มน้อยต้องได้รับการแก้ไข สงครามการเมืองได้เกิดขึ้นมาแล้วเมื่อ 40 ปีและยังคงดำรงอยู่ สิ่งที่ชนกลุ่มน้อยต้องการคือสหพันธรัฐ ดังนั้น ถ้าปัญหานี้ยังไม่ได้รับการแก้ไขประชาธิปไตยก็ไม่สามารถจะช่วยอะไรประเทศชาติได้ เจกเซน โนสมัยรัฐบาลอุ นู ในช่วงนั้นพม่าก็มีประชาธิปไตยแต่เราก็ไม่มีความเป็นเอกภาพ ทั้งนี้เป็นเพราะปัญหาชนกลุ่มน้อยไม่ได้รับการแก้ไขเหมือนดังที่ นายพลออง ซาน ตั้งใจเอาไว้.

พลตรีชอ มาย (Maj.Gen.Zaw Mai)*

ผู้นำคนใหม่ของ KIO

พลตรีชอ มาย (Maj.Gen.Zaw Mai) ผู้นำคนใหม่ของ KIO แทนปราง เสิ้ง ซึ่งมีความคิดเห็นไปในทำนองเดียวกันว่า ควรจะสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นระหว่างรัฐบาลพม่าและองค์กรชนกลุ่มน้อยรัฐบาลพม่าต้องเลิกก่อความสงบของพลเมืองที่เป็นชนกลุ่มน้อยโดยเด็ดขาดเพื่อก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีทางการเมือง องค์กรกระฉินอิสระเองมีความเชื่อในเรื่องของ “การหยุดยิง” และเชื่อว่าจะเป็นนโยบายที่ได้ผลยืนยาว อย่างไรก็ตาม พลตรีชอ มาย มีความเห็นว่า “ขณะนี้ SORC มีความพยายามอย่างยิ่งที่จะนำสันติภาพคืนมาสู่พม่า แต่หากพวกเขาเอาแต่พูดเพียงอย่างเดียวก็จะไม่ประสบความสำเร็จแต่อย่างไร พวกเขาควรจะมีความคิดที่กว้างและมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสันติภาพ SORC จะต้องยอมเสียสละบางสิ่งบางอย่างเพื่อผลตอบแทนที่กว้างใหญ่ไพศาลกว่า”

พลตรีชอ มาย มีความเห็นว่า องค์กรชนกลุ่มน้อยควรมีทัศนคติ “ทั้งรับและให้” (give and take) เหมือนเช่นที่ KIO ยอมละทิ้งการต่อสู้เพื่อเจรจายุติกับรัฐบาล และต้องยอมถอนทหารออกจากพื้นที่บางส่วนตามข้อตกลงกับ SORC ซึ่งเขาเสริมต่อไปว่า “พื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่ที่เราครอบครองมาเป็นเวลากว่า 30 ปี ที่ซึ่งทหารพม่าไม่เคยมีโอกาสรายเข้าใกล้ได้ แต่เมื่อรัฐบาลพม่าให้เราถอนกองกำลังออก เราก็ยอมทำตาม ทั้งนี้เพราะเราต้องการสันติภาพ แต่ในขณะเดียวกันฝ่ายรัฐบาลพม่าก็ต้องปรับทัศนคติต่อชนกลุ่มน้อยเสียใหม่ เพราะเท่าที่ผ่านมาฝ่าย SORC มักจะคิดว่า การทำลายล้างชนกลุ่มน้อยให้หมดไปด้วยการใช้กำลังและการกดขี่พลเมืองที่เป็นชนกลุ่มน้อยเป็นวิถีทางที่ถูกต้อง พวกเขาควรจะเปลี่ยนความคิดเสียใหม่”

* พลตรีชอ มาย เก็บความจาก อินดี เลิศเจริญโชค, The Nation (19 September 1994) : A8.

Robert Ba Zan*

เจ้าหน้าที่หน่วยส่งเสริมวิชาการของชุมชนกะเหรี่ยง

(Community Organization Academy)

ประจำกองพลที่ 4 จังหวัดมะริด-ทวาย

Robert Ba Zan เป็นบุตรของ Mahn Ba Zan ซึ่งเป็นประธานาธิบดีคนที่ 3 ขององค์การสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (ก่อนหน้านายพลโอบเม็ยะ) จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยย่างกุ้ง เคยอาศัยอยู่ในบริเวณ Delta หรือที่ราบลุ่มแม่น้ำอิระวดี ร่วมต่อสู้กับ KNU มาตลอดก่อนจะย้ายมาอยู่บริเวณชายแดน ปัจจุบันเป็นหัวหน้าหน่วยส่งเสริมการศึกษาของชุมชนกะเหรี่ยงในเขตมะริด-ทวาย

1) ความสามารถในการทำสงครามระหว่างทหารพม่าและทหารกะเหรี่ยงเป็นอย่างไร

Robert Ba Zan - ทหารกะเหรี่ยงแบ่งออกเป็น 7 กองพันกระจายอยู่ทั่วไปในรัฐมอญและรัฐกะเหรี่ยง ได้รับการสนับสนุนจากชาวบ้านเป็นอย่างดีในช่วงแรกของการต่อสู้ในช่วงทศวรรษที่ 1970, 1980 พื้นที่เต็มไปด้วยป่าเขา กองทัพส่วนใหญ่เดินทางด้วยเท้า ไม่มีถนนหนทาง ทหารพม่าก็ต้องเดินทางด้วยเท้าเช่นกัน และต้องอาศัยแผนที่ตลอดเวลาเมื่อมาต่อสู้กับทหารกะเหรี่ยง ขณะที่ทหารกะเหรี่ยงจะชำนาญและจัดเจนในพื้นที่ของตนมากกว่าจึงเป็นฝ่ายได้เปรียบทหารพม่า แต่มาในช่วงทศวรรษที่ 1980 ทหารพม่าเป็นฝ่ายได้เปรียบเพราะมีอาวุธที่ดีกว่า

2) ทหารพม่าได้เปรียบทหารกะเหรี่ยงหรือไม่ในการรบปัจจุบัน

Robert Ba Zan - ไม่ได้เปรียบไปกว่าดังที่เข้าใจ ทหารพม่าอาจจะช่วงชิงพื้นที่ได้มากกว่า แต่ไม่ได้หมายความว่าทหารพม่าจะได้เปรียบกว่าทหารกะเหรี่ยง เพราะทหารกะเหรี่ยงใช้วิธีจรยุทธ์ “ตีหัวแล้ววิ่งหนี” (hit and run) ซึ่งยังใช้การได้

* พรพิมล ศรีชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม ค.ศ.1996

3) โอกาสที่ทหารกะเหรี่ยงจะยอมแพ้ทหารพม่ามีบ้างหรือไม่

Robert Ba Zan - KNU จะไม่ยอมใช้คำว่า “ยอมแพ้” ไม่มีคำคำนี้ในพจนานุกรมของกะเหรี่ยง ในการรบทหารกะเหรี่ยงมีอยู่ 2 คำเท่านั้น คือ ชัยชนะหรือยอมตาย ทั้งนี้เพราะกะเหรี่ยงมีศักดิ์ศรี เราจะไม่ยอมเป็นทาสของทหารพม่าเด็ดขาด และนั่นเป็นเหตุผลว่าทำไมเราจึงยังคงต่อสู้ต่อไป เราไม่มีวันจะยอมแพ้เด็ดขาด เราจะต่อสู้ต่อไปจากชนรุ่นหนึ่งไปยังชนอีกรุ่นหนึ่ง เราจะยังคงสู้ต่อไป

4) ชุมชนกะเหรี่ยงให้การสนับสนุน KNU เพียงใด

Robert Ba Zan - ชุมชนกะเหรี่ยงต้องอยู่ในสภาวะสงครามมาเป็นเวลายาวนานกว่า 40 ปี ตลอดเวลาอันยาวนานนี้ทุกคนต้องเผชิญกับความลำบาก แต่ทุกคนก็ให้การสนับสนุนกองกำลังของ KNU เป็นอย่างดี เพราะองค์กรนี้ให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือชุมชนกะเหรี่ยง พวกเขาจึงยินยอมเสียสละสนับสนุนเสบียงให้กับ KNU และสำหรับบ้านที่มีลูกชายหลายคนก็เสียสละให้ลูกชายมาเป็นทหาร เพราะชาวบ้านเหล่านี้ตระหนักดีว่า ถ้า KNU ไม่สู้ พวกเขาจะต้องตาย KNU อยู่ได้เพราะการสนับสนุนของมวลชน ถ้าปราศจากการสนับสนุนของชุมชนกะเหรี่ยงแล้ว KNU ก็อยู่ไม่ได้ และเพื่อเป็นการตอบแทนทหารกะเหรี่ยงก็ต้องรับใช้ประชาชน ปัจจุบันชาวกะเหรี่ยงมีทั้งหมดประมาณ 7 ล้านคน ในจำนวนนี้ 2 ใน 3 อยู่ในบริเวณลุ่มแม่น้ำอิระวดี ที่เหลืออยู่ตามบริเวณชายแดน จัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น 20 อำเภอ ชาวกะเหรี่ยงเหล่านี้ให้การสนับสนุนแก่พวกเรา

5) สถานการณ์ของกะเหรี่ยงในบริเวณ Delta (บริเวณลุ่มแม่น้ำอิระวดี) เป็นอย่างไรบ้าง

Robert Ba Zan - สิ้นหวัง เพราะตามกฎหมายของ SLORC คือ การกลืนเผ่าพันธุ์ให้เป็นชาวพม่า ไม่มีการใช้ภาษากะเหรี่ยงในโรงเรียน ดังนั้นคนกะเหรี่ยงประมาณร้อยละ 90 ไม่สามารถพูดหรือเขียนภาษากะเหรี่ยงได้ แต่อย่างไรก็ตาม พวกเขาก็ยังยืนยันความเป็นกะเหรี่ยงอย่างเหนียวแน่น

6) กระเหรี่ยงแถบ Delta และกระเหรี่ยงแถบชายแดนติดต่อกันอย่างไร

Robert Ba Zan - ไม่มีมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองระหว่างกระเหรี่ยงสองกลุ่มนี้เลย เพราะการควบคุมของรัฐบาลพม่าเข้มมาก สิ่งเดียวที่ยังคงอยู่ คือ ความเป็นคนกระเหรี่ยงเอาไว้ จึงกล่าวได้ว่า กระเหรี่ยงที่ทำการเคลื่อนไหวทางการเมือง มีเพียง 1 ใน 3 ของประชากรกระเหรี่ยงทั้งหมด

7) อาณาเขตของกระเหรี่ยงครอบคลุมบริเวณใดบ้าง

Robert Ba Zan - จากตองอูถึงเกาะสอง (Victoria Point) กินอาณาเขตบางส่วนของรัฐมอญในเขตเมาะตะบันและเมาะละแหม่ง ทวาย มะริด ในส่วนที่เป็นเขตมอญมีประชาชนทั้งมอญและกระเหรี่ยงอยู่ด้วยกัน และถึงแม้ว่าปัจจุบันมอญจะหยุดยิงกับรัฐบาลแล้ว แต่มอญกับกระเหรี่ยงก็ยังคงเป็นมิตรกันอยู่ เพราะเราต่างก็เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ และถึงแม้ว่ามอญจะหยุดยิงกับรัฐบาลพม่าก็เป็นเพียงแค่การหยุดยิงเท่านั้น ยังไม่ได้มีการพูดถึงสิทธิของชนกลุ่มน้อยแต่อย่างไร

8) คุณเห็นด้วยหรือไม่ว่า ถ้ารัฐบาลพม่าไม่รักษาสัญญาที่ให้ไว้กับกลุ่มมอญก็จะมีการสู้รบกันอีกต่อไป

Robert Ba Zan - เดียวนี้ก็ยังไม่มียุทธของชนกลุ่มน้อยอยู่ ดังนั้น ถ้าคุณอยากจะพูดเรื่องการเมืองคุณต้องเข้าไปพูดในสมัชชาแห่งชาติที่กำลังร่างรัฐธรรมนูญกันอยู่

9) คิดอย่างไรกับกลุ่มที่มีการตกลงหยุดยิงไปแล้ว

Robert Ba Zan - ผมไม่อยากจะเรียกว่าเป็นการหยุดยิง อยากจะเรียกเป็นการหยุดยิงชั่วคราวมากกว่า กลุ่มที่หยุดยิงไปแล้ว เช่น องค์กระฉะฉินอิสระ (KIO) เดียวนี้รัฐบาลพม่าได้ส่งทหารพม่าเข้าไปอยู่ในรัฐคะฉิ่นถึง 30 กองร้อยแล้ว แต่คะฉิ่นเองไม่สามารถจะทำอะไรได้ ทหารคะฉิ่นบางคนไม่พอใจ เพราะดูเหมือนว่าคะฉิ่นเป็นฝ่ายเสียเปรียบทุกอย่าง KIO ไม่สามารถเคลื่อนไหวทางการเมืองได้เลย ไม่สามารถฝึกทหารได้ ไม่สามารถเก็บภาษีจากพลเมืองของตนได้ และถ้าจะเดินทางไปไหนต้องรายงานให้ทหารพม่าทราบ ไม่มีอิสรภาพเลย พวกกระเหรี่ยงเองก็รู้ว่าคะฉิ่นเผชิญ

กับความลำบากอย่างไรบ้าง เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นในเมืองซิดด้วย (Sittwe) รัฐอะวากันเช่นกัน รัฐบาลพม่าได้ส่งทหารเข้าไปประจำการถึง 30 กองร้อย (แต่เดิมมีเพียงแค่ 3 กองร้อยเท่านั้น) และบริเวณเขต ตะนาวศรี (Tenassarim Division) ก็มีทหารพม่าอยู่ถึง 30 กองร้อย เช่นกัน จึงดูเหมือนว่าทหารพม่าควบคุมพื้นที่ไปทั่วเขตอิทธิพลของ ชนกลุ่มน้อยไปเกือบหมดแล้ว ทั้งเป็นเครื่องยืนยันว่ารัฐบาลพม่าชุดนี้ เป็นรัฐบาลทหารโดยแท้จริง และมีความต้องการจะควบคุมประเทศด้วย กำลังทหาร เป้าหมายของรัฐบาลพม่าคือขยายกองทัพให้มากถึง 500,000 คนให้ได้ เมื่อมีกองทัพใหญ่ก็ต้องมีเงินมาสนับสนุนกองทัพมาก ผมจึงอยากขอร้องให้ประเทศไทยและประเทศในอาเซียน หยุดให้การ สนับสนุนรัฐบาลพม่าด้านเศรษฐกิจเสียที สำหรับกะเหรี่ยงแล้ว ถือว่า คัมภีร์เป็นแนวหน้าด้านตะวันตกของประเทศไทย ชาวกะเหรี่ยงผูกพัน กับชาวไทยมากกว่า เราสองเชื้อชาติต่างก็ถือว่าเป็นพี่น้องกัน ครอบครัวยุคหนึ่ง แม่บ้านเจ้าพระยาและแม่บ้านสาละวินยังคงไหลริน ความเป็นพี่น้องของ ไทยและกะเหรี่ยงก็ไม่มีวันเสื่อมสลาย ผมจึงอยากขอร้องให้รัฐบาล ไทยทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกะเหรี่ยงอีกครั้งก่อนที่จะมีการ เปลี่ยนแปลง ชาวกะเหรี่ยงอยู่ตามชายแดนไทย-พม่ามาเป็นเวลาช้านาน หลายชั่วอายุคน รัฐบาลอาจเปลี่ยนแปลงนโยบายได้ แต่ความผูกพันของ ชาวกะเหรี่ยงต่อคนไทยก็ไม่เคยเปลี่ยน กะเหรี่ยงไม่เคยโจมตีไทยทั้งใน อดีตและในอนาคต กะเหรี่ยงจะไม่มีวันทำเช่นนั้น

10) สถานการณ์ของรัฐไทยใหญ่เป็นอย่างไรบ้าง

Robert Ba Zan - ถึงขุนสาจะยอมจำนนต่อรัฐบาลพม่าไปแล้ว แต่ทหารไทยใหญ่วรรวมทั้ง ทหารหัวและโกกยังต่อสู้กับรัฐบาลพม่าอยู่ ถึงแม้ว่าทหารหัวและโกกจะมี ชื่อด้านการปลุกฝิ่นและการค้าฝิ่น เดิมชาวบ้านไม่ปลุกฝิ่นแต่ก็จำเป็นต้องปลุกเพราะพื้นที่ไม่เหมาะที่จะปลุกข้าว เมื่อทำอาชีพอื่นไม่ได้จึงต้อง ปลุกฝิ่นอย่างเดียว ถึงแม้ว่าผมจะไม่เห็นด้วยกับการค้าฝิ่นแต่ก็เข้าใจ พวกเขาดี เขาเองก็มีชะตากรรมไม่ต่างกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ

11) คุณมองอนาคตของ KNU และรัฐบาลพม่าอย่างไร

Robert Ba Zan - ครอบครัวยังไม่มีความเสมอภาคระหว่างชาวพม่าและชนกลุ่มน้อย ก็ที่ยังไม่มีความสงบ ยังคงมีสงครามต่อไป KNU อบรมชาวกะเหรี่ยงทุกคนว่า สำหรับชาวกะเหรี่ยงนั้นมีทางเลือกอยู่สองทางเท่านั้น คือ ชัยชนะหรือความตาย (Victory or Death) กะเหรี่ยงจะไม่มีวันยอมแพ้ เราสู้มาแล้วกว่า 50 ปีและเราจะสู้ต่อไป

12) คิดอย่างไรกับการเจรจากับรัฐบาลพม่า

Robert Ba Zan - KNU ตระหนักดีว่าเราจำเป็นต้องลงเจรจากับรัฐบาลพม่า แต่เรากียังคงยืนยันในเงื่อนไขที่ต้องให้มีการเจรจาเรื่องการเมืองซึ่ง SLORC เองก็คงยอมรับไม่ได้ การเจรจาก็เป็นส่วนหนึ่งของการต่อสู้ แต่เราก็ไม่หวังอะไรมาจากการเจรจານี้ และสิ่งที่แน่นอน คือ กะเหรี่ยงจะไม่มีวันละทิ้งอุดมการณ์ของตน ถ้าเราไม่เข้าสู่โต๊ะเจรจากับ SLORC ชุมชนโลกจะเข้าใจผิดว่าเราต้องการสันติภาพ เราจึงไปเจรจาทั้ง ๆ ที่รู้ว่าจะไม่ได้ผลอะไรเลย เราต้องการความเสมอภาคและความเป็นอิสระในการบริหารรัฐของเราเอง แต่รัฐบาลพม่าคงยอมรับไม่ได้

13) ทราบว่ารัฐกะเหรี่ยงมีทรัพยากรมาก KNU มีแผนในการพัฒนาทรัพยากรนี้อย่างไร

Robert Ba Zan - รัฐกะเหรี่ยงมีสินแร่ที่มีค่ามากมาย อาทิ ทอง วุลแฟรม ดีบุก หินอ่อน และอัญมณี ดังนั้น ถ้ากะเหรี่ยงสามารถบริหารงานของรัฐตนเองได้ เราสามารถพัฒนาพื้นที่ของเราให้เจริญรุ่งเรืองได้ เพราะเรามีกระแสไฟฟ้าที่เปลี่ยนเป็นกระแสไฟฟ้าได้ที่อำเภอคองอูและผาอานก็มีน้ำมัน นอกจากนี้ ยังมีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยไม้มีค่าอีกมากมาย

14) รัฐบาลพม่าเองก็คงทราบความสมบูรณ์ของรัฐกะเหรี่ยง ดังนั้นจึงพยายามที่จะเข้าครอบครองรัฐกะเหรี่ยง

Robert Ba Zan - เป็นเรื่องแน่นอนที่รัฐบาลพม่าอยากจะครอบครองรัฐกะเหรี่ยง เพราะตามความคิดของรัฐบาลพม่าไม่ต้องการให้มีรัฐชนกลุ่มน้อย ต้องการให้มีเพียงประเทศพม่าหรือรัฐเดียวเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ จึงทำลายล้าง

วัฒนธรรมชนกลุ่มน้อย ด้วยการทำสาขาวรรณกรรม (literature) ภาษา (language) และวัฒนธรรม (culture) เพียงเท่านี้ต่อไปก็ไม่เหลืออะไร นอกจากนี้ ยังใช้วิธีการแต่งงานกับชาวกะเหรี่ยง ดังเช่นที่ใดที่กองทัพพม่าไปตั้งค่ายก็จะให้แต่งงานกับลูกสาวในหมู่บ้านนั้น ถ้าใครได้แต่งงานกับลูกสาวของผู้นำท้องถิ่นก็จะได้รับการเลื่อนชั้น นั่นเป็นเหตุผลว่าทำไมทหารพม่าจึงสนใจจะแต่งงานกับสาวกะเหรี่ยง เพราะเมื่อแต่งงานแล้วก็ต้องไปอยู่กับครอบครัวของชาวพม่า ก็จะไม่มีโอกาสพูดหรือใช้วิถีชีวิตแบบกะเหรี่ยงอีกต่อไป เป็นวิธีการกลืนชาติของชาวพม่าที่อันตรายนี่สุด วิธีนี้ไม่ได้ใช้เฉพาะกับชาวกะเหรี่ยงแต่ใช้กับชนกลุ่มน้อยทุกเผ่าพันธุ์

Saw David Taw*

เจ้าหน้าที่ด้านการต่างประเทศขององค์กรสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU)

ถาม : คิดอย่างไรกับกลุ่มที่มีการตกลงหยุดยิงไปแล้ว

Saw David Taw - มีความเห็นเช่นเดียวกับ Mahn Robert Zan คือ การเจรจาหยุดยิงกับรัฐบาลพม่าเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการต่อสู้ แต่คงไม่มีผลสืบหน้าอย่างไร เพราะรัฐบาลพม่าไม่ต้องการสงบศึกกับชนกลุ่มน้อยจริง ๆ แต่ต้องการจะมีอิทธิพลเหนือชนกลุ่มน้อย และแม้จะดูเหมือนว่าจะมีความต่างในทางปฏิบัติระหว่างพลโทจิ้น หยุ่น (Khin Yunt) เลขานุการ SLORC หมายเลข 1 และพลเอกหม่อง เอ (Maung Aye) รองประธาน SLORC และผู้บัญชาการทหารบก แต่ความคิดของผมแล้ว เขาทั้งสองต่างก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน

* พรพิมล ตรีโชติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน ค.ศ.1996

Khun Okker***สมาชิกฝ่ายเลขาธิการ NCUB**

- Khun Okker - ขณะนี้ทั้งชนกลุ่มน้อยและชาวพม่าบางส่วนต่างก็ทำงานร่วมกันเพื่อสร้างสรรค์ความเป็นเอกภาพของประเทศพม่า เมื่อพม่าสงบศึกจากสงครามควรมีการจัดการและแก้ไขปัญหาคความไม่เสมอภาคระหว่างชาวพม่าและชนกลุ่มน้อย การที่ชนกลุ่มน้อยและชาวพม่าได้มีโอกาสทำงานร่วมกันในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ดี เพราะจะทำให้มีความเข้าใจกันมากขึ้น สามารถช่วยกันแก้ไขความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติให้หมดไป

* พรพินท ศรีโชติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน ค.ศ.1996

ภาคผนวกที่ 7

ประวัติ นายพลสเว จิน ผู้กอบกู้เอกราชชาติมอญ

นายพลสเว จิน (Shwe Kyin) ผู้นำพรรคมอญใหม่ นายพลสเว จิน เกิดปี ค.ศ.1913 (พ.ศ.2456) ที่เมืองสะเทิม ประเทศมอญ บิดาชื่อนายอูสเวปอง และมารดานางคอสเวมิ บิดาเป็นเจ้าหน้าที่ที่ดินเมืองสะเทิม

การศึกษา

Methodist Highschool เมืองย่างกุ้ง จบศิลปศาสตรในปี ค.ศ.1933 ขณะศึกษา เป็นผู้นำดีเด่นทางวิชาการทหาร มีความรู้ภาษาเยอรมัน มีความรู้พิเศษทางตัวเลขและพิมพ์ดีด จึงได้ทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ของเลขานุการคณะรัฐบาลพม่าจนกระทั่งเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ.1941-1945)

รับราชการทหารเรือ

ประจำเรือรบอังกฤษครั้งแรก ณ กรุงย่างกุ้ง เคยโจมตีกองทัพอู๋ปุ่นเมื่อปี ค.ศ.1941 และลาออกปี ค.ศ.1942

ในระหว่างที่อู๋ปุ่นยึดมอญ-พม่า นายสเว จิน ได้ทำงานใต้ดินต่อต้านอู๋ปุ่นร่วมกับ น้องชายอีกคน จนกระทั่งน้องชายถูกอู๋ปุ่นจับและถูกฆ่าตายในปี ค.ศ.1945

นายสเว จิน ตั้งสมาคมมอญเป็นประธานสันนิบาตต่อต้านอู๋ปุ่น ต้องการอิสระใน แผ่นดินมอญ ต้องการประเทศมอญ

เมื่ออังกฤษรบชนะอู๋ปุ่น นายสเว จิน ได้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎร แต่พม่า ครอบงำบังคับโดยอังกฤษ หักหลังโกงสิทธิ์ของคนมอญ คนมอญเลยไม่มีสิทธิ์เข้าสภา

ปี ค.ศ.1948 นายกรัฐมนตรีอู๋ นู ได้เชิญผู้นำมอญนายสเว จิน ขอเจรจาขอสิทธิ 7 ข้อ เช่น สิทธินับถือศาสนาพุทธ และตั้งรัฐอิสระปกครองตนเอง

ดังนั้น จึงเตรียมการประชุมเพื่อแบ่งการปกครองตั้งรัฐมอญอิสระในเดือนสิงหาคม ค.ศ.1947 สำนักงานอยู่ที่เมืองเมาะละแห่ง นายสเว จิน ได้รับเลือกเป็นประธานพรรคหรือ หัวหน้าพรรคสันนิบาตเพื่อเอกราชมอญ แต่ต่อมากะเหรี่ยงจะขอรัฐร่วมกับมอญด้วยจึงทำ สัญญาต่อกัน พม่าไม่ยอมกะเหรี่ยงแต่จะให้รัฐแกมมอญ

เมื่อตกลงกันไม่ได้ พม่าส่งปราบปรามรวมทั้งกะเหรี่ยงและมอญโดยเด็ดขาด พม่าจับนายสเว จิน และพวก รวม 17 คนเข้าคุกที่เมืองเมาะละแหม่ง เมื่อมอญถูกจับ กะเหรี่ยงก็ช่วยเหลือผู้นำมอญทั้ง 17 คนออกจากคุกได้หลังจากติดคุกอยู่ 3 วัน

ต่อมามอญเรียกร้องขอร้องตั้งรัฐมอญ พรมแดนตะนาวศรี พะโค (หงสาวดี) และอิระวดี

ปี ค.ศ.1948 เลขานุการพรรคสันนิบาตเพื่อเอกราชมอญถูกฆ่าในเมืองเมาะละแหม่ง โดยหน่วยตำรวจทหารของรัฐบาลพม่า

รัฐบาลพม่าได้จับกุมนายสเว จิน ครั้งที่ 2 เมื่อปี ค.ศ.1949 ถูกจับขังที่เมืองมัณฑะเลย์เป็นเวลา 4 เดือน

และถูกจับอีกครั้งที่ 3 จนปี ค.ศ.1951 ให้ออกจากคุกถูกกักบริเวณอยู่ในเมืองย่างกุ้งอีกเป็นเวลา 1 ปี

ปี ค.ศ.1952 นายสเว จิน เดินทางจากย่างกุ้งเข้าป่าดินแดนมอญ เพื่อต่อสู้พม่าให้กับเอกราชในเทือกเขาตะนาวศรี

นายพลสเว จิน ได้สถาปนาพรรคมอญใหม่เมื่อปี ค.ศ.1958 เรียกว่า “The New Mon State Party” (NMSP)

2 มีนาคม ค.ศ.1962 นายพลสเว จิน ยึดอำนาจรัฐบาลนู นู จนถึงปัจจุบันนี้รวม 33 ปี รวมเวลาที่นายพลสเว จิน เรียกร้องเอกราชมอญและเข้าป่าเมื่อสิงหาคม ค.ศ.1947 รวม 49 ปี

ปัจจุบัน

นายพลสเว จิน อายุ 83 ปี ค.ศ.1996

ที่มา : เพิ่ม กรอบทอง, นาวาเอก, “เรื่องจริง เรื่องสั้น...ระลึกบรรพบุรุษมอญ” ข้าราชการมอญ
2 (มีนาคม-เมษายน 2539) : 3.

ภาคผนวกที่ 8

สภาพีนฟูกฎและระเบียบแห่งรัฐ

ชื่อ	ตำแหน่งทางการเมือง / ทหาร
1. พล.อ. อาวุโส ดาน ฉ่วย	ประธานฯ นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด
2. พล.อ. หม่อง เอ	รองประธานฯ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก
3. พล.ร.ท. หม่อง หม่อง ซิ่น	กรรมการ รองนายกรัฐมนตรี
4. พล.ร.ท. ตัน ทุน	กรรมการ รองนายกรัฐมนตรี
5. พล.ร.ท. โพน มั่น	กรรมการ ประธานคณะกรรมการธิการความมั่นคงและการจัดการ
6. พล.ท. อ่อง เย จ่อ	กรรมการ สมาชิกคณะกรรมการความมั่นคงและการจัดการ
7. พลโท เชน อ่อง	กรรมการ รัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรม (I)
8. พลโท ชิต ส่วย	กรรมการ รัฐมนตรีกระทรวงป่าไม้
9. พลโท จ่อ บา	กรรมการ รัฐมนตรีกระทรวงการท่องเที่ยว
10. พลโท หม่อง ทิน	กรรมการ รัฐมนตรีกระทรวงพัฒนาการชายแดนและเชื้อชาติ
11. พลโท เอ่ ต่อง	กรรมการ รัฐมนตรีกระทรวงแรงงาน
12. พลโท มั่น อ่อง	กรรมการ รัฐมนตรีกระทรวงเกษตร
13. พลโท เมียะ ทิน	กรรมการ รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย
14. พลโท คุณ จี	กรรมการ รัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์
15. พลโท เมียว ชุ่น	กรรมการ รัฐมนตรีกระทรวงศาสนา
16. พลโท หม่อง ลา	กรรมการ รัฐมนตรีกระทรวงนครจคนเข้าเมืองและทรัพยากรมนุษย์

17. พลโท จ่อ มิน	กรรมการ รัฐมนตรีกระทรวงเหมืองแร่
18. พลตรี โซ มั่น	กรรมการ รัฐมนตรีกระทรวงสังคมสงเคราะห์
และการตั้งถิ่นฐานใหม่
19. พลตรี ยาน ลิน	กรรมการ ไม่มีตำแหน่งทางการเมือง
20. พลโท คิน หยุ่น	เลขานุการ - 1 เจ้ากรมข้าวทหารและผู้อำนวยการ
สถาบันยุทธศาสตร์
21. พลโท ดิม อู	เลขานุการ - 2 เสธ. ทบ. / หม. สนง ปก. พิเศษ ที่ 1

ที่มา ศูนย์เอกสารและงานวิจัย (Documentation and Research Centre) องค์กรแนวร่วม
นักศึกษาประชาธิปไตยพม่า (All Burma Student Democrate Front) 1 ตุลาคม 1995

STATE LAW AND ORDER RESTORATION COUNCIL

1. Sr.Gen Than Shwe	Chairman	Prime Minister Commander-in-Chief of Defence Service Minister for Defence
2. Gen Maung Aye	Vice-Chairman	Deputy Commander-in- Chief of Defence Service
3. Vice-Adm.Maung Maung Khin	Member	Deputy Prime Minister
4. Lt-Gen. Tin Htun	Member	Deputy Prime Minister
5. Lt-Gen.Phone Myint	Member	Chairman of Security & Management Committee
6. Lt-Gen.Aung Ye Kyaw	Member	Member of Security & Management Committee
7. Lt-Gen.Sein Aung	Member	Minister for Industry No.1
8. Lt-Gen.Chit Swe	Member	Minister for Forestry
9. Lt-Gen.Kyaw Ba	Member	Minister for Hotel & Tourism
10. Lt-Gen.Maung Thint	Member	Minister for Progress of Border Area & National Race & Development
11. Lt-Gen.Aye Thaug	Member	Minister for Labor
12. Lt-Gen.Myint Aung	Member	Minister for Agriculture
13. Lt-Gen.Mya Thin	Member	Minister for Interior Affairs
14. Lt-Gen.Htun Kyi	Member	Minister for Trade
15. Lt-Gen.Myo Nyunt	Member	Minister for Religious Affairs

16. Lt-Gen.Maung Hla	Member	Minister for Immigration & Manpower
17. Lt-Gen.Kyaw Min	Member	Minister for Mine
18. Maj-Gen.Soe Myint	Member	Minister Social Welfare & Resettlement
19. Maj-Gen.Nyan Lin	Member	No Portfolio
20. Lt-Gen.Khin Nyunt	Secretary-1	Director of Defence Special Intelligence Director of Military Strategy Study
21. Lt-Gen.Tin Oo	Secretary-2	Chief of Staff Special Operation No.1 Com- mander

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

ชื่อ	ตำแหน่ง
1. พล.อ. อาวุโส ดาน ฉ่วย	นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
2. พล.ร.ท. หม่อม หม่องจิ้น	รองนายกรัฐมนตรี
3. พล.ร.ท. ทิน ดุน	รองนายกรัฐมนตรี
4. พล.ร.ท. เส่ง อ่อง	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม -1
5. พล.ท. ซิด ส่วย	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงป่าไม้
6. พล.ท. มิน อ่อง	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร
7. พล.ท. จ่อ บา	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงโรงแรมและการท่องเที่ยว
8. พล.ท. หม่อม ดิน	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาชายแดนและเชื้อชาติ
9. พล.ท. เมี้ยะ ดั้น	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
10. พล.ท. จ่อ มิน	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเหมืองแร่
11. พล.ท. ดุน จี	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
12. พล.ท. เอ่ ต้อง	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน
13. พล.ท. เมี้ยว ยุ้น	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศาสนา
14. พล.ท. เต็ง วิน	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
15. พล.ท. มิน เต็ง	รัฐมนตรีว่าการประจำสำนักสภาฟื้นฟูบูรณะแขวง
16. พล.ท. หม่อม ละ	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงตรวจคนเข้าเมืองและประชากร
17. อุ อ่อง จอ	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
18. พันเอก เป้ เต็ง	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
19. พันเอก วิน เส่ง	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการขนส่งทางรถไฟ
20. พันเอก คิน หม่อม เต็ง	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน
21. อุโซ่ ต้า	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม 1 ปรายณีย์ และโทรเลข
22. อุ ทั้น อ่อง	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสหกรณ์
23. พล.ร.ท. ดั้น ยุ้น	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
24. พล.ต. จ่อ ดั้น	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม - 2

25. พล.ต. โส มีน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสวัสดิการสังคมบรรเทาทุกข์ และการตั้งถิ่นฐานใหม่
26. พล.ต. เอ๋ จ้อ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงประชาสัมพันธ์
27. พล.ต. ชอ ทุน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงก่อสร้าง
28. พลจัตวา วิน ทิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและสรรพากร
29. พลจัตวา เดวิด อาเบล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวางแผนและพัฒนาเศรษฐกิจ แห่งชาติ
30. พลจัตวา หม่อง หม่อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงปศุสัตว์และการประมง
31. พลจัตวา ต่อง มั่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
32. พลจัตวา เมี้ยว ทัน รัฐมนตรีประจำสำนักประธานสภาพื้นฟูภาวะเบียบแห่งรัฐ
33. พลจัตวา ลุน หม่อง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
34. พันเอก เป่ เท่ง รัฐมนตรีสำนักนายกรัฐมนตรี
35. พันเอก ดัน ฉ่วย ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
36. คิน หม่อง ยิน รัฐมนตรีช่วยประจำสำนักรองนายกรัฐมนตรี
37. พลจัตวา ดิน อาย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงโรงแรมและการท่องเที่ยว
38. พลจัตวา หม่อง จี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสังคมสงเคราะห์ บรรเทาทุกข์และการตั้งถิ่นฐานใหม่
39. พ.อ. ดิน เล่ง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
40. พ.อ. อ่อง ทอง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
41. พ.อ. ถิ่น ชิน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
42. พ.อ. จี หม่อง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
43. ดร. ทัน หยุ่น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
44. พ.อ. หยุ่น ส่วย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
45. พ.อ. ทัน หยุ่น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม - 1
46. อุ ชอ ดุน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม - 2
47. อุ อ่อง โพน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงป่าไม้
48. อุ อ่อง เคง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงปศุสัตว์และการประมง
49. พันโท โซ ยุ้น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
50. พ.อ. อ่อง คิน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการศาสนา

51. อู จ้อ ทิน	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาชายแดนและเชื้อชาติ
52. พ.อ. วิน เล่ง	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเหมืองแร่
53. อู มั่น เท่ง	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเหมืองแร่
54. อู ทิน เล่ง	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร
55. พันโท ชัน ไว	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
56. พันโท เท่ง เล่ง	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงข่าวสารข้อมูล
57. อู ทับ ดุน	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพลังงาน
58. พลเอก อ่อง ซาน	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงก่อสร้าง
59. อู จ้อ อาย	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงาน
60. อู วิน เน่ง	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังและสรรพากร

ที่มา ศูนย์เอกสารและงานวิจัย (Documentation and Research Centre) องค์กรแนวร่วม
นักศึกษาประชาธิปไตยพม่า (All Burma Student Democrate Front) 1 ตุลาคม 1995

CABINET MEMBERS OF THE SLORC

NAME	POSITION
1. Sr.Gen Than Shwe	Prime Minister and Defence
2. V.Adm.Maung Maung Khin	Deputy Prime Minister
3. Lt-Gen.Tin Tun	Deputy Prime Minister
4. Lt-Gen.Sein Aung	Industry-1
5. Lt-Gen.Chit Shwe	Forestry
6. Lt-Gen.Myint Aung	Agriculture
7. Lt-Gen.Kyaw Ba	Hotel & Tourism
8. Lt-Gen.Maung Thint	Border Areas Development
9. Lt-Gen.Mya Thinn	Home
10. Lt-Gen.Kyaw Min	Mines
11. Lt-Gen.Tun Kyi	Trade
12. Lt-Gen.Aye Thaung	Labor
13. Lt-Gen.Myo Nyunt	Religious Affairs
14. Lt-Gen.Thien Win	Transport
15. Lt-Gen.Min Thien	Office of the Chairman of SLORC
16. Lt-Gen.Maung Hla	Imigration and Population
17. Ohn Gyaw	Foreign
18. (Ex-Lt-Col) Pang Aung	Education
19. (Ex-col) Win Sein	Rail Transport
20. (Ex-Lt-Col) Khin Maung Thein	Energy
21. Soe Tha	Communication, Post & Telegraph
22. Than Aung	Co-operative
23. V-Adm.Than Nyunt	Health
24. Maj-Gen.Kyaw Than	Industry-2
25. Maj-Gen.Soe Myint	Social Welfare & Resettlement
26. Maj-Gen.Aya Kyaw	Information

27. Maj-Gen.Saw Tun	Construction
28. Brig-Gen.Win Tin	Finance & Revenue
29. Brig-Gen.David Abel	Planning & Economic Development
30. Brig-Gen.Maung Maung	Livestock & Fisheries
31. Brig-Gen.Thaug Myint	Culture
32. Brig-Gen.Myo Thant	Office of the Chairman of SLORC
33. Brig-Gen.Lun Maung	Prime Minister's Office
34. Col.Pe Thein	Prime Minister's Office
35. (Ex-col) Than Shwe	Prime Minister's Office
36. Khin Maung Yin	Deputy Prime Minister's Office
37. Brig-Gen.Tin Aye	Deputy Minister (Tourism)
38. Brig-Gen.Maung Kyi	Deputy Minister (Social Welfare)
39. Col.Tin Hlaing	Deputy Minister (Home)
40. Col.Aung Thaug	Deputy Minister (Trade)
41. Col.Thant Zin	Deputy Minister (Health)
42. Col.Kyi Maung	Deputy Minister (Education)
43. Dr.Than Nyunt	Deputy Minister (Education)
44. (Ex-col) Nyunt Swe	Deputy Minister (Foreign)
45. (Ex-col) Than Nyunt	Deputy Minister (Industry-1)
46. Saw Tun	Deputy Minister (Industry-2)
47. Aung Phone	Deputy Minister (Forestry)
48. Aung Thein	Deputy Minister (Livestock & Fisheries)
49. (Ex-Lt-Col) Soe Nyunt	Deputy Minister (Culture)
50. (Ex-col) Aung Khin	Deputy Minister (Religious)
51. Kyaw Tin	Deputy Minister (Border Areas)
52. (Ex-col) Win Hlaing	Deputy Minister (Mines)
53. Myint Thein	Deputy Minister (Mines)
54. Tin Hlaing	Deputy Minister (Agriculture)

55. (Ex-Lt-Col) San Wai	Deputy Minister (Transport)
56. (Ex-Lt-Col) Thein Sein	Deputy Minister (Information)
57. Tin Tun	Deputy Minister (Energy)
58. (Ex-col) Aung San	Deputy Minister (Construction)
59. Kyaw Aye	Deputy Minister (Labor)
60. Win Naing	Deputy Minister (Finance & Revenue)

ภาคผนวกที่ 9

ชื่อเมืองบางเมือง

Bassein/Pathein	พะสิม
Chin Special Division/Chin State	รัฐชิน
Chiltagong	จิตตะกอง
Chindwin/Chindwinn	ชินวิน
Chauk	เจ้า
Falam	พลาณ
Henzada/Hinthada	เหงตาตะ
Irrawaddy/Ayeyarwady Division	อิระวดี
Insen	เองเสง
Kachin State	รัฐคะฉิ่น
Kawthule/Karen/Kayin State	รัฐกะเหรี่ยง
Kengtung/Kyaing Tong	เชียงตุง
Katha	กตา
Kayah State	รัฐคะยาห์
Loi-kew	ลอยก่อ
Lashio	ลาโย
Magwe/Magway Division	มะเกว
Myingyan	มยงชาน
Moulmen/Mawlamyine	มะละหม่ง/มะละลำเลิง
Mogok	โมกุกต์/โมก้อก
Mandalay	มันชาเลย์
Myaungmya	มองมยา
Myitkyina	มิตจินา
Maymyo	เมเมียว
Meiktila	มิถิลลา

Mataban	เมาะตะมะ
Mergui	มะริต
Minbu	เมงบู
Mawchi	มอชี
Mawdaung	มองตองจา
Nage	นาลา
Nam Sang	น้ำซาง
Pegu/Bago	พะโค
Pa-an/Hpa-an	ปาอาน
Pakokku	บคูกู
Prome/Pyay	แปร
Pyinmanas	เปียงมานา
Rangoon/Yangoon	ย่างกุ้ง/ร่างกุ้ง/ยานโกง
Rakhine	ยะไข่
Sagaing	สะกาย
Shan State	รัฐฉาน
Sittwe	เซต่วย
Shwebo	ชเวโบ
Tenasserim/Tanin Thaiy Division	ตะนาวศรี
Taunggyi	ตองยี
Tavoy/Dawei	ทวาย
Tachileck/Tachilek	ทำจีเหล็ก
Tharrawaddy	คายาวดี
Toungoo	ตองอู
Thaton	ท่าดอน/ตะโคง
Thayetmyo	ตะเย่เมี้ยว
Tang-yan	ตานยาน
Yenany yaong	เยนยานซอง
Ye	เย

โครงการหนังสือ

ชุด “ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”

Publication Series : “Thailand’s Neighbors in Southeast Asia”

1.	พินณ
Pisanu	สุวรรณะชญ
Suvanajata	สามทศวรรษอาเซียน
<i>ASEAN in Three Decades</i>
2.	เวณิกา
Venika	บุญมาคลี่
Boonma-klee	พม่า : นโยบายต่างประเทศไทยสมัย
พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ
<i>Burma : Thai Foreign Policy under the
Chatichai Choonhavan’s Government</i>
3.	สมโชค
Somchoke	สวัสดิร์กษ์
Sawaddiruk	ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-พม่า-กะเหรี่ยง
<i>Thai-Burmese-Karen Relations</i>
4.	นคร
Nakorn	พันธุ์ณรงค์
Punnarong	ปัญหาชายแดนไทย-พม่า
<i>Problems on Thai-Burmese Border</i>
5.	เชิดเกียรติ
Cherdkiat	อัถถากร
Atthakor	ขบวนการคอมมิวนิสต์เวียดนาม
<i>Communist Movements in Vietnam</i>
6.	นภคด
Nophadol	ชาติประเสริฐ
Chartprasert	เจ้านโรดม สีหนุกับนโยบายความเป็นกลาง
ของกัมพูชา
<i>Norodom Sihanouk and Cambodian
Non-alignment Policy</i>
7.	ทวีเกียรติ
Twekiat	เจนประจักษ์
Janprajak	ข้อพิพาทเขตแดนไทย-ลาว
<i>Thai-Lao Boundary Disputes</i>
8.	กรรณิการ์
Kannikar	จุฑามาศ สุมาลี
Chuthamas Sumali	ยะวา-ชาวในบางกอก
<i>The Javanese in Bangkok</i>
9.	ศิริพร
Siriporn	สมค์รสโมสร
Smaksmosorn	บรูไน : อาณานิคมของอังกฤษ
<i>Brunei : The British Colonization</i>
10.	กิตติมา
Kittima	จันทร์ตรี
Chantri	ช่องแคบมะละกา-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย
<i>The Malacca Straits-Malaysia-Indonesia</i>

11. พัชรินทร์	สวนจิตะปัญญา	มาเลเซีย : เอกภาพกับการศึกษา
Patcharin	Suantidapanya	<i>Malaysia : Unity and Education</i>
12. ผุสดี	จันทวิมล	เวียดนามในเมืองไทย
Pussadee	Chandavimol	<i>The Vietnamese in Thailand</i>
13. สุภรณ์	โอเจริญ	มอญในเมืองไทย
Suporn	Ocharoen	<i>The Mons in Thailand</i>
14. บังอร	ปิยะพันธุ์	ลาวในกรุงรัตนโกสินทร์
Bung-on	Piyabhan	<i>The Lao in Early Bangkok</i>
15. อรอนงค์	น้อยวงศ์	กัมพูชา : นโยบายต่างประเทศไทยสมัย
พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
Orn-anong	Noiwong	<i>Cambodia : Thai Foreign Policy under
the Prem Tinsulanond's Government</i>
16. กัญญรัตน์	เวชศาสตร์	ศรีลังกาในอนุภาคเนย์
Kanyarat	Vechasat	<i>SriLankan in Southeast Asia</i>
17. ชนิตา	ตั้งถาวรสิริกุล	สัญลักษณ์ผ้าลาวเวียงจันทน์
Chanida	Tangtavonsirikun	<i>Symbolism of Lao Textiles</i>
18. ชวลีย์	ณ ถลาง	ประเทศราชของสยามในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
Chawalee	Na Thalang	<i>Siamese Vassal States under King Rama V</i>
19. ณัชชา	เลาหสิรินาด	สิบสองพันนา : รัฐจารีต
Natcha	Laohasirinadh	<i>Sipsongpanna : A Traditional State</i>
20. กรรณิการ์	สาครปรุ่ง	ราชาริราช สามก๊ก และไซอัน
: โลกทัศน์ชนชั้นนำไทย
Kannikar	Sartraproong	<i>Rajadhiraja Samkok and Saihan
: World Views of the Thai Elites</i>

ติดต่อสั่งซื้อได้ที่

ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผ่านแก้ว ซอขจุฬาลงกรณ์ 9 เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทร 218-3980, 218-3985-93 Fax. 218-3994

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ท่าพระจันทร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200 โทร 226-1880-1

ความสัมพันธ์ระหว่าง

ไทย-พม่า-กะเหรี่ยง

Thai-Burmese-Karen Relations

สมโชค สวัสดิรักษ์
Somchoke Sawasdiruk

บรรณาธิการ : ชาญวิทย์ เกษตรศิริ - กาญจณี ละอองศรี
Editors : Charnvit Kasetsiri - Kanchanee La-onsri

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
THE THAILAND RESEARCH FUND

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
THE FOUNDATION FOR THE PROMOTION OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES TEXTBOOKS PROJECT

พม่า

นโยบายต่างประเทศไทยสมัย

พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

Burma : Thai Foreign Policy under the Chatchai Choonhavan’s Government

เวณิกา บุญมาคลี
Venika Boonma-klee

บรรณาธิการ : ชาญวิทย์ เกษตรศิริ - กาญจนี ละอองศรี
Editors : Charnvit Kasetsiri - Kanchanee La-onsri

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
THE THAILAND RESEARCH FUND

ปัญหาชายแดน ไทย-พม่า

Problems on Thai-Burmese Border

นคร พันธุ์ณรงค์
Nakorn Punnarong

บรรณาธิการ : ชาญวิทย์ เกษตรศิริ - กาญจณี ละอองศรี
Editors : Charnvit Kasetsiri - Kanchanee La-onsri

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
THE THAILAND RESEARCH FUND

มอญ ในเมือ่งไทย

The Mons in Thailand

สุภรณ์ โอเจริญ -
Suporn Ocharoen

บรรณาธิการ : ชาลววิทย์ เกษตรศิริ - กาญจณี ละอองศรี
Editors : Charnvit Kasetsiri - Kanchanee La-onsri

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
THE THAILAND RESEARCH FUND

ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า

หนังสือเรื่อง “ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า” ของ พรพิมล ตรีโชติ เป็นการศึกษาถึงปัญหาความขัดแย้งแตกแยกและสงครามระหว่างกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ กับรัฐบาลทหารพม่า ซึ่งมีความชัดเจนและรุนแรงนับแต่พม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษเมื่อปี พ.ศ.2491/1948 จวบจนถึงปัจจุบัน สาเหตุสำคัญของปัญหาดังกล่าวอยู่ที่รัฐบาลทหารพม่าไม่ยอมรับหลักการการปกครองตนเองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองตลอดทั้งความเท่าเทียมในหลายด้านของชนกลุ่มน้อยที่มีกว่า 20 กลุ่มชน ซึ่งรวมเป็นประชากรเกือบครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งประเทศพม่า

หนังสือเล่มนี้จึงนับได้ว่าเป็นฐานข้อมูลที่ดีให้เห็นถึงรากเหง้าของปัญหาชนกลุ่มน้อยในพม่า โดยเน้นศึกษาชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ด้านชายแดนพม่า-ไทย และใช้การศึกษาพิจารณาจากสองด้าน ทั้งจากแนวนโยบายและปฏิบัติการของฝ่ายรัฐบาลทหารพม่าและของฝ่ายชนกลุ่มน้อย เพื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ไม่สามารถสร้างกระบวนการผสมกลมกลืนและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของกลุ่มชนชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในพม่า

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ

SOUTHEAST ASIA

อุษาคเนย์

ISBN 974-86305-7-9

สร้างสรรค์ปัญญา เพื่อพัฒนาประเทศ